NEUVOSTOLIITTO

N:o 126
1967

TÄSSÄ NUMEROSSA KERROTAAN YKSITYISKOHTAISESTI, KUINKA LOKAKUUN SUURI SOSIALISTINEN VALLANKUMOUS TAPAHTUI

TIETO PIETARISSA TAPAHTUNEESTA TYÖVÄENVALLANKUMOUKSESTA LEVISI MUUTAMASSA TUNNISSA KAUTTA MAAN. Väestön suhtautuminen siihen osoitti, että bolševikkipuolueen kehotus aseelliseen kumoukseen oli ollut oikea. Vastavallankumous teki neuvostojärjestelmälle vastarintaa vain muutamilla paikkakunnilla: Moskovassa, Irkutskissa ja Kievissä käytiin verisiä taisteluja. Mutta neuvostoja vastaan taistelleilla ei ollut joukkojen tukea, ja siksi heidän esiintymisensä epäonnistuivat. **LOKAKUUN 25. (7.XI) 1917 JA VUODEN 1918 TAMMI- — HELMIKUUN VÄLISENÄ AIKANA PYSTYTETTIIN NEUVOSTOVALTA KAIKKIALLE MAASSA.**

Tässä julkaistut valokuvat ovat peräisin tuolta ajalta, jota Lenin nimitti neuvostovallan voittokuluksi. 1. Neuvostovaltion järjestäjä ja neuvostohallituksen ensimmäinen johtaja V. I. Lenin. 2. Kansalaiskokous Kremlin luona neuvostovallan Moskovaan pystyttämisen kunniaksi. 3. Kuva maan luoteisosasta, Dvinskistä. 4. Mielenosoitus Tsaritsynissa (nyk. Volgograd). 5. Kiev vallankumouksen ensi päivinä. 6. Siperia. Punakaartilaispartio Tšitan kadulla.

Ks. ss. 14—15 "VALLANKUMOUKSEN VOITTOKULKU".

NEUVOSTOLIITTO

KERRAN KUUKAUDESSA ILMESTYVÄ KUVALEHTI

julkaistaan venäjän, suomen, kiinan, korean, hindin, urdun, arabian, vietnamin, mongolian, unkarin, serbokroaatin, romanian, englannin, ranskan, saksan, espanjan ja japanin kielellä

N:o 126 1967

LOKAKUU. SUURI KÄÄNNE

Viisikymmentä vuotta sitten, lokakuun 25 (marraskuun 7) päivänä 1917 tuli Talvipalatsista, tuosta tsaarien asunnosta ja Väliaikaisen hallituksen toimipaikasta museo. Sosialistinen vallankumous, jonka kiertämättömyydestä ja välttämättömyydestä V. I. Lenin oli puhunut väsymättä, oli toteutunut ja muodostui — vaikka sitä eivät tajunneetkaan kaikki heti — vuosisatamme merkittävimmäksi tapahtumaksi. Euroopassa kummitellut "kommunismin aave", josta Karl Marx ja Friedrich Engels, kommunismin perustanlaskijat, olivat kirjoittaneet niin henkevästi ja runollisesti manifestissaan, aineellistui valtiojärjestelmäksi yhdellä kuudesosalla planeettaa.

Lokakuun vallankumouksesta kuluneen 50-vuotisen taipaleen selostaminen yhden kirjoituksen puitteissa olisi samaa kuin valtameren ammentaminen lusikalla. Jotta voitaisiin kuvata tapahtumain valtavuus ja satojen miljoonien ihmisten kohtaloissa tapahtuneet muutokset, ei riittäisi 50 nidettä niiden tuhansien lisäksi, jotka on kirjoitettu ja julkaistu melkeinpä maailman kaikilla kielillä. "Venäjän vallankumouksen elämäkerta" joka on nykypäivien kansainvälisen elämän dynaamisin tekijä, tuo kuitenkin muistojen ohella jokaisen ajattelevan henkilön mieleen myös nykyhetkeä koskevia mietteitä. Ja siinä on paljon sellaista, mikä ei voi olla vetämättä puoleensa huomiota, sillä 50 vuotta sitten alkanut käänne jatkuu. Se on saavuttanut globaalisen laajuuden ja on nykyisen aikakauden pääsisältönä.

TARUT JA REAALISUUS. Eräät länsimaiset, muun muassa amerikkalaiset aikakaus- ja sanomalehdet ryhtyivät kirjoittamaan Lokakuun vallankumouksen 50-vuotispäivästä melkeinpä ennen kuin neuvostolehdistö. Tämä ei suinkaan tapahtunut tarkoituksetta ja on tavallaan asiaankuuluvaa. Ne pitävät ihanteena vuoden 1917 helmikuun vallankumousta, jonka suhteen he manaavat erikseen ja yhdessä: "Pysähdy hetki, olet ihana!" Mefistoa, joka olisi voinut sielujen tukkumyynnilläkin toteuttaa nämä toivomukset, ei kuitenkaan ollut olemassa eikä voinut olla. Väliaikainen hallitus kaikissa kokoonpanoissaan — ruhtinas Lvovista aina asianajaja Kerenskiin — oli komeiden fraasien ja mitättömien tekojen hallitus. Se sekoitti ministerien salkkuja kuin korttipakkaa, antoi asetuksia, piti puheita, jakeli lupauksia, mutta ei ratkaissut ainoatakaan maan kipeimmistä ongelmista, ei synnyttänyt ainoatakaan hedelmällistä aatetta. Se oli ilmaa jauhava mylly.

Jättämällä tilanherrat tiloille, kapitalistit tehtaille ja sotilaat juoksuhautoihin maksamaan verellään Venäjän ja Euroopan pääoman voittotulot Väliaikainen hallitus tuomitsi itse itsensä kansan edessä, joka oli hankkinut runsaan kokemuksen taistelussa vapaudesta, jota se oli käynyt aina Stenka Rasinin ja dekabristien ajoilta 1905 vallankumoukseen. Vallankumouksen soihtu, jonka helmikuussa sieppasivat kansanjoukkojen käsistä punaisen ruusukkeen rintapieleensä kiinnittäneet porvarit, ei voinut näiden käsissä valaista ukkospilvien peittämiä Venäjän lakeuksia, vaan ainoastaan nokesi Talvipalatsin koristeellisia kattoja. Sen saattoivat puhaltaa liekkiin vallankumouksen jatkamiseksi ja tämän muuttamiseksi todella demokraattiseksi ja sosialistiseksi vain sellaiset voimat, jotka näkevät selvästi päämäärän, ymmärtävät joukkojen pyrkimykset ja pystyvät toteuttamaan nuo pyrkimykset käytännössä eikä vain sanoissa. Sellainen voima oli V. I. Leninin johtama bolševikkien puolue, josta tuli maailman kaikkiin karttoihin merkityn monikansaisen sosialistisen valtion, Neuvostoliiton luoja.

Mutta mitä ajaa takaa uusi sarja länsimaisia taruja Väliaikaisen hallituksen "demokraattisuudesta", mitä tarkoittaa tuo vainajien sureminen? Jompaakumpaa — joko vanhusten tottumusta huokailla toteutumattomista haaveista tahi yritystä kaunistaa omaa poliittista julkisivua Väliaikaiselle hallitukselle osoitetuilla kohteliaisuuksilla. Kaiken tuon arvo käy ymmärrettäväksi, kun muistamme, että yksistään neuvostovallan olemassaolon ensimmäisen vuoden aikana Amerikan lehdet ennustivat sen luhistumista 91 kertaa, että USA ei huomannut Neuvostoliiton olemassaoloa eikä tunnustanut sitä valtiona 16 vuoteen, että vielä aivan hiljan John F. Dulles asetti päämääräkseen sosialististen maiden "heittämisen taaksepäin". Tästä oli seurauksena se, että eräät muutkin maat lähtivät sosialistiselle kehitystielle, ja Amerikan mantereellekin aivan USA:n viereen ilmestyi sosialistinen Kuuba.

Entisiin aikoihin tervattiin ja kiedottiin höyheniin profeetat, joiden ennustukset eivät toteutuneet. Meidän sivistyneenä aikanamme heidät jätetään humoristien hoiviin.

NÄKEVÄÄ SIELUA EI VOI TAPPAA! Länsimaisissa lehdissä näkee melko usein vihjauksia: "Vallankumous ei kenties olisi pahaksi, mutta se vaatii uhreja." Joissakin tapauksissa nuo huokailut saattavat olla vilpittömiäkin, näet Tšehovin henkilöt, jotka eivät lähde ulos poudallakaan ilman sateenvarjoa, eivät ole kadonneet maailmasta. Mutta useimmiten nuo huokailut tarkoittavat poliittiselle kielelle käännettynä uhkausta: "Yrittäkääpä, niin me kyllä näytämme teille!" Ja ovat näyttäneet, ja näyttävät.

Piittaamatta historian laeista vanhan maailman voimat ovat valmiit etuoikeuksiensa, tulojensa ja aristokraattisen pöyhkeilynsä vuoksi heittämään sen rattaiden alle kaikki ja kaiken. Valkokenraalit Denikin, Judenitš, Wrangel, Koltšak ja muut heidän tapaisensa tahrasivat kätensä vallankumouksellisen kansan vereen. Juuri he aloittivat kansalaissodan länsimaiden siunauksella ja tuella. Kun vastavallankumouksen voimattomuus kävi kaikille ilmeiseksi "Länsimaisen demokratian isät" lähettivät maihinnousujoukkoja laajalle alueelle, joka ulottui Bakusta Odessaan ja Murmanskista Vladivostokiin. Kenen luodit sydämessään lankesivat hautaan 26 Bakun komissaaria? Kuka poltti veturin arinalla Kaukoidän partisaanien johtajan Sergei Lazon? Kuka pystyy laskemaan kaikki haudat, joista ovat puoliksi kuluneet muistokirjoitukset "Kaatuivat interventienttien käden kautta"? Ei, me emme tänään vaadi ketään tilille vanhojen länsimaisten poliitikkojen vanhoista teoista, mutta tosiasiat ovat tosiasioita.

Varsin hiljan tapahtui samaa Santo Domingossa, tänään se tapahtuu Vietnamissa. Mutta Lokakuun vallankumouksen 50-vuotiskauden opetukset osoittavat, että näkeväksi tullutta sielua ei voi tappaa! Historia ei ole antanut kapitalistiselle oikeusjärjestykselle suojeluskirjaa ihmiskunnan ikuiseen hallitsemiseen. Yhteiskunta on kehittynyt, kehittyy ja tulee kehittymään. Sitä paitsi vallankumouksen ja edistyksen puolella on koko maailman monimiljoonaisten joukkojen kansainvälinen solidaarisuus. Niin oli asianlaita Lokakuun vallankumouksen aikana — inhimillisen muistin näköpiirissä tulee iäti palamaan maailman työtätekevien ja edistyksellisen sivistyneistön julistus: "Kädet irti Neuvosto-Venäjästä!" Näin, mutta suuremmassa laajuudessa tapahtuu nykyäänkin — jopa itsessään USA:ssa puhumattakaan muista maista. Kaikissa maanosissa palaa yhä kirkkaammin vaatimus "Kädet irti Vietnamista!" Se ei ole "harvojen harjoittaman propagandan" villitsemien "kapinoitsijoiden" ääni, niin kuin eräät yrittävät väittää, vaan ajan ääni, vuosisadan ääni.

Niillä, jotka yrittävät olla maailman santarmina, soi äänessä yhä vähemmän varmuutta, yhä lyhyemmäksi käy patukka, yhä vähemmän on voimaa uhkausten toteuttamiseksi, sillä joka kolmas henkilö planeetallamme elää nykyään sosialistisessa maassa.

VALLAN OTTAMISESTA TALOUSELÄMÄN KEHITTÄMISEEN. Vallan muuttuminen ei ole vallankumouksen loppu, vaan alku. Bolševikkipuolueella, nerokkaalla teoreetikolla ja käytännönmiehellä V. I. Leninillä oli Lokakuun vallankumoukseen lähdettäessä aseistuksessaan nykyaikaisin materialistinen filosofia, teoreettisesti perusteltu sosialistisen yhteiskunnan rakentamisen ohjelma ja ensiluokkainen organisaatio, joka nojasi työläisten, talonpoikain ja sotilaiden neuvostoihin. Niillä oli myös harkitusti laaditut työhjelmat yhteiskunnan poliittisen, taloudellisen ja oikeudellisen uudelleenjärjestelyn alalla. Siksi heti ensimmäisinä neuvostovaltion olemassaolon hetkinä julkaistiin asetukset rauhasta ja maasta. Kohta toimeenpantiin tehtaiden kansallistaminen, säädettiin maksuton opiskelu ja lääkärinhoito. Siten luotiin **käytännössä** maailman ensimmäinen todella demokraattinen, todella kansanvaltainen valtio. Tämä siksi, että niin kauan kuin toinen ihminen joutuu myymään työtään, ja toisella on oikeus ostaa sitä henkilökohtaisten voittojensa hankkimiseksi, kaikki puheet "yksilön omanarvontunnosta" ja "yhtäläisten mahdollisuuksien yhteiskunnasta" ovat pelkkää pillerin kultaamista.

Mutta nuoren valtion ratkaistavana oli uskomattoman vaikeita tehtäviä — vastavallankumouksen ja intervention lyöminen, hallinnon järjestäminen ylhäältä alas asti, pätevien henkilöiden kärkevän puutteen vallitessa, tsaarien Venäjän kolonialistisen menneisyyden lopettaminen ja yhtenäisen valtion luominen kansallisuuksien tasa-arvoisuuden ja veljeyden pohjalla sekä uuden talouselämän, uuden teollisuuden ja uuden kulttuurin luominen hävityksen, nälän ja vilun oloissa. Ei ollut mahdollisuutta käyttää kenenkään kokemusta, sillä tämä kaikki tapahtui ensi kerran maailman historiassa. Niinkin älykäs ja neuvostovaltaan myönteisesti suhtautuva mies kuin englantilainen kirjailija Herbert Wells oli hämillään noiden tehtävien valtavuudesta ja nimitti niitä utopiaksi. Mutta Wells ei tuntenut sitä minkä Lenin tunsi: oikeuden itsenäiseen historialliseen luomistyöhön itsensä vuoksi herättämien kansanjoukkojen ehtymätöntä tarmoa.

Se oli todella ylivoimaisen vaikeaa. Sosialistisen rakennustyön starttikenttänä Neuvostoliitossa oli vastavallankumous, kansalaissota, interventio, taloudellinen saarto (niiden aikojen länsimainen "demokratia" pani tässäkin auliin kätensä peliin), nälkä, hävitys, kulkutaudit. Ennen ensimmäistä maailmansotaa Venäjä oli ollut teollisesti ja taloudellisesti viidennellä sijalla maailmassa; kansalaissodan ja intervention jälkeen sen sija ilmaistiin ilmeisesti kaksinumeroisella luvulla.

Mutta juuri silloin laadittiin kaikkia hämmästyttänyt sähköistämissuunnitelma, ryhdyttiin rakentamaan Olha-

van vesivoimalaitosta, ja edessä jo häämöttivät Dneprin voimalaitos, viisivuotissuunnitelmat, traktorit kolhoosien pelloilla ja Uralille nousevan Magnitogorskin jättimäiset ääriviivat.

Länsi ei uskonut, laski leikkiä, piirusti pilakuvia ja ennusti. Huomattu amerikkalainen lehtimies W. Duranty kirjoitti: "Useimmat ulkomaiset tarkkailijat ja liikemiehet olivat varmoja, että bolševikkien kokeilu ei voi kestää kauan ja että NEP (uusi talouspolitiikka) on sen lopun alkuna." New York Times kirjoitti: "Viisivuotinen teollisuussuunnitelma ei ole todellisuudessa suunnitelma. Se on keinottelua."

Amerikkalainen lehtimies kysyi minulta USA:ssa, miksi vakavatkin amerikkalaiset artikkelit herättävät meissä skepsistä. Juuri siksi. Amerikan lehdistö osaa kiistattomasti hankkia tietoja, mutta perin usein niiden tulkitsemisessa se asettaa ne tendenssimäisyyden käyristämän peilin eteen, perin usein ryhtyessään ennustelemaan se "sohii sormella taivaalle". Niin oli asianlaita vallankumouksen suhteen, niin oli viisivuotissuunnitelmien suhteen. Samoin tapahtui Hitlerin Neuvostoliittoon suorittaman hyökkäyksen alkuvaiheessa: löytyy paljon senaikaisia amerikkalaisia julkaisuja, jotka ennustivat Neuvostoliiton luhistuvan ja Moskovan kukistuvan lähimpien päivien kuluessa. Mutta Hitler ei ajanut Moskovaan, vaan punainen lippu nousi valtiopäivätalon ylle Berliiniin.

Neuvostoihmisten tuossa sodassa suorittamasta uroteosta tuskin tarvinnee muistuttaa, mutta eräs seikka on todettava. Vihollisemme laskivat, että kommunistisen puolueen ja kansan yhtenäisyys on kestämätön, luulivat että talonpojat oli "ajettu väkivalloin" kolhooseihin ja että ensimmäisen tilaisuuden tarjoutuessa he rientävät etsimään jonkinlaista "länsimaista vapautta". Sota hälvensi tuonkin myytin. Puolueen ja kansan yhtenäisyys kesti mitä ankarimman koetuksen. Kommunistiseen puolueeseen liittyi sota-aikana yli 5 miljoonaa henkeä eikä yhdessäkään kolhoosissa kukaan halunnut saada maata yksityisomistukseen enempää kuin työskennellä "uuden järjestyksen" hyväksi. Neuvostoliiton sisäisen kestämättömyyden varaan tehdyt laskelmat olikin rakennettu hiekalle.

Nuoren neuvostotasavallan, Leninin ja kommunistisen puolueen edessä olevan jättimäisen tehtäväkompleksin menestyksellistä ratkaisemista (vaikka on tietysti ollut myös hetkellisiä epäonnistumisia) on pidetty ja pidetään nykyään lännessä "ihmeenä". Mutta tämä osoittaa vain sitä, että todella vallankumouksellisen puolueen johtama vallankumouksellinen kansa pystyy tekoihin, joita tavallinen ajattelutapa ei kykene ennustamaan eikä käsittämään. Kaukaisessa menneisyydessä ihminen piti ihmeinä niitä reaalisen maailman ilmiöitä, joita hän ei kokemuksen ja tietojen riittämättömyyden takia käsittänyt.

Maailma on osoittanut suosiota avaruudessa saavuttamallemme menestykselle. Ja tuo uroteko on ansainnut sen. Mutta on vähemmän näkyviä ja silti erittäin merkityksellisiä seikkoja, joista ilmenevät Lokakuun vallankumouksen mukanaan tuomat saavutukset. Neuvostoliitto tuottaa nykyään lähes viidenneksen maailman tuotannon volyymista. Neuvostoliitossa valmistuu vuosittain neljä kertaa enemmän insinöörejä kuin USA:ssa. Joka neljäs lääkäri maailmassa on neuvostoliittolainen. Lapsemme käyvät pakollisesti ja ilmaiseksi 8-vuotisen tai 10-vuotisen koulun. Jo yksinään näistä muutamista tekijöistä kuka hyvänsä ennakkoluuloton ihminen pystyy muodostamaan käsityksen Neuvostoliiton talouselämän, kulttuurin ja henkisen elämän voimasta, mahdista ja korkeasta lennosta.

Taaskin samainen amerikkalainen lehdistö, joka mielellään hypnotisoi itseään puutteillamme, on yhtäkkiä herännyt ja alkanut samalla tavalla kuin muinaisaikojen ihminen etsiä selityksiä "ihmeistä". Joku aika sitten kirjoitettiin mm.: "Miten meidän olisi suhtauduttava Venäjään tänään? Levottomuudellako? Pelollako? Oman ylivoimaisuuden tunteen herättämällä välinpitämättömyydelläkö? Emmekö me muistuta hengästynyttä juoksijaa, joka aivan kohta siirtyy johdosta ja luovuttaa ensimmäisen sijan?" Ja edelleen: "Länsi on vielä hieman edellä Venäjästä: Mutta huomenna saattaa kaikki olla toisin. Suurena maailmanvaltana Venäjä on nykyään voimakkaammassa liikkeessä kuin konsanaan. Kaksikymmentä ja vielä kymmenen vuotta sitten monetkaan tai kenties kukaan ammattimiehistä ei pystynyt ennustamaan millaisen taloudellisen ja poliittisen mahdin se saavuttaa."

Selitykset lienevät tarpeettomia. Voidaan tehdä yksi lisäys. Jotta Länsi ei erehtyisi, sen on koulutettava todella hyviä "Venäjän asioiden tuntijoita".

LOKAKUUN NÄKÖALAT. "Auroran" keulatykin laukaus nostatti vanhaa maailmaa järkyttäneen aallon ja aiheutti muutoksia, jotka ennen Lokakuun suurta sosialistista vallankumousta näyttivät mahdottomilta. Ensinnäkin sosialistinen järjestelmä — vaikkakin eri kehitystasolla — käsittää kaksi kolmannesta Eurooppaa, laajat alueet Aasiassa, sillä on etuvartioasema Amerikan mantereella joten se ei enää rajoitu vain Venäjän puitteisiin.

Toiseksi, sen poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen mahti, sen tiede ja kulttuuri ja sen ihmisreservit ovat saavuttaneet sellaisen tason, että sen aatteiden dynaamisuuden vallitessa se on muodostumassa maailman mahtavimmaksi voimaksi ja tärkeimmäksi edistyksen eteenpäinviejäksi. Ilman sosialististen maiden "puolesta" tahi "vastaan" ei nykymaailmassa voida ratkaista ainoatakaan ihmiskunnan kannalta olennaista kysymystä.

Kolmanneksi, se tosiasia, että Marxin—Engelsin—Leninin teoreettinen sosialismi ja kommunismi on aineellistunut ja ilmenee kaikkialla maapallolla, antaa ajallemme aivan erikoisen värityksen. Sosialismin fyysinen alue on määritelty valtakunnan rajoilla, mutta henkisesti ja aatteellisesti se leviää kaikille mantereille. Tieteen kasvu ja omanarvontunto johdattavat ajattelevan ihmisen kiertämättä tietoisuuteen, että maailma, jossa toinen ihminen riistää toista, maailma, jossa on miljardimiehiä ja kerjäläisiä, voiman palvontaa ja rotusortoa, on ehdottomasti korvattava toisella, paremmalla, todella demokraattisella maailmalla.

Eikä tämä ole mitään "hajoituspropagandaa". Se on kiertämätön seuraus ihmisyhteiskunnan kehityksestä. Lokakuun suuressa sosialistisessa vallankumouksessa 50 vuotta sitten syntynyt Neuvostoliitto on historiallisen välttämättömyyden vuoksi vain kärkijoukkona tällä käänteentekevällä suunnalla. Siitä johtuvat vaikeudet, joita se on joutunut voittamaan, mutta siitä johtuu myös sen voima ja merkitys tulevaisuudelle.

Lokakuun vallankumous, Neuvostoliiton kehitys ja kasvu ovat olleet voimallisena sysäyksenä vielä eräälle yleismaailmalliselle prosessille — kolonialisminvastaiselle ja kansalliselle vapaustaistelulle. Lokakuun vallankumous murskasi imperialistien ja siirtomaavaltojen yhteisrintaman, hedelmöitti vapausliikkeet aatteillaan ja kokemuksellaan. Uskollisena marxismin—leninismin periaatteille Neuvostoliitto on aina ja kaikkialla tukenut näitä liikkeitä, ajanut niiden etuja ja antanut niille kaikkea mahdollista apua. Suezin kriisi ja Vietnamin tapahtumat ovat vain yksityisiä esimerkkejä siitä. Voidaan sanoa varmasti, että ellei olisi ollut Lokakuun vallankumousta ja Neuvostoliittoa, maailman monien alueiden poliittisissa ja taloudellisissa kasvoissa ei olisi tapahtunut niin nopeita ja myönteisiä muutoksia. Maailmassa missä rikkaus on jumala, ei vallasta ja rahasta luovuta vapaaehtoisesti, vaan vasta sitten, kun niitä on mahdotonta pidättää käsissään.

Juuri sen vuoksi Lokakuun 50-vuotispäivä ei voi jäädä vain neuvostoihmisten juhlaksi. Se on myös maailmassa tapahtuneiden ja tapahtuvien vallankumousten juhla, se on edistyksen juhla tämän kansainvälisessä ja yleismaailmallisessa merkityksessä.

Olemme julkaisseet tässä numerossa Lokakuuhun 1917 ja neuvostomaan kehityksen yksityisiin vaiheisiin liittyvää aineistoa. Se on tietysti harmillisen vaillinaista, sillä yhden numeron puitteissa on mahdotonta kertoa historiallisten taisteluvuosien valtavista tapahtumista, dramaattisista koettelemuksista ja sankariteoista. Eräät kirjoitukset saattavat kenties näyttää kuivahkoilta: numeroja ja asiatiedot ovat raskasta ravintoa mielikuvitukselle. Silti ne kannattaa lukea huolella, jotta oppisi paremmin ymmärtämään vuosisatamme valtavinta tapahtumaa. Suhtauduttiinpa siihen henkilökohtaisten vakaumuksien vuoksi kuinka hyvänsä, mutta tämä tapahtuma — Lokakuun suuren vallankumouksen 50-vuotispäivä koskee poikkeuksetta kaikkien kohtaloa!

N. GRIBATŠEV

RAUHANPAL

MARTIN NIEMÖLLER

ABRAHAM FISCHER

DAVID ALFARO SIQUEIROS

KINNON SAAJAT

Kansainväliset Lenin-palkinnot "Kansojen välisen rauhan lujittamisesta" on jaettu vielä kuudelle rauhantaistelijalle.

Pastori MARTIN NIEMÖLLER (Saksan liittotasavalta) on tunnettu fasisminvastaisesta toiminnastaan. Hän julistaa välttämättömyyttä kehittää Saksan liittotasavallan ja Saksan demokraattisen tasavallan välistä kanssakäymistä, sekä yhteiskuntajärjestelmiltään erilaisten valtioiden rauhanomaista rinnakkainoloa.

Asianajaja ABRAHAM FISCHER (Etelä-Afrikan tasavalta) pyhitti itsensä jo nuorena taistelulle rotusortoa ja taantumusta vastaan. Toukokuun 9 päivänä 1966 hänet tuomittiin humaanisesta toiminnastaan elinkautiseen vankeuteen.

Taiteilija DAVID ALFARO SIQUEIROS (Meksiko) on taiteen ohella omistanut elämänsä myös kansojen vapaustaistelulle. Hän osallistui Meksikon vallankumoukseen ja taisteluun Espanjan fasismia vastaan. Siqueirosin koko toiminta on sopusoinnussa kansojen rauhanpyrkimysten kanssa.

Akateemikko IVAN MÁLEK (Tšekkoslovakia) on huomattu mikrobiologi. Yleismaailmallisesti tunnettuna tiedemiehenä hän nauttii ansaittua arvonantoa myös huomattuna rauhantaistelijana ja Pugwashin liikkeen aktiivisena osanottajana.

Taiteilija ROCKWELL KENT (USA) on eräs johtavia taiteilijoita maailman edistyksellisessä realistisessa taiteessa. Hän on eräs Maailman rauhanneuvoston vanhimpia jäseniä ja kuuluisan Tukholman vetoomuksen tekijöitä.

Työväenjohtaja HERBERT WARNKE (Saksan demokraattinen tasavalta) on kansainvälisen työväenliikkeen huomattu toimihenkilö. Hän on ollut Länsi-Saksan jälleenmilitarisointia vastaan pidettyjen työväenkonferenssien sekä Itämeren maiden edustajien rauhan ja ystävyyden konferenssien järjestäjänä ja aloitteentekijänä.

IVAN MÁLEK

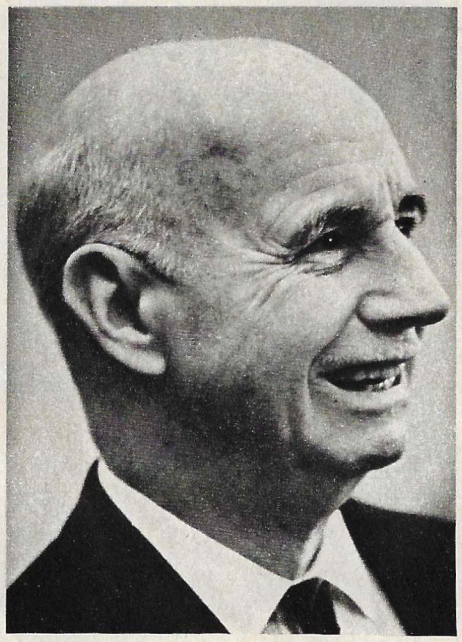

ROCKWELL KENT

HERBERT WARNKE

KANSILEHDISSÄMME

Täällä, Palatsitorilla oli tuhansia sotamiehiä, matruuseja ja Pietarin työläisiä eikä yhtään valokuvaajaa. Historioitsijat ja taiteilijat ovat silminnäkijöiden kertomusten pohjalla luoneet dioraaman "Talvipalatsin valtaus", josta näemme etukannessa osan. Takakannessa on toinen historiallinen aukio — Moskovan Punainen tori. Tänne ovat kokoontuneet puoli vuosisataa myöhemmin Lokakuun sankareiden perilliset — pioneerit. Heidät on valokuvannut A. Ptitsyn.

NEUVOSTOLIITTO

N:o 126 1967

NUMEROSSA:

48 tuntia vallankumousta. Kronologinen kertomus Lokakuun vallankumouksen kahdesta ratkaisevasta päivästä. 4—11

Vallankumouksen esikunta työläisen ja kansankomissaarin silmin. I. Jeremejevin ja A. Lunatšarskin muistelmia. 12—13

Pietarista ja Moskovasta aina maan äärille kulki voitokkaasti vallankumous. Valokuvat ovat parhaita silminnäkijöitä. 14—15

20 vuotta 50:stä on kulunut sotiin, joihin meidät oli pakotettu, sekä sotien tuhoaman talouden kunnostamiseen. 16—17

Kaikki tunsivat näiden taiteilijoiden nimet. Heidän luomistyönsä ainoana aiheena oli se, mikä askarrutti koko maata: vallankumous. Neuvostovallan ensi vuosien aikaisia julisteita. 18—19

Ennustukset ja todellisuus. Porvarillisten lehtien lausuntoja eilen ja tänään. Vain lainauksia. 19

"Vallankumous on venäläinen, mutta kaikki kansat ymmärtävät sen kieltä" on historian tohtorin A. Manusevitšin artikkelin mottona. 20—23

"Kommunist"-lehden toimituskunnan jäsen V. Stepanov kertoo Neuvostoliiton kommunistisen puolueen kulkemasta monivuotisesta taipaleesta. 24

Neuvostoliitto (numeroita ja tosiasioita). 25—27

Siitä kuinka Neuvostoliitto muuttui teollisuusvallaksi kertoo Neuvostoliiton ministerineuvoston tilastollisen keskushallinnon ensimmäinen varajohtaja, professori L. Volodarski. 28—33

Tiivistettyjä tietoja 15:stä Neuvostoliittoon kuuluvasta liittotasavallasta sekä työtätekevien edustajain neuvostojen organisaatiosta. 34—35

Kuinka Neuvostoliiton kansojen perhe on muodostunut. Kertoo Neuvostoliiton korkeimman neuvoston puhemiehistön jäsen A. I. Mikojan. 36—37

Kolme viidennestä maapallon asukkaista saa toimeentulonsa maataloudesta. Kuinka maatalouskysymys on ratkaistu Neuvostoliitossa. 38—43

Vallankumouksen sotilaan kohtalo. 44

Neuvostoliiton kulttuuriministeri J. Furtseva kertoo kulttuurin ja vallankumouksen ongelmista. 45—47

Eräitä Neuvostoliiton ulkopolitiikan aikaisempia ja nykyisiä näkökohtia tarkastelee kirjoituksessaan "Ohdakkeinen tie rauhaan" "Za rubežom"-viikkojulkaisun päätoimittaja D. Kraminov. 48

Sivuja perhekronikasta. Ivanovolaisen työläisperheen kohtalo. 50—53

Isien tietä. 56—57

Yli 18 miljoonaa henkeä lepää ja saa hoitoa vuosittain maan sanatorioissa, lomakodeissa, täyshoitoloissa, ehkäisyparantoloissa ja pioneerileireillä. Lähemmin sivuilla 58—59

Neuvostotiede vuonna 1917 ja vuonna 1967. Vanhimman kommunistin professori F. Petrovin ja Neuvostoliiton ministerineuvoston varapuheenjohtajan, akateemikko V. Kirillinin kirjoitukset. 60—61

Neuvostoliitto valtameren takana. Reportaasi Montrealin maailmannäyttelystä. 62—63

Wellsin kolme käyntiä Neuvostoliitossa. Kuuluisan mielikuvituskirjailijan vaikutelmia. 64

● Otsakkeella "Historian sivuja" julkaistuissa lukuisissa arkistokuvissa ja kirjoituksissa lehtemme on jo kertonut Lokakuun vallankumousta edeltäneistä tapahtumista. Viime vuoden 119. ja 120. numeroissa on lyhyt katsaus Venäjän vallankumousliikkeisiin ennen vuotta 1917. Lehden kaikissa tämänvuotisissa numeroissa on johdonmukainen dokumenttikertomus rajusta vuodesta 1917, Romanovien keisariperheen viimeisistä päivistä ja siitä kuinka Venäjä tuli sosialistiseen vallankumoukseen.

48 tuntia vallan

LOKAKUUSSA 1917 VENÄJÄ OLI KUIN KIEHUVA KATTILA. MIELENOSOITUKSET, LAKOT JA KANSALAISKOKOUKSET KUOHUIVAT JOKA PUOLELLA. VÄLIAIKAISEN HALLITUKSEN POLITIIKKA OLI TÄYDELLISESTI KOMPROMETTOINUT ITSENSÄ. LOKAKUUN 10 PNÄ 1917 PUOLUEEN KESKUSKOMITEA HYVÄKSYI PÄÄTÖKSEN ASEELLISESTA KAPINASTA. MUODOSTETTIIN VALLANKUMOUKSELLINEN SOTILASKOMITEA KAPINAN VALMISTELUA JA JOHTAMISTA VARTEN.

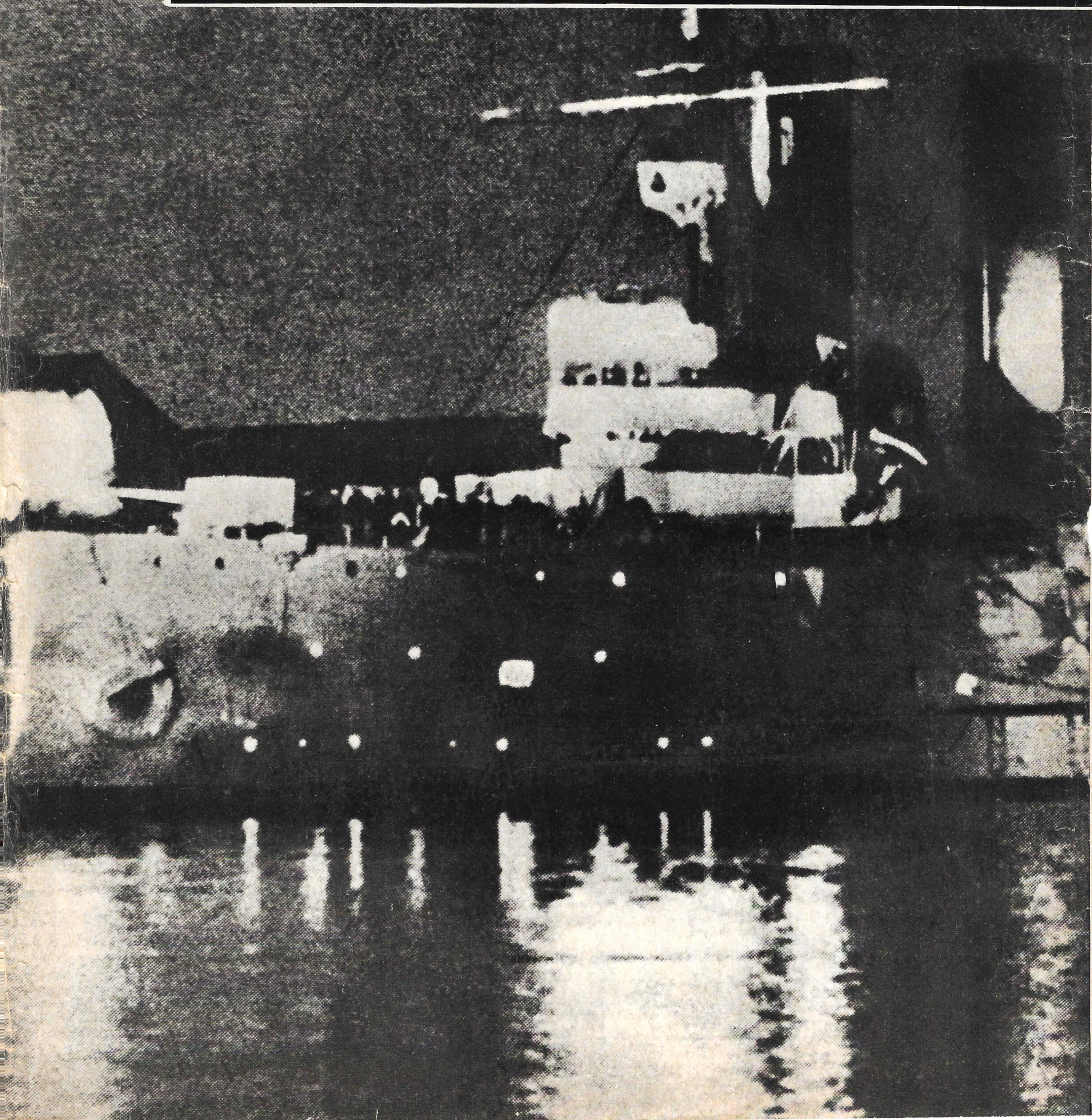

kumousta

KLO 5.00:stä 24.X (6.XI)

KLO 5.00:een 26.X (8.XI) 1917

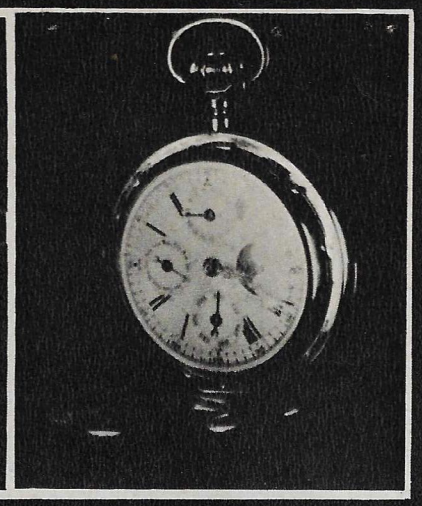

KUINKA SE TAPAHTUI

SEURAAVASSA SELOSTETAAN KAHDEN RATKAISEVAN VALLANKUMOUSPÄIVÄN TAPAHTUMIA TUNTI TUNNILTA. NIITÄ LASKETTIIN SILLOIN VALLANKUMOUKSELLISEN SOTILASKOMITEAN ERÄÄN JOHTAJAN, N. I. PODVOISKIN KELLON MUKAAN. RISTEILIJÄ ''AURORAN'' TYKINLAUKAUS OLI MERKKINÄ TALVIPALATSIN VALTAUKSELLE.

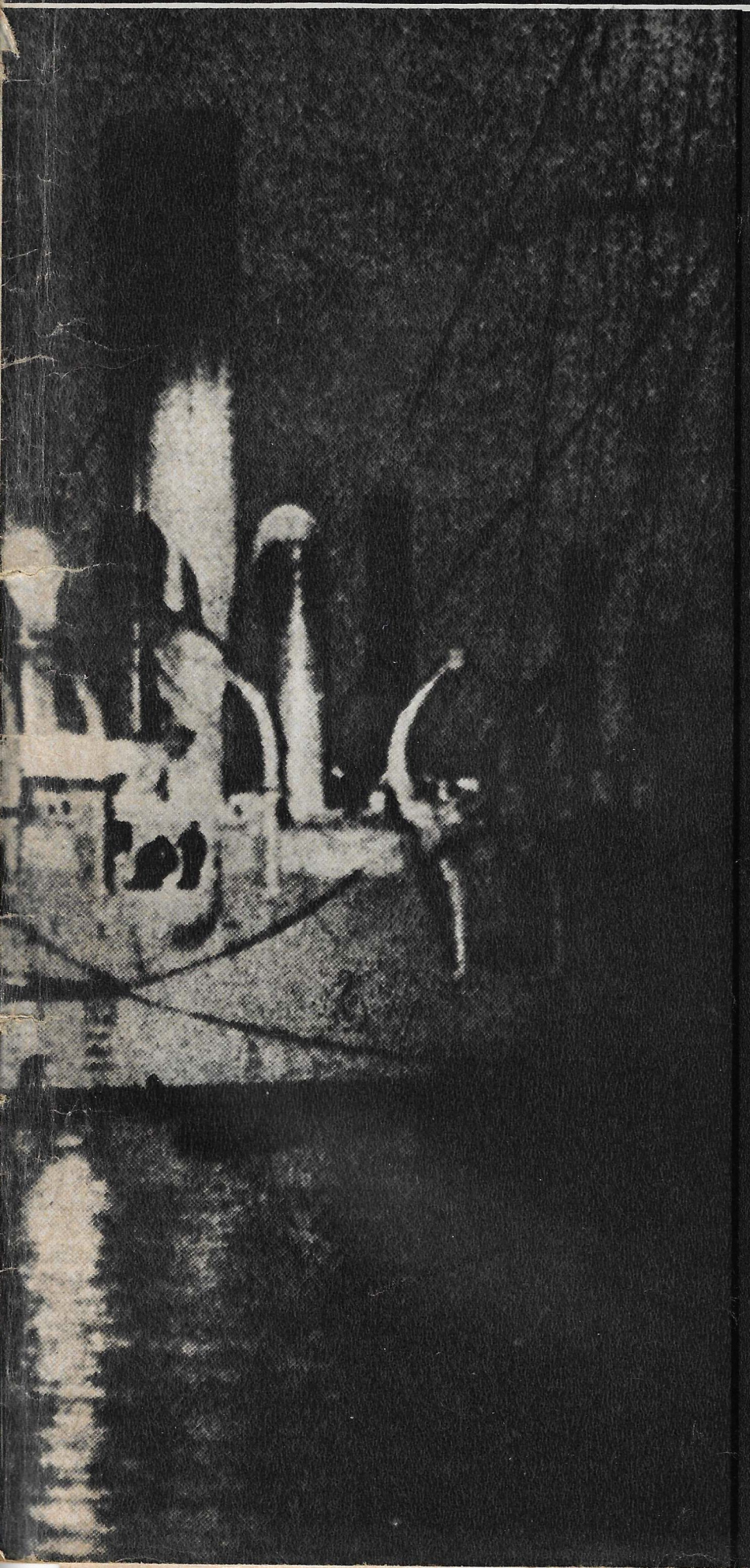

24. LOKAKUUTA (6.XI)

• NOIN KELLO 5 AAMULLA alkoi pääkaupungin bolševistisen puoluekomitean ja puolueaktiivien kokous. Esillä oli yksi kysymys: ''Väliaikaisen hallituksen viime päivien politiikan synnyttämä tilanne''. Hyväksyttiin päätöslauselma:

''Pietarin Komitea pitää vallankumouksen kaikkien voimien välttämättömänä tehtävänä hallituksen viipymätöntä kukistamista sekä vallan siirtämistä työläis- ja sotilasedustajien neuvostoille niin keskuksessa kuin muillakin paikkakunnilla. Tämän tehtävän täyttämiseksi Pietarin Komitea pitää välttämättömänä vallankumouksen koko järjestyneen voiman siirtymistä hyökkäykseen ilman vähäisintäkään viivyttelyä...''

Väliaikainen hallitus yritti riistää bolševikeilta sellaisen voimakkaan aseen kuin lehdistön.

• KELLO 5.30. Sanomalehti ''Rabotšii put'' (jolla nimellä ''Pravda'' silloin ilmestyi) pantiin kiinni.

• KELLO 6.30. Poliisitarkastaja julisti takavarikoiduksi ''Soldat''-lehden painoksen. Kirjapainon työläiset löivät kuitenkin tuon yrityksen takaisin. Lehdet kuljetettiin Smolnaan, missä sijaitsi kapinan esikunta.

• NOIN KELLO 8 AAMULLA. Väliaikaisen hallituksen keskeytymättä koolla olleessa istunnossa hyväksyttiin asetus, joka soi Väliaikaisen hallituksen jäsenelle Kiškinille ''erikoisvaltuudet järjestyksen palauttamiseksi pääkaupunkiin ja Pietarin suojaamiseksi anarkistisilta esiintymisiltä, tulivatpa ne miltä taholta hyvänsä'', sekä määräsi sotilas- ja siviiliviranomaiset tottelemaan häntä.

• AAMULLA pidettiin bolševikkien puolueen keskuskomitean istunto. Väliaikaisen hallituksen lakkautettua bolševikkien lehden (''Rabotšii put'') keskuskomitea päätti:

''Lähettää kirjapainoon viipymättä vartiosto ja huolehtia lehden seuraavan numeron ilmestymisestä aikanaan.''

• KELLO 10. Vallankumouksellisen sotilaskomitean osastoja tuli ''Rabotšii put'' -lehden kirjapainoon. Lehden toimitus aloitti työnsä uudelleen.

• KELLO 11. Ilmestyi ''Rabotšii put'' -lehden uusi numero, jossa kehotettiin kukistamaan Väliaikainen hallitus ja pystyttämään neuvostojen valta.

• PÄIVÄLLÄ Vallankumouksellinen sotilaskomitea antoi risteilijä ''Auroran'' radioaseman välityksellä käskyn:

''Pietariin johtavia teitä vartioivan varuskunnan oltava täydessä taisteluvalmeustilassa.''

• KELLO 13. Kerenski esitti lausunnon Väliaikaisen hallituksen aikomuksesta tehdä loppu kapinasta Pietarissa.

• KELLO 14. Vallankumouksellisen sotilaskomitean toimeksiannosta F. E. Dzeržinski kääntyi neuvostojen toisen yleisvenäläisen edustajakokouksen bolševikkiryhmän sihteerin S. S. Pestkovskin puoleen:

— Teidän ja toveri Leštšinskin tehtäväksi annetaan miehittää Keskuslennätinasema. Tässä on Vallankumouksellisen sotilaskomitean valtakirja, jolla teidät nimitetään lennätinaseman komissaariksi.

• **KELLON KÄYDESSÄ 15.** Pietarin sotilaspiirin komentaja antoi käskyn nostaa kiireesti ylös kaikki Nevan ylitse johtavat sillat. Sanomalehti "Rabotšii put" tiedotti:

"Siltoja hoitava kaupungininsinööri ryhtyi nostamaan niitä, mutta kohtasi vakavia esteitä silloille vartiostot asettaneiden punakaartilaisten taholta. Ne eivät sallineet siltojen nostamista."

• **KELLO 15.** Palatsintorille saapui Väliaikaisen hallituksen kutsumana kevyttä tykistöä.

Kaduille ilmaantui Vallankumouksellisen sotilasneuvoston julistus: "Sotamiehet, työläiset, kansalaiset! Kansan viholliset ovat yöllä siirtyneet hyökkäykseen... Mutta vallankumouksen voimat ovat sen vihollisten voimia paljon suuremmat... Kansan asia on varmoissa käsissä... Eläköön vallankumous!"

• **KELLO 16.** Talvipalatsia heinäkuusta lähtien vartioinut polkupyöräkomppania jätti vartiopaikkansa ja ilmoitti lopettavansa palatsin vartioinnin.

• **KELLO 17.** Keskuslennätinasema bolševikkien hallussa.

• **KELLO 18—19.** Bolševikit pitävät piirikokouksia, joissa käsitellään aseellista kapinaa.

• **KELLO 19.** Punakaartin osastot miehittivät Nikolajevskin siltaa lukuunottamatta kaikki sillat. Vallankumouksellinen sotilaskomitea lähetti risteilijä "Auroralle" käskyn: "Kaikin käytettävissänne olevin keinoin palauttakaa Nikolajevskin silta liikenteeseen." Risteilijä saapui sillan luokse. Upseerikoululaiset perääntyivät. Merisotilaat laskivat sillan alas.

• **ILALLA.** Lenin lähetti puolueen Viipurin piirikomiteaan M. V. Fofanovan, jonka asunnossa hän oli piilossa Kerenskin vainukoirilta, viemään kirjelappua vaatien Keskuskomitealta lupaa tulla Smolnaan kapinan välitöntä johtamista varten. Huolissaan Leninin hengestä Keskuskomitea kielsi häntä poistumasta salaisesta asunnostaan.

• **KELLO 21.** Lenin lähetti M. V. Fofanovan jälleen Viipurin piirin komiteaan viemään Keskuskomitean jäsenille osoitettua kirjettä, missä kehotettiin viipymättä aloittamaan aseellinen kapina. Hän kirjoitti:

• **TOVERIT!**

Kirjoitan näitä rivejä 24. päivän illalla. Tilanne on äärimmäisen kriitillinen. On päivänselvää, että viivyttely kapinan aloittamisessa on jo totisesti samaa kuin kuolema.

Vakuutan kivenkovaan tovereille, että nyt on kaikki hiuskarvan varassa, että nyt ovat päiväjärjestyksessä sellaiset kysymykset, joita eivät voi ratkaista neuvottelut eivätkä edustajakokoukset (eipä edes Neuvostojenkaan edustajakokoukset), vaan ainoastaan kansat, joukot, aseellisten joukkojen taistelu."

• **KELLO 22.** Väliaikaisen hallituksen kannattajat yrittivät jälleen estää bolševistisen "Rabotšii put" -lehden ilmestymisen. Punakaartilaiset riisuivat upseerikoululaiset aseista.

• **KELLO 22.50.** Lenin oli luvannut M. V. Fofanovalle odottaa vastausta kello 23.00 asti. Mutta hän lähtikin yhdessä suomalaisen kommunistin Eino Rahjan kanssa Smolnaan ennen määräämäänsä aikaa. N. I. Podvoiski on kuvaillut hänen tuloaan Vallankumouksselliseen sotilaskomiteaan seuraavasti:

"Oli jo aivan pimeä, kun naamioitunut Lenin yhdessä toveri Rahjan kanssa kulki kuin jotain odottamaan jähmettyneitä Pietarin katuja. Lenin ihmetteli, että meidän asettamamme partiot — punakaartilaiset, merimiehet ja vallankumoukselliset sotilaat — pysäyttivät hänet melkein joka paikassa. Upseerikoululaisten partioita oli vain harvassa.

— En luullut, että heidän (so. Väliaikaisen hallituksen) asiat ovat niin huonolla tolalla, hän sanoi saattajalleen.

He lähestyivät Smolnaa. Sitä oli vaikea tuntea. Kaikissa ikkunoissa loistivat valot, pihalla oli panssariautoja ja ovilla seisoivat vartijat. Kaikkialla näkyi aseistettuja miehiä...

Pienen huoneen seinältä riippuneen Pietarin kartan ääressä olivat Antonov-Ovsejenko, Tšudnovski ja minä. Panimme viimeisiä ristejä kartalle merkitsemään paikkoja, joihin iskut vastavallankumouksen voimia vastaan oli suunnattava ensimmäisessä, toisessa ja kolmannessa vuorossa. On vaikea kuvitella innostustamme ja iloamme, kun näimme Leninin...

Viestipalvelumme välityksellä lähetimme heti kaikille rykmenteille ja tehtaille tiedon, että kapinaa johtaa välittömästi Lenin, joka on jo Smolnassa... Punakaartin joukkueiden ja kapinaan nousseiden sotaväenosastojen johtajia saapui Leninin luokse Pietariin joka taholta."

• **KELLO 22—23.** Väliaikaisen hallituksen istunnossa kaupungin poliisipäällikkö Rogovski tiedotti Vallankumouksellisen sotilaskomitean joukkojen lähestyvän Talvipalatsia.

• **SAMAAN AIKAAN** Kerenskin puheille saapui "Tasavallanneuvoston sosialistiryhmien" lähetystö. Kuten Kerenski muistelmissaan kertoo "käytiin varsin kärkevä keskustelu kapinaa koskevan päätöslauselman lopultakin tapahtuneesta hyväksymisestä, mitä olin aamulla vaatinut. Päätöslauselma ei ollut enää kenellekään tarpeen, se oli loputtoman pitkä, sekava ja tavallisille kuolevaisille heikosti käsitettävä...

Kuvan täydentämiseksi on lisättävä, että juuri samaan aikaan kun minulle esitettiin tuota erinomaista ilmoitusta, Punaisen kaartin aseistetut osastot miehittivät hallitusrakennuksen toisensa jälkeen. Ja melkein heti tämän keskustelun jälkeen Millionnajakadulla kotimatkalla ollut Väliaikaisen hallituksen uskonto-ministeri Kartašev pidätettiin ja hänet kuljetettiin Smolnaan... On myönnettävä, että bolševikit toimivat silloin suurella tarmolla ja ainakin yhtä suurella taidolla..."

• **KELLO 00.00.** Helsingissä sijainnut Tsentrobalt (Itämeren laivaston bolševikkien komitea) sai J. M. Sverdlovilta sähkeen: "Tsentrobalt. Lähetä ohjesääntö", mikä merkitsi vaatimusta lähettää Pietariin torpedoveneitä, risteilijöitä sekä 5—6 tuhatta merisotilasta. Tsentrobaltista tuli vastaus: "Torpedoveneet lähtevät aamun sarastaessa, sotilaskomppaniat lastautuvat."

25. LOKAKUUTA (7.XI)

• **KELLO YHTÄ KÄYDESSÄ YÖLLÄ.** Kerenskin luona käy Pietariin majoitettujen kasakkarykmenttien lähetystö ja vakuuttaa "ylipäällikölle" pysyvänsä uskollisena Väliaikaiselle hallitukselle.

"Kuten aamulla Tasavallanneuvostossa sain kokea taasenkin katkeran pettymyksen, Kerenski kirjoittaa. — En tiennyt, että sillä aikaa kun keskustelin rykmenttien edustajien kanssa, koko yön kokousta pitänyt kasakkajoukkojen neuvosto oli päättävästi kannattanut kasakkain puuttumattomuutta Väliaikaisen hallituksen ja kapinaan nousseiden bolševikkien taisteluun..."

• **KELLO 00.12.** Pietarin sotilaspiirin komentaja Polkovnikov sähköttää päämajaan:

"Tiedotan tilanteen Pietarissa olevan uhkaavan. Katuesiintymisiä tai mellakoita ei ole, mutta on käynnissä laitosten ja rautatieasemien suunnitelmallinen valtaaminen sekä vangitsemiset. Mitään määräyksiä ei noudateta. Upseerikoululaiset luovuttavat vartioasemat vastarinnatta."

• **NOIN KELLO YKSI YÖLLÄ.** F. E. Dzeržinski antoi Putilovin tehtaan punakaartiosaston päällikölle I. F. Jeremejeville ohjeet Leninin työhuoneen vartioinnista.

"Koko tuo ohjeenanto oli tosin tarpeeton, I. F. Jeremejev kertoo. Vladimir Iljitšin luona oli aina ihmisiä, ja hän ei jäänyt juuri koskaan yksin. Iljitš meni nukkumaan vasta aamulla, kuuden tienoilla, ja kymmeneltä hän oli jälleen jalkeilla."

• **KELLO 2 YÖLLÄ.** Vallankumouksellisen sotilasneuvoston päätöksen mukaisesti Väliaikaisen hallituksen kaikista laitoksista katkaistiin sähköt. Vallankumoukselliset joukot miehittivät Baltian ja Nikolajevskin rautatieasemat sekä Keskuspostin.

Kerenskin puheille tuli Polkovnikov. Kerenskin sanojen mukaan hän esitti "retkikunnan järjestämistä bolševikkien päämajan Smolnan kaappaamiseksi. Tämä suunnitelma sai heti hyväksymiseni ja vaadin ryhdyttäväksi sitä viipymättä toteuttamaan".

• **YÖLLÄ** pidettiin bolševistisen puolueen keskuskomitean kokous, jossa käsiteltiin tulevan työläis- ja talonpoikaishallituksen kokoonpanoa. Hallituksen nimeksi otettiin Kansankomissaarien Neuvosto.

• **KELLO 3.30.** Risteilijä "Aurora" ankkuroitui Väliaikaisen hallituksen päämajan Talvipalatsin lähellä sijaitsevan Englantilaisen rantakadun viereen.

• **NOIN KELLO 4 AAMULLA** amerikkalainen lehtimies John Reed tapasi Smolnan käytävällä D. F. Zorinin, Lokakuun vallankumoukseen toimekkaasti osallistuneen bolševikin. Reed kirjoittaa:

"Hänellä oli kivääri olalla.

— Olemme nousseet kapinaan! hän sanoi minulle rauhallisesti mutta tyytyväisenä."

• **KELLO 6.** Valtiopankin pääkonttori miehitetty.

• **NOIN KELLO 7.** Palatsinsilta kokonaisuudessaan kapinallisten käsissä.

Kartalta voi nähdä, miten aseellinen kapina tapahtui Pietarissa lokakuun 24—25 (6—7. XI) 1917. Siihen on merkitty risteilijä "Auroran" reitti, sekä työläis-, sotamies- ja matruusiosastojen sijoittelu ja eteneminen. Punaisilla lipuilla on merkitty Punakaartin piiriesikunnat, tähdillä Punakaartin osastojen järjestäytymispaikat, punaisilla ympyröillä Pietarin varuskunnan vallankumoukselliset joukko-osastot. Mustat ympyrät osoittavat Väliaikaisen hallituksen puolelle jääneitä varuskunnan osastoja. Kuvissa: 1. Keskuspuhelinasema miehitetty: vallankumouksen sotureita puhelinvälittäjinä. 2. Pietarin punakaartilaisia Talvipalatsin valtauksen edellä. 3. Konekivääримies tähystyspaikalla. 4. Matruusipartiot tarkastavat kulkulupia vallankumouksen päämajan, Smolnan edessä.

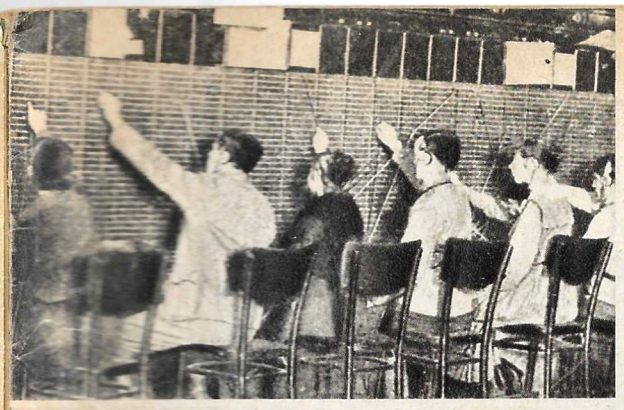

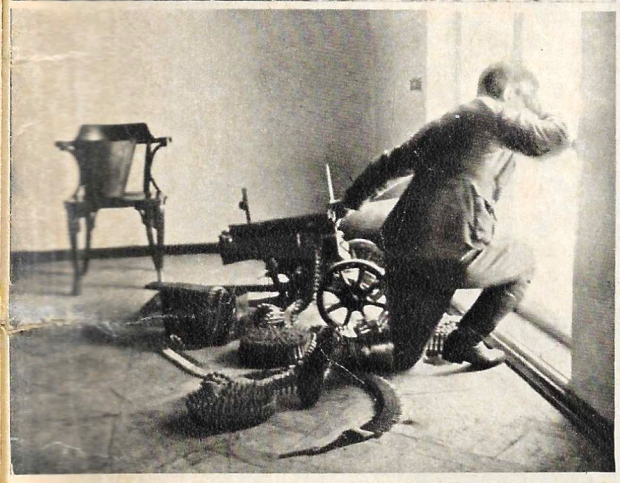

• **KELLO 8.** Helsingistä lähtee Pietariin viimeinen saattue vallankumouksellisia merimiehiä. Tsentrobaltin puheenjohtaja P. J. Dybenko muistelee:

"Torpeedovene toisensa jälkeen ui ylväästi Tsentrobaltin ohitse. Mastoissa liehuvat punaiset liput, joihin on kirjoitettu: "Kaikki valta neuvostoille!" Lähtevien torpeedoveneiden ja jäävien alusten miehistöt ovat rivistäytyneet kansille. Orkesterien soitto ja jyrisevät hurraahuudot saattelevat Pietariin taisteluun lähteviä. . .

"Poljarnaja zvezdan" (Tsentrobaltin toimipaikka) kannella seisoo laivastonkomentaja amiraali Razvozov. Käännyn hänen puoleensa:

— No, joko uskotte?

— Kyllä, tämä on ihme. Tapahtuu mahdottomia. Tuollaisella innolla ja voimantunnolla menestyksenne on taattu. Tällaisissa oloissa on miellyttävä myös palvella."

• **KELLO 10.** V. I. Lenin kirjoittaa Vallankumouksellisen sotilaskomitean nimissä vetoomuksen: "Venäjän kansalaisille!":

"Asia, jonka hyväksi kansa on taistellut: demokraattisen rauhan ehdottaminen viivyttelemättä, tilanherrojen maanomistuksen lakkauttaminen, tuotannon saattaminen työläisten valvontaan, Neuvostohallituksen muodostaminen, tämä asia on taattu.

Eläköön työläisten, sotilaiden ja talonpoikien vallankumous!"

• **KELLO 10.30.** Pietarin sotilaspiirin esikuntapäällikkö kenraali Bagratuni tiedottaa Pohjoisrintaman ylipäällikölle:

"Kuuliaisimmat ja kurinalaisimmatkin joukko-osastot luovuttavat vartiopaikkansa vastarinnatta. On käynnissä valtiollisten ja yleisten laitosten suunnitelmallinen kaappaaminen: Keskuslennätinlaitoksen,

Talvipalatsi on vallattu. Väliaikainen hallitus on kukistettu. Venäjän keisareiden ja Väliaikaisen hallituksen majapaikkana ollut rakennuskompleksi muuttuu museoksi. Kello 10 aamulla lokakuun 25.(7.XI) Vallankumouksellinen sotilaskomitea antoi Venäjän kansalaisille osoitetun vetoomuksen. Siinä sanotaan:

"Asia jonka hyväksi kansa on taistellut: demokraattisen rauhan ehdottaminen viivyttelemättä, tilanherrojen maanomistuksen lakkauttaminen, tuotannon saattaminen työläisten valvontaan, neuvostohallituksen muodostaminen, tämä asia on taattu.

Eläköön työläisten, sotilaiden ja talonpoikien vallankumous!"

Отъ Военно-Революціоннаго Комитета при Петроградскомъ Совѣтѣ Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ.

Къ Гражданамъ Россіи.

Временное Правительство низложено. Государственная власть перешла въ руки органа Петроградскаго Совѣта Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ Военно-Революціоннаго Комитета, стоящаго во главѣ Петроградскаго пролетаріата и гарнизона.

Дѣло, за которое боролся народъ: немедленное предложеніе демократическаго мира, отмѣна помѣщичьей собственности на землю, рабочій контроль надъ производствомъ, созданіе Совѣтскаго Правительства — это дѣло обезпечено.

ДА ЗДРАВСТВУЕТЪ РЕВОЛЮЦІЯ РАБОЧИХЪ, СОЛДАТЪ И КРЕСТЬЯНЪ!

Военно-Революціонный Комитетъ при Петроградскомъ Совѣтѣ Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ.

25 октября 1917 г. 10 ч. утра.

Valtionpankin ynnä muiden. Hallitus on menettänyt vallan jätteetkin ja itsensä hallituksen kaappaamisen yritys on mahdollinen."

• **KELLO 11.30.** Kerenski lähtee kapinan vallassa olevasta Pietarista "Väliaikaiselle hallitukselle uskollisten joukkojen" vastaanottamisen verukkeella.

• **NOIN KELLO 12.** Vallankumouksellinen sotilaskomitea määräsi vapautettavaksi poliittiset vangit.

• **KELLO 12 PÄIVÄLLÄ.** Piiritettiin Marinskin palatsi, missä sijaitsi tärkeitä hallitusvirastoja.

• **KELLO 13.** Marinskin palatsi vallattiin.

• **KELLO 14.** Pietarin työväen avuksi saapui Kronstatista laivue tuoden merimiesjoukkoja.

• **KELLO 14.35.** Alkoi Pietarin neuvoston kiireellinen istunto. Siinä puhui Lenin:

"Toverit! Työläisten ja talonpoikain vallankumous, jonka välttämättömyydestä bolševikit ovat aina puhuneet, on tapahtunut. . . Nyt koittaa Venäjän historian uusi vaihe, ja kyseinen Venäjän kolmas vallankumous on lopputuloksena johtava sosialismin voittoon. . ."

• **KELLO 15.** Pietari-Paavalin linnoituksessa saatettiin loppuun taisteluvalmistelut.

• **NOIN KELLO 16.** Muodostetaan muutamia esikuntia johtamaan taistelutoimia Väliaikaista hallitusta vastaan.

• **KELLO 17.** Vallankumouksellisen sotilasneuvoston ilmoituksen mukaan "Vallankumouksellisen sotilasneuvoston vallan tunnustaneet merimiehet ovat miehittäneet kaikki sillat".

• **KELLO 18.** Vallankumouksellisen sotilasneuvoston joukot ympäröivät Talvipalatsin. N. Podvoiski muistelee:

"Ketjumme lähestyivät tunti tunnilta tiiviimpinä Talvipalatsia. . .

Kaikkialla vallitsi jännitys ja suuren ryntäyshetken odotus.

. . .Minua on sittemmin pyydetty monesti selittämään, miksi me omaten voimaa ja mahdollisuuden tehdä loppu Väliaikaisesta hallituksesta jo kello 6, itse pitkitimme tuota loppua. Olen vastannut:

— Niin, tilanne Talvipalatsin luona oli sellainen, että tarvitsi ainoastaan antaa ryntäyskäsky, ja olisimme vallanneet palatsin muutamien satojen taistelijain sankarillisella verellä. Mutta tuona historiallisena hetkenä vallankumouksen puolustajan jokainen veripisara omasi silmissämme suuremman merkityksen kuin ilman sitäkin häviävä vihollinen. Sotilasjärjestön jäsenten ja yleensä kannattajiemme valistustyö upseerikokelaiden ja kasakoiden keskuudessa hajoitti vihollisemme rivejä."

• **NOIN KELLO 19.** Päämaja oli salajohtoa myöten suorassa yhteydessä Talvipalatsiin. Yhdysupseeri luutnantti Danilevitš ilmoitti:

"Noin tunti sitten 50-henkinen joukkio kaappasi Pietarin esikunnan. Hallituksen puolelle on jäänyt vain upseerikoululaisia ja kasakkarykmentti sekä kaksi tykkiä Mihailovskin tykistökoulusta. . ."

• **KELLO 19.45.** Talvipalatsille esitetään uhkavaatimus: antauduttava 10 minuutin kuluessa. Tuolloin palatsi oli jalkaväen, panssariautojen ja tykistön tukeman jalkaväen saartama, ja Nevaa myöten tuli vielä kolme torpeedovenettä. Pietari-Paavalin linnan tykit suunnattiin palatsia kohden. Viisi minuuttia ennen määräajan päättymistä osa Talvipalatsia vartioineista upseerikoululaisista ilmoitti antautuvansa.

"Antautuneiden ilmaantuminen torille aiheutti ketjussamme hetkellistä hämmästystä, N. I. Podvoiski kirjoittaa.

— Antauduimme! tulijat sanovat, ja voimakas hurraahuuto kaikuu iloisesti yli torin. Antautuneet kuljetetaan pois.

Ketjuissamme ja lähimmissä varajoukoissamme vallitsee kärsimätön jännitys. . . Miehemme tuntevat olevansa kahdeksan kuukautta jatkuneen valtakamppailun loppusuoralla. Vuosisataisen taistelun viimeinen näytös. Vanha rujo valta on kuolemassa ja myrskyssä syntyy uusi suurenmoisen ilahduttava, kallis ja oma. . ."

• **NOIN KELLO 21.** Eräs Talvipalatsin ryntäykseen määrätty Vallankumouksellisen sotilaskomitean yhdistetty joukko-osasto oli asemissa Pietarin puolella, Kansantalon luona. Kuten mainittuun muodostelmaan kuulunut sotamies N. V. Jerušev kertoo, Kansantalolla oli "menossa näytelmä. Esitettiin "Boris Godunovia", jossa lauloi Šaljapin. Ja me sotilaat, merimiehet ja punakaartilaiset juoksimme vuoron perään saliin kuuntelemaan oopperaa. Lipuntarkastajat päästivät meidät esteettömästi. Tulimme hiljaa varpaillamme ovensuuhun viideksi minuutiksi kuuntelemaan, ja juoksimme sitten takaisin. Šaljapin ei varmaan tiennyt laulavansa Talvipalatsia rynnäköimään meneville vallankumoussotureille".

• **KELLO 21.** Vallankumouksellinen sotilasneuvosto käskee Pietari-Paavalin linnan komissaarin suunnata tykkitulen Talvipalatsia kohden. Linnoitukseen majoitetun konekivääripataljoonan eräs upseeri muistelee:

"Oli jo aivan pimeä, kun Blagonravov määräsi aloitettavaksi tykistöammunnan käskien laukaista Talvipalatsiin neljä korkealla räjähtävää srapnellia. Kipusin bastionin tasanteelle katsomaan kiikarilla.

— Älkää herran nimessä räjäyttäkö palatsin vasemman siiven yläpuolella! Vasemmalla puolella on sairaala! joku huusi. Tämä käsky toimitettiin heti suuntaajamatruuseille. . .

Tulitus taukosi. Koitti jotenkin kammottava hiljaisuus. Vaikenivat myös konekiväärit joen toisella rannalla, ainoastaan erilliset kiväärinlaukaukset jossain siellä palatsin seudulla rikkoivat raitiovaunujen rauhanomaista surinaa."

• **KELLO 21.40.** "Auroran" komissaari A. Belyšev kertoo:

"Vallankumouksellisen sotilaskomitean lähetti toi määräyksen. Väliaikaisen hallituksen tuli antautua kello yhdeksän. Sen kieltäytyessä Pietari-Paavalin linnoituksen ylle syttyisi punainen tuli. Se olisi "Auroralle" tarkoitettu merkki ampua tyhjällä panoksella laukaus, joka tiedottaisi Talvipalatsin ryntäyksen alkavan. . . Rannalta kuului ammuntaa. Mutta Pietari-Paavalin linnasta ei näkynyt merkkiä. Kello oli jo 35 minuuttia yli yhdeksän, mutta punaista valoa ei näkynyt. . .

Sitten pimeästä sillan takaa näkyi tummanpunainen valo. Kello oli 9.40. Annoin komennon:

— Keulatykki, tulta!

Vastaukseksi laukaukseen kuulin konekiväärien papatuksen lävitse voimakkaan hurraahuudon. Joukkomme olivat aloittaneet rynnäkön. Annoin määräyksen ladata tykki kovapanoksella: kaiken varalta. . ."

• **KELLO 22.** Sveitsin lähetystöneuvos Fuehrer sähkötti hallitukselleen:

"Bolševikkikaappausta voitaneen pitää tapahtuneena. Muutaman tunnin kuluttua pääkaupunki on kokonaan Pietarin neuvoston hallussa, varuskunta on melkein täydellisesti siirtynyt sen puolelle."

• **KELLO 22.45.** Smolnassa alkoi työläis- ja sotilasedustajien neuvostojen toinen yleisvenäläinen edustajakokous.

• **KELLO 23.** Ratkaiseva rynnistys Talvipalatsia vastaan. Sen johtajiin kuulunut N. I. Podvoiski muistelee:

"Pietari-Paavalin kolmituumaisten tykkien jylinän vaimettua ilman täytti konekiväärien ja kiväärien kuivan rätinän säestämä valtaisa "hurraa", pelottava, tempaava, monenkirjavan joukon yhdistävä. Barrikaadit, niiden puolustajat ja rynnäköijät sulautuivat yhdessä hetkessä tummaksi sekavaksi massaksi, joka kuohui ja kiehui kuin tulivuori. Seuraavassa hetkessä voitonhuuto kantautui jo barrikaadien toiselta puolelta."

• **SAMAAN AIKAAN** Väliaikainen hallitus lennätti salateitse rintamalle:

"Hallitus on paikoillaan täydessä kokoonpanossaan, lukuunottamatta S. N. Prokopovitšia. Tilannetta pidetään suotuisana. . . On käynyt selville, että vastustaja on heikko."

• **KELLO 23.10—23.15.** Talvipalatsin rynnäköinti jatkuu. Taisteluja käydään porrastasanteilla. V. A. Antonov-Ovsejenko muistelee:

"Tšudnovskin kanssa johdimme hyökkääjät sisälle palatsiin. Upseerikoululaiset eivät meidän tullessamme tehneet enää vastarintaa, ja tunkeuduimme vapaasti palatsin sisähuoneisiin etsimään Väliaikaista hallitusta. . .

Seuraavassa huoneessa tapasimme kokonaisen ryhmän ihmisiä, jotka olivat olevinaan Väliaikainen hallitus. He istuivat pöydän ääressä ja sulautuivat yhdeksi ainoaksi vaaleanharmaaksi väräjäväksi läikäksi.

— Vallankumouksellisen sotilaskomitean nimissä julistan teidät vangituiksi! lausuin heille.

Entiset ministerit luovuttivat henkilöpaperinsa ja taskuaseensa. Suurella vaivalla sain järjestettyä vartijat heidän viereensä. Matruusit olivat apunani. He heittivät huoneesta muutamia epäilyttäviä tyyppejä. Tšudnovski laati vangittujen luettelon, jonka sitten yhdessä allekirjoitimme. Kerenskiä lukuunottamatta kaikki olivat saapuvilla. Joku entisen Väliaikaisen hallituksen jäsenistä ilmoitti Kerenskin lähteneen Pietarista jo kello 11 aamulla. Tämä tieto herätti väkijoukossa raivonpurkauksen Kerenskiä vastaan."

• **VENÄJÄN KAPITALISMIN JA VIIMEISEN YÖN 12. TUNTI OLI TULLUT.**

"Kukistetut sopertelevat jotain pyytäen suojelemaan heitä joukoilta, N. I. Podvoiski kertoo. Matruusit kuljettavat heidät huoneesta. . . Torilla sotaväki huutaa suuttumuksella: "Heidät on ammuttava! . . Kuolema heille!" Tereštšenko, Konovalov ja pari muuta saa joitakin iskuja. . . punakaartilaiset tyynnyttävät sotilaita. He huutavat:

— Älkää synkistäkö proletriaatin juhlaa! !!

Punakaartilaiset ympäröivät entisen hallituksen. . .

Lokakuun voittoisa 25. päivä päättyy joukkojen rivistäytymiskomentoon."

26. LOKAKUUTA (8.XI)

Talvipalatsi oli kukistunut. Mutta olemattoman Väliaikaisen hallituksen kannattajat, vallankumouksen viholliset, eivät olleet vielä laskeneet aseita.

• **NOIN KELLO YKSI YÖLLÄ.** Ylipäällikön päämaja otti yhteyden Väliaikaisen hallituksen sotaministeriön poliittiseen hallintoon. Päivystävä upseeri tiedoitti:

"Voimasuhteet ovat tosiasiallisesti sellaiset, että myöhään illalla alkaneeseen Talvipalatsin saartoon asti kapina oli sujunut verettömästi; tullessaan hallitusjoukkojen vartioimien rakennusten edustalle kapinalliset syrjäyttivät vartijat kohtaamatta mitään vastarintaa; kapinan suunnitelma oli epäilemättä ennalta laadittu ja sitä toteutettiin kiinteästi ja joustavasti."

• **KELLO 2 YÖLLÄ.** Väliaikaista hallitusta ei enää ole. Tämä seikka ei estänyt Kerenskiä antamasta Pihkovassa vielä yhtä "Korkeimman Ylipäällikön päiväkäskyä":

"Määrään kaikki päälliköt ja komissaarit pysymään isänmaan pelastamisen nimessä paikoillaan, kuten minäkin korkeimpana ylipäällikkönä pysyn paikallani tasavallan Väliaikaisen hallituksen tahdonilmaisuun saakka."

• **KELLO 2.10.** Vallankumouksellinen sotilaskomitea saa tiedonannon:

"Talvipalatsin komendantiksi on nimitetty Neuvostojen toisen yleisvenäläisen edustajakokouksen edustaja Preobraženskin rykmentin sotamies toveri Tšudnovski. Kaikki ministerit on lähetetty Pietari-Paavalin linnaan."

• **KELLO 2.15.** Podvoiski saapuu Leninin luokse Smolnaan.

"Tullessani miltei juoksujalkaa huoneeseen, missä Vladimir Iljitš oli, tavoitin hänet hyvin keskittyneenä istumassa pöydän ääressä, edessään paperiliuskoja. Hän kirjoitti. Lenin oli niin syventynyt työhönsä, ettei huomannut tuloani. Hän valmisteli luonnoksia asetuksiksi rauhasta, maanomistuksesta ja neuvostohallituksesta. Kuultuaan selontekoni Lenin jatkoi työtään."

• **KELLO 3.10.** Neuvostojen toinen edustajakokous jatkoi istuntoaan. Se hyväksyi Leninin laatiman vetoomuksen "Työläisille, sotamiehille ja talonpojille!": **"Työläisten, sotilaiden ja talonpoikien valtaenemmistön tahdon nojalla, Pietarissa tapahtuneen työläisten ja varuskunnan voittoisan kapinan nojalla edustajakokous ottaa vallan käsiinsä.**

Väliaikainen hallitus on kukistettu. . .

Sotamiehet, työläiset ja toimitsijat, — vallankumouksen kohtalo ja demokraattisen rauhan kohtalo on teidän käsissänne!

Eläköön vallankumous!"

• **KELLO 4.** Aseellinen nousu Pietarissa oli päättynyt voittoisasti. V. D. Bontš-Brujevitšin muistelmien mukaan:

"Esitin Vladimir Iljitšille, että hän lähtisi asuntooni yöpymään. . . Löydettyämme auton sovitusta paikasta, lähdimme ajamaan kotiini.

Vladimir Iljitš oli ilmeisesti hyvin väsynyt ja hän torkkui autossa. Perille saavuttuamme illastimme hiukan. Koetin tehdä parhaani, jotta Vladimir Iljitš olisi voinut levähtää. Sain hänet vaivoin houkuteltua asettumaan sänkyyni pieneen erilliseen huoneeseen, missä hänen käytettävissään oli kirjoituspöytä, mustetta ja paperia sekä kirjasto. Vladimir Iljitš suostui, ja erosimme. . .

Lopulta sammutin lampun. Vladimir Iljitšin huoneessa valo oli sammunut jo aikaisemmin. Aloin vaipua uneen. Mutta juuri kun olin nukahtamaisillani, Vladimir Iljitšin puolelle syttyi valo.

Herkistin kuuloani. Kuulin hänen nousevan hiljaa sängystä, raottavan varovasti ovea ja nukkumisestani vakuuttuneena hiipivän varpaisillaan kirjoituspöydän luokse. Hän istuutui pöydän ääreen, avasi mustepullon ja asettaen kyynärpäänsä pöydälle syventyi työhön levittäen pöydälle paperiliuskoja, jotka hän samassa luki. Näin tämän kaiken raollaan olleesta ovesta.

Aamulla pyysin perheeni kaikkia jäseniä noudattamaan hiljaisuutta sanoen, että Vladimir Iljitš oli työskennellyt koko yön ja oli varmaan hyvin väsynyt. Silloin ovi äkkiä avautui ja hän astui huoneeseen pukeutuneena, tarmokkaana, reippaana ja iloisena.

— Onnittelen teitä sosialistisen vallankumouksen ensimmäisen päivän johdosta! hän sanoi meille eikä hänen kasvoillaan näkynyt jälkeäkään väsymyksestä, ikäänkuin hän olisi mainiosti nukkunut, vaikka itse asiassa hän oli vinahtanut korkeintaan pari—kolme tuntia jännittyneen 20-tuntisen työpäivän jälkeen. Sitten meille alkoi tulla tovereita. Vladimir Iljitš kaivoi taskustaan puhtaaksikirjoitetut liuskat ja luki meille laatimansa kuuluisan "Asetuksen maasta".

* * *

Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous oli siis tapahtunut. Neuvostojen toinen edustajakokous, jossa oli edustettuna yli 400 neuvostoa maan eri puolilta, julisti ensimmäisenä työpäivänään, vallankumouksen voiton päivänä: "Kaikki valta paikkakunnilla siirtyy työläisten, sotamiesten ja talonpoikain edustajien neuvostoille, joiden on turvattava todella vallankumouksellinen järjestys."

Edustajakokouksen toisessa istunnossa, joka pidettiin 26.X (8.XI) Lenin puhui kahdesti. Hänen alustustensa pohjalla edustajat hyväksyivät yksimielisesti "Dekreetin rauhasta", joka julisti sodan "suurimmaksi rikokseksi ihmiskuntaa kohtaan", ja "Dekreetin maasta", joka luovutti kaiken maan kansan haltuun. Siis jo seuraavana päivänä vallankumouksen jälkeen bolševistinen puolue täytti lupaukset, jotka se oli ohjelmassaan antanut kansalle.

Samana päivänä neuvostojen toinen edustajakokous muodosti hallituksen, jonka johtoon tuli V. I. Uljanov-Lenin. Kansa uskoi maan johtamisen kommunistiselle puolueelle.

№ 208.
Пятница.
27 октября 1917 г.

ИЗВѢСТІЯ

ЦѢНА:
въ Петроградѣ 15 коп.
на ст. жел. д. 18 коп.

Центральнаго Исполнительнаго Комитета
и петроградскаго совѣта
РАБОЧИХЪ и СОЛДАТСКИХЪ ДЕПУТАТОВЪ.

Адресъ конторы: Литовск. Сабскимъ пер., д. № 6. Телефонъ № 218-41
Адресъ редакціи: Смольный Институтъ, 2-й этажъ комната № 145. Телефонъ № 36-89

Декретъ о мирѣ,

принятый единогласно на засѣданіи Всероссійскаго Съѣзда Совѣтовъ Рабочихъ, Солдатскихъ и Крестьянскихъ Депутатовъ 26 октября 1917 г.

Рабочее и крестьянское правительство, созданное революціей 24—26 октября и опирающееся на Совѣты Рабочихъ, Солдатскихъ и Крестьянскихъ Депутатовъ, предлагаетъ всѣмъ воюющимъ народамъ и ихъ правительствамъ начать немедленно переговоры о справедливомъ демократическомъ мирѣ.

Справедливымъ или демократическимъ міромъ, котораго желаетъ подавляющее большинство истерзанныхъ, измученныхъ и истекающихъ кровью рабочихъ и трудящихся классовъ всѣхъ воюющихъ странъ—міромъ, котораго самымъ опредѣленнымъ и настойчивымъ образомъ требовала русскіе рабочіе и крестьяне послѣ свержения царской монархіи,—такимъ міромъ правительство считаетъ немедленный миръ безъ аннексій (т. е. безъ захвата чужихъ земель, безъ насильственнаго присоединенія чужихъ народностей) и безъ контрибуцій.

Такой миръ предлагаетъ Правительство Россіи заключить всѣмъ воюющимъ народамъ немедленно, выражая готовность сдѣлать безъ малѣйшей оттяжки только-что всѣ рѣшительные шаги впредь до окончательнаго утвержденія всѣхъ условій такого мира полномочными собраніями народныхъ представителей всѣхъ странъ и всѣхъ націй.

Подъ аннексіей или захватомъ чужихъ земель Правительство понимаетъ сообразно міровому сознанію демократіи вообще и трудящихся классовъ въ особенности всякое присоединеніе къ большому или сильному государству малой или слабой народности безъ точно, ясно и добровольно выраженнаго согласія и желанія этой народности, независимо отъ того, когда это насильственное присоединеніе совершено, независимо также отъ того насильно развитой или отставшей въ государственномъ или культурномъ отношеніи эта насильственно или насильственно удерживаемая въ границахъ данного государства нація. Независимо, наконецъ, отъ того, въ Европѣ или въ далекихъ заморскихъ странахъ эта нація живетъ.

Если какая бы то ни была нація удерживается въ границахъ даннаго государства насильно, если ей, вопреки выраженному съ ея стороны желанію—все равно, выражено ли это желаніе въ печати, въ народныхъ собраніяхъ, въ рѣшеніяхъ партій или возмущеніяхъ и возстаніяхъ противъ національнаго гнета—не предоставляется права свободнымъ голосованіемъ при полномъ выводѣ войска присоединяющихся или вообще болѣе сильной націи рѣшать безъ малѣйшаго принужденія вопросъ о формахъ государственнаго существованія этой націи, то присоединеніе ея является аннексіей, т. е. захватомъ и насиліемъ.

Продолжать эту войну изъ-за того, какъ раздѣлить между сильными и богатыми націями захваченныя ими слабыя народности, Правительство считаетъ величайшимъ преступленіемъ противъ человѣчества и торжественно заявляетъ свою рѣшимость немедленно подписать условія мира, прекращающаго эту войну на указанныхъ равно справедливыхъ для всѣхъ безъ изъятія народностей условіяхъ.

Вмѣстѣ съ тѣмъ Правительство заявляетъ, что оно отнюдь не считаетъ вышеуказанныхъ условій мира ультимативными, т. е. согласенъ разсмотрѣть и всякіе другіе условія мира, настаивая лишь на возможно болѣе быстромъ предложеніи ихъ какой бы то ни было воюющей страной и на полнѣйшей ясности, на безусловномъ исключеніи всякой двусмысленности и всякой тайны при предложеніи условій мира.

Тайную дипломатію Правительство отвергаетъ, со своей стороны выражаетъ твердое намѣреніе вести всѣ переговоры совершенно открыто передъ всѣмъ народомъ, приступая немедленно къ полному опубликованію тайныхъ договоровъ, подтвержденныхъ или заключенныхъ правительствомъ помѣщиковъ и капиталистовъ съ февраля по 25 октября 1917 года. Все содержаніе этихъ тайныхъ договоровъ, поскольку оно направлено, какъ это въ большинствѣ случаевъ бывало къ достиженію выгодъ и привилегій русскихъ помѣщиковъ и капиталистовъ, къ удержанію или увеличенію аннексій великороссовъ, Правительство объявляетъ безусловно и немедленно отмѣненнымъ.

Обращаясь съ предложеніемъ къ правительствамъ и народамъ всѣхъ странъ начать немедленно открытые переговоры о заключеніи мира, Правительство выражаетъ съ своей стороны готовность вести эти переговоры, какъ посредствомъ письменныхъ сношеній, по телеграфу, такъ и путемъ переговоровъ между представителями разныхъ странъ или на конференціи такихъ представителей. Для облегченія такихъ переговоровъ Правительство назначаетъ своего полномочнаго представителя въ нейтральныя страны.

Правительство предлагаетъ всѣмъ правительствамъ и народамъ всѣхъ воюющихъ странъ немедленно заключить перемиріе, причемъ со своей стороны, считаетъ желательнымъ, чтобы это перемиріе было заключено не менѣе, какъ на три мѣсяца, т. е. на такой срокъ, въ теченіе котораго вполнѣ возможно, какъ завершеніе переговоровъ о мирѣ съ участіемъ представителей всѣхъ безъ изъятія народностей, или націй, втянутыхъ въ войну или вынужденныхъ къ участію въ ней, такъ равно и созывъ полномочными собраніями народныхъ представителей всѣхъ странъ для окончательнаго утвержденія условій мира.

Обращаясь съ этимъ предложеніемъ къ правительствамъ и народамъ всѣхъ воюющихъ странъ, временное рабочее и крестьянское правительство Россіи обращается также въ особенности къ сознательнымъ рабочимъ тремъ странамъ передовымъ націямъ человѣчества и самымъ крупнымъ участвующимъ въ настоящей войнѣ государствамъ, Англіи, Франціи и Германіи. Рабочіе этихъ странъ оказали наибольшія услуги дѣлу прогресса и социализма и великіе образцы классоваго движенія въ Англіи, рядъ революцій, изумительную энергію историческое значеніе, совершенныхъ французскимъ пролетаріатомъ, наконецъ, въ теченіе борьбы противъ исключительнаго закона въ Германіи и образцовой для рабочихъ всего міра длительной, упорной дисциплинированной работы созданія массовыхъ пролетарскихъ организацій Германіи. Всѣ эти образцы пролетарскаго героизма и историческаго творчества служатъ намъ порукой за то, что рабочіе названныхъ странъ поймутъ лежащія на нихъ задачи освобожденія человѣчества отъ ужасовъ войны и ея послѣдствій, что эти рабочіе энергичной дѣятельностью своей помогутъ намъ успѣшно, твердо и рѣшительно провести дѣло мира и дѣло освобожденія трудящихся и эксплуатируемыхъ массъ населенія отъ всякаго рабства и всякой эксплоатаціи.

№ 209
Суббота
[illegible] октября 1917 г.

ИЗВѢСТІЯ

ЦѢНА:
въ Петроградѣ 15 коп.
на ст. жел. д. 18 коп.

Центральнаго Исполнительнаго Комитета
и петроградскаго совѣта
РАБОЧИХЪ и СОЛДАТСКИХЪ ДЕПУТАТОВЪ.

Адресъ конторы: Литовск. Сабскимъ пер., д. № 6. Телефонъ № 218-41.
Адресъ редакціи: Смольный Институтъ, 2-й этажъ комната № 145. Телефонъ № 36-89

Въ виду созыва въ теченіи ближайшихъ дней Второго Всероссійскаго Съѣзда Совѣтовъ Крестьянскихъ Депутатовъ, **крестьянъ-делегатовъ** пріѣхавшихъ на Второй Всероссійскій Съѣздъ Совѣтовъ Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ **просятъ остаться** для участія въ работахъ этого съѣзда.

ДЕКРЕТЪ О ЗЕМЛѢ

СЪѢЗДА СОВѢТОВЪ РАБОЧИХЪ, С. Д. (ПРИНЯТЪ НА ЗАС. 26 ОКТ. ВЪ 2 Ч. Н.).

"Izvestijassa" julkaistiin neuvostovallan ensimmäiset asetukset. Asetuksessa rauhasta kehotettiin kaikkia kansoja ja hallituksia lopettamaan imperialistinen sota ja solmimaan viipymättä oikeudenmukainen demokraattinen rauha ilman anastuksia ja sotaveroja. Asetuksella maasta luovutettiin maa samoin kuin kaikki sen uumenet kansan omistukseen.

LENIN: TYÖLÄISTEN JA TALONPOIKAIN VALLANKUMOUS, JONKA VÄLTTÄMÄTTÖMYYDESTÄ BOLŠEVIKIT OVAT AINA PUHUNEET, ON TAPAHTUNUT. NYT KOITTAA VENÄJÄN HISTORIAN UUSI VAIHE.

VÄLIAIKAINEN HALLITUS

Kerenski ja hänen kollegansa.

Ministeri Gutškov: — Sota voittoisaan loppuun!

Näin ministeri Tšernov "suojeli" talonpoikia Volkonskien ruhtinassuvulta.

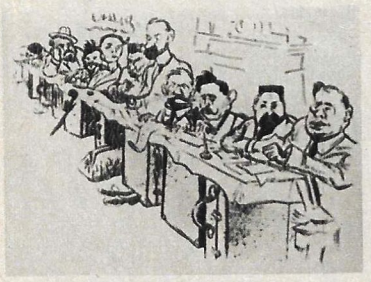

Väliaikainen hallitus piti istuntoja matkalaukuilla...

Työministeri Skobelev.

KUINKA SE TAPAHTUI

Smolna työläisen

I. JEREMEJEV.

PUNAKAARTILAISET LENININ LUONA SMOLNASSA

Vuonna 1917 työskentelin Putilovin (nykyisellä Kirovin) tehtaalla Pietarissa ja kuuluin tehtaan punakaartiosastoon. Lokakuun vallankumouksen aattona punakaartin päällystö lähetti putilovilaisen konekivääriosastomme Smolnaan. Saimme siellä olla suurten historiallisten tapahtumien silminnäkijöinä ja osanottajina.

Smolnan portin luona ja pihalla oli jo paljon punakaartilaisia sekä vallankumouksellisia sotamiehiä ja matruuseja. Siellä käskettiin meidänkin purkaa lastimme ja asettua asemiin. Sijoitettuamme ja naamioituamme konekiväärit menimme sisälle Smolnaan ja sijoituimme toisen kerroksen pieneen huoneeseen, jossa oli jo ennestään muutamia punakaartilaisia muista kaupunginosista. Huoneessa ei ollut minkäänlaista kalustoa. Seinällä riippui yksinäisenä puhelin. Päivystysvuorosta vapaat punakaartilaiset, jotka olivat muista kaupunginosista, olivat sijoittuneet levolle kuka mitenkin paljaalle lattialle pidellen kivääriä käsissään.

Juuri silloin kokoontui Smolnaan kaikilta ääriltä edustajia Neuvostojen II yleisvenäläiseen edustajakokoukseen. Erikoisen vallankumouksellisia olivat rintamalta edustajiksi saapuneet sotilaat. He kaikki kirosivat sotaa ja vaativat rauhaa. Heitä varten ei ollut varattu huoneita ja he sijoittuivat kanssamme samoihin huoneisiin suoraan lattialle. Jaoimme heidän kanssaan eväitä, joita olimme ottaneet mukaamme kotoa, näytimme missä on ruokala.

Toisena päivänä annettiin tehtäväksemme konekiväärien luona päivystämisen lisäksi pääsylupien tarkastaminen Smolnassa.

Lokakuun 25. (marraskuun 7.) päivän aattona Smolna oli täynnä väkeä — edustajakokouksen osanottajia, punakaartilaisia, vallankumouksellisia sotilaita ja matruuseja. Siellä kuhisi kuin valtavassa mehiläispesässä.

Lokakuun 25:tta (marraskuun 7:ttä) päivää vasten yöllä saapui Smolnaan V. I. Lenin. Hän sijoittui toisessa kerroksessa olevaan pieneen huoneeseen. Putilovin konekivääriosastollemme suotiin korkea kunnia: tehtäväksemme annettiin vallankumouksen suuren johtajan suojeleminen.

Tilanne Smolnassa oli silloin hyvin kireä. Menševikit ja eserrät levittivät mitä pöyristyttävimpiä provokatoorisia huhuja, joiden tarkoituksena oli punakaartilaisten ja vallankumouksellisten sotilaiden masentaminen. He yrittivät pelottaa meitä, uskottelivat Kerenskin lähettävän Smolnan nujertamiseen 50 pataljoonaa Yrjönritareita ja 40 upseeripataljoonaa. Mutta punakaartilaiset eivät olleet arkaa väkeä. Meidät oli karaissut vallankumoustaisteluissa bolševikkipuolue, ja olimme aina valmiit torjumaan porvariston hyökkäykset täysissä aseissa. Smolnasta tuijottivat pistimet, konekiväärit ja tykit.

Päivällä lokakuun 25:ntena (marraskuun 7:ntenä) pidettiin juhlasalissa Pietarin neuvoston istunto. Kuulimme äänten jylinää. Emme tienneet mistä on kysymys, tartuimme kivääreihin ja ryntäsimme käytävälle. Huolestuminen oli aiheetonta: istunnon osanottajat tervehtivät innostuneesti puhujakorokkeelle noussutta V. I. Leniniä.

Mekin saimme kuulla osan hänen puhettaan, joka koski välttämättömyyttä kaiken vallan siirtymisestä työläisten ja talonpoikain käsiin, puhetta neuvostovallasta. Emme saaneet kuulla tuota Leninin historiallista puhetta loppuun, koska meidät kutsuttiin vahtipaikallemme.

Lokakuun 25. (marraskuun 7.) päivään mennessä olivat kokoontuneet kaikki neuvostojen II edustajakokouksen osanottajat. Kohta edustajakokouksen alkamisen jälkeen kuului käytävältä huutoa ja melua. Ollessamme lähellä istuntosalia tartuimme heti kivääreihin ja juoksimme käytävälle. Selvisi, että kourallinen menševikkejä ja muita porvariston liehittelijöitä oli nostanut edustajakokouksessa melun, mutta kohdattuaan edustajien yksimielisen vastarinnan olivat joutuneet perääntymään. Huudellen vihamielisiä kirouksia nuo vastavallankumouksen asiamiehet poistuivat istuntosalista. Koko edustajakokous saattoi heitä suuttunein huudahduksin: "Pois täältä! Alas petturit!"

Lokakuun vallankumouksen esikuntaan saapui herkeämättä ilmoituksia: se ja se tehdas oli lähettänyt Talvipalatsin valtaukseen niin ja niin monta aseistettua punakaartilaista, risteilijä Aurora oli ampunut laukauksen tykeistään Talvipalatsia kohti, Talvipalatsi oli vallattu, Väliaikainen hallitus vangittu.

ja kansankomissaarin silmin

Lokakuun vallankumouksesta on kirjoitettu kokonainen kirjasto. Monilukuisten kirjojen joukossa ovat erikoisen arvokkaita muistelmat. Muistelmat Lokakuusta ovat vallankumouksen inhimillisiä asiakirjoja. Julkaisemme tänään kaksi otetta, jotka kertovat maamme historian ratkaisevasta päivästä, lokakuun 25:nnesta 1917.

Toisen kirjoittaja on höyryvasaran käyttäjä, vallankumouksen sotilas I. Jeremejev. Toisen kirjoittajan varmaan tunnette hyvin. Hän on kirjailija, kriitikko ja valtiomies A. Lunatšarski, joka oli neuvostohallituksen ensimmäisenä Valistusasiain kansankomissaarina.

A. LUNATŠARSKI.

SMOLNA SUURENA YÖNÄ

Kukaan ei nukkunut Smolnassa tuona historiallisena yönä. Se hiljeni vasta aamunkoitteessa.

Kello 11 aamulla lokakuun 26. (marraskuun 8.) päivänä Smolnan vartio-osaston päivystäjä herätti minut ja sanoi Leninin kutsuvan minua tekemään selostusta. En ollut millään uskoa tuota, luulin päivystäjän tekevän minusta pilaa. Mutta hän lausui:

— Sinähän pidit eilen illalla ja koko yön yhteyttä Narvan kaupunginosaan, joten mene selostamaan. . .

Kun olin todennut, että päivystäjä on tosissaan, jouduin sanomattoman jännityksen valtaan: pystynkö kertomaan sitä, mitä tiedän?

Mietin kovasti ja lopulta keksin: selostuksen asemesta teen ilmoituksen — opettelen sen ulkoa ja esitän. Samassa aloin päntätä sitä. Kun olin sen mielestäni oppinut, menin Leninin luo. Hänen huoneensa ovella seisoivat punakaartilaisemme. He tiesivät kutsusta ja päästivät minut heti.

Mennessäni huoneeseen Lenin istui pienen pöydän ääressä ja kirjoitti jotain. Hän ei huomannut tuloani. Mennessäni pöydän luo tein kunniaa ja löin kevyesti kantapäät yhteen. Kuultuaan tuon äänen Lenin kohotti päätään ja katsoi minua. Olin jo valmis lausumaan ulkoaopitun ilmoitukseni, mutta nähdessään että seison asennossa käsi lipassa Lenin nousi nopeasti seisomaan ja viittasi molemmin käsin lausuen samalla:

— Älkäähän toki, istukaa ja kertokaa.

Kun Lenin oli ohjannut minut tuoliin itseään vastapäätä koko etukäteen valmistelemani ilmoitus lensi mielestä ja aloin yksinkertaisesti kertoa Leninille siitä mitä tiesin ja mitä olin nähnyt. Lenin kuunteli ja jatkoi kirjoittamistaan. Vaikenin luullen häiritseväni häntä. Silloin Lenin kohotti päätään ja sanoi:

— Jatkakaa, jatkakaa kuuntelen teitä.

Kerroin työläisten mielialoista, heidän asenteestaan neuvostovaltaa kohtaan. V. I. Lenin rupesi kyselemään. Muistan tällaisen kysymyksen: "Entä naiset, ovatko he tyytyväisiä neuvostovaltaan?"

Myöhemmin sain tietää, että V. I. Lenin oli kutsunut muidenkin kaupunginosien punakaartilaisten lähettejä, kysellyt heiltä työläisten mielialoista ja näiden tarpeista.

En unohda noita tapahtumia koskaan! Muistan koko elämäni kuinka neuvostovallan ensi päivinä kerroin Smolnassa suurelle Leninille Putilovin tehtaan työläisten elämästä ja mielialoista.

Koko Smolna on kirkkaasti valaistu. Kiihtyneet väkijoukot hyörivät kaikilla käytävillä. Elämä sykkii kaikissa sen huoneissa, mutta suurin ihmisvuoksi, oikea intohimojen tyrsky on yläkäytävän nurkassa: siellä, perimmäisimmässä huoneessa istui Vallankumouksellinen sotilaskomitea. Muutamat tytöt aivan nääntyneinä, mutta silti sankarillisesti selviytyvät selityksiä ja ohjeita hakevien sekä erilaisia pyyntöjä ja valituksia esittävien henkilöiden suunnattomasta painostuksesta.

Kun joutuu tähän vyöryyn, näkee kaikilla tahoilla hehkuvia kasvoja sekä jotain ohjetta tahi valtuuksia ottamaan ojentuvia käsiä.

Täällä annetaan tavattoman tärkeitä toimeksiantoja, täällä myös sanellaan herkeämättä papattaviin kirjoituskoneisiin, allekirjoitetaan papereita kynällä polven päällä, ja joku nuori toveri onnellisena toimeksiannosta kiitää jo pimeässä yössä hurjaa vauhtia autolla. Perimmäisessä huoneessa poistumatta pöytänsä äärestä lähettävät muutamat toverit kuin sähkövirtaa kaikille tahoille käskyjään kapinaan nousseille Venäjän kaupungeille.

En voi ihmettelemättä muistella tuota hämmästyttävää työtä ja pidän Vallankumouksellisen sotilaskomitean toimintaa Lokakuun päivinä inhimillisen tarmon ilmauksena, joka todistaa millaisia ehtymättömiä tarmokkuuden varastoja on vallankumouksellisessa sydämessä ja mihin se pystyy silloin, kun sitä kutsuu vallankumouksen voimakas ääni.

Neuvostojen II edustajakokouksen istunto alkoi Smolnan Valkeassa salissa illalla. Kokoontuneiden mieliala on juhlava. Kiihtymys on valtava, mutta ei ole vähäisintäkään paniikkia vaikka taisteluja käydään Talvipalatsin ympärillä ja tuon tuosta tuodaan mitä levottomimpia uutisia.

Kun sanon — ei ollut minkäänlaista paniikkia, tarkoitan bolševikkeja ja heidän kannallaan olevaa edustajakokouksen osanottajien valtavaa enemmistöä. Päinvastoin, paniikki on vallannut vihamieliset, hämmentyneet, hermostuneet oikeisto-"sosialistiset" ainekset.

Kun istunto vihdoin alkaa edustajakokouksen mieliala käy täysin selväksi. Bolševikkien puheenvuorot saavat osakseen myrskyisää kannatusta. Lämpimällä ihastuksella kuunnellaan uljaita matruuseja, jotka ovat tulleet kertomaan totuuden Talvipalatsin ympärillä käynnissä olevista taisteluista.

Millaisella vaimenemattomalla suosionosoitusten myrskyllä vastaanotettiinkaan kauan odotettu ilmoitus, että neuvostovalta on vihdoin ulottunut Talvipalatsiin ja kapitalistiministerit on vangittu! Samaan aikaan menševikki, luutnantti Kutšin, joka esitti huomattavaa osaa senaikaisessa armeijan järjestössä, nousi puhujakorokkeelle, uhkasi meitä, että hän tuo viipymättä Pietariin rintamansa sotilaat. Hän luki neuvostovaltaa vastaan osoitetun päätöslauselman 1., 2., 3. ja niin edelleen aina 12., mukaanlukien erikoisen armeijan nimissä ja lopetti "tällaiseen seikkailuun" uskaltautunutta Pietaria kohtaan osoitettuihin suoranaisiin uhkauksiin.

Tämä ei pelota ketään. Ketään ei pelota liioin lausunto, että koko talonpoikaismeri tulvii vastaamme ja nielee meidät.

Lenin on kuin kala vedessä: iloisena uupumatta työskennellen hän on jo ehtinyt jossain nurkassa kirjoittaa ne dekreetit uudesta vallasta, jotka tulevat joskus olemaan — me tiedämme sen jo nyt — vuosisatamme historian mainioimpia sivuja.

Lisään näihin hajapiirtoihin vielä muistelmani ensimmäisestä kansankomissaarien neuvoston nimittämisestä. Se tapahtui jossain Smolnan pikku huoneessa, missä tuoleille oli heitetty ulsterit ja lakit, ja kaikki olivat ahtautuneet huonosti valaistun pöydän ympärille. Valitsimme uudistetun Venäjän johtajia. Minusta tuntui kuin valinta olisi ollut usein liian sattumanvarainen ja pelkäsin koko ajan, että on liian suuri ero jättiläistehtävien ja toisaalta valittavien henkilöiden välillä, jotka tunsin hyvin ja jotka tuntuivat minusta vielä valmentumattomilta eri aloille. Lenin torjui väitteeni harmistuneena ja samalla sanoi hymyillen:

— Toistaiseksi tarvitsemme vastuunalaiset henkilöt kaikkiin tehtäviin. Sitten katsomme. Jos osoittautuvat kelvottomiksi, pystymme vaihtamaan.

Kuinka oikeassa hän olikaan! Eräät tietysti vaihtuivat, eräät jäivät paikalleen. Kuinka paljon olikaan sellaisia, jotka kävivät arkaillen uskottuun tehtävään, mutta sitten osoittautuivat olevan täysin sen tasolla. Eräillä, eikä vain katsojilla, vaan myös kumouksen osanottajilla meni tietysti pää pyörälle suurenmoisten näköalojen ja voittamattomilta näyttävien tehtävien edessä. Ihmeellisellä mielen tasapainolla Lenin syventyi tehtävien täyttämiseen ja kävi niihin käsiksi kuin kokenut luotsi jättimäisen valtamerilaivan peräsimeen.

VALLANKUMOUKSEN VOITTOKULKU

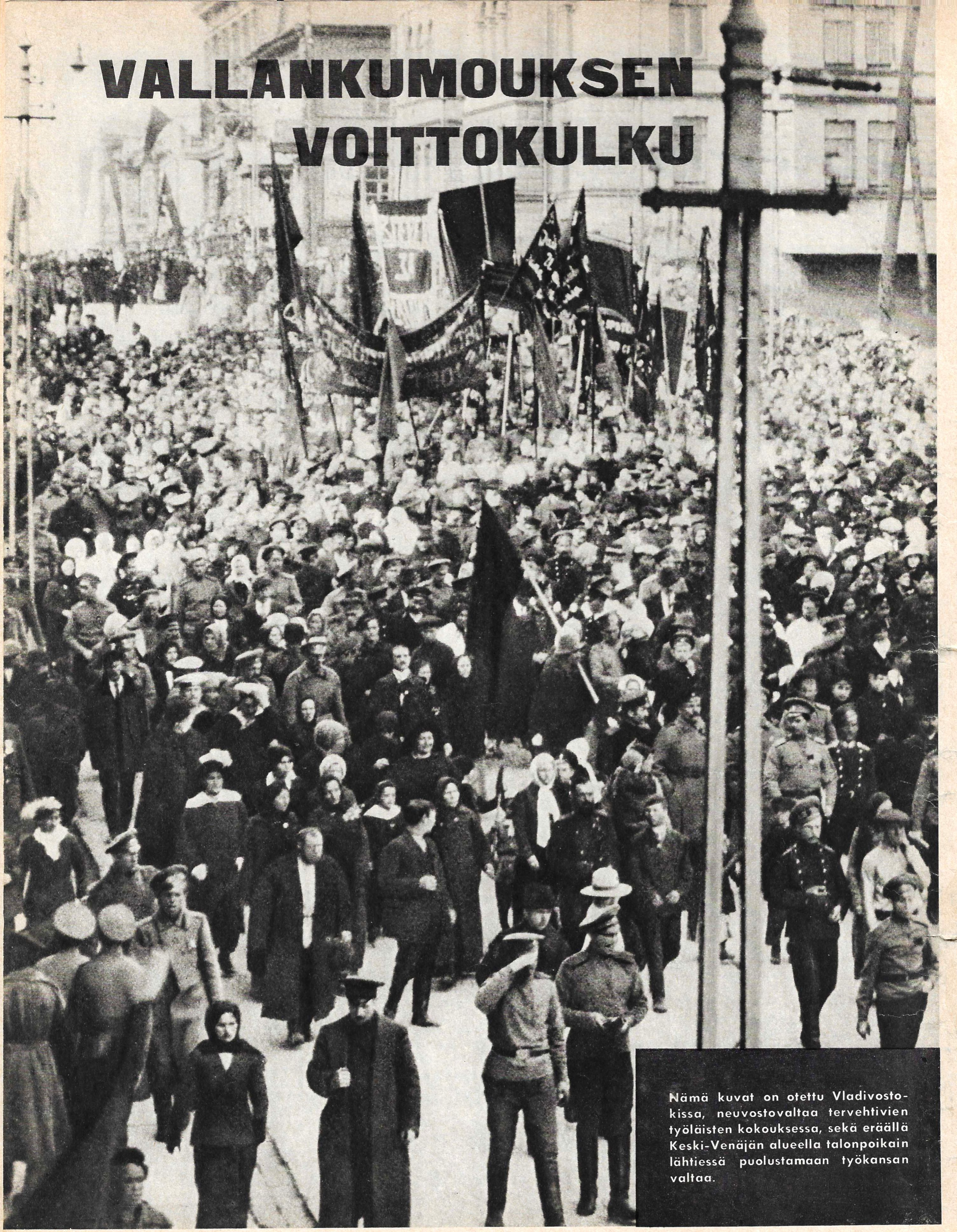

Nämä kuvat on otettu Vladivostokissa, neuvostovaltaa tervehtivien työläisten kokouksessa, sekä eräällä Keski-Venäjän alueella talonpoikain lähtiessä puolustamaan työkansan valtaa.

KUINKA SE TAPAHTUI

VALLANKUMOUS LEVISI PIETARISTA JA MOSKOVASTA JÄTTILÄISMAAN ETÄISIMMILLEKIN LAIDOILLE. NEUVOSTOVALTA RYHTYI UUDEN YHTEISKUNNAN RAKENNUSTYÖHÖN.

Ratsuväen hyökkäys valkokaartilaisia vastaan kansalaissodan ja ulkomaisen sotilaallisen intervention vuosina ja kohtaus Stalingradin taistelusta.

KAKSIKYMMENTÄ VUOTTA VIIDESTÄKYMMENESTÄ

ON KULUNUT MEILLE PAKOTETTUIHIN SOTIIN SEKÄ NIIDEN RUNTELEMAN TALOUDEN KUNNOSTAMISEEN.

Kansojen välisen rauhan ulkopolitiikkansa perustaksi julistanut valtio oli vuosikymmeniä toistuvien päällekarkausyritysten kohteena. Ulkomaalaiset interventiojoukot saartoivat nuoren neuvostotasavallan. Viholliset tekivät kaikkensa kuristaakseen sosialismin kehtoon. Valkokaartilaisten ja heidän ulkomaalaisten auttajiensa saartorengas murrettiin valtavin ponnistuksin. Meni vuosia ennen kuin kansalaissodan ja intervention aiheuttamat hävitykset saatiin kunnostettua.

Kun neuvostovalta alkoi vihdoin korjata monivuotisen työnsä hedelmiä, sen kimppuun hyökkäsivät fasistien sotalaumat. Siitä tuli raskas ja verinen sota. Se vaati suunnattomia uhreja: 20 miljoonaa ihmishenkeä oli se hinta, jonka kansamme joutui maksamaan vapaudestaan ja riippumattomuudestaan, maailman pelastamiseksi fasismin orjuutukselta. Neuvostomaan aineelliset menetykset tekivät 2 569 000 000 000 ruplaa.

Molemmat sodat ovat nyt historiaa: kirjoja, muistelmia, asiakirjoja. Julkaisemme kaksi valokuva-asiakirjaa. Nämä eivät ole vain muistoja, vaan myös varoitus.

Satiiri barrikaadeilla

"Talonpojat eivät lähde vallankumouksen mukaan", julistivat porvariston profeetat. Viktor Denin piirroksessa työmies sanoo talonpojalle: "Heitä ei miellytä, että olemme yhdessä."

Kansalaissodassa eivät ampuneet yksinomaan tykit. Taidekin soti, kynä oli kuin pistin. Ensimmäisten neuvostolaisten pilapiirtäjien Denin, Moorin ja Tšeremnyhin piirrokset olivat yhtä tunnettuja kuin sotapäälliköiden voitot. He puhuivat koko maalle saaden toiset nauramaan, toiset raivostumaan tai masentumaan purevalla ivallaan. Kansa tunsi satiirikot hyvin siksi, että heidän aiheenaan oli sama asia, mikä askarrutti kansaa: Vallankumous.

Meitä peloteltiin, uhkailtiin ja ahdisteltiin. Senaikainen satiiri kuvastaa taistelumme kireyttä ja voitokkuutta.

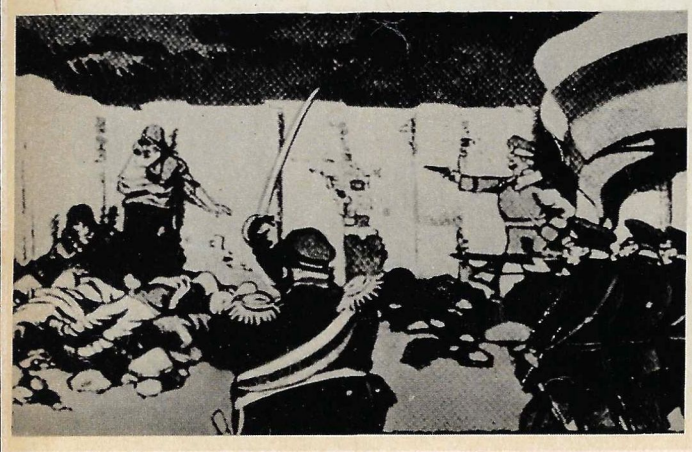

Maailma tuntee Majakovskin suurena runoilijana. Neuvostomaa muistelee kiitollisuudella häntä myös taiteilijana ja lehtimiehenä, joka myös hallitsi täydellisesti — kuten hän sanoi — "julisteen karhean kielen"

LEHDISTÄ LAINATTUA

"Olisi ihmeellistä, mikäli Pietarissa juuri tapahtunut valtiokaappaus lopullisesti kääntäisi Venäjän kohtalon. Todennäköisemmin tätä kriisiä seuraa mahtava vastareaktio, ja Lenin ystävineen joutuu muutaman päivän kuluttua vankilaan, missä eilisiä ministereitä nykyisin säilytetään.

"Matin". Ranska. Marraskuu 1917.

Pietarissa on julkaistu ensimmäiset asiakirjat — tienviitat, jotka johtavat Venäjän kiertämättömään perikatoon. Bolševikit nimittävät niitä dekreeteiksi vallasta, rauhasta ja maasta."

"Current History". USA. Marraskuu 1917.

"Pietarissa juuri tapahtuneen romahduksen vuoksi läntisten liittolaisten ensimmäisenä velvollisuutena on liittyä yhteen. Ne eivät voi pitää Kerenskin hallituksen kukistumista yksistään Venäjän sisäpoliittisen taistelun episodina. Eikä niillä ole oikeutta jäädä harjoittamaan suunsoittoa ja odottamaan, kunnes nuo tapahtumat aiheuttavat vakavia kansainvälisiä seurauksia."

"Temps". Ranska. Marraskuu 1917.

"Maassa, missä 200 miljoonaa ihmistä on hajallaan 8 600 tuhannen neliömailin laajuisen valtakunnan suunnattomalla alueella, missä rautatiet ovat täysin rikki... valtiokoneisto romahtanut, armeija demoralisoitunut ja hajonnut, ei yksikään kuolevainen eikä mikään hallitukseksi yhdistynyt ryhmäkään kykene saamaan aikaan järjestystä."

"Nineteenth Century and After". Englanti. Joulukuu 1917.

"Tämän päivän Venäjän kasvot: lukutaidoton venäläinen musikka, köyhä talonpoikaismaa."

"Sphere", Englanti. Joulukuu 1917.

"Bolševikkien vaikutusvallan pyyhkäisemiseen tarvitaan vain kolme tai neljä japanilaista tai amerikkalaista divisioonaa..."

Ote USA:n Ranskassa olleen suurlähettilään Charkeyn sähkeestä. Tammikuu 1918.

"Venäjä on ainoastaan maantieteellinen käsite eikä koskaan muuksi muutukaan. Sen kiinteyden, järjestyksen ja elpymisen voima on häipynyt ikiajoiksi..."

"New York Times". USA. Kesäkuu 1918.

"Vuosi 1919 on näkevä bolševismin perikadon..."

Ote marsalkka Fochin puheesta. Ranska. Helmikuu 1919.

"Jos Neuvostot pysyvät pystyssä vielä kymmenen kuukautta, ne voivat sanoa olleensa olemassa kokonaista kymmenen vuotta."

"Matin". Pariisi. Tammikuu 1927.

"Bolševikit ovat aivan kykenemättömiä luomaan mitään, he tuntevat syntyneensä vain tuhoamaan..."

Sir Henri Deterding, englantilaisten öljymonopolistien päämies. 1930.

"Viisivuotinen teollisuussuunnitelma, joka heittää haasteen suhteellisuuden tajulle ja pyrkii päämääräänsä "maksoi mitä maksoi", kuten Moskova on usein ylvästellyt, ei todellisuudessa ole mikään suunnitelma. Se on spekulaatiota."

"New York Times". USA. 1932.

"Mikäli suunnitelmaa pidetään suunniteltavan talouden koetinkivenä, sen on sanottava kärsineen täydellisen romahduksen."

"Daily Telegraph". Englanti. 1932.

"Kommunismi ja Neuvostoliitto on murskattu".

"New York Journal and American". USA. Lokakuu 1941.

"Autioille aroille nousee köyhien talonpoikaismökkien viereen ihmeellisiä teollisuuslaitoksia — bolševististen aatteiden aineellistumia, rohkeiden suunnitelmien toteutumia, kunnioitusta herättäviä ihmeluomuksia. Taloudelliselta kannalta ja kulttuurin kehittämisen kannalta Neuvostoliiton teollistaminen on ainoa tie eteenpäin. Bolševismi on täyttänyt historiallisen tehtävänsä vapauttamalla Venäjän siitä, mikä oli häirinnyt sitä ja sen kehitystä."

"Tägliche Rundschau". Saksa. 1932.

"Venäjä, jolle on ollut kuvaavaa tavattoman alhainen elintaso, teollisuuden takapajuisuus ja kerrassaan alkukantainen maatalous, on viimeisten neljän vuoden aikana hankkinut itselleen uusiaikaisinta kalustoa ja maailman suurimpia tuotantolaitoksia. Se on muuttunut pelkästä maatalousmaasta suurteollisuuden maaksi."

"New Statesman and Nation". Englanti. 1932.

"Suunnitelman täyttämislukuja tarkasteltaessa pistää silmään,että Neuvostoliiton tuotannon suurenmoinen kasvu suunnitelman täyttämiseen kuluneiden kolmen vuoden aikana sattuu samaan aikaan, kun tuotanto kaikissa muissa maissa on laskenut."

"Daily Herald". Englanti. 1932.

"Meidän on tietenkin vastenmielistä ottaa esimerkkejä Neuvostoliitosta, mutta meillä ei ole oikeutta sivuuttaakaan niitä."

"Depeche coloniale". Ranska. 1932.

"...Neuvostoliiton aikaisemmat saavutukset... antavat niukasti aihetta suhtautua ironisesti sen nykyisiin tavoitteisiin."

"New York Times". USA. 1956.

"Jokainen ajatuskin, että Neuvostoliiton väestö voitaisiin helposti houkutella jonkin muun poliittisen järjestelmän kannalle, on hylättävä epärealistisena."

"Sunday Times". Englanti. 1964.

"Neuvostoliiton alustus atomivoiman rauhanomaisen käytön kysymyksiä pohtineessa III kansainvälisessä konferenssissa löi amerikkalaiset tiedemiehet ja insinöörit hämmästyksellä."

"New York Herald Tribune". USA. 1964.

"Neuvostoliiton tieteellinen ja tekninen asema nykymaailmassa on tulosta materialistiseen filosofiaan perustuvasta kymmenvuotisesta suunnittelusta. Neuvostoliittolaisten tekokuiden valossa tämä tosiseikka selvisi kirkkaasti koko maailmalle."

"Current History". USA. 1965.

"Tosiasioita ja olosuhteita tutkittaessa päädytään väitteeseen: Neuvostoliitto tarjoaa lähitulevaisuudessa maailmalle esimerkin yhteiskunnasta, missä kaikilla miehillä ja naisilla tulee olemaan korkeakoulun päästötodistus."

Ote italialaisen lakimiehen Camillo Porrecan kirjasta "Neuvostoliitto: valoa ja varjoa". 1965.

"Neuvostoliiton uusi vv. 1966—1970 taloussuunnitelma on hyvänä enteenä sekä Kremlin alamaisille että sadoille miljoonille kaukana Venäjän ulkopuolella asuville ihmisille."

"New York Times". USA. 1966.

"Euroopalaiset kumppanit yrittävät kaikkien voimiensa ja mahdollisuuksiensa mukaan laajentaa kaupankäyntiä Venäjän kanssa ja solmia mitä läheisimpiä suhteita Itä-Euroopan kommunistimaihin... Atlantin liiton koko ajatus on vajoamassa vesikanavaan."

"U.S. News and World Report". USA. 1966.

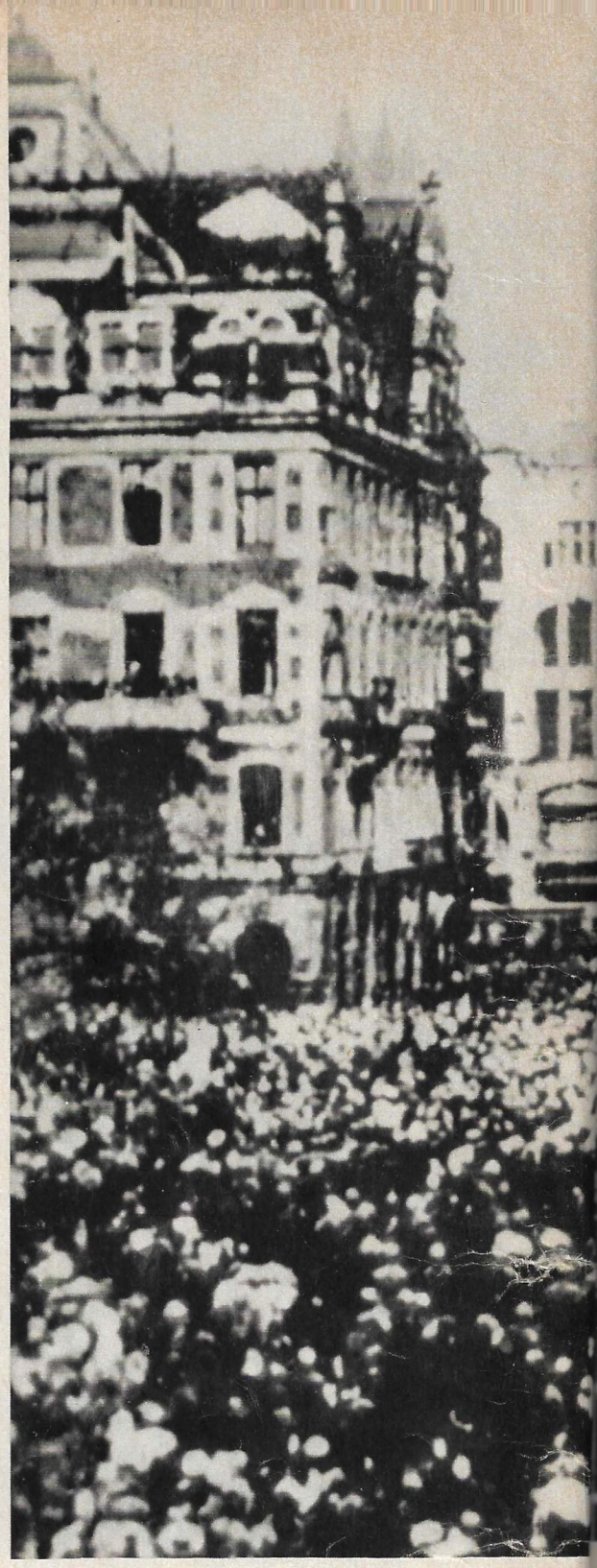

"SE ON VENALAINEN mutta kaikki kansat ymmärtävät sen kieltä", oli otsikoitu belgialaisen taiteilijan Frans Masereelin marraskuun 29 pnä 1917 julkaistu piirros Venäjällä vastikään tapahtuneesta sosialistisesta vallankumouksesta.

Samaa kertoivat tiedot, jotka tunkeutuivat Pietariin eri puolilta maailmaa. Siitä ilmoittivat vetoomuksissaan, julisteissaan ja tervehdyksissään maailman kaikki vallankumouksselliset puolueet ja ryhmät. Irlannin vapauskapinan (1916) osanottajalle ja sittemmin kuululle kirjailijalle Sean O'Caseylle selvisi hänen omien sanojensa mukaan syksyllä 1917, "että aika oli mainioiden ja urheiden miesten avulla tuonut suuren muutoksen koko maailman elämään". Nämä ajatukset kävivät yksiin Kiinassa marxilaisuutta ensimmäisenä tunnetuksi tehneen Li ta-chaon sanojen kanssa: "Vaikka bolševismin ovat luoneet venäläiset, sen henki on 1900-luvun ihmiskunnan sydämessä yleisen herätyksen henkeä".

Vanhaa maailmaa hallitsevat voimat pitivät kuitenkin tuota herätystä vaarana vallalleen. Siksipä vallankumousta ja neuvostohallituksen toimia kannattaneiden lukuisten mielenilmaisujen ohella saatiin myös kohta nähdä että imperialismi halusi tukahduttaa Venäjän vallankumouksen.

Sotaretkissään taloudellisesti takapajuista, sodan köyhdyttämää ja kireän luokkataistelun raatelemaa neuvostomaata vastaan kapitalismi nojasi valtaviin aineellisiin voimavaroihin ja sotajoukkoihin sekä mahtavaan tekniseen välineistöön ja erinomaiseen järjestelmään. Mutta kuten historian tarjoama kokemus osoittaa, vallankumousten sekä suurten sosiaalisten saavutusten puolustamisen kaudella ovat poliittiset tekijät ainakin yhtä merkityksellisiä kuin pelkät aineelliset mahdollisuudet. Bolševikkipuolueen aatteet ja organisatorinen toiminta kokosivat niin valtavat ihmismassat vallankumouksen lippujen juurelle, että imperialismin oli pitkällisen ja ankaran aseellisen taistelun jälkeen pakostakin tyydyttävä sosialistisen neuvostovaltion syntymiseen. Samalla vallankumouksen voittoa ja neuvostokansan saavutusten vakiinnuttamista helpottivat muiden maiden valistuneimpien työläisten, talonpoikien ja sivistyneistön apu ja tuki.

SITÄ MUKAA kuin Lokakuun vallankumouksen luonne ja tarkoitusperät selvisivät sorretuille ja riistetyille muualla maailmassa heille selvisi myös omien vapauden- ja rauhanpyrkimystensä sekä neuvostovaltion olemassaolonsa puolesta käymän jättimäisen taistelun täydellinen yhteenkuuluvuus. Vuoden 1918 alusta lähtien neuvostovaltion tukemiseksi pidetyt kansalaiskokoukset, mielenosoitukset ja lakot muodostuivat Saksan, Itävallan ja monien muiden maiden poliittisen elämän erottamattomaksi osaksi. "Ei ainoatakaan kivääriä, panosta eikä sotamiestä työtätekevien kotimaata vastaan!" tämä italialaisten työläisten esittämä proletaarisen solidaarisuuden tunnus sai laajaa vastakaikua. Joukoissa, joita imperialistit lähettivät taistelemaan neuvostovaltaa vastaan, leimahti kapinoita. Kokonaiset joukko-osastot ja sotalaivat lakkasivat tottelemasta ja kieltäytyivät sotimasta. Kapinat vavisuttivat miehitysarmeijaa Etelä-Venäjällä ja Ranskan laivastoeskaaderia Mustalla merellä.

Neuvostovaltiota asettui puolustamaan maailman sivistyneistön parhaimmisto. "...En suinkaan tuomitse bolševikkeja, vaan tuomitsen mitä tarmokkaimmin ulkomaiden kaikenlaisen sotilaallisen puuttumisen neuvostojen vallankumoukseen", kirjoitti Romain Rolland. Samalla

OLEMME NEUVOSTOTASAVALLAN PUOLELLA!

JULISTI TYÖVÄKI KAIKISSA MAISSA.

Siitä puhui Berliinissä pidetyssä kansalaiskokouksessa Ernst Thälmann ja samaa sanoivat Gdanskin satamalakkolaiset.

tavalla asennoituivat Anatole France, Henri Barbusse, Paul Vaillant-Couturier, Bernard Shaw, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore, Stefan Zweig, Upton Sinclair, Thomas Mann ja kymmenet muut kulttuuripersoonallisuudet. Voimallinen ''Kädet irti Neuvosto-Venäjästä!''-liike, joka muodostui erikoisen järjestyneeksi Englannissa, rajoitti ja sitoi tuntuvasti imperialistisen taantumuksen voimia. ''Sen suunnattomaan sotilaalliseen ja tekniseen ylivoimaan vastasimme riistämällä siltä tuon ylivoiman työtätekevien solidaarisella esiintymisellä imperialistisia hallituksia vastaan'', sanoi V. I. Lenin joulukuussa 1919.

Työväen myötätuntoisuusliike Lokakuun vallankumouksen tukemiseksi valautui myös välittömäksi osanotoksi vallankumouksen puolustamistaisteluihin.

Vuonna 1917 Venäjällä oli melko paljon ulkomaalaisia työläisiä. Eräät olivat tulleet ennen sotaa ja sen ensi vuosina etsimään ansiomahdollisuuksia, toiset olivat muuttaneet naapurimaista, jotka olivat joutuneet katkerien taistelujen tantereeksi, kolmannet taas olivat joutuneet sodan aikana venäläisten vangiksi. Ensimmäisinä löysivät paikkansa vallankumoustaistelijain kärkijoukosta Puolasta ja Suomesta tulleet työläiset, joilla oli jo kauan ollut läheinen kosketus Venäjän työväenluokkaan yhteisessä taistelussa tsarismia vastaan. Unkarilaisista, puolalaisista, suomalaisista, tšekkoslovakialaisista, itävaltalaisista, saksalaisista, jugoslaaveista ja muista internationalisteista muodostetut Puna-armeijan joukko-osastot suorittivat lukuisia urotekoja.

NEUVOSTOKANSAN taistelu antoi sysäyksen vallankumousliikkeelle ulkomailla. Työväen vallankumous Suomessa 1918, neuvostojen lipun nostaminen Varsovassa, Wienissä, Berliinissä, neuvostovallan lyhyt mutta sankarillinen kausi 1919 Unkarissa ja Baijerissa, Turkin, Intian ja Kiinan kansojen voimalliset vapausliikkeet, ''riisikapinat'' Japanissa ja tuhannet muut tapahtumat osoittivat kansojen kyllästyneen riistoon ja väkivaltaan.

Lokakuun vallankumouksen voitto auttoi olennaisesti kaikkien maiden työväestöä ja sorrettuja kansoja. Neuvostomaa muodostui niiden luotettavaksi ja vankaksi liittolaiseksi. Kapitalististen valtioiden johtajat joutuivat ottamaan politiikassaan huomioon neuvostovaltion olemassaolon ja lujittumisen samoin kuin sen vaikutuksen maittensa työkansaan. Kaavaillessaan maailmankarttaa ensimmäisen maailmansodan jälkeen uuteen malliin heidän oli sen vuoksi suostuttava tunnustamaan monien uusien valtioiden itsenäistymisen. ''Kotonakin'' heidän oli pakko tehdä kansanjoukoille erinäisiä myönnytyksiä. Useiden maiden proletariaatin saavuttama yhteiskunnallinen ja poliittinen edistys ja sosiaaliset voitot olivat tietyssä määrin tulosta myös tästä yleistilanteesta.

Näin ilmeni neuvostomaan ja koko maailman työtätekevien perusetujen yhtäläisyys — ilmiö, joka sitten kehittyi ja lujittui edelleen.

Ulkovaltojen maihinnousujoukkojen murskaamisen jälkeen muiden maiden proletariaatti muistutti myönteisestä suhtautumisestaan neuvostovaltioon jokaisen uuden vaaran uhatessa. Tämä tuki ilmeni myös elintarvikkeiden, työryhmien ym. lähettämisessä.

Sitä mukaa kuin neuvostovaltion kansainvälinen vaikutus lisääntyi, sen panos edistysmielisen ihmiskunnan perusetujen ajamisessa kävi yhä tuntuvammaksi. Neuvostoliiton johdonmukainen rauhanpolitiikka, sen toiminta maailmanrauhan suojaamiseksi, on monet kerrat ehkäissyt aggression. Samalla neuvostoihmiset

• Englantilainen työläisvaltuuskunta Moskovan Punaisella torilla Lokakuun vallankumouksen 17. vuosipäivänä.

• Korealainen Partisaaniosasto kansalaissodan aikana Primorjessa (Kaukoitä).

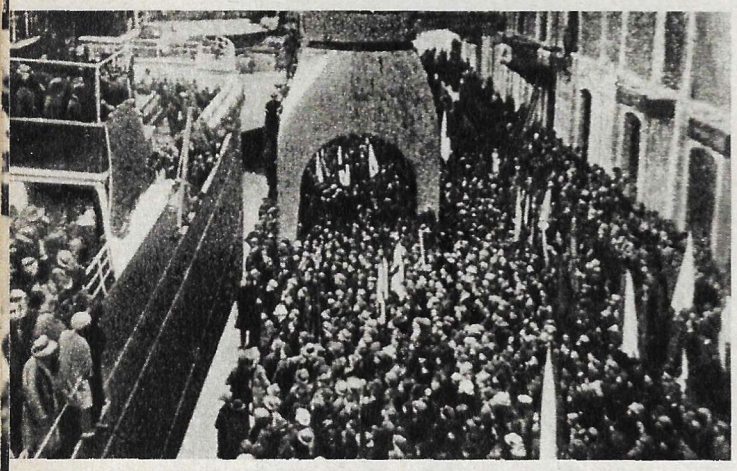

Proletárdiktatura!
Éljen az oroszokkal szövetséges magyar SZOVJET KÖZTÁRSASÁG

• Italia, 1923. Genuan satamassa saatetaan neuvostokansalle tarkoitettua elintarvikelaivaa.

• Unkari, 1919. Venäjän vallankumouksen tukemisen merkeissä painettu juliste.

• Odessa, 1918. Vallankumouksellinen romanialaisrykmentti.

• Pariisi, lokakuu 1924. Työväestö tervehtii Neuvostoliiton ja Ranskan diplomaattisuhteiden solmimista.

• New York, 1934. Kansalaiskokous Amerikan ja Neuvostoliiton ystävyyden puolesta.

• Tšekkoslovakia, 1923. Neuvostoliittoa rakentamaan lähtevien työläisten saattajaistilaisuus.

• Kansalaissota, 1919. Toinen kansainvälinen rykmentti marssilla Itärintamalla.

ovat monasti ase kädessä auttaneet vapauden puolesta taistelevia muiden maiden työtätekeviä. Lukuisia neuvostoliittolaisia vapaaehtoisia osallistui muun muassa Kiinan kansan sisäistä vastavallankumousta ja ulkomaisia valloittajia vastaan 20- ja 30-luvulla käymiin sotiin.

Vuonna 1936 kun alkoi fasistien kapina ja hitleriläisten päällekarkaus tasavaltalaista Espanjaa vastaan, sen kansan avuksi riensi paljon vapaaehtoisia eri maista. Nuorten neuvostoliittolaisten lentäjien ja panssarivaunumiesten rinnalla Espanjan vapauden puolesta taisteli myös kansalaissotamme osanottajia. He tapasivat siellä eri maiden internationalisteja, jotka olivat aikoinaan puolustaneet neuvostovaltaa Venäjällä. Heitä kaikkia yhdisti jälleen voimakas taisteluveljeys ja oikeudenmukaisuuden tunto.

KUN neuvostovaltio olemassaolonsa 24:ntenä vuonna joutui Hitler-Saksan voimakkaan salakavalan sotilaallisen iskun kohteeksi se ei taistellut vain oman vapautensa ja itsenäisyytensä puolesta. Kaikkien maiden ja kansojen fasismia vastustavat voimat joutuivat erikoislaatuiseen sotilaalliseen ja poliittiseen liittoon neuvostomaan kanssa. Laajat kansalaispiirit kaikkialla maailmassa riemuiten tervehtivät neuvostokansan saavuttamia ensimmäisiä vaikeita voittoja. Neuvostoliiton lukuisten ystävien ajatukset ilmaisi Canterburyn tuomiorovasti, tohtori Hewlett Johnson: ”Sosialismi on se, millä Punaarmeijan mainiot saavutukset ovat selitettävissä. . . Sitä innoittaa tietoisuus, että se taistelee paitsi oman maansa vapauttamiseksi fasistisen pimentolaisuuden kynsistä myös koko ihmiskunnan vapauttamiseksi kaikesta siitä, mitä pimeys, takapajuisuus ja raakalaisuus tuovat tullessaan.”

Neuvostoihmisten urheus ja yksimielisyys lujittivat vastarintaliikettä hitleriläisten miehittämissä maissa. Vastarintaliike sulautui yhteen neuvostokansan taistelun kanssa. Tämän veljeyden ylevimpiä ilmauksia olivat Neuvostoliiton asevoimien, Puolan sotavoimien 1. ja 2 armeijan, tšekkoslovakialaisen armeijakunnan, ranskalaisen ”Normandia—Niemen” -lentorykmentin, jugoslavialaisen vapaaehtoisprikaatin sekä Romanian ja Bulgarian kansanarmeijoiden yhteiset sotatoimet.

Sotatoimillaan hitleriläisiä vastaan Neuvostoliitto auttoi välittömästi kaikkia sorrettuja kansoja. Neuvostoliiton osuus ihmiskunnan eteenpäinmenon auttamisessa, sosialistisen maailmanjärjestelmän luomisessa ja siirtomaajärjestelmän kumoamisessa on seurausta sen poliittisen, sosiaalisen, taloudellisen ja sivistyksellisen järjestelmän kehityksestä, joka muodostui Lokakuun voiton tuloksena. Tämä osuus ilmenee tänäänkin havainnollisesti esimerkiksi siinä monipuolisessa avussa, jota Neuvostoliitto antaa Vietnamin kansalle tämän oikeudenmukaisessa taistelussa USA:n rikollista päällekarkausta vastaan. Vaikka valtiomme sisäinen ja kansainvälinen asema on kuluneen puolen vuosisadan aikana perinpohjaisesti muuttunut, sen ja maailman edistyksellisten voimien yhtenäisyys ei ole suinkaan menettänyt eikä voi menettää merkitystään. Erikoisesti tämä koskee yhtenäisyyttä sosialististen veljesmaiden ja kehitysmaiden kanssa. Totta kyllä, kun proletariaatin kansainvälinen solidaarisuus vaikutti ennen tietyssä määrin itse neuvostovaltion olemassaoloon, niin nyt se on pääasiallisesti aikamme kaikkien kumous- ja vapausliikkeiden voimanlähde. Kaikki sen horjuttamiseen tähtäävät toimet heikentävät imperialisminvastaisen taistelun rintamaa.

A. MANUSEVITŠ, historian tohtori.

Aleksander Leškov Bulgariasta, Zdislaw Depsza Puolasta, Žorž František Tšekkoslovakiasta, Nikolai Lopatin Neuvostoliitosta ja Burian Šandor Unkarista rakentavat yhdessä Taloudellisen keskinäisavun neuvoston (SEV:n) taloa Moskovassa. Sosialististen maiden keskinäinen apu, tuki ja kokemuksenvaihto ovat yhteisen edistyksen tärkeä tekijä.

VSDTP – VKP(b) – NKP

POLIITTISILLA JÄRJESTOILLÄ on elämäkertansa kuten ihmisilläkin. Niiden elämäkertoja vain sanotaan historioiksi. Neuvostoliiton kommunistisella puolueella on suuri historia.

Kuten ihmisen olemus ilmentyy hänen teoissaan, puolueen olemus tulee esille sen toiminnassa. Puolueemme tekojen ja toimien kauan jatkunut sarja tähtää yhteen korkeaan päämäärään — kommunismiin, so. yhteiskuntaan, joka nojaa periaatteeseen: jokaiselta kykyjensä mukaan, jokaiselle tarpeittensa mukaan. Pitkän historiansa aikana puolue on useampia kertoja täsmentänyt nimeään muuttamatta kuitenkaan koskaan sitä päämäärää, jonka saavuttamiseksi se toimii ja työskentelee.

Kun Minskissä vuonna 1898 pidettiin Venäjän sosiaalidemokraattisen työväenpuolueen ensimmäinen edustajakokous, siihen osallistui ainoastaan yhdeksän henkilöä. He edustivat vähäisiä työväenkerhoja ja -yhdistyksiä, joilla ei ollut sovittua toimintaohjelmaa eikä järjestöllistä yhteyttä. V. I. Lenin ei voinut olla läsnä mainitussa edustajakokouksessa, koska hän oli silloin karkoitettuna Siperiaan. Tosiasiallisesti ensimmäinen edustajakokous ei vielä muodostanutkaan puoluetta, siihen tarvittiin sitten vielä viisi vuotta Leninin ja hänen työtovereittensa järjestävää, teoreettista ja poliittista työtä. Minskissä pidetyllä edustajakokouksella on kuitenkin kunniakas paikka puolueemme historiassa. Se julisti puolueen perustetuksi. Se antoi sille nimen: Venäjän sosiaalidemokraattinen työväenpuolue. Tämä nimi osoitti ja selitti puolueen päätehtävän, taistelun demokratian ja sosialismin puolesta tsaristisen Venäjän olosuhteissa. Puolueen ohjelma ja säännöt vahvistettiin kuitenkin vasta toisessa edustajakokouksessa vuonna 1903.

Toisessa edustajakokouksessa puolueemme alkuperäiseen nimeen, VSDTP, lisättiin määre "bolševikkien" (enemmistöläisten) puolue, VSDTP(b). Bolševikit olivat Leninin taistelutovereita, jotka saivat enemmistön puolueen johtoelinten vaalissa. Puoluetta alettiinkin siitä lähtien kutsua kansan keskuudessa leniniläiseksi. Syntymästään lähtien Leninin puolue on toiminut työväenluokan ja kaikkien muidenkin työtätekevien vapauttamiseksi sosiaalisesta sorrosta sekä taistellut vallankumouksellisen marxismin puhtauden puolesta.

Puolueemme toiminnan edellämainittua kautta luonnehtivat Leninin ponnekkaat sanat: "Edessämme on koko mahtavuudessaan vihollislinnoitus, josta meitä kohti syydetään satamalla kuulia ja luoteja, jotka vievät parhaimpia taistelijoitamme. Meidän on valloitettava tämä linnoitus ja me valloitamme sen, jos yhdistämme heräävän proletariaatin kaikki voimat venäläisten vallankumouksellisten kaikkien voimien kanssa yhdeksi puolueeksi, johon pyrkii kaikki, mikä Venäjällä on elävää ja rehellistä."

Kaksi numeroa antaa lukijalle riittävän täydellisen kuvan Leninin ennaltanäkemyksen voimasta. Kun maaliskuussa 1917 puolueeseen kuului vain lähes 24 000 jäsentä, niin Lokakuun vallankumouksen alkaessa sen riveissä oli jo 350 000 henkeä.

HETI LOKAKUUN VALLANKUMOUKSEN JÄLKEEN puolueen asema muuttui perinpohjaisesti. Siitä tuli hallitseva puolue. Eräs **ensimmäisen puolueohjelman** pääkohtia — sosialistinen vallankumous — oli toteutettu, työtätekevät olivat ottaneet työväenluokan johdolla valtiovallan omiin käsiinsä. Kävi välttämättömäksi muuttaa puolueen nimeä siten, että se olisi vastannut uusia tehtäviä. Vuonna 1918 VSDTP(b):n VII edustajakokous otti uuden nimen, jota jo Marx ja Engels olivat esittäneet proletaarisen puolueen määreeksi, alkamalla kutsua itseään ensin Venäjän ja sittemin Neuvostoliiton kommunistiseksi (bolševikkien) puolueeksi, lyhennettynä NKP(b). "Puolueemme nimi tuo riittävällä selvyydellä ilmi, että olemme menossa kohti täydellistä kommunismia", Lenin kirjoitti nimenmuutoksen yhteydessä.

TOISESSA PUOLUEOHJELMASSA viitoitettiin tie kapitalismista proletaarisen vallankumouksen ja proletariaatin diktatuurin kautta sosialismiin. Ryhtyessään suorittamaan tätä siirtymistä Leninin puolue tähysi vielä etemmäksi: että päästyään voitolle sosialismi alkaa ehdottomasti kasvaa täydelliseksi kommunistiseksi yhteiskunnaksi, siksi tasa-arvoisuuden yhteiskunnaksi, josta maapallon viisaimmat filosofit olivat ammoisista ajoista haaveilleet. Näinmuodoin jo puolueen nimi — kommunistinen — sanoo, että sen toiminta ja jokainen askel tähtää välittömästi tuon peruspäämäärän, kommunistisen yhteiskunnan saavuttamiseen. Nimensä kautta puolue ilmentää myös yhteiskuntakehityksen objektiivista lainmukaisuutta, minkä yleispätevyyden monien maiden kokemus on nyttemmin vahvistanut. Puoli vuosisataa sitten tämä nykyiseen mahtavuuteensa kasvanut kommunistinen liike otti vasta ensimmäisiä askeleita. Nykyisin maailmassa toimii 88 kommunistista puoluetta, joihin kuuluu lähes 50 miljoonaa jäsentä.

Kaikkien maiden työväki seurasi tarkkaavaisesti Neuvostoliitossa suoritettuja rohkeita vallankumouksellisia uudistuksia ihaillen suunnitelmiemme suuruutta ja niiden toteuttamisen toimekkaan levollista varmaotteisuutta. Kaikki näkivät ja tajusivat, että maailmaan oli ilmaantunut ennen tuntematon voima, joka sai aikaan vertaansa vailla olevan käänteen tässä hiljan vielä takapajuiseksi tunnetussa maassa. Ja tuon voiman nimi oli NKP(b).

Mikään ei lähennä ihmisiä niin tehokkaasti kuin yhteinen työ, yhteinen asia. Tuollainen puolueelle ja kansalle yhteinen asia oli sosialismin rakennustyö, jonka jokapäiväisen käytännön koulussa työläiset, talonpojat ja henkisen työn tekijät joutuivat punnitsemaan ja rinnastamaan puolueen sanoja ja tekoja, vakuuttumaan sen ennusteiden ja politiikan oikeellisuudesta. Kommunistinen puolue on ansainnut ja saavuttanut kansan täydellisen luottamuksen ja jakamattoman kannatuksen osoittamalla kaikella toiminnallaan, että sillä ei ole mitään muuta pyrkimystä eikä tarkoitusta kuin kansan etujen ajaminen.

Toisin kuin monissa muissa maissa (siinä joukossa myös useissa sosialistisissa maissa) meillä on yksi puolue. Tämä selittyy monilla historiallisilla ja poliittisilla syillä. Näiden selitysten olemuksena on ennen kaikkea se, että kommunistit osasivat vallankumouksen jälkeen herkimmin tajuta koko kansan toiveet ja täyttää niitä parhaimmalla tavolla.

HISTORIA ON USEASTI KOETELLUT puolueen ja kansan yhteenkuuluvuutta. Kovin noista koetuksista oli toinen maailmansota, joka vaati yhteiskunnan kaikkien aineellisten ja henkisten voimien äärimmäistä ponnistusta. Tuona aikana kommunistisen puolueen ja neuvostokansan yhteenkuuluvuus kesti historian kovan kokeen.

Ulkomailla kysellään toisinaan, mitä etuoikeuksia puolueen jäsenellä on muihin neuvostoihmisiin verraten? Vain yksi etu: hänen on oltava joka paikassa etunenässä, näyttämässä esimerkkiä muille. Havainnollisena osoituksena tästä oli juuri toinen maailmansota. Vuoden 1941 lopussa armeijan riveissä oli 1 300 000 puolueen jäsentä, joista enemmistö oli lähtenyt vapaaehtoisina rintamalle. Seuraavina vuosina puolue lähetti 60 prosenttia jäsenkannastaan armeijaan. **Ja 1417 päivää jatkuneissa taisteluissa fasisteja vastaan puolue menetti 3 000 000 kommunistia. Samaan aikaan sen riveihin liittyi 5 000 000 uutta jäsentä.**

Sodan voittoisan päättymisen ja kansantalouden kunnostamisen jälkeen neuvostokansa jatkoi entisellä tarmolla sen yhteiskunnan rakentamista, jolle Marx, Engels ja Lenin olivat pyhittäneet elämänsä. Näissä oloissa puolue katsoi tarpeelliseksi muuttaa nimeään, ja v. 1952 pidetyn XIX edustajakokouksen päätöksen mukaisesti se otti **nimekseen Neuvostoliiton kommunistinen puolue (NKP).** Kahdesta historiallisesti vakiintuneesta nimestä — **kommunistinen ja bolševistinen** — jäi jälelle yksi: kommunistinen, koska se nykyoloissa täsmällisimmin ilmentää puolueen tehtävien asiasisältöä.

NEUVOSTOVALLAN VIISIKYMMENVUOTISPÄIVÄÄ NKP lähestyy kukoistavana, toimintatarmoisena ja asiaansa luottavana järjestönä. Kuluneiden puolen vuosisadan aikana puolue ja kansa ovat kokeneet suurten voittojen iloa ja menetysten murhetta, väliaikaisia vastoinkäymisiä ja virheitä. Mutta kaikista näistä koettelemuksista NKP on suoriutunut entistä karaistuneempana ja voimakkaampana, täynnä horjumatonta vallankumouksellista optimismia ja luottamusta kommunismin voittoon.

Tätä nykyä NKP on yhdistänyt riveihinsä lähes 12,5 miljoonaa valveutuneinta työläistä, talonpoikaa ja henkisen työn tekijää, jotka edustavat kaikkia 130 Neuvostoliitossa asuvaa kansallisuutta. Puolueen jäsenmäärän kasvu on osoituksena sen suuresta arvovallasta kansan keskuudessa. Puolueen voima ei ole ainoastaan sen jäsenmäärässä, millä sinänsä on tietysti suuri vaikka ei läheskään ratkaiseva merkitys. Marx sanoi, että "Lukumäärä on ratkaiseva ainoastaan silloin, kun joukko on järjestynyt ja sitä johtaa tieto". On muitakin yhtä tärkeitä seikkoja, jotka luonnehtivat puolueen kasvoja. **Sosiaalisen asemansa puolesta 54% jäsenistä on työläisiä ja talonpoikia. Lähes puolella jäsenkunnasta on korkea- tahi keskikoulusivistys. Ikänsä puolesta Neuvostoliiton kommunisteista 53% on alle 40-vuotiaita. Yli 72% tämän hallitsevan puolueen jäsenistä työskentelee välittömästi aineellisen tuotannon alalla.**

Vuonna 1961 pidetyssä XXII edustajakokouksessa hyväksyttiin **kolmas puolueohjelma**, jossa kommunistien tavoitteita luonnehditaan sanoin: rauha, työ, vapaus, tasa-arvoisuus, veljeys ja kansojen onni. Perustamisestaan asti Neuvostoliiton kommunistinen puolue on uskollisesti noudattanut proletaarisen internationalismin ja työväen kansainvälisen solidaarisuuden periaatteita. Me neuvostoihmiset olemme vakuuttuneita kaikkien maiden työtätekevien lujan liiton välttämättömyydestä eli kuten "Kansainvälisessä" lauletaan "kansat on veljet keskenään".

VSDTP, VKP(b), NKP OVAT VUOSIKYMMENIEN HISTORIALLISIA VIRSTANPYLVÄITÄ, jotka kuvastavat leniniläisen puolueen eri kehitysvaiheita. Niinä kaukaisina päivinä jolloin Lenin perusti ensimmäisen bolševistisen sanomalehden samoin kuin sitten lokakuun kapinan ratkaisevina tunteina puolueen pyrkimys oli sama kuin tänä päivänä, 1967: johdonmukainen, keskeytymätön ja uhrautuva toiminta kaikkien työtätekevien hyväksi, sellaisen yhteiskunnan luomiseksi, missä ihminen on ikuisesti toisen ihmisen ystävä, toveri ja veli.

V. STEPANOV, aikakauslehti "Kommunistin" toimituskunnan jäsen.

Toisessa maailmansodassa kaatui kolme miljoonaa NKP:n jäsentä. Kuulan lävistämä punainen jasenkirja on koko kansalle pyhä muistoesine.

NEUVOSTOLIITTO
(NUMEROITA JA TOSIASIOITA)

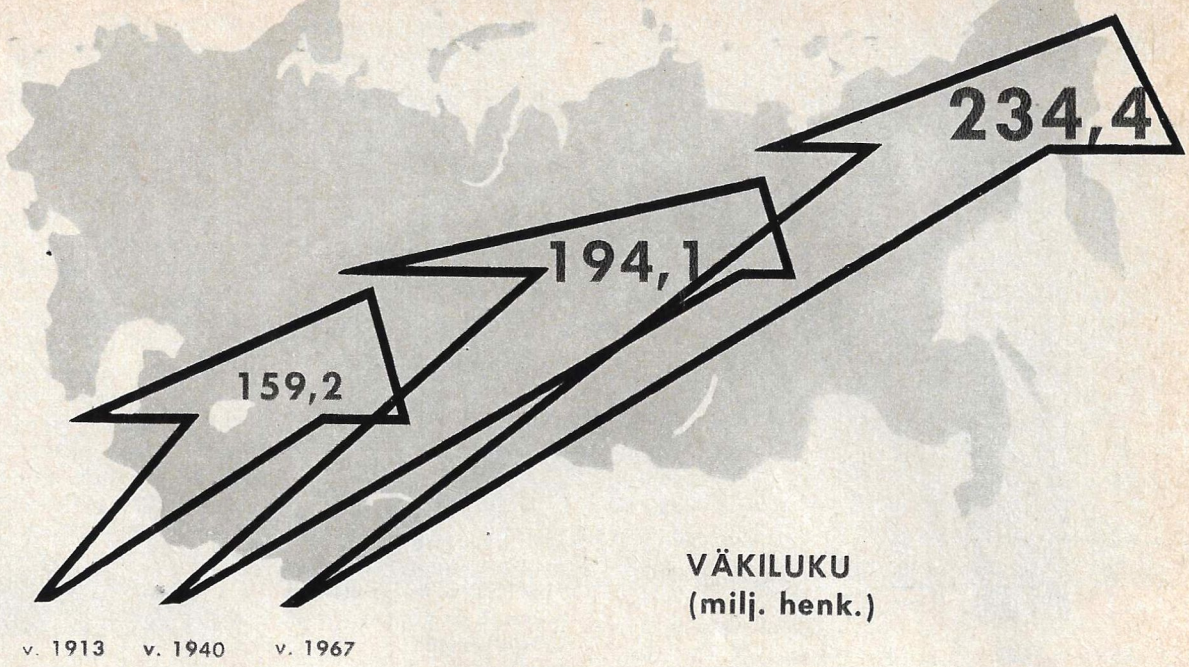

● Neuvostoliitto käsittää kuudenneksen maapallon asutusta maa-alasta. Sen alueella elää 7% maailman asukkaista. Kun v. 1913 82% maan väestöstä asui maaseudulla ja vain 18% kaupungeissa, niin v. 1940 kaupunkilaisten osuus oli jo 33%. Tänä vuonna se on 55%. Vuosina 1926—1966 perustettiin 844 kaupunkia. 31:ssä kaupungissa on yli puoli miljoonaa asukasta ja niistä 8:ssä yli miljoonan.

● Vuonna 1966 oli teollisuuden ja rakennustyömaiden palveluksessa 33 860 000, maatalouden palveluksessa 9 365 000, kulkulaitoksen — 7 400 000, tieteen ja koululaitoksen — 9 660 000 ja terveydenhoitolaitoksen palveluksessa 4 430 000 henkilöä.

● Puhuessaan v. 1922 Lokakuun vallankumouksen jälkeen kuluneiden viiden vuoden työn tuloksista Lenin saattoi mainita vain vaatimattoman luvun — 20 miljoonaa kultaruplaa — jotka oli onnistuttu säästämään raskaan teollisuuden kehittämiseen. Kuten kuviosta ilmenee, nykyään kansantalouden kehittämiseen sijoitetaan satoja miljardeja ruplia. Kokonaiskansantuote on neuvostovallan aikana 31,3-kertaistunut. Teollisuustuotanto on 66-kertaistunut.

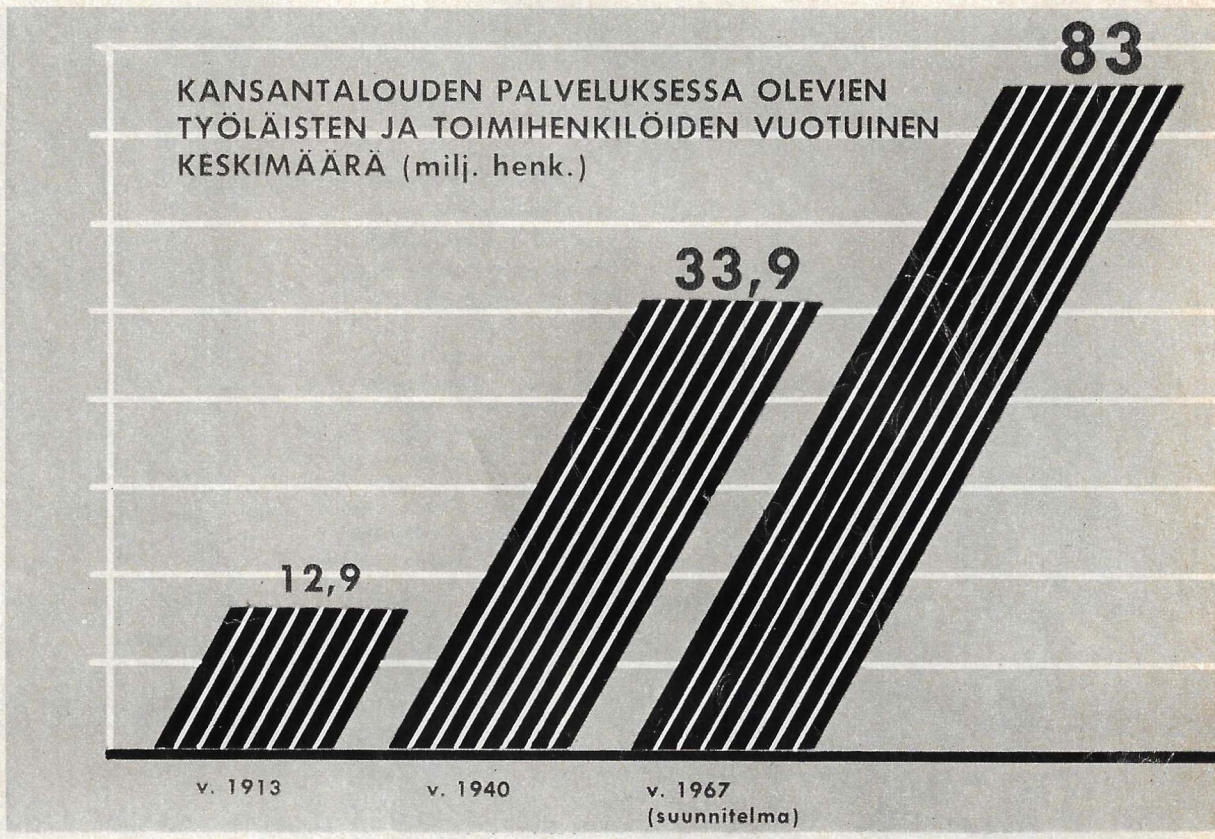

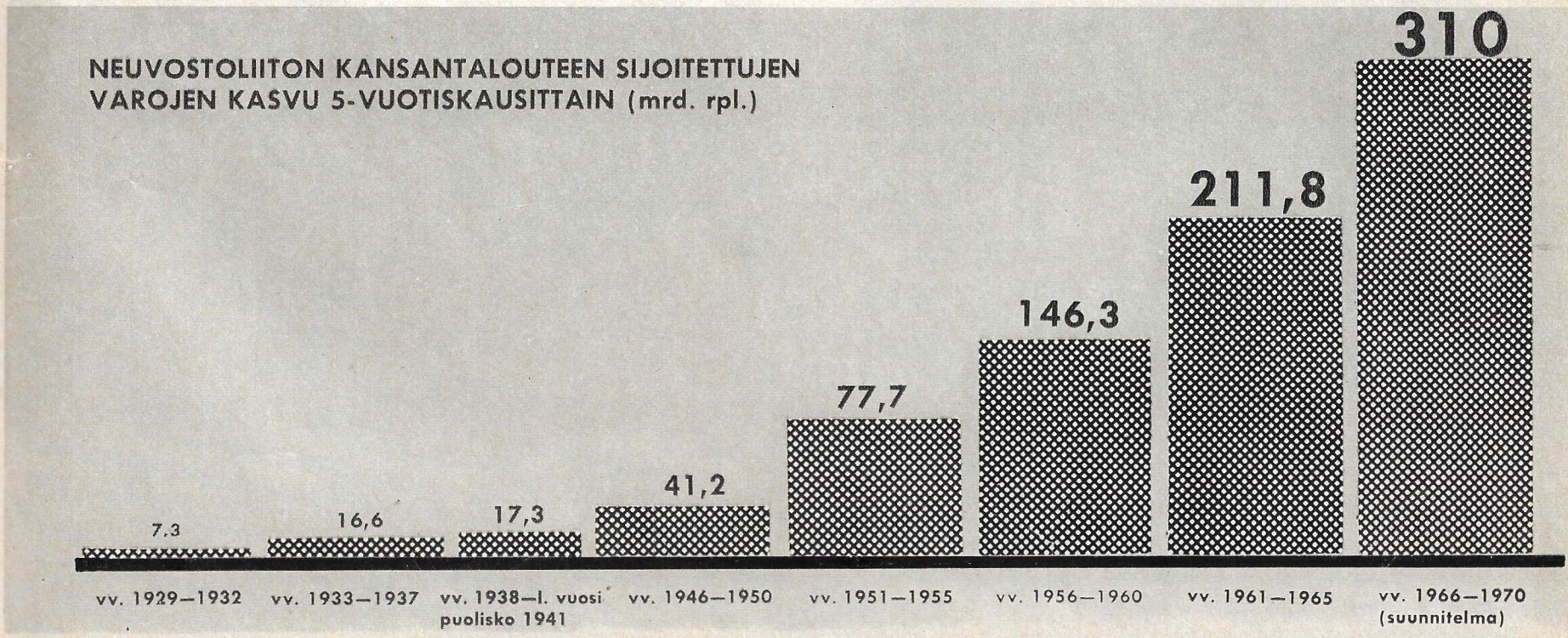

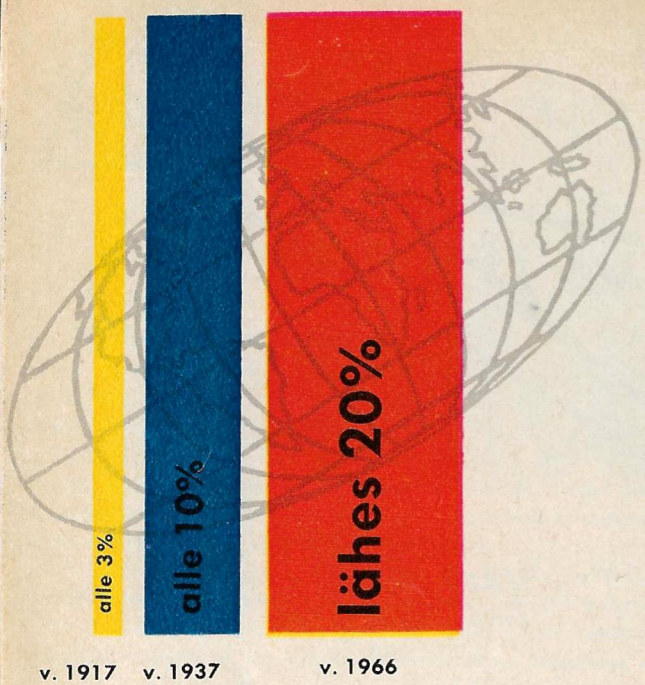

NEUVOSTOLIITON OSUUS MAAILMAN TEOLLISUUSTUOTANNOSSA (prosenteissa)

Taloudellisen kehityksen nopea vauhti ei ole tunnusomaista yksinomaan Neuvostoliitolle, vaan myös kaikille maille, jotka seuraavat sen viitoittamaa tietä. Kun verrataan sosialististen maiden nykyistä tuotantoa sosialististen maiden tuotantoon v. 1937 (Neuvostoliitto ja Mongolia), se on tänä aikana 20-kertaistunut, kun taas kapitalististen maiden tuotanto on kasvanut vain 3,3-kertaisesti.

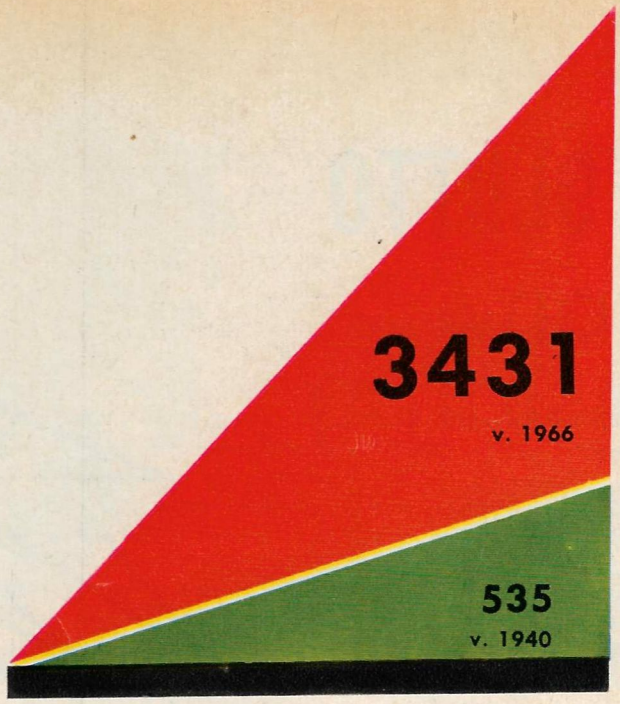

KANSANTULON KASVU (v. 1913=100)

Neuvostoliiton kansantulo on nykyään valtava — yli 200 miljardia ruplaa. Noin kolme neljännestä siitä käytetään väestön henkilökohtaisten aineellisten ja sivistyksellisten tarpeiden tyydyttämiseen.

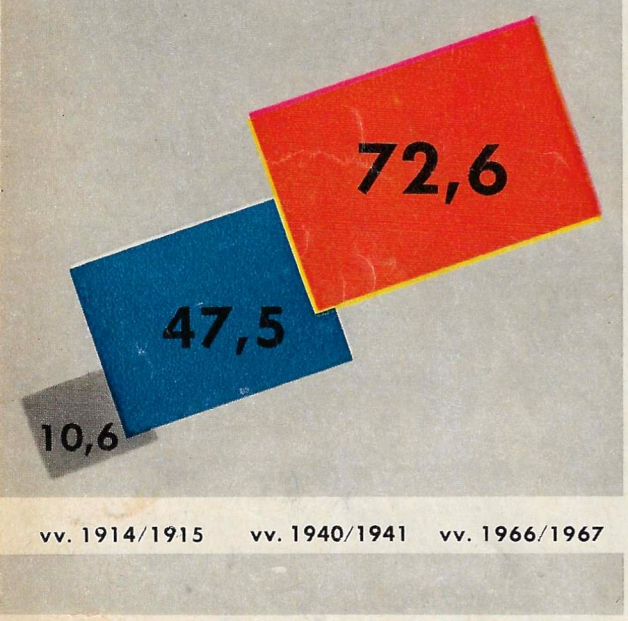

OPPILAIDEN MÄÄRÄ KAIKISSA OPETUSASTEISSA (lukuvuoden alussa, milj. henk.)

Neuvostoliitossa toteutetaan siirtymistä yleiseen 10-vuotiseen koulupakkoon. Tuhatta työssäkäyvää henkilöä kohti on nykyisin 564 täyden tai vajaan korkeakoulu- ja keskikoulusivistyksen saanutta henkilöä. Korkeakouluopiskelijoita on 3,6 kertaa enemmän kuin Englannissa, Ranskassa, Italiassa ja Länsi-Saksassa yhteensä. (Näiden maiden yhteinen väkiluku on jotakuinkin sama kuin Neuvostoliiton).

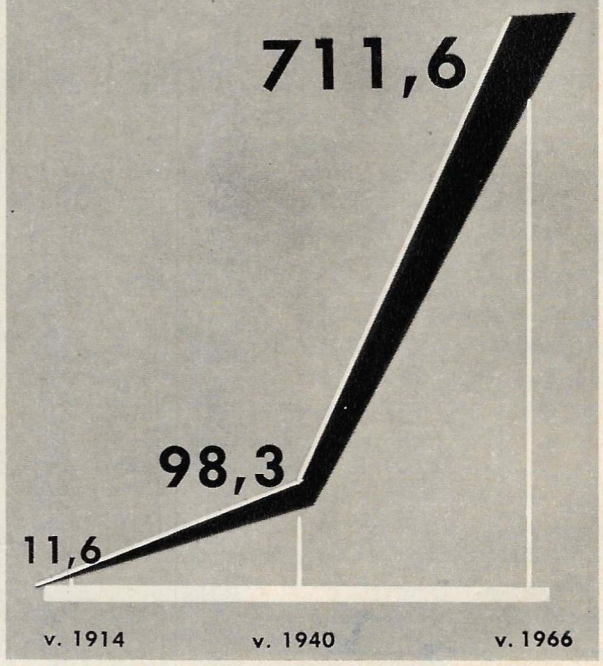

TIETEEN-HARJOITTAJIEN LUKUMÄÄRÄ (vuoden lopussa, tuh. henk.)

Neuvostoliiton tutkimuslaitosten, korkeakoulujen ja muiden järjestöjen palveluksessa on yli 700 000 tiedemiestä. Heistä on 16 600 eri tieteenalojen tohtoria ja 152 300 lisensiaattia, 13 500 tieteenharjoittajalla on akateemikon, akatemian kirjeenvaihtajajäsenen tai professorin, ja 52 700:llä dosentin arvo.

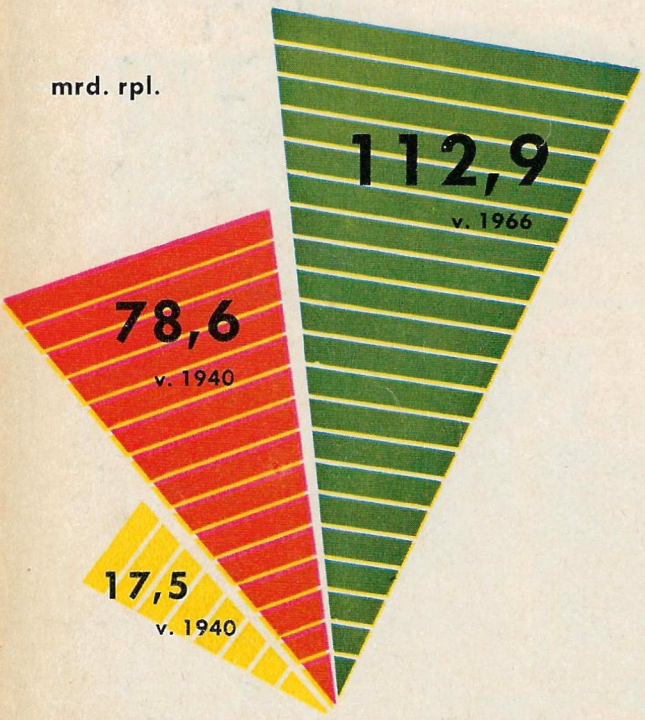

VALTION JA OSUUSLIIKKEIDEN MYYMÄLÄVERKOSTON VÄHITTÄISMYYNTI (yleinen ruokailu mukaanluettuna)

Vuonna 1966 väestö osti 23 680 000 kelloa, lähes 5 miljoonaa radiovastaanotinta, 3 872 000 televisiota, 1 968 000 jääkaappia, 3 518 000 pesukonetta, 720 000 pölynimuria, 3 956 000 polkupyörää ja mopedia, 718 000 moottoripyörää ja scooteria.

LÄÄKÄREIDEN LUKUMÄÄRÄN KASVU (tuh. henk.)

Neuvostoliitto on lääkäreiden määrässä ensimmäisellä sijalla maailmassa. Heitä on enemmän kuin USA:ssa, Englannissa ja Ranskassa yhteensä. Joka neljäs lääkäri maailmassa on neuvostoliittolainen. Neuvostoliitossa on kutakin 10 000 asukasta kohti 25 lääkäriä. Sairaalapaikkojen lukumäärä on neuvostovallan aikana lisääntynyt enemmän kuin 11 kertaisesti.

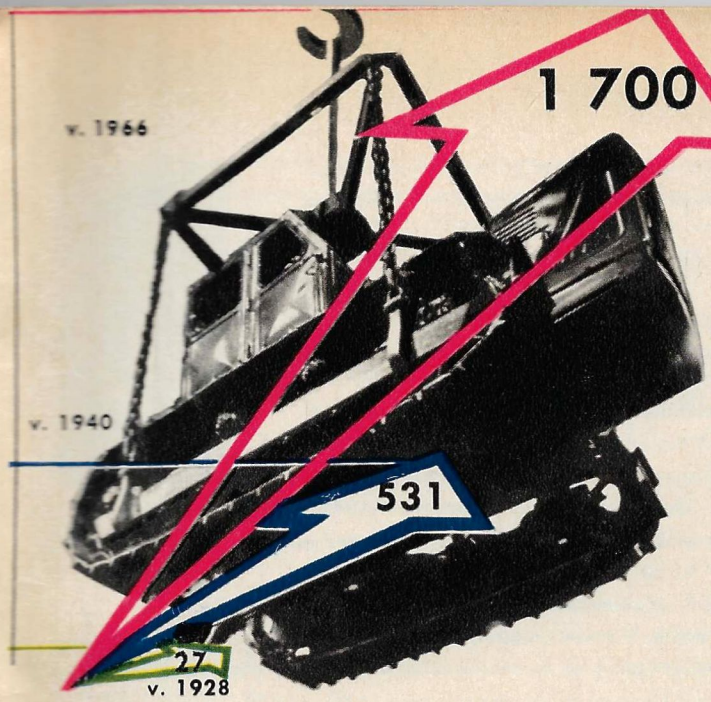

MAATALOUDEN TRAKTORIKANNAN LISÄÄNTYMINEN (tuh. kpl.)

Vuonna 1928 joka kymmenes hehtaari kynnettiin vielä sahralla. Traktoreilla muokattiin vajaa 1 % kevätkylvöistä. Kolme neljännestä kevätviljoista kylvettiin käsin ja neljännes hevosvetoisilla kylvökoneilla. Lähes puolet viljasta — 44% korjattiin viikatteilla ja sirpeillä. Maanviljelijöiden käytössä on nykyään 1 700 000 traktoria, 540 000 leikkuupuimuria ja 1 013 000 kuorma-autoa.

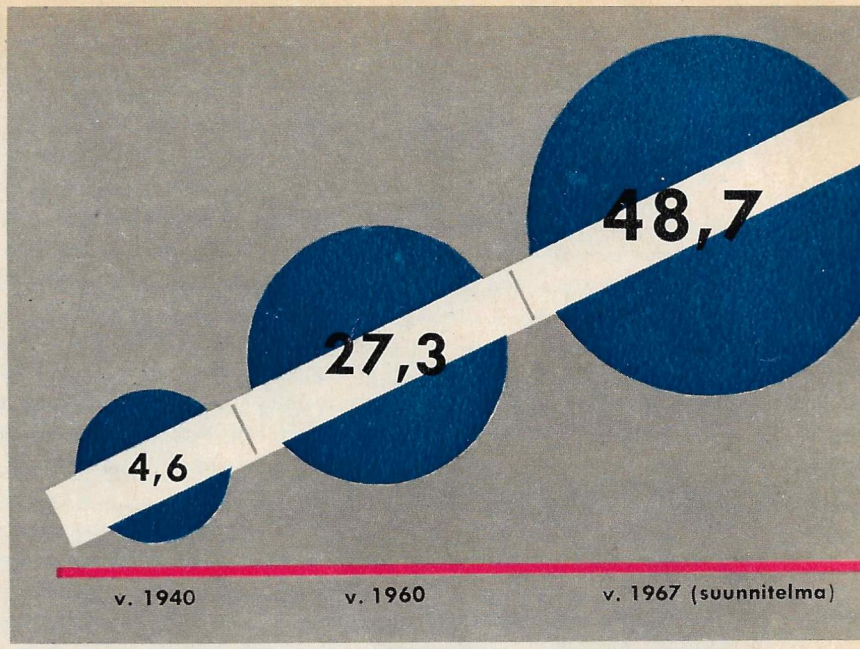

YHTEISKUNNAN VÄESTÖLLE KUSTANTAMAT SOSIAALIEDUT (mrd. rpl.)

Yhteiskunnan kustannuksella sai viime vuonna opetusta 73 miljoonaa henkeä, joista yleissivistävissä kouluissa yli 48 miljoonaa, korkeakouluissa 4,1 miljoonaa ja erikoisalojen keskioppilaitoksissa 4 miljoonaa. Valtio maksaa vuosittain eläkkeitä yli 32 miljoonalle hengelle. Lasten esikoululaitoksissa saa hoitoa yli 8,5 miljoonaa lasta, sanatorioissa, lomakodeissa, täyshoitoloissa, ehkäisyhoitoloissa, pioneerileireillä saa hoitoa ja virkistystä yli 18 miljoonaa henkeä. Yhteiskunnan sosiaalimenot ovat nykyään yhtä työläisten, toimihenkilöiden ja kolhoosilaisten perhettä kohti laskettuna n. 700 ruplaa vuodessa. Sitä paitsi valtio ja kollektiivitilat käyttävät asuntojen, koulujen, sairaaloiden ja teatterien rakentamiseen (perhettä kohti) vuosittain 140 ruplaa.

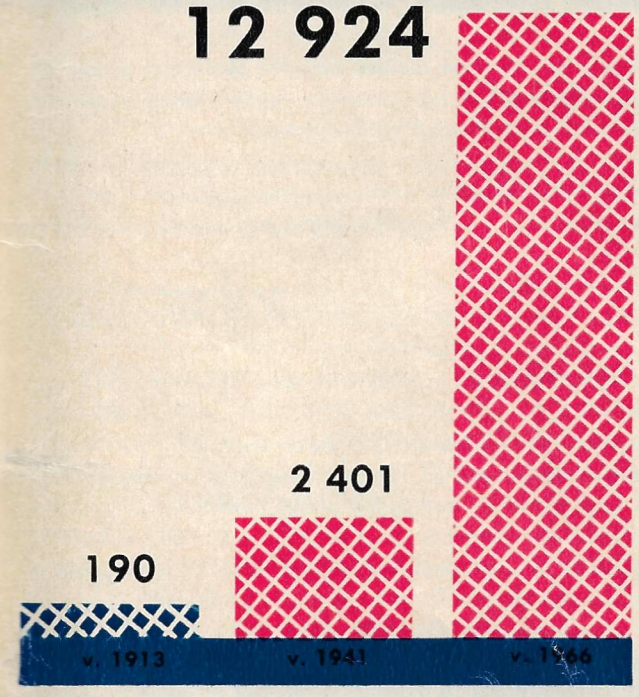

KANSANTALOUDEN PALVELUKSESSA OLEVIEN KORKEA- JA ERIKOIS-KOULUTUKSEN SAANEIDEN AMMATTIMIESTEN LUKUMÄÄRÄN KASVU (tuh. henk.)

Neuvostoliiton kansantalouden palvelukseen tulee vuosittain n. 160 000—170 000 nuorta insinööriä, yli 300 000 teknikkoa ja satojatuhansia muita ammattimiehiä. Vuosina 1918—1966 valmistui korkeakouluista lähes 7 miljoonaa ja muista erikoisoppilaitoksista yli 11 miljoonaa henkilöä.

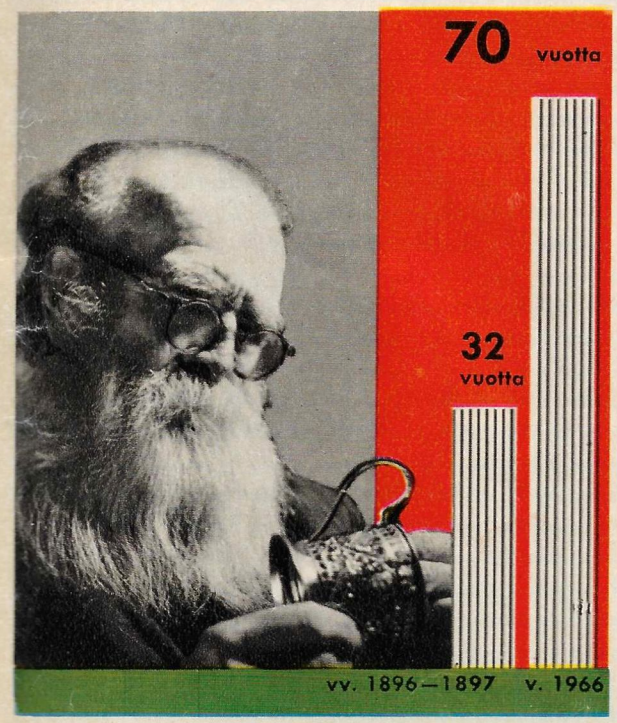

ELINIÄN KASVU

Ennen vallankumousta 43% lapsista kuoli alle 5-vuotiaina, ja 5 vuotta täyttäneet henkilöt elivät keskimäärin 50-vuotiaiksi. Kaikkien syntyneiden keskimääräinen elinikä oli ennen vallankumousta 32 vuotta.
Nykyään keskimääräinen elinikä on miehillä 66 vuotta ja naisilla 74 vuotta.

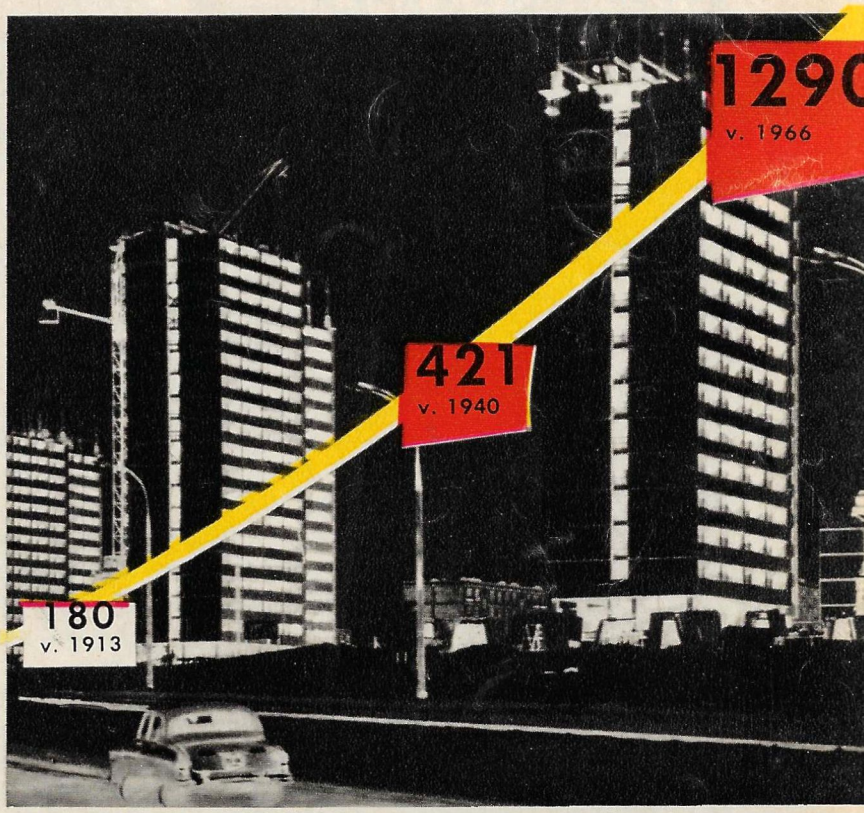

KAUPUNKIEN JA KAUPUNKITYYPPISTEN YHDYSKUNTIEN ASUNTOHUONEIDEN PINTA-ALA (milj. neliömetriä)

Neuvostoliitossa luovutetaan vuosittain asuttavaksi n. 10 uutta asuntoa kutakin 1 000 asukasta kohti. 10 miljoonaa henkeä viettää vuosittain tupaantuliaisia. Vv. 1957—1966 muutti uusiin asuntoihin tai paransi asunto-olojaan lähes 112 miljoonaa henkeä eli n. puolet maan asukkaista.

NEUVOSTO-MAA RAKENTAA

L. YOLODARSKI, professori, SNTL:n ministerineuvoston tilastollisen keskushallinnon ensimmäinen sijaispäällikkö.

LASKELMIEN LÄHTÖKOHTA ON tieteessä eräänlainen rasti, josta lähdetään matkaan. Maamme taloudellisesta kehityksestä puhuttaessa tilastoilijat valitsevat usein lähtökohdaksi vuoden 1913. Toisinaan meitä tosin moititaan, että vuoden 1913 pitäminen vertauskohtana tapahtuisi sosialismin taloudellisten saavutusten suurentelemiseksi. Onko asianlaita täten?

Vuosi 1913 oli viimeinen rauhanvuosi Venäjän keisarikunnan historiassa. Venäjän paikka teollisuusmaiden "arvotaulukossa" ei tietenkään ollut tuonakaan vuonna mikään kunniakas. **Tyyneltä mereltä Karpaateille ulottuva valtakunta, joka oli hyötykaivannaisiltaan maailman rikkain, oli teollisen tuotantokykynsä puolesta viidennellä paikalla maailmassa ja neljännellä Euroopassa. Venäjän tuotteet tekivät hiukan yli 4% maailman silloisesta teollisuustuotannosta.** Venäjän teollisuutta nimitettiinkin "karamelli- ja sitsateollisuudeksi", koska 2/3 siitä muodosti tekstiili-, mylly ym. kulutustavaratuotanto.

Siitä huolimatta vuoden 1913 taso oli korkein, mitä Romanovien hallitussuvun aikana Venäjällä saavutettiin. Ensimmäinen maailmansota paljasti ja kärjisti niitä kuolettavia sairauksia, joita vastaan keisarikunnan raihnaantunut elimistö oli siihen asti vielä jotenkuten kamppaillut. Tsarismin tilalle tullut porvarillinen Väliaikainen hallitus ei kyennyt estämään talouselämän liukumista alas kuiluun, ja vuoden 1917 loppuun mennessä Venäjän suurteollisuuden kokonaistuote oli laskenut puoleen. Niinpä 177 masuunista 44 oli sammunut. Veturit ruostuivat räjäytetyillä radoilla; neljännes veturikannasta oli epäkunnossa. Öljyä, kivihiiltä ja polttopuita ei ollut. Ruplan ostokyky putosi 7—8 kopeekkaan.

Tässä tilanteessa Leninin johtama bolševikkipuolue oli ainoa, joka esitti realistisen suunnitelman sekasorron voittamiseksi. Tosin se oli myös rohkein: keisarikunnan raunioille oli rakennettava sosialistinen valtakunta. Jo neuvostovallan ensimmäisinä kuukausina Lenin hahmotteli sosialistisen talouselämän luomisohjelman. Oli kuitenkin käytävä vielä kolme vuotta kansalaissotaa ja lyötävä takaisin ulkovaltojen sekaantuminen Venäjän asioihin, ennen kuin tuota ohjelmaa päästiin toteuttamaan. Venäjän entiset isännät ja heidän renkinsä yrittivät talosta lähtiessään läimäyttää oven perässään niin, että uusi isäntä olisi hautautunut raunioiden alle.

Nuorelle neuvostovallalle jäänyt kurja perintö oli tuon meille pakotetun sodan jaloissa lopullisesti mennyttä. Vuonna 1920 maassa valmistettiin terästä saman verran kuin sitä saadaan nykyisin yhdestä isosta martinuunista. Vetureista oli käytössä enää vain 1/3. Paperiruplan arvo oli ainoastaan 1/13000 entisestä. Savukkeenmyyjämummoa sanottiin "miljardööriksi" ja perhepiirissä ruplia laskettiin miljardeissa ja biljardeissa — eikä niilläkään saanut mitään irti.

Jos lähtökohdaksi otetaan vuoden 1913 asemesta vuosi 1920, niin historiallinen totuus astuu esille kaikessa traagisuudessaan: sosialismin rakentaminen aloitettiin tosiasiallisesti nollasta. Teollisuus oli kuollut. Se oli herätettävä henkiin ja rakennettava sitten uudestaan.

LENININ AJATUKSEN MUKAAN maan sosialistinen talousrakennelma piti luoda teollistamisen, työn koneellistamisen sekä sähköistämisen pohjalle.

Teollistamisvaiheen kautta ovat kulkeneet myös kaikki kapitalistiset maat. Siellä se on tapahtunut alkuvoimaisesti, voitontavoittelun kannustamana, suuromistajille aikaisemmin kertyneiden pääomien pohjalla. Noiden kertymien alkuperän ovat historikot ja talousmiehet jo ajat sitten osoittaneet. Ne olivat peräisin talonpoikaistalouksien joukkomittaisesta rosvoamisesta, siirtomaiden riistosta, orjakaupasta, suojelutullipolitiikasta ja sen seurannaisista, korkeista veroista, 10—12 tunnin työpäivästä ja alhaisista palkoista, lapsityövoiman riistosta sekä sotaveroista.

Muinaiset kreikkalaiset palvoivat tulen ja sepäntaidon — nykyaikaisittain siis teollisuuden — jumalana hyväntahtoista ja yksinkertaista Hefaistosta. Mutta kapitalistiksi paisunut Hefaistos muuttui 1800-luvulla ihmisuhreja vaativaksi Molokiksi. Venäläinen kirjailija Kuprin kuvailee tätä muutosprosessia mainiossa kertomuksessaan "Molok"

Sosialistisen teollistamisen alkuperä ja suoritusmenetelmä oli toinen. Lenin antoi uudesta yhteiskunnasta klassisen määritelmän, joka sisältää samalla vastauksen kysymykseen, miksi sosialismi ja kommunismi eivät ole mahdollisia ilman teollistamista.

"Työntuottavuus on viime kädessä tärkeintä, ratkaisevinta uuden yhteiskuntajärjestelmän voitolle. Kapitalismi voidaan kukistaa ja kukistetaan lopullisesti siten, että sosialismi luo uuden, paljon korkeamman työntuottavuuden.

Kommunismi merkitsee vapaaehtoisten, valveutuneiden ja etummaista tekniikkaa käyttävien työläisten kapitalistiseen verrattuna korkeampaa työntuottavuutta."

Sosialistinen teollistaminen tapahtuu ihmisen nimessä. Sen on turvattava sellainen työntuottavuus, mikä mahdollistaa aineellisten hyödykkeiden runsauden luomisen, ihmisyksilön kaikkien tarpeiden tyydyttämisen.

Työntuottavuuden lisäämisen tärkeimmän välikappaleen — koneiden — valmistaminen on mahdotonta ilman nykyaikaista teollisuutta, missä nopeimmin kehittyvät metallinjalostus, konepajateollisuus, voimatalous, polttoainetuotanto sekä kemianteollisuus.

Ennen kuin voitiin ryhtyä rakentamaan suuria ajanmukaisia tuotantolaitoksia, piti kunnostaa tuhoutuneet tehtaat, saada maatalous virkoamaan ja pohjustaa ponnahdusalusta voimakasta teollista harppausta varten.

Leninin aloitteesta v. 1920 laadittiin ja hyväksyttiin maan sähköistämisen ja teollistamisen perspektiivisuunnitelma, joka sai nimen GOELRO-suunnitelma. Sen toteuttamisen ensimmäiset vuodet olivat eräänlaista tunnustelua teollisuuden rakentamisen rintamalla. Tämä tunnustelu auttoi kuitenkin maata vuoteen 1925 mennessä saavuttamaan vuoden 1913 tason ja sähkön, polttoturpeen sekä paperin tuotannon osalta jopa ylittämäänkin sen. Vuonna 1928 alkoi sitten laaja hyökkäys koko rintaman leveydeltä. GOELRO-ohjelman johtavat ajatukset olivat perustana kansantalouden kehittämisen viisivuotissuunnitelmalle, joka hyväksyttiin ja otettiin toteutettavaksi.

ENSIMMÄISTEN VIISIVUOTISSUUNNITELMIEN päätehtävänä oli luoda raskas teollisuus ja kehittää sitä joudutetulla vauhdilla. Onhan muistissa, että neuvostomaata ympäröivät silloin joka taholta pahansuovat naapurit. Ne yrittivät nujertaa sosialismin valtakunnan taloudellisesti (ollen tilaisuuden tarjoutuessa valmiina siihen aseidenkin voimalla). Raskaan teollisuuden kutsumuksena oli turvata mitä pikimmin maan taloudellinen itsenäisyys sekä neuvostovallan puolustuskuntoisuus.

Varoja ei kuitenkaan ollut riittävästi. Vielä suurempi puute oli ammattitaitoisista insinööri- ja teknikkovoimista. Uuden sosiaalisen järjestelmän luonteesta johtuvat etuudet tekivät kuitenkin mahdolliseksi voittaa suuriakin vaikeuksia.

Vallankumous oli hävittänyt tuotantovälineiden yksityisomistuksen. Maa ja sen uumenet, tehtaat ja pankit, koko maan talous oli siirtynyt yhden isännän käsiin, kansan hallitsemalle valtiolle. Tämä soi mahdollisuuden teollisuuden suunnitelmalliseen sopusuhtaiseen kehittämiseen.

Kaikki se voitto, mitä teollisuus, maatalous sekä sisä- ja ulkomaankauppa tuottivat, kertyi valtiolle, kansan kassaan. Ja työkansan valtio saattoi käyttää niitä harkintansa mukaan.

Tajutessaan tekevänsä työtä omaksi hyväkseen ihmiset ponnistelivat tarmokkaammin ja aloitteellisemmin. Sosialismi teki lopun ihmisten vieraantumisesta yhdistäen ihmiset yhteiskuntaan ja antaen jokaisen kansalaisen työskentelylle ylevän siveellisen sisällön. Sen vuoksi monet ennen mahdottomilta tuntuneet seikat, kuten esim. ammattityövoiman huima määrällinen kasvu, muuttuivat todellisuudeksi.

Teollistaminen saatiin suoritettua v. 1940 mennessä.

Vuonna 1928 talouselämän johtavana alana oli ollut maatalous. Tuotannonvälineiden valmistuksen osalle oli tullut 39,5% teollisuustuotannosta ja sellaisia teknisen eteenpäinmenon määrääviä aloja kuin kone- ja hienomekaanista teollisuutta samoin kuin kemian teollisuuttakaan ei käytännöllisesti katsoen ollut olemassa muuta kuin alkioasteella.

Mutta kaksitoista vuotta myöhemmin, 1940, kansantalouden vallitsevana alana oli teollisuus, jonka piirissä tuotannonvälineiden valmistuksen osalle tuli 61%. Oli luotu kaikki jatkuvalle tekniselle edistykselle välttämättömät alat. Maasta oli tullut taloudellisesti täysin riippumaton. Työttömyydestä oli tehty loppu jo v. 1930.

Teollisuus tarjosi pohjan myös maatalouden uudestijärjestämiselle toimittamalla valtiontiloille ja kollektiivitalouksille koneita. Kun maataloudessa oli v. 1917 ollut mekaanista käyttövoimaa n. 200 000 hv. verran, niin v. 1941 sitä oli jo 37 000 000 hv.

Tämä teollinen harppaus vaati kansalta sankarillisia ponnisteluja. Varsinkin alku oli vaikea. Asuntotuotanto jäi jälkeen, maalle itselleen tarpeellisia elintarvikkeita oli myytävä ulos, ja osan varoista valtio keräsi väestöltä lainoilla. Kansa myöntyi tietoisesti näihin puutteisiin ymmärtäen tällaisten väliaikaisten toimenpiteiden välttämättömyyden.

Ja raskas teollisuus alkoi jo toisella viisivuotiskaudella (1933—1937) tuottaa pääomakasautumia. Lainanottoa sekä veroja voitiin vähentää ja työpalkkoja lisätä. Lisäksi on mainittava, että raskaimpinakin vuosina työpäivä pysyi normaalina, 6—8-tuntisena, työntekijöillä oli palkalliset lomat ja he nauttivat kaikkia valtion kustantaman sosiaalivakuutuksen palveluksia.

Sosialistisen talousmuodon elinvoimaisuus ja luomiskyky ylittivät suuresti sen, mitä kapitalismi saattoi ehdottaa. Siksipä ulkomaalaiset tarkkailijat eivät uskoneetkaan neuvostosuunnitelmiin. Sellaisetkin arvovaltaiset julkaisut kuin "New York Times" leimasivat ne "spekulaatioksi", "utopiaksi", "fantasiaksi".

Kovaksi koetukseksi Neuvostoliiton teollisuuden elinkykyisyydelle muodostui Hitler-Saksan aloittama sota. Se aiheutti sellaista tuhoa, josta kertovista numeroista tuoksahtaa yhäkin kitkerä palonsavu. Sodan aineelliset tuhot olivat: 1710 kaupunkia, yli 6 miljoonaa rakennusta, 31 850 teollisuuslaitosta, 4 100 rautatieasemaa, 65 000 km rataraiteita jne.

Sosialistinen talousjärjestelmä kykeni kuitenkin kolmessa vuodessa parantamaan haavansa ja teollisuuden nousua on sen jälkeen jatkunut lähes 20 vuotta.

PERUSOMINAISUUKSILTAAN Neuvostoliiton teollisuus on nytkin samanlainen kuin kehityksensä ensimmäisinä vuosikymmeninä.

Tämä koskee ennen muuta tuotannon nopeaa ja vakaata kasvuvauhtia. Länsimaiset talousmiehet väittivät vielä aivan hiljankin tuotannon suhteellisen suuren vuosilisäyksen olennoivan muka takapajuisia maita niiden teollistumisvaiheessa. Tämän päivän Neuvostoliitto on kuitenkin eturivin teollisuusvaltakunta, **sen teollisuustuotannon keskimääräinen vuotuinen kasvu on viimeisten 15 vuoden aikana ylittänyt 10%. Monilla aloilla tämä kasvu ylittää USA:n tuotannon absoluuttisen kasvun. Maaöljyntuotantomme lisääntyy n. 13,7 miljoonaa tonnia vuodessa, USA:n 7,9 milj. tonnia; sementin 4,1 milj. tn., USA:n 1,8 milj. tn., puuvillakankaiden 199 milj. neliömetriä, kun taas USA:ssa kankaiden tuotanto laskee.** Ainoastaan sähkövoiman, maakaasun sekä eräiden kemiallisten aineiden tuotannon alalla Neuvostoliiton vuosilisäys jää vielä jälkeen USA:sta.

Amerikkalainen sanomalehti "National Guardian" luonnehtii tilannetta näin: "Vähäisimpienkin amerikkalaisten arvioiden mukaan neuvostoteollisuuden kasvun keskivauhti ylittää sen, mitä kapitalismi on missään saavuttanut pitemmän ajan kuluessa. Tämä saavutus on sitäkin merkittävämpi, jos otetaan huomioon Neuvostoliiton olevan ainoa maa, joka on koskaan historiassa suorittanut teollistamisensa ilman ulkomaisten pääomasijoitusten apua. Vieläkin huomattavammalta tämä saavutus tuntuu, kun muistetaan jättiläismäiset tuhot toisessa maailmansodassa. . . jolla me — pelkkien taloudellisten näkökohtien mielessä — rikastuimme."

Meillä pannaan edelleen erityinen paino maamme itäosien talouden kehittämiseen. Uralista on jo ajat sitten tullut teollisuutemme selkäranka. Siperia ja Kaukoitä ovat muuttumassa kaikin puolin kehittyneen teollisuuden tyyssijaksi.

Kaikki Neuvostoliittoon kuuluvat tasavallat ovat nykyisin päässeet taloudellisessa kehityksessään etumaisten teollisuusseutujen tasolle. Tämäkin on vahva väite kiistassa kapitalismin kanssa. Ovathan sen ideologit viljelleet ahkeraan ajatusta, että sosialismi soveltuisi ainoastaan takapajuisille ja muutenkin kehittymättömille maille. Että esim. Kirgisialle sosialismi merkitsi edistysaskelta, kun taas Liettualle, Latvialle ja Eestille se ei muka antanut mitään. Tosiasiallisesti juuri Itämeren neuvostotasavallat ovat viimeisten 20 vuoden aikana menneet eteenpäin nopeimmin. Kaukonäköiset länsimaiset tarkkailijat muuttavatkin nyt sävyä. "Asukasta kohden laskettuna Liettua tuottaa enemmän konekalustoa kuin mikään länsimaa", amerikkalainen "Neuvostoliiton asiain tuntija" W. Mandel tunnustaa tänään.

On kulunut 39 vuotta siitä, kun maassamme alettiin 1928 täyttää ensimmäistä viisivuotissuunnitelmaa. Se vastaa suunnilleen yhden ihmisen työikää. Monet noina vuosina koneen ääreen tulleet työläiset jatkavat kuitenkin työskentelyään. Ja itse Neuvostoliitto on tänä aikana muuttunut takapajuisesta maatalousmaasta teollisuusjättiläiseksi. Vuoden 1928 puku sopisi sille nykyisin vain kintaaksi.

Vuosien 1918—1966 välisenä aikana on perustettu, jälleenrakennettu ja pantu käyntiin 40 000 isoa tuotantolaitosta. Niissä työskentelee 28 miljoonaa työläistä, insinööriä ja virkailijaa.

Kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä Neuvostoliitossa valmistui 25 miljoonaa tonnia terästä. Vuosituotanto ylittää siis 100 miljoonaa tonnia, mikä on 23 kertaa niin paljon kuin 1928. Viime vuonna kehitettiin 545 miljardia kilowattituntia sähköenergiaa, mikä on vastaavasti yli 100 kertaa enemmän; nostettiin 265 miljoonaa tonnia maaöljyä (23 kertaa enemmän), rakennettiin 191 000 metallintyöstökonetta mikä on 95 kertaa enemmän kuin 40 vuotta sitten. Ja kaikki nämä valmisteet ovat koko kansan yhteistä omaisuutta, josta eivät määräile monopolistit.

Länsimaiset arvostelijamme väittävät usein, että teollistaminen Neuvostoliitossa tapahtuisi muka tiettyjen marxilaisten opinkappaleiden toteuttamisen eikä kansan vuoksi, ihmisen hyväksi. Teräksen tuotannolla ei muka ole mitään tekemistä ihmisonnen kanssa. Kuitenkin asia on niin, että sosialismin yleisesti tunnustetut saavutukset, sellaiset kuin maaseudun elämäntavan täydellinen uudistaminen, kansan elintason nousu, työtätekevän ihmisen varmuus huomispäivästä, kansanvalistuksen ja -opetuksen sekä tieteen menestykset, kansallisen eriarvoisuuden hävittäminen ja monet muut — ovat käyneet mahdollisiksi vain taloudellisen kehityksen pohjalla, missä etumainen teollisuus on ollut tärkeimpänä liikkeellepanevana tekijänä.

Teollisuus on sosiaalisen eteenpäinmenon veturi. Sen kehittämä liikevoima välittyy monisokkeloisen nyky-yhteiskunnan kaikkiin renkaisiin, ja siinä mielessä ihmisen onni riippuu todella myös teräksen tuotannosta. Kun maassamme on nykyisin kymmeniätuhansia sellaisia työläisiä, jotka kehitystasoltaan ja tietomäärältään ovat joka suhteessa insinööreihin verrattavia, kun kaupungin ja maaseudun väliset erot hankautuvat pois yhä nopeammin, niin voidaan varmuudella sanoa näiden sosiaalisten prosessien riippuvan ratkaisevalta osalta sosialistisen teollisuuden kehityksestä.

Neuvostoliitto on tällä hetkellä maailman toiseksi suurin teollisuusmaa. Vain USA on sitä edellä. Neuvostoliiton tuotanto muodostaa nykyisin lähes viidenneksen maailman teollisuuden kokonaistuotannosta.

UUDEN KULKUVÄYLÄN LUOTSIKARTAKSI voitaisiin hyvällä syyllä sanoa Neuvostoliiton teollisen kehityksen kokemusta. Kuin laiva ikään maamme lähti kolmikymmenluvulla purjehtimaan kohti ennen tuntemattomia rantoja. Uusi väylä on nyt kartoitettu ja yhdessä Neuvostoliiton kanssa sitä myöten purjehtii sosialististen maiden laivue. Uuden väylän viitoitusta käyttävät hyväkseen myös monet kehitysmaat. Niinpä Yhdistynyt Arabitasavalta ja Intia, Mali ja Algeria, Burma ja Pakistan pitävät teollistamista kiertämättömänä kehitysvaiheenaan. Ja kapitalistisetkin maat ovat jo pitkät ajat seurailleet Neuvostoliitossa kerättyä taloudellisen suunnittelun kokemusta ja yrittäneet soveltaa sitä edes rajoitetuissa puitteissa. Tosin ne eivät ota huomioon, että täysipainoista suunnittelua varten yhteiskunnassa on välttämätöntä suorittaa sellaisia taloudellisia ja sosiaalisia muutoksia, joita vain sosialistinen vallankumous voi saada aikaan.

Neuvostoliiton taloustoimintaa rikastuttaa paitsi monivuotinen kokemus myös alituinen uuden etsintä. Niinpä uudessa viisivuotissuunnitelmassa tuotantovälineiden ja kulutustavaroiden valmistuksen kehitysvauhti on tuotu lähemmäksi toisiaan. Ensiksimainittu sektori tulee edelleen säilyttämään johtavan osansa, mutta kevyt ja elintarviketeollisuus, samoin kuin käyttötavaroiden valmistus, tulevat astelemaan nopeammin kuin edellisvuosina. Kansamme valtio on vaurastunut eikä sen tarvitse enää rajoittaa noiden alojen kehitystä säästääkseen varoja raskaaseen teollisuuteen sijoitettavaksi. Kolmikymmenluvulla istutettu monivuotinen puutarha on alkanut kantaa hedelmiä.

Luodessamme tänään silmäyksen taaksemme muistamme kohdanneemme työssämme ajoin vastoinkäymisiä ja tehneemme virheitäkin. Ja se on ymmärrettävää. Olemmehan ensimmäisinä maailmanhistoriassa kulkeneet valitsemaamme tietä. Sitäpaitsi sosialismin rakentaminen tapahtui meidän ollessa joka taholta imperialistien saartamana ja alituisen aseellisen hyökkäysuhkan alaisena. Jouduimme kestämään ankaran sodan koetukset.

Tajuamme selvästi, että meillä on vieläkin paljon ratkaisemattomia ongelmia. Arvioiden järkevästi ja kylmäverisesti tilannetta pyrimme havaitsemaan ajankohtaisiksi käyneet tehtävät ja suorittamaan toimenpiteitä niiden ratkaisemiseksi.

Kansantalouden suunnittelu- ja johtojärjestelmää parannellaan. Viime vuosina tällä alalla on tehty huomattavia muutoksia. Niiden tarkoituksena on käyttää tehokkaammin ja täydellisemmin hyväksi kaikkia sosialistisen järjestelmän tarjoamia etuja sekä sopusuhtaisemmin yhdistää tuotannon prosessissa työntekijän, tehtaan ja valtion edut — kaikin puolin järkiperäisemmin soveltaa luotuja tuotantovarantoja.

Ne tulokset, joita olemme saavuttaneet taloudellisella alalla puolen vuosisadan kuluessa, ovat takeena siitä, että valtiolaivamme avaaman väylän kartoitusta tulevat käyttämään hyväkseen vielä monet muut edistykseen pyrkivät kansat.

ENSIMMÄISEN VIISIVUOTISSUUNNITELMAN AIKANA RAKENNETUSTA MAGNITOGORSKIN METALLURGISESTA TEHDASLAITOKSESTA ON TULLUT ERÄS MAAILMAN SUURIMPIA TEOLLISUUSJÄTTILÄISIÄ. TEHDASLAITOKSEN ENSIMMÄISET RAKENTAJAT ASUIVAT TELTOISSA JA KAIVOIVAT MAATA LAPIOLLA. NEUVOSTOIHMISET EIVÄT SÄÄLINEET VOIMIA EIKÄ VAROJA, SUOSTUIVAT TIETOISESTI PUUTTEESEEN JA TEKIVÄT UUTTERASTI TYÖTÄ MAANSA JÄLKEENJÄÄNEISYYDEN VOITTAMISEKSI JA SEN KEHITTÄMISEKSI VOIMALLISEKSI SOSIALISTISEKSI VALTAKUNNAKSI.

TEOLLISUUSTUOTANNON KASVU NEUVOSTOLIITOSSA (verrattuna vuoteen 1928)

Neuvostoliiton talouselämää kehitetään tieteellisen sosialistisen suunnittelun pohjalla. On laadittu ja toteutettu 7 pitkäjännitteistä taloussuunnitelmaa ja nyt täytetään menestyksellisesti kahdeksatta. K u v i o osoittaa teollisuuden tuotantovolyymin kasvua viisivuotiskausittain (kunkin viisivuotiskauden viimeistä vuotta verrataan ensimmaiseen teollistamisvuoteen 1928).

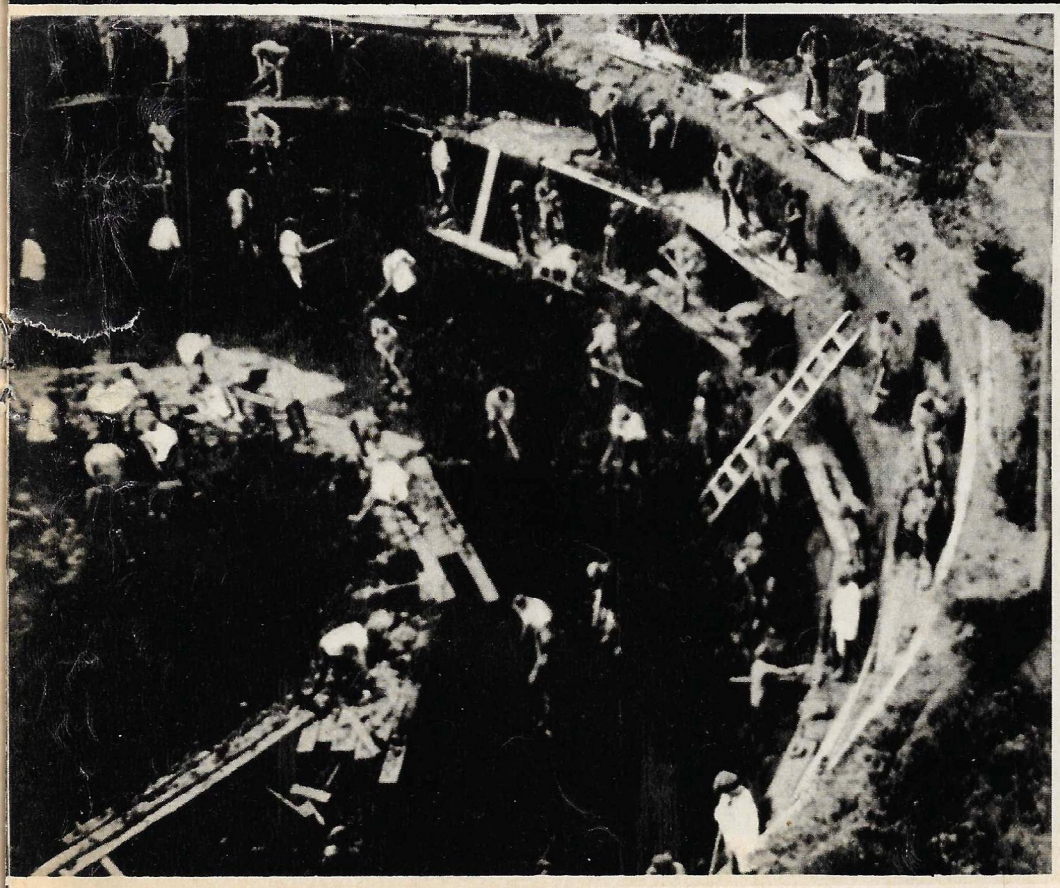

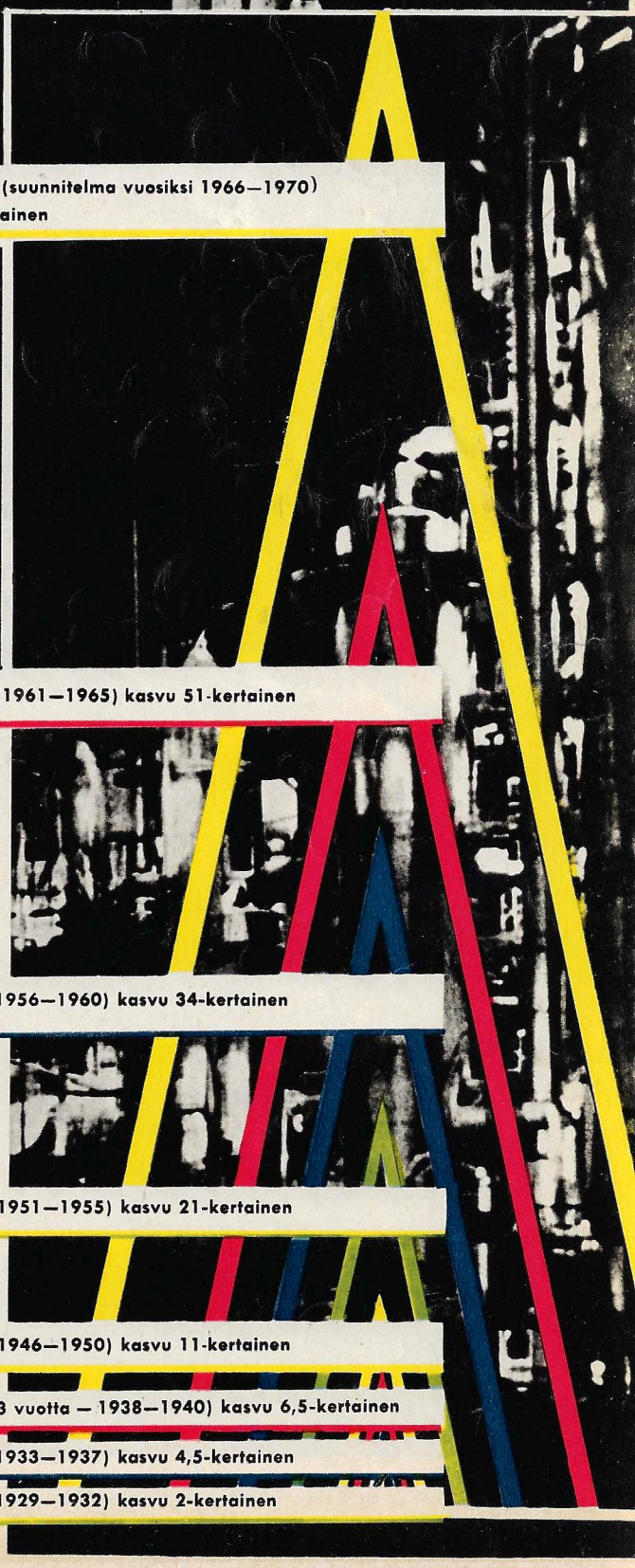

8. viisivuotiskausi (suunnitelma vuosiksi 1966—1970) kasvu 75—77-kertainen

7. viisivuotiskausi (1961—1965) kasvu 51-kertainen

6. viisivuotiskausi (1956—1960) kasvu 34-kertainen

5. viisivuotiskausi (1951—1955) kasvu 21-kertainen

4. viisivuotiskausi (1946—1950) kasvu 11-kertainen

3. viisivuotiskausi (3 vuotta — 1938—1940) kasvu 6,5-kertainen

2. viisivuotiskausi (1933—1937) kasvu 4,5-kertainen

1. viisivuotiskausi (1929—1932) kasvu 2-kertainen

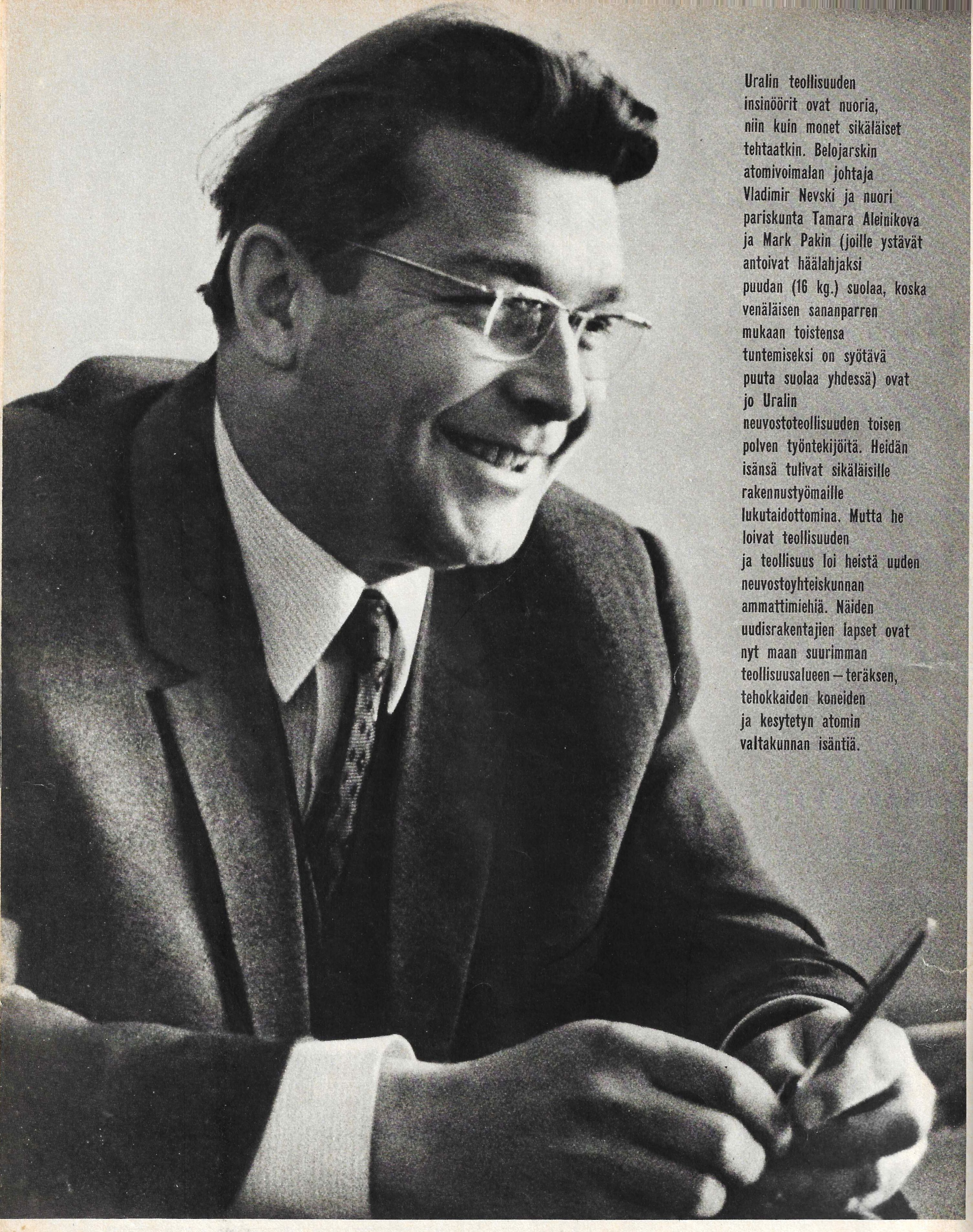

Uralin teollisuuden insinöörit ovat nuoria, niin kuin monet sikäläiset tehtaatkin. Belojarskin atomivoimalan johtaja Vladimir Nevski ja nuori pariskunta Tamara Aleinikova ja Mark Pakin (joille ystävät antoivat häälahjaksi puudan (16 kg.) suolaa, koska venäläisen sananparren mukaan toistensa tuntemiseksi on syötävä puuta suolaa yhdessä) ovat jo Uralin neuvostoteollisuuden toisen polven työntekijöitä. Heidän isänsä tulivat sikäläisille rakennustyömaille lukutaidottomina. Mutta he loivat teollisuuden ja teollisuus loi heistä uuden neuvostoyhteiskunnan ammattimiehiä. Näiden uudisrakentajien lapset ovat nyt maan suurimman teollisuusalueen – teräksen, tehokkaiden koneiden ja kesytetyn atomin valtakunnan isäntiä.

VAPAIDEN JA TASA-

SOSIALISTISTEN NEUVOSTOTASAVALTOJEN LIITTO

Pinta-ala 22,4 miljoonaa neliökilometriä. Väkiluku 234,4 miljoonaa. Muodostettu 30 pnä joulukuuta 1922 neljästä tasavallasta (Venäjän SFNT, Ukrainan SNT, Valko-Venäjän SNT, Takakaukasian SFNT). Käsittää nykyään 15 liittotasavaltaa. Pääkaupunki Moskova.

UKRAINAN SNT

Pinta-ala 601 000 neliökilometriä. Väkiluku 45,9 miljoonaa. Pääkaupunki Kiev. YK:n jäsenvaltio. Tasavalta tuottaa lähes puolet Neuvostoliiton valuraudasta, rautamalmista ja koksista sekä yli 40% teräksestä ja valssaustuotteista. Useiden tärkeimpien maataloustuotteiden tuotannossa on toisella sijalla Neuvostoliitossa. Oma Tiedeakatemia. Ukrainan 132:ssa korkeakoulussa on 739 100 opiskelijaa.

VALKO-VENÄJÄN SNT

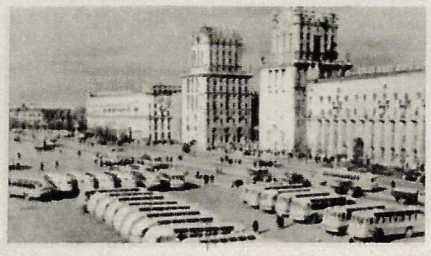

Pinta-ala 208 000 neliökilometriä. Väkiluku 8,7 miljoonaa. Pääkaupunki Minsk. YK:n jäsenvaltio. Teollisuudessa vallitsevana koneenrakennus, muun muassa traktoreiden, autojen ja työstökoneiden tuotanto. Maataloudessa huomattava sija pellavalla, perunalla ja siipikarjalla. Oma Tiedeakatemia. Valko-Venäjän 27 korkeakoulussa on 115 900 opiskelijaa.

UZBEKIAN SNT

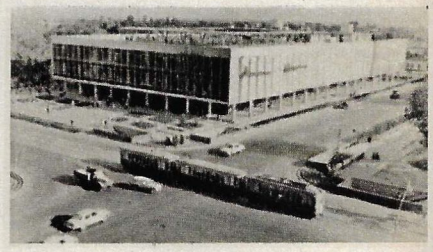

Pinta-ala 449 600 neliökilometriä. Väkiluku 10,9 miljoonaa. Pääkaupunki Taškent. Voimaperäisesti kehittyvä kaasu- ja kemianteollisuus sekä koneenrakennus. Maataloudessa puuvilla ja karakullammashoito. Uzbekia on kolmannella sijalla puuvillan tuotannossa maailmassa. Tiedeakatemia. Tasavallan 32 korkeakoulussa 188 400 opiskelijaa.

VENÄJÄN SFNT

Pinta-ala 17 075 400 neliökilometriä. Väkiluku 127,3 miljoonaa. Pääkaupunki Moskova. Venäjän Liittotasavalta tuottaa kaikkien nykyteollisuusalojen tuotteita sekä yli puolet koko maan tärkeimmistä maataloustuotteista. Moskovassa toimii Neuvostoliiton tiedeakatemia ja tasavallan eri osissa 11 akatemian haaraosastoa. VSFNT:n 432 korkeakoulussa harjoittaa lukuja 2 469 800 henkeä (tässä ja jälempänä korkeakoulujen määrät lukuvuodelta 1965/66 ja niiden opiskelijamäärät vuodelta 1966/67).

MOLDAVIAN SNT

Pinta-ala 34 000 neliökilometriä. Väkiluku 3,4 miljoonaa. Pääkaupunki Kišinev. Tasavaltaan on perustettu sähkötekninen, hienomekaaninen ja traktoriteollisuus. Elintarviketeollisuus kehittynyttä (viinin ja säilykkeiden valmistuksessa kolmannella sijalla Neuvostoliitossa). Maataloudessa ovat johtavia hedelmän- ja viininviljelys. Tiedeakatemia. 7 korkeakoulua, joissa opiskelijoita 40 600.

LATVIAN SNT

Pinta-ala 64 000 neliökilometriä. Väkiluku 2,3 miljoonaa. Pääkaupunki Riika. Radiotekninen, hienomekaaninen ja kutomateollisuus sekä kalastus ja kalansäilöntä kehittyvät voimaperäisesti. Maatalous erikoistuu lähinnä lihan tuotantoon. Tiedeakatemia. 10 korkeakoulussa 35 900 opiskelijaa.

KIRGISIAN SNT

Pinta-ala 198 000 neliökilometriä. Väkiluku 2,7 miljoonaa. Pääkaupunki Frunze. Hallitsevana vuoriteollisuus, ei-rautametallurgia, kevyt- ja ravintoaineteollisuus. Maataloudessa lampaiden hoito ja puuvillan sekä sokerijuurikkaan tuotanto. Tasavallassa, missä ennen vallankumousta ei ollut kirjakieltä, on nykyään oma Tiedeakatemia. 8 korkeakoulussa harjoittaa lukuja 36 700 opiskelijaa.

DEMOKRATIA—KANSANVALTA

SNTL:n perustuslain 3. pykälässä sanotaan: "Kaikki valta Neuvostoliitossa kuuluu kaupungin ja maaseudun työtätekeville, työtätekevien edustajain neuvostojen kautta".

MITEN käsite "neuvosto" on historiallisesti syntynyt? Ivanovon tekstiilityöläisten yleislakon aikana kesällä 1905 eri tehtaiden työläisten täytyi sopia keskenään työnantajille esitettävistä vaatimuksistaan. Tuhannet lakkolaiset valitsivat silloin keskuudestaan yhteisen neuvoston. Se oli eräänlaisen uuden vallanelimen itu. Neuvostoilla oli tärkeä osuus niin vuosien 1905—1907 kuin myös vuoden 1917 vallankumouksessa, itsevaltiuden kukistumisen jälkeen. Mutta niiden valta pääsi vakiintumaan vasta sosialistisen vallankumouksen jälkeen. Vuoden 1917 lokakuun 25 pnä (7. XI) alkanut neuvostojen toinen yleisvenäläinen edustajakokous päätti: "**. . .kaikki valta eri paikkakunnilla siirtyy työläisten, sotamiesten ja talonpoikien edustajain neuvostoille, joiden on turvattava todella vallankumouksellinen järjestys.**"

Muutamaa kuukautta myöhemmin hyväksyttiin sitten neuvostomaan ensimmäinen perustuslaki. Se alkoi "Työtätekevän ja riistetyn kansan oikeuksien julistuksella". "Venäjä julistetaan työläisten, sotamiesten ja talonpoikien edustajaneuvostojen tasavallaksi. Kaikki valta keskuksessa ja eri paikkakunnilla kuuluu näille neuvostoille" sanottiin julistuksen ensimmäisessä kohdassa. Täten meille vakiintui vallankumouksen synnyttämien neuvostojen valta, kansanvalta, joka tarjosi laajat mahdollisuudet työtätekevien osallistumiselle valtion hallintaan sekä taloudellisten ja yhteiskunnallisten asiain hoitoon. Ensimmäisen kerran historiassa maan hallinta tapahtui itsensä kansan toimesta eikä sen nimissä.

MAASSAMME on noin 50 000 edustusperiaatteelle rakentuvaa valtiollista elintä (SNTL:n korkein neuvosto, liitto- ja autonomisten tasavaltojen korkeimmat neuvostot sekä paikalliset neuvostot). Tärkeä tilansa valtion asioiden hoidossa on neuvostojen yhteydessä toimivilla lautakunnilla. Niitä on lähes 300 000.

NEUVOSTOJEN vaalit suoritetaan yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden pohjalla, välittömillä vaaleilla ja salaista äänestystapaa käyttäen. Äänioikeus on kaikilla 18 vuotta täyttäneillä Neuvostoliiton kansalaisilla rodusta, kansallisuudesta, sukupuolesta, uskontunnustuksesta, sivistyksestä, asuinpaikan vakinaisuudesta, yhteiskunnallisesta syntyperästä, omistussuhteista sekä entisestä toiminnasta riippumatta.

EDUSTAJIKSI SNTL:n korkeimpaan neuvostoon voidaan valita kuka tahansa 23 vuotta täyttänyt kansalainen ja liitto- ja autonomisten tasavaltojen korkeimpiin neuvostoihin 21 vuotta täyttänyt, paikallisneuvostoihin jokainen 18 vuotta täyttänyt kansalainen. Nykyisin korkeimpiin ja paikallisiin neuvostoihin kuuluu yli 2 miljoonaa jäsentä, joista noin 60 prosenttia on työläisiä ja kollektiivitalonpoikia. Paikallisiin neuvostoihin on tähän asti kymmenesti suoritetuissa vaaleissa valittu lähes 16,5 miljoonaa kansalaista.

ARVOISTEN LIITTO

KAZAKHIAN SNT

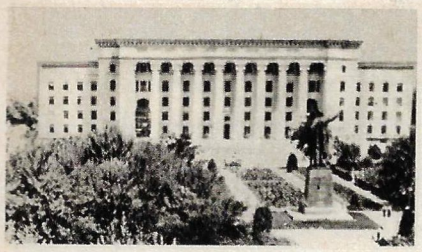

Pinta-ala 2 715 000 neliökilometriä. Väkiluku 12,4 miljoonaa. Pääkaupunki Alma-Ata. Teollisuuden johtava ala metallinjalostus. Polttoaine-, kemian- ja sementtiteollisuutta kehitetään. Maan huomattavimpia vilja-aittoja, villan tuotannossa toisella sijalla Neuvostoliitossa. Tiedeakatemia. Tasavallan 39 korkeakoulussa on 163 100 opiskelijaa.

GRUUSIAN SNT

Pinta-ala 70 000 neliökilometriä. Väkiluku 4,6 miljoonaa. Pääkaupunki Tbilisi. Teollisuuden kehittyneimpiä aloja ovat koneenrakennus, metallurgia, polttoaine-, kevyt- ja ravintoaineteollisuus. Maataloudessa etutilalla citruskasvit, teelehden tuotannon perusalue. Tiedeakatemia. 18 korkeakoulussa 81 400 opiskelijaa.

AZERBAIDŽANIN SNT

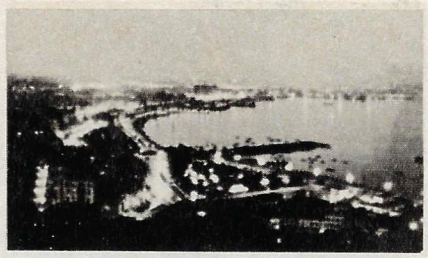

Pinta-ala 87 000 neliökilometriä. Väkiluku 4,8 miljoonaa. Pääkaupunki Baku. Toinen sija Neuvostoliitossa maaöljyn ja neljäs sija kaasun tuotannossa. Kehittynyt kemian teollisuus, metallurgia ja koneenrakennus. Maataloudessa on huomattava sija lampaanhoidolla sekä viinin- ja hedelmänviljelyllä. Oma Tiedeakatemia. 11 korkeakoulua, 78 300 ylioppilasta.

LIETTUAN SNT

Pinta-ala 65 200 neliökilometriä. Väkiluku 3 miljoonaa. Pääkaupunki Vilna. Voimaperäisesti kehittyvä hienomekaaninen tuotanto, radiotekniikka ja sähkötekniikka. Maatalouden johtavana alana on lihan- ja maidontuotanto. Tiedeakatemia. 11 korkeakoulussa 50 700 opiskelijaa.

TADŽIKIAN SNT

Pinta-ala 143 000 neliökilometriä. Väkiluku 2,7 miljoonaa. Pääkaupunki Dušanbe. Suuri sähkövoiman tuotanto, kemian teollisuus, metallinmuokkaus ja kevyt teollisuus. Kehittynyt puuvillantuotanto, maailman korkeimmat puuvillasadot. Tiedeakatemia. 7 korkeakoulua, joissa 34 700 opiskelijaa.

ARMENIAN SNT

Pinta-ala 29 800 neliökilometriä. Väkiluku 2,3 miljoonaa. Pääkaupunki Erivan. Teollisuudessa on huomattava sija ei-rautametallurgialla, koneenrakennuksella, kevyellä ja ravintoaineteollisuudella ja kemialla. Viinirypäleiden, tupakan ja puuvillan viljelyä. Tiedeakatemia. 11 korkeakoulussa 43 300 opiskelijaa.

TURKMENIAN SNT

Pinta-ala 488 000 neliökilometriä. Väkiluku 2 miljoonaa. Pääkaupunki Ašhabad. Kehittyneimpiä ovat maaöljy-, kaasu-, kemian ja kevyt teollisuus. Maatalous kuulu karakullampaiden ja puuvillan tuotannosta. Tiedeakatemia. 5 korkeakoulua, 22 700 ylioppilasta.

EESTIN SNT

Pinta-ala 45 000 neliökilometriä. Väkiluku 1,3 miljoonaa. Pääkaupunki Tallinna. Hallitsevia aloja palavakivikemia, sähkökoneenrakennus, kevyt- ja ravintoaineteollisuus. Maatalouden pääsuuntana liha- ja maitokarjanhoito. Tiedeakatemia. 6 korkeakoulua, joissa 21 900 opiskelijaa.

YLIN VALTIOLLINEN elin Neuvostoliitossa on korkein neuvosto. Sen muodostaa kaksi tasa-arvoista kamaria: Liittoneuvosto ja Kansallisuuksien neuvosto ja se valitaan neljäksi vuodeksi kerrallaan. Vuonna 1966 suoritetuissa seitsemänsissä SNTL:n korkeimman neuvoston vaaleissa 143 917 031 äänestäjää valitsi edustajikseen 1517 henkilöä. Heistä oli työläisiä ja kolhoosilaisia 698. Naisedustajia tuli valituksi 425. Yli 70 % kansanedustajista on saanut akateemisen ja keskikoulusivistyksen. Edustajista 1141 kuuluu kommunistiseen puolueeseen ja 376 on puolueeseen kuulumattomia.

VERTAUKSEN VUOKSI luettelemme Venäjän III valtakunnanduuman kokoonpanon: 242 maanomistajaa, 49 papistoon kuuluvaa, 36 teollisuus- ja liikemiestä, 84 asianajajaa ja virkamiestä. Ja ainoastaan 16 työläistä ja käsityöläistä.

NEUVOSTOLIITON TYÖTÄTEKEVIEN EDUSTAJAIN NEUVOSTOJEN RAKENNE

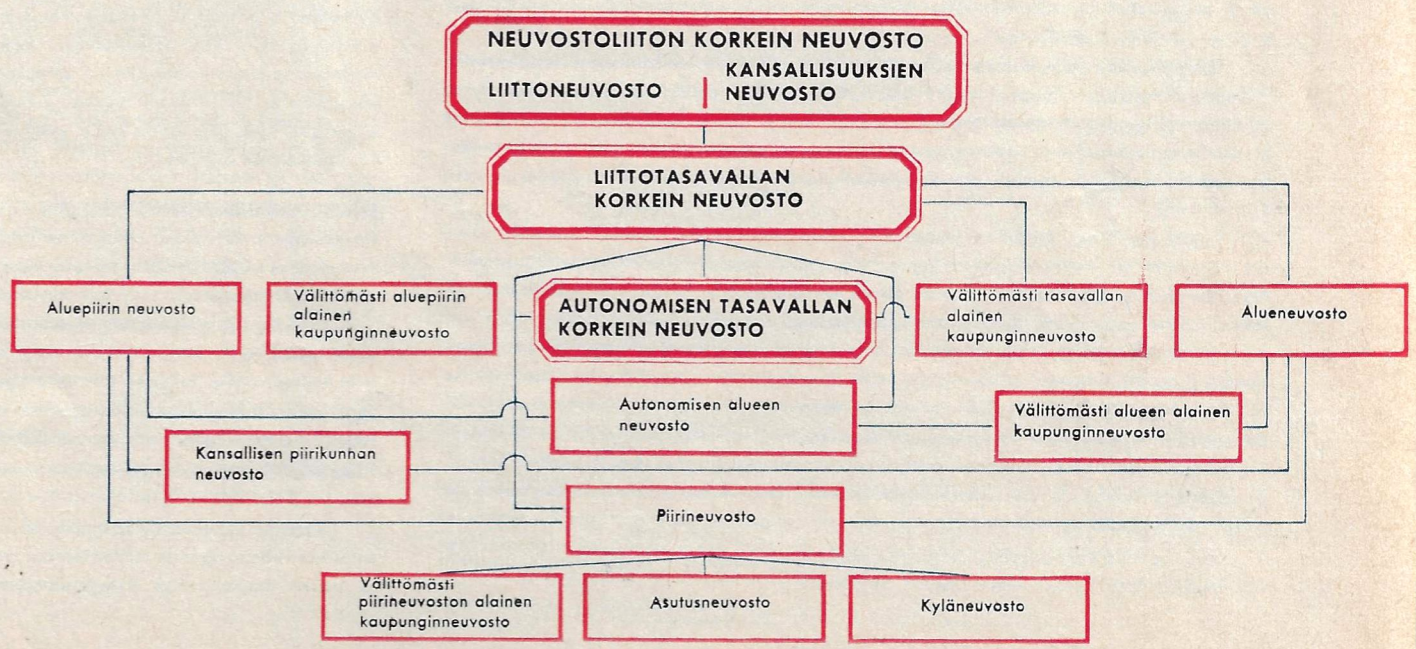

NEUVOSTOKANSOJEN

A. I. MIKOJAN.

VENÄJÄN KEISARIKUNTA OLI MONIKANSAINEN VALTIO. Sen koko työtätekevä väestö oli hallitsevien luokkien säälimättömän sorron kohteena. Ei-venäläiset kansallisuudet joutuivat lisäksi kärsimään kansallisesta eriarvoisuudesta — poliittisesta ja taloudellisesta oikeudettomuudesta.

Näiden kansojen parhaisiin edustajiin kuuluneet työläisvallankumouksselliset taistelivat yhdessä venäläisten vallankumouksellisten kanssa kaikkien työtätekevien vapauttamiseksi luokkasorron ja riiston ikeestä, tsarismin sortamien kansojen kansallisen vapautuksen puolesta. Tätä taistelua johti nerokkaan Leninin luoma bolševistinen, kommunistinen puolue.

Sosialistisen vallankumouksen voitto Venäjällä merkitsi samanaikaisesti kansallisen vapautusvallankumouksen voittoa niille kansoille, jotka olivat olleet kaksinkertaisen sorron ikeessä — luokkasorron ja kansallisuussorron.

Jo kauan ennen suurta sosialistista vallankumousta Lenin oli laatinut ja esittänyt kaikkien sorrettujen kansojen kansallisen vapautusohjelman, joka sai selväsanaisen ymmärrettävän ilmauksen puolueemme ohjelmavaatimuksessa: kansojen itsemääräämisoikeus aina eroamiseen asti.

Vuoden 1917 Lokakuun vallankumouksen voitettua ja bolševikkien tultua valtion johtoon tästä ohjelmavaatimuksesta tuli valtakunnallinen laki. Heti seuraavana päivänä Kerenskin hallituksen kukistumisen ja sosialistisen vallankumouksen voiton jälkeen, 26. lokakuuta (8. marraskuuta) 1917 työläis- ja sotilasedustajien neuvostojen toinen yleisvenäläinen edustajakokous hyväksyi yksimielisesti Asetuksen rauhasta. Tuon maailman kaikille maille ja kansoille osoitetun Asetuksen tekstin edustajakokoukselle esitti Kansankomissaarien neuvoston puheenjohtaja V. I. Lenin. Siinä ehdotettiin kaikille sotaakäyville kansoille ja niiden hallituksille viipymättä aloitettavia neuvotteluja oikeudenmukaisesta demokraattisesta rauhasta — rauhasta ilman valloituksia ja sotaveroja. Asetuksessa korostettiin voimakkaasti, että "jos jotakin kansaa pidetään väkivaltaisesti jonkin valtakunnan puitteissa, jos sille vastoin sen ilmaisemaa tahtoa. . . — ei anneta oikeutta ratkaista vapaalla äänestyksellä (ilman pienintäkään pakkoa ja niin, että valloitushaluinen tai yleensä voimakkaampi kansakunta vie pois kaikki sotajoukkonsa) sen valtiollista olomuotoa koskevaa kysymystä, niin sen liittäminen on annektointia, ts. anastusta ja väkivaltaa."

Tämä oli kuin kutsu maailman kaikkien kansojen kansalliseen vapauttamiseen, kutsu taisteluun niiden itsemääräämisen toteuttamiseksi aina eroamiseen saakka.

Ja viikkoa myöhemmin annettiin Venäjän kansojen oikeuksien julistus, missä Kansankomissaarien neuvosto ilmoitti neuvostojen edustajakokouksen tahdon mukaisesti päättäneensä asettaa toimintansa perusteeksi Venäjän kansallisuuskysymyksen suhteen seuraavat johtoajatukset:

1) Venäjän kansojen tasa-arvoisuus ja suvereenisuus.

2) Venäjän kansojen oikeus vapaaseen itsemääräämiseen, aina eroamiseen ja itsenäisen valtion muodostamiseen asti.

3) Kaikkien ja kaikenlaatuisten kansallisten ja kansallis-uskonnollisten etuoikeuksien ja rajoitusten kumoaminen.

4) Venäjän alueella asuvien vähemmistökansallisuuksien ja kansatieteellisten ryhmien vapaa kehitys.

Venäjällä asuneet kansat käyttivät tätä itsemäärämisoikeuttaan ja valtaenemmistö teki jo silloin, kohta Lokakuun vallankumouksen jälkeen valinnan vapaaehtoisen yhteenliittymisen puolesta, neuvostovallan puolesta.

Eräät Venäjän valtakuntaan kuuluneet osat, kuten esimerkiksi Suomi ja Puola, katsoivat parhaaksi kokonaan erota Neuvosto-Venäjästä. Heti Lokakuun vallankumouksen voiton jälkeen syntyi itsenäisiä neuvostotasavaltoja Liettuaan, Latviaan ja Eestiin, jotka solmivat kiinteät siteet Neuvosto-Venäjään. Taantumuksen pyytäminä sinne tulleiden saksalaisten interventiojoukkojen hyökkäyksen johdosta neuvostovalta siellä kuitenkin kohta kukistui ja muodostui porvarillisia valtioita.

Entisen tsaristisen Venäjän eri kulmille muodostuneet itsenäiset neuvostotasavallat solmivat keskenään ja Neuvosto-Venäjän kanssa ystävyyssuhteita, järjestivät sotilaallista ja poliittista yhteistyötä sekä taloudellista ynnä muuta kanssakäymistä. Niiden välille säätyneet suhteet olivat itse asiassa liittomuodostelman luontoisia.

Joulukuussa 1922, toisin sanoen viisi vuotta Lokakuun vallankumouksen jälkeen, riippumattomat sosialistiset neuvostotasavallat — Ukraina, Valko-Venäjä ja Taka-Kaukasian liittotasavalta solmivat Neuvosto-Venäjän kanssa sopimuksen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisesta. Neuvosto-Venäjä oli itsessään liittotasavalta, jossa eräät kansallisuudet olivat muodostaneet autonomisia tasavaltoja, toiset autonomisia alueita ja kansallisia piirikuntia. Myöhemmin Keski-Aasian alueelle syntyi itsenäisiä tasavaltoja, jotka niinikään yhtyivät Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon.

Vuonna 1924 hyväksyttiin SNTL:n ensimmäinen perustuslaki. Nykyisin voimassaoleva toinen perustuslaki hyväksyttiin 1936.

Nyt kun Lokakuun suuresta sosialistisesta vallankumouksesta on kulunut puoli vuosisataa, Neuvostoliittoon kuuluu:

15 liittotasavaltaa: Venäjä, Ukraina, Valko-Venäjä, Uzbekistan, Kazahstan, Gruusia, Azerbaidžan, Liettua, Moldavia, Latvia, Kirgisia, Tadžikistan, Armenia, Turkmenia ja Eesti;

20 autonomista tasavaltaa, 8 autonomista aluetta ja 10 kansallista piirikuntaa, joista 16 autonomista tasavaltaa, 5 autonomista aluetta ja 10 kansallista piirikuntaa kuuluu Venäjän liittotasavaltaan, 1 autonominen tasavalta Uzbekistaniin, 2 autonomista tasavaltaa ja 1 autonominen alue Gruusiaan, 1 autonominen tasavalta ja 1 autonominen alue Azerbaidžaniin ja 1 autonominen alue Tadžikistaniin.

LOKAKUUN VALLANKUMOUS ANTOI POLIITTISEN TASA-ARVON kaikille valtakunnan alueella asuville kansoille ja kansallisuuksille.

Näiden tasavaltojen kansoilla on kansallisuuteen ja uskontoon katsomatta yhtäläiset oikeudet kaikilla taloudellisen ja valtiollisen toiminnan samoin kuin sivistys- ja yhteiskunnallis-poliittisen elämän aloilla.

Kansojemme ja kansallisuuksiemme tasa-arvoisuus heijastuu muunmuassa maamme ylimmän valtiollisen elimen — SNTL:n korkeimman neuvoston — rakenteessa. Se koostuu kahdesta tasa-arvoisesta kamarista, joista toiseen — Liittoneuvostoon — valitaan yksi edustaja kutakin 300 000 asukasta kohden ilmaisemaan kaikkien asukkaiden yhteisiä etuja kansallisuudesta riippumatta. Toiseen — Kansallisuuksien neuvostoon — valitaan 32 edustajaa kustakin liittotasavallasta, 11 edustajaa kustakin autonomisesta tasavallasta, 5 edustajaa kultakin autonomiselta alueelta sekä 1 edustaja kustakin autonomisesta piirikunnasta. Tämä kamari ilmaisee jokaisen kansallisuuden erityisiä etupyrkimyksiä, olipa tuo kansallisuus lukumääräisesti suuri tahi pieni.

Kansakuntien poliittisen tasa-arvoisuuden saavuttaminen ja oman kansallisen valtiomuodostelman luominen ei merkitse vielä, että kansallisuuskysymys kokonaisuudessaan olisi ratkaistu. Se on ainoastaan yksi vaikkakin tärkein tekijä, joka sitten sanelee ongelman kaikki muut puolet.

Venäjän keisarikunnassa pitkät ajat harjoitettu suurvaltapolitiikka, kansakuntien sorto, oli luonut niin taloudellisen kuin sivistyksellisenkin kehityksen alalla syvän juovan syrjäseutujen kansojen ja keskusalueen välille. Neuvostovalta ryhtyi senvuoksi ensitilaisesti poistamaan syrjäseutujen kansojen sivistyksellistä takapajuisuutta. Tämä koski erityisesti Keski-Aasian, Kaukasian ja Perä-Pohjolan kansoja.

Neuvostohallitus ryhtyi todella vallankumouksellisiin toimenpiteisiin laajojen kansanjoukkojen yleisen koulutuksen järjestämiseksi, tehdäkseen nopeasti lopun aikuisen väestön lukutaidottomuudesta sekä suodakseen kaikille lapsille mahdollisuuden kouluopetuksen saamiseen. Tämä kaikki on nyt historiaa. Lukutaidottomuuden ongelma on meillä jo ajat sitten ratkaistu.

Mutta silloin kun tämä työ pantiin alulle, eräillä Pohjois-Kaukasian, Keski-Aasian ja Pohjois-Venäjän kansallisuuksilla ei ollut edes sellaista kansallisen kulttuurin perustaa kuin oma kirjakieli. Neuvostovalta auttoi niitä kansallisen kirjakielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin luomisessa.

Yleinen kouluopetus on antanut Neuvostoliiton kansoille mahdollisuuden oppia oman äidinkielensä ohella hallitsemaan myös venäjää, josta onkin tullut eri kansallisuuksien välinen yhdyskieli maassamme. Se on samalla avaimena Venäjän kulttuurin ja tieteen suureen aarreaittaan. Ennen kaikkea venäjänkielen välityksellä minkä tahansa pienenkin kansan kirjailijoiden ja tiedemiesten työn tulokset tulevat kaikkien muiden neuvostokansojen tietoon ja käyttöön. Ollakseen sivistynyt ja saadakseen pätevän tieteellisen koulutuksen henkilön täytyy hallita hyvin venäjänkieltä, jolla painetaan eniten sekä kotimaisten tekijäin että maailmankulttuurin parhaiden edustajien ja tiedemiesten teoksia. Kaikkien neuvostotasavaltojen yleissivistävissä kouluissa opetetaan myös ulkomaisia kieliä, mikä auttaa pääsemään paremmin selville muiden maiden kansojen aikaansaannoksista.

ENNENKUULUMATTOMIA TULOKSIA TASAVALTAMME OVAT SAAVUTTANEET korkeakouluopetuksen ja tieteellisen tutkimuksen järjestämisen alalla. Tsarismin aikana Keski-Aasiassa ja Kaukasiassa ei ollut ainoatakaan yliopistoa. Nyt kaikissa liittotasavalloissa on yliopistot ja monia muita korkeakouluja sekä tutkimuslaitoksia, mm. omat tiedeakatemiat.

Tällä tavalla on maassamme suoritettu myös kulttuurivallankumous. Nekin kansat, jotka olivat alussa hyvin takapajuisia, ovat nyt kohonneet melkein yhtäläiselle korkealle nykyaikaiselle kehitystasolle. Jokaisen tasavaltamme korkeakouluissa on nykyisin asukasmäärään nähden enemmän opiskelijoita kuin kehittyneimmissäkin Länsi-Euroopan maissa. Niinpä kun Gruusiassa jokaista 10 000 asukasta kohden tulee 177 ylioppilasta ja Uzbekistanissa vastaavasti 173, niin Englannissa ja Saksan Liittotasavallassa nuo luvut ovat viimeksi julkaistujen tietojen mukaan 58 ja 45.

Venäjän valtakunnan laitamilla oli ennen vain harvoja lääkäreitä ja hekin toimivat pääasiallisesti kaupungeissa. Vallankumous turvasi kansalle maksuttoman, kaikille yleisen lääkäri- ja sairaalahoidon. Tätä nykyä väestömme terveyshuolto onkin parempi kuin useimmis-

VELJESPERHEEN SYNTYVAIHEET

sa kehittyneissä kapitalistisissa maissa. Niinpä Azerbaidžanissa on 10 000 asukasta kohden 24 lääkäriä ja Turkmeniassa 22. Sensijaan Belgiassa heitä on 16, Hollannissa 14 ja USA:ssa 19.

Sosialistisen vallankumouksen jälkeen suvereenisiksi valtioiksi järjestyneet kansamme perivät vanhalta komennolta tavattoman takapajuisen talouden.

Leninin määritelmän mukaan maassa oli neuvostovallan ensimmäisinä vuosina samanaikaisesti ainakin viisi erilaista talousmuotoa eli tuotantotapaa: "ensiksikin patriarkaalinen talous, so. kun talonpoikaistalous työskentelee ainoastaan omaa tarvettaan varten tahi on paimentolaisuuden tahi puolipaimentolaisuuden tilassa, ja sellaisia meillä on miten paljon hyvänsä; toiseksi, pientavaratalous, so. kun se markkinoi tuotteensa torilla, kolmanneksi kapitalistinen talous, so. kapitalistien, pienen yksityistaloudellisen pääoman ilmaantuminen; neljänneksi valtiokapitalismi, ja viidenneksi sosialismi".

Monien kansojen täytyi tehdä harppaus vanhoista takapajuisista yhteiskuntakehityksen muodoista suoraan sosialistiseen tuotantotapaan ja sosialistisiin yhteiskunnallisiin suhteisiin sivuuttamalla väliasteet. Se oli vaikea ylimeno, joka suoritettiin historiallisesti otettuna hyvin lyhyessä ajassa ja johti nopeasti hämmästyttäviin tuloksiin.

Maan yksityisomistuksen lopettamisen ja Leninin suunnitteleman maatalousuudistuksen — kollektivisoinnin — jälkeen samoin kuin maatöiden koneistamisen ja maataloustieteen saavutusten sekä laajojen maanparannustöiden tuloksena kansallisten tasavaltojen maatalous kohosi nopeasti nykyaikaiselle tasolle. Niinpä puuvillan viljelys Keski-Aasian tasavalloissa, missä se on tärkein viljelyskasvi, on neuvostovallan vuosina huomattavasti kasvanut. Vuonna 1966 Keski-Aasian tasavaltojen pelloilta korjattiin 1,9 miljoonaa tonnia kuitupuuvillaa, vuoden 1913 tuloksen oltua vähemmän kuin 0,2 milj. tonnia. Kasvu on siis ollut 9,5-kertainen. On syytä huomauttaa, että puuvillamme on satoisuutensa puolesta edellä kaikista muista tärkeimmistä puuvillan kasvattajamaista.

Tsaristisen Venäjän syrjäseuduilla ei yleensä ollut minkäänlaista teollisuutta, jollei oteta huomioon pieniä käsityöläisverstaita, etupäässä paikallisen raaka-aineen muokkausta harjoittaneita, ja yksityisiä malmikaivantoja. Keski-Aasian tasavallat olivat itse asiassa siirtomaan asemassa. Sieltä kuljetettiin maan keskialueille raaka-aineita — puuvillaa, villaa, silkkiä ja nahkaa — ja sinne tuotiin kankaita, jalkineita ja muita valmiita tavaroita.

Puoli vuosisataa sitten nämä kansat, sanokaamme Keski-Aasiassa, olivat suunnilleen samanlaisessa asemassa kuin Lähi- ja Keski-Idänkin kansat. Nyt 50 vuoden kuluttua kaikkiin neuvostotasavaltoihin on luotu kehittynyt nykyaikainen teollisuus, sinne on kasvanut suurilukuinen työväenluokka ja oma kansallinen sivistyneistö.

NEUVOSTOVALLAN VUOSINA tasavaltamme ovat huomattavasti kohottaneet teollisuustuotantoaan. Niinpä kokonaiskansantuote vallankumousta edeltäneeseen verrattuna oli viime vuonna: Kazahstanissa 101-kertainen, Kirgisiassa 117-kertainen ja Armeniassa 119-kertainen. Koko Neuvostoliiton mitassa se oli 66-kertainen.

Vuonna 1940 Neuvostoliittoon yhtyneissä Itämeren neuvostotasavalloissa on myös ollut suurta nousua. Tänä aikana — kysymyshän on käytännöllisesti katsoen 20 vuoden rakennuksen tuloksista, kun ottaa huomioon sodan hävityksineen — Liettuan, Latvian ja Eestin kokonaiskansantuote on 19—20-kertaistunut. Koko Neuvostoliiton mitassa lisäys on ollut vastaavasti 8,6-kertainen.

Mielenkiintoisia ovat tiedot sähköntuotannon lisääntymisestä esim. Keski-Aasian tasavalloissa ja Kazahstanissa. Sähkön tuotanto on tunnetusti eräs minkä hyvänsä valtion taloudellisen kehitystason ratkaisevimpia tekijöitä. Mainitsemissamme tasavalloissa tuotettiin viime vuonna n. 40 miljardia kilowattituntia sähköenergiaa, määrä, mikä ylittää 20-kertaisesti koko tsaristisen Venäjän sähköntuotannon 1913.

Saavutukset ovat siis suuria, mutta vielä huimaavampia ovat suunnitelmat, joita nämä sosialistiset kansakunnat parasta aikaa täyttävät voimantuotantonsa kehittämiseksi. Eräs esimerkki siitä. Tadžikian neuvostotasavalta on Venäjän liittotasavallan jälkeen toisella tilalla vesivoimavarojen valtavuudessa. Siellä kehitettiin viime vuonna yli 800 kilowattituntia energiaa asukasta kohden, mutta Vahš-joelle rakennettavan Nurekin voimalan valmistuttua tuo määrä nousee 4 500 kilowattituntiin vuodessa. Se ylittää asukasta kohden tulevan sähköntuotannon sellaisissa kehittyneissä kapitalistisissa maissa kuin Ranska, Italia ja Japani.

Nurekin voimalaitoksesta puheenollen lisättäköön, että **sen** suunniteltu teho, 2 700 000 kW, on 700 000 kW isompi kuin kapitalistisen maailman **tämän** hetken suurimman Grand Couleen (USA) vesivoimalaitoksen teho.

Neuvostotasavaltojen teollistaminen ja maatalouden kollektivisointi ovat muuttaneet taloudellisen kanssakäymisen luonnetta niiden välillä. Tasavallat ovat yhä läheisemmässä vuorovaikutuksessa, joka tapahtuu tuotannon yhdensuuntaistamisen ja erikoistamisen sekä järkiperäisen työnjaon ja luonnonrikkauksien mahdollisimman täydellisen hyväksikäytön pohjalla samoin kuin työvoimatarjonnan sekä ammattimiesten vakinaisuudesta riippuen. Tästä hyötyy itse kukin tasavalta erikseen ja maa kokonaisuudessaan.

Kansallisten tasavaltojemme tärkeänä erikoispiirteenä on niiden talouselämän monipuolisuus. Jokaiseen on syntynyt ja syntyy jatkuvasti uusia ultramoderneja tuotantoja, jotka sulautuvat koko neuvostomaan taloudelliseen yleiselimistöön.

Niinpä Uzbekiassa valmistetaan nykyaikaisia liikennelentokoneita samoin kuin traktoreita, puuvillankorjaajia sekä muita maatalouskoneita, siellä on rauhanomaisia tutkimuksia palveleva atomireaktori, kehittynyt elektroni- ym. kaluston valmistus, sieltä saadaan maakaasua, ei-rautametalleja ynnä muuta.

Gruusia on saavuttanut suurta edistystä metallinjalostuksen, koneenrakennuksen, työkonetuotannon, hienomekaanisen ja sähköteknisen samoin kuin kemian teollisuuden sekä rakennusaineiden, kulutustavaroiden ja elintarvikkeiden tuotannon alalla. Siellä valmistetaan kuormaautoja, sähkövetureita, laivoja ja monia muita teollisuustuotteita. Sinnekin on rakennettu atomireaktori.

Azerbaidžanissa kehitetään jo ennen vallankumousta siellä olleen öljyteollisuuden ohella kemiaa, koneenrakennusta ja monia muita tuotantoja korkealla nykyaikaisella tasolla. Azerbaidžan on sekin monipuolisesti kehittyneen teollisuuden maa.

Emme voi olla mainitsematta myöskään Neuvosto-Ukrainan kukoistusta. Tämä tasavalta on jättänyt teollisen kehityksensä mielessä kauaksi taakseen monet edistyneet kapitalistiset maat. Ottakaamme sellainen mitä tärkein osoitin kuin teräksen tuotanto. Toissa vuonna Ukraina valmisti sitä lähes 37 miljoonaa tonnia, so. yhtä paljon kuin Saksan Liittotasavalta ja 10 miljoonaa tonnia enemmän kuin Englanti.

Tämän kirjoituksen puitteet eivät anna mahdollisuutta luetella muita esimerkkejä, vaikka niitä löytyisi runsaasti ja vaikka ne yhtä selvästi kuvastaisivat Neuvostoliiton eri kansojen taloudellista kehitystä. Ne ovat nykyisin melkein kaikki yhtäläisellä taloudellisella tasolla, vaikkakin toiset ovat suhteellisesti vähemmän kehittyneet teollisesti. Siitä johtuu, että vuosien 1966—1970 viisivuotissuunnitelma edellyttää teollisen kehityksen jouduttamista sellaisissa tasavalloissa kuin Valko-Venäjä, Kazakhia, Liettua, Moldavia, Tadžikia ja Armenia. Siellä tuotannon tulee nousta viidessä vuodessa 70—80% keskimääräisen kasvunumeron ollessa koko Neuvostoliiton mitassa 47—50%.

Edellä kuvattu kehitys on ollut mahdollinen siksi, että kommunistinen puolue ja neuvostohallitus ovat Neuvostoliiton kehittyneimpiin alueisiin — Venäjän Liittotasavaltaan ja Ukrainaan nojaten noudattaneet tukea tarvitsevien veljestasavaltojen ystävällisen auttamisen politiikkaa.

Kaikki tämä vastaa Leninin julistaman kansallisuuspolitiikan periaatteita. Hän korosti, että aikaisemmin sortavana puolena esiintyneen kansakunnan internationalismin tulee ilmetä paitsi kansakuntien muodollisen tasa-arvoisuuden noudattamisena myös sellaisena eriarvoisuutena, mikä korvaisi isomman kansakunnan taholta sen eriarvoisuuden, joka on käytännössä tosiasiallisesti muodostunut. Venäjän kansa ymmärtää tämän ja toimii sen mukaisesti. Se on sen erinomainen suurteko.

Ne viisikymmentä vuotta, jotka ovat kuluneet neuvostovallan perustamisesta, ovat osoittaneet monikansaisen valtiomme murtumattoman lujuuden. Jokainen liittotasavalta on yhtynyt Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon vapaaehtoisuuden ja tasa-arvoisuuden pohjalla ja perustuslain mukaisesti säilyttää oikeuden erota Liitosta. Kenenkään päähän ei kuitenkaan juolahda käyttää tätä oikeutta, koska kaikki tasavallat ovat puolivuosisataisen kokemuksensa pohjalla vakuuttuneet tämän liiton välttämättömyydestä ja hyödyllisyydestä niin poliittisessa ja taloudellisessa kuin myös sivistyksellisessä suhteessa.

Monikansaisen valtiomme lujuus on kestänyt sellaisen vakavan koetuksen kuin Hitler-Saksan meitä vastaan aloittaman vv. 1941—1945 sodan. Siinä maamme kaikki kansallisuudet taistelivat veljinä rinnatusten. Ei ole sattuma, että vihollisen ei onnistunut täydellisesti miehittämiensäkään tasavaltojen alueella kaikista yrityksistään huolimatta löytää minkäänlaisia quislingejä nukkehallitusten muodostamiseksi. Neuvostoliiton kansat murskasivat fasistit, ja sodan jälkeen uskomattoman nopeasti ja yksituumaisesti kunnostivat taloutensa ja alkoivat kehittää sitä edelleen.

Kansallisia suhteita koskevat kysymykset ratkaistaan sitä mukaa kuin niitä syntyy, ystävällisellä pohjalla, itse kunkin kansan ja yhteisten etujen pohjalta.

Kaikki neuvostoihmiset ovat oikeutetusti ylpeitä kansallisten tasavaltojemme menestyksellisestä kehityksestä sekä Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton voiman kasvusta.

Sosialistisessa maassamme on vallitsevana kansakuntien kaikinpuolinen kukoistus, kanssakäyminen ja lähentyminen, niiden kulttuurien keskinäinen rikastuminen sekä kansainvälisten ystävyyssuhteiden ja ylevän neuvostopatriotismin vahvistuminen.

NKP:n XXIII edustajakokous viitoitti kansallisuuskysymyksen alalla tehtävät seuraavasti: "Ratkaistessaan mitä tahansa maamme poliittisen, taloudellisen ja sivistyksellisen kehityksen ongelmaa puolue tulee vastaisuudessakin huolehtimaan jokaisen kansan eduista ja kansallisista erikoisuuksista, kasvattamaan kaikkia ihmisiä proletaarisen internationalismin hengessä, vankkumattomaan uskollisuuteen SNTL:n kansojen veljeyttä ja ystävyyttä kohtaan."

Tällaisin miettein Neuvostoliiton kansat ottavat vastaan Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen 50-vuotispäivän.

---

* Tällä tarkoitettiin ulkomaisia toimilupia.

MITÄ TÄSTÄ MAASTA TUUMITTAISIIN MARSISSA...

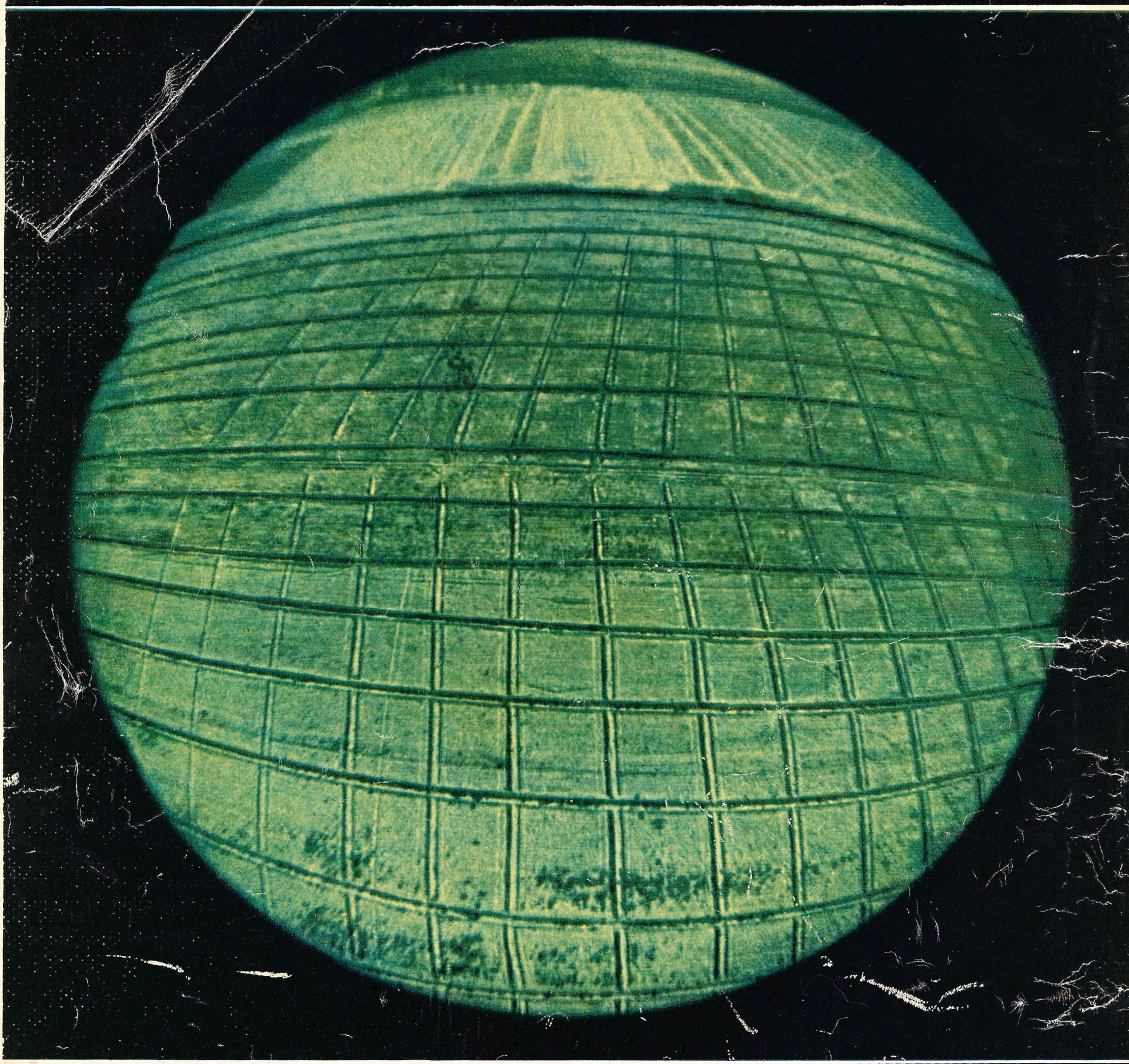

YHDEKSÄNKYMMENTÄ VUOTTA SITTEN ITALIALAINEN TAHTITIETEILIJÄ G. SCHIAPARELLI LÖYSI MARSISTA TUMMIA VIIVOJA, JOITA HÄN SANOI KANAVIKSI. SIITÄ SAI ALKUNSA VÄITTELY, JOKA VOIDAAN PELKISTÄÄ KYSYMYKSEEN: ONKO MARSISSA JÄRJELLISTÄ ELÄMÄÄ?

JOS SELLAISTA ON OLEMASSA, MITA MARSILAISET TARKKAILIJAT TUUMISIVAT MAASTA, MISSÄ NÄILLÄ SIVUILLA OLEVAT KUVAT ON OTETTU — NÄLKÄÄROSTA JA YLEENSÄ KESKI-AASIASTA? SEURATESSAAN VUOSI VUODELTA SEN LAAJOJA ALUEITA KAUKAISEN PLANEETAN TÄHTITIETEILIJÄT HUOMAISIVAT JONKINLAISTEN YHDYSVIIVOJEN JA SOLMUJEN ILMAANTUMISEN. HE EIVÄT LUONNOLLISESTI TIETÄISI, ETTÄ NUO SOLMUT OVAT VEDENKOKOAMISALTAITA JA VIIVAT FERGANAN, KARAKUMIN, AMU-DARJAN YNNÄ MUITA KANAVIA

MAAMME LUONNON PIIRTEISSÄ ON NEUVOSTOVALLAN AIKANA TAPAHTUNUT NIIN SUURIA MUUTOKSIA, ETTÄ NIIDEN KOSMISISTA MITTASUHTEISTA EI TARVITSE PUHUA KUVANNOLLISUUDEN VUOKSI VAAN ILMAISUN TASMALLISTAMISEKSI. TÄNÄ AIKANA ON JÄRJESTETTY KASTELU 12 MILJOONALLE HEHTAARILLE, ON KUIVATETTU 10 MILJOONAA HEHTAARIA SEKÄ ISTUTETTU SUOJAMETSÄKAISTOJA 800 000 HEHTAARIN ALALLE: NÄMÄ VARJELEVAT NOIN 20 MILJOONAA HEHTAARIA KYLVÖKSIÄ.

Kuvat V. REZNIKOV.

Kolme viidennestä maapallon asukkaista harjoittaa edelleenkin maataloutta. Monissa maissa tämä ei ole vain suurin vaan myös köyhin väestönosa. Maailmantalouden puitteissa maaseutu on jäänyt huomattavasti jälkeen kaupungeista sekä elin- että kehitystason suhteen. Maatalouden tuotantovoimat eivät vielä turvaa kaikille ihmisille tarpeellista vähimmäismäärää elintarvikkeita. Maatalouskysymys on edelleenkin erittäin kärkevä ja tärkeä ongelma. Sen vuoksi maailma seuraa tarkkaavaisesti millaisen ratkaisun sosialismi on tarjonnut pulmaan.

1. Palautettu isännille

Ennen vallankumousta Venäjän maatalousjärjestelmää raatelivat sovittamattomat ristiriidat. Talonpojat olivat väestön enemmistönä. Vuonna 1913 olisi Venäjän valtakunnan 160 miljoonasta kansalaisesta 130 miljoonaa voinut sosiaalista asemaa koskevaan sarakkeeseen kirjoittaa "talonpoika". Silti 50 miljoonalla talonpojalla oli maata vain saman verran kuin 30 000 tilanherralla. Kolmanneksella talonpoikaistalouksista ei ollut hevosta, 34 prosentilla ei ollut maanviljelyvälineitä.

Maatalouden takapajuisuus johtui myös siitä, että maaorjuus, joka oli lakkautettu vasta 1861, piteli Venäjän talonpoikaa edelleenkin lujassa kuristuksessa. Talonpojat joutuivat maksamaan tilanherroille miljoonia ruplia maavuokrana ja he saattoivat lunastaa maata tilanherralta vain sen arvoa monin verroin kalliimpaan hintaan. Talonpoikien vuosisatainen haave ikiomasta maasta oli jäänyt pelkäksi unelmaksi.

Vaikka Väliaikainen hallitus oli muodostettu kansan etujen ajajiksi itseään nimittäneiden puolueiden edustajista, se ei tehnyt mitään talonpoikain maansaannin toteuttamiseksi.

Leninin johtama bolševikkipuolue esitti tinkimättömän ratkaisun maatalousongelmaan talonpoikain eduksi. Siksi talonpojat lähtivät tuon puolueen mukaan.

Jo neuvostovallan toisena päivänä V. I. Lenin esitti Neuvostojen II yleisvenäläisessä edustajakokouksessa Asetuksen maanomistuksesta. Asetuksen ensimmäisessä kohdassa sanottiin: "Tilanherrain maanomistus lakkautetaan viipymättä ilman minkäänlaista korvausta."

Valtiolle siirtyneestä maasta tuli koko kansan omaisuutta, joka luovutettiin maksutta talonpoikain käyttöön. Siten talonpojat saivat 150 miljoonaa desjatiinaa viljelysmaata (desjatiina = 1,0925 ha. — Toim.), heidät vapautettiin vuokrasta (mikä oli tehnyt 700 miljoonaa ruplaa vuodessa) sekä maaveloista, joita oli kertynyt 3 miljardia ruplaa. Talonpoikain haltuun siirtyi myös tilanherrain karja ja työvälineet. Tämä ei koskenut yksinomaan Venäjän talonpoikia. Neuvostovalta suhtautui kaikkiin kansakuntiin yhtäläisesti. Niinpä Kirgisian ja Kazahstanin karjapaimenille luovutettiin 60 miljoonaa hehtaaria laitumia ja peltoa.

Lenin totesikin, että proletariaatin diktatuurista hyötyivät ensimmäisinä, eniten ja heti talonpojat. Oikeille isännilleen vihdoinkin palautettu maa muodostui työväenluokan ja työtätekevän talonpoikaiston liiton vankaksi perustaksi.

2. Peltoa taivaanrantaan saakka

Kommunistit pitivät kuitenkin kaiken maan siirtymistä kansalle vasta alkuna kehitystielle, joka talonpojalle avautui.

Suhtautumisessaan maaseutuun puolueen oli ratkaistava samanaikaisesti monia ongelmia. Jotta maatalous olisi voinut turvata väestön täydellisesti elintarvikkeilla ja teollisuuden raaka-aineilla entinen talousmenetelmä ei enää kelvannut. Vaikka kansalaissodan ja intervention jälkeen kunnostettu maatalous antoi jo 87 prosenttia sodanedellisestä määrästä, sen tuotanto oli alhaisempi kuin ennen sotaa.

Maaseudun elämäntapa oli sinänsä äärimmäisen takapajuinen. Talonpojat elivät köyhyydessä ja heidän kulttuuritasonsa oli alhainen sekä henkinen maailmansa rajoittunut.

Maatyön tuottavuutta voidaan ratkaisevasti kohottaa vain suurtalouden oloissa käyttämällä koneita, väkilannoitteita ja uudenaikaista maatoustekniikkaa. Kapitalistisissa maissa suurtaloudet muodostuvat pientilallisten vararikkoutumisen kustannuksella — maat ja pääomat keskittyvät suuromistajien käsiin. Sosialismi hylkää kuitenkin sellaiset menetelmät, joissa yltäkyllästyys ja rikkaus luodaan työkansan kurjistumisella.

V. I. Lenin viitoitti maatalouden kehitykselle sosialistisen näköalan. Useissa artikkeleissaan (tunnetuin niistä on kirjoitus "Osuustoiminnasta") hän käsitteli yksityisomistukseen perustuvan talonpoikaistalouden siirtämistä sosialistisille raiteille. Tätä suunnitelmaa ryhdyttiin toteuttamaan jo 20-luvulla.

Osallistuen myynti- ja luotto-osuuskuntiin sekä maanparannus- ja maanmuokkaustoverikuntiin talonpojat kouluuntuivat työskentelemään yhdessä. Muodostettiin myös koneosuuskuntia: talonpojat liittyivät käyttämään yhteisesti koneita, joita valtio myi heille edullisin ehdoin ja luovutti jopa maksuttomasti. Jo vuonna 1925 oli toiminnassa 54 800 maatalousosuuskuntaa, joihin kuului miljoonia talonpoikia.

Teollistamisen ja sähköistämisen tuli antaa maataloudelle teknisen edistyksen perusta, turvata sen nopea kehitysvauhti sekä lujittaa työväenluokan ja talonpoikaiston liittoa.

Kolmikymmenluvulla kollektivisointi laajeni koko maatalouden käsittäväksi. Kaikki talonpojat ryhtyivät liittymään osuuskuntiin. Kotipalstoja lukuunottamatta tilukset yhteistettiin. Samoin osa karjaa ja suuret työvälineet. Tulojen jako osuuskunnassa tapahtui jo sosialistisen periaatteen pohjalla — kultakin kykyjensä mukaan, kullekin työnsä mukaan. Laajoilla kolhoosipelloilla, jotka nyt ilman raja-aitoja ulottuivat aina taivaanrantaan, voitiin käyttää koneita ja saada huomattavasti korkeampia satoja.

Tällainen vanhojen yhteiskunnallisten suhteiden perinpohjainen muuttaminen ei tietenkään tapahtunut kivuttomasti. Ei pidä kuitenkaan unohtaa, että meillä ei ollut silloin kokemusta ja että kysymys oli kärkevä: joko maatalouden vuosisatainen takapajuisuus tahi uusi, sosialistinen kehitystie.

Jo ensimmäiset kollektivisoinnin jälkeiset vuodet osoittivat, että valinta oli tehty oikein.

Miljoonien pientilojen asemesta oli vuoteen 1937 mennessä perustettu 234 000 kollektiivitilaa, joihin kuului 93 prosenttia talonpoikaistalouksista. Kollektiivi- ja valtiontiloista oli tullut maataloustuotteiden eri lajien tärkein toimittaja. Viljelysala oli vuonna 1940 vuoteen 1928 verrattuna laajentunut 37,4 miljoonalla hehtaarilla. Pelloilla työskenteli 531 000 traktoria, jotka olivat melkein kaikki kotimaista valmistetta. Kaupungit antoivat maaseudulle koneita ja sadot lisääntyivät huomattavasti, maa alkoi turvata itsensä riittävällä määrällä viljaa.

Talonpojatkin muuttuivat olemukseltaan. He nousivat traktorin ohjausvipujen ääreen, hankkivat uusia ammatteja, heidän elämänsä kävi vauraammaksi. Vuonna 1940 talonpojat kuluttivat 1,5 kertaa enemmän maitoa, 1,7 kertaa enemmän lihaa ja eläinrasvoja ja 4 kertaa enemmän kananmunia kuin ennen vallankumousta. Vuonna 1938 maaseudulla myytiin runsaasti puolta enemmän kankaita ja jalkineita kuin vuonna 1932, kirjoja, paperia, radiovastaanottimia, polkupyöriä yms. myytiin 6 kertaa enemmän.

Maaseudulla ei ollut enää lukutaidottomia muita kuin vanhusten keskuudessa.

Täten sosialistinen maatalous osoitti kiistattomasti paremmuutensa yksityisomistukseen perustuvaan maankäyttöön verrattuna.

3. Työ tekijäänsä kiittää

Sosialistisen kolhoosijärjestelmän saavutuksia voidaan havainnollistaa myös viime vuosien tuloksilla. Ensiksi on kuitenkin paikallaan vastata kysymykseen, jonka ulkomaiset lukijamme usein esittävät: jos sosialismi on osoittanut vakuuttavasti etevämmyytensä maaseudulla, niin miksi te itse olette viime vuosina puhuneet niin kirpeästi maatalouden kehityksessä ilmenevistä puutteista?

Ennen kaikkea palautettakoon mieleen puolueemme ja valtiomme huomatun johtajan Mihail Kalininin sanat, jotka hän lausui kerran ottaessaan vastaan ulkomaisen työläisvaltuuskunnan: "Meillä ei ole täällä maitovirtoja eikä kiisselirantoja. Meillä on työtätekevien valtakunta. Tämä valtakunta aloitti työnsä kurjuudesta, havainnollisesti sanoen Robinsonin majasta. Tulkaa lähemmäksi ja katsokaa. Virheitä on kenties paljon. Pidän sitä mahdollisena. Ehkä toisinaan emme tee kuten pitäisi, se on mahdollista. Mutta haluan sanoa teille yhden asian... me luomme työväen maailmaa."

Uuden maailman rakentaminen ei tapahdu ilman vastoinkäymisiä ja virheitä. Sodan jälkeen tehtiin tällaisia virheitä myös maatalouden johtamisessa. Rikottiin sosialistisen tuotannon taloudellisia kehityslakeja, loukattiin kolhoosilaisten ja valtiontilojen työläisten aineellisen kiinnostuneisuuden periaatteita yhteistalouden kehittämiseksi.

Noita puutteita korjataan parhaillaan. Maatalous nousee nopeasti jäljelleejääneisyydestä. Niinpä viime vuonna valtio suunnitteli ostavansa 55,7 miljoonaa tonnia viljaa, mutta kollektiivitilat myivätkin 75 miljoonaa tonnia. Maassamme ei ole vielä milloinkaan hankittu tällaista viljamäärää. Maataloustuotannon kasvun keskivauhti vuosina 1961—1965 ei ollut korkea — 2,4%. Nyt se aiotaan kohottaa 5—6 prosenttiin. Valtio on lisännyt tuntuvasti maatalouteen sijoitettavien varojen määrää.

Maaseutumme on 40-lukuunkin verrattuna muuttunut jyrkästi. Keskeiseksi hahmoksi maaseudulla muodostuu konemies. Jokaisella kollektiivitilalla on kymmeniä korkeakoulu- ja oppikoulusivistyksen saaneita ammattimiehiä. Teollinen rakennustyö muuttaa maaseudun kasvoja — yksikerroksisten puu-, tiili- ja savirakennusten tilalle kohoavat pitkäikäiset rakennukset. Talonpoikien reaalitulot ovat nykyään 8,5 kertaa korkeammat kuin v. 1913.

Nyt voimme täydellä syyllä sanoa, että osuustoiminnallistamisen ja sosialistisen suurmaataloustuotannon luomisen suunnitelma on neuvostovallan olemassaolon 50 vuoden aikana toteutettu. Kolhoosijärjestelmän voiton tuloksena maaseudun elämäntavoissa on tapahtunut perinpohjainen sosiaalinen mullistus.

Juuri sen vuoksi voimme nykyään toteuttaa mitä rohkeimpia "maalaiselämän" samoin kuin itsensä maan uudistamisen ohjelmia. Nälkäaro, jota siellä käyneet ulkomaalaiset kehottavat nimittämään Runsauden aroksi, on tavallaan tuon uudistamisen vertauskuva ja tulevaisuuden hahmotelma. Koneet ja lannoitteet palauttavat maalle hedelmällisyyden. Nykyaikaisella tekniikalla ja tiedolla aseistetuille ja kaikki nykykulttuurin rikkaudet omaksuneille viljelijöille rakennetaan ajanmukaisia yhdyskuntia. Sosialistinen maataloutemme pystyy tähän kaikkeen, ja hiljattain hyväksytyt uudet päätökset maanparannuksesta, soiden kuivattamisesta ja eroosion torjunnasta osoittavat, että maan uudistaminen tulee tapahtumaan vielä suuremmalla kantavuudella.

Sen vuoksi kun ulkomaiset arvostelijamme kuvaavat Neuvostoliiton maataloudessa esiintyviä puutteita siihen tyyliin, että on muka koittanut kolhoosien loppu, sosialismin loppu, sosialistisen maailman loppu — meillä Neuvostoliitossa ei erikoisemmin kallisteta korvaa moisille puheille. Ihmisestä joka seuraa karavaanin kulkua tienviereisestä notkosta, saattaa kivikin näyttää vuorelta. Me pidämme parempana arvioida sekä saavutuksiamme että epäkohtiamme realistisesti. Siksi sosialistisessa maassa nykyään asuva talonpoika vain hymähtelee kun häntä kehotetaan palaamaan sosialismin tieltä kapitalistisen kehityksen poluille.

Saksalainen ystäväni Erich Drenner, joka on maatalousosuuskunnan puheenjohtajana Potsdamin piirissä DDR:ssä, kertoi, että kun kerran vanhukset alkoivat muistella entistä isännöimistään hän näytti maanviljelijöille lentokoneesta otettua talonpoikaistilusten valokuvaa kapitalistisesta maasta: "Haluatteko että meillä olisi jälleen näin?" "Oletko sinä hassu?" kyläläiset olivat sanoneet. "Miksi leikkaisimme hyvän peitteen tilkuiksi?" Näin ajattelevat talonpojat muuallakin kuin sosialistisissa maissa. Monissa kehitysmaissakin otetaan oppia maatalousosuustoiminnan alalla saamastamme kokemuksesta ja käytetään sitä hyväksi. Vaikka sosialistisen maan talonpoika ei nykyään nimitä peltojaan "minun maakseni", vaan "meidän maaksemme", hän ei kuitenkaan pidä niitä vieraina. Päinvastoin ne ovat käyneet hänelle läheisemmiksi ja tuottoisemmiksi.

B. HOLOPOV.

KOSKEMATTOMILLA PUOLIAAVIKOILLA, MISSÄ KUUMUUDESTA KUOLIVAT KILPIKONNAT, NYT HÄÄRIVÄT TRAKTORIT. VEDEN KERALLA TULEE ELÄMÄ.

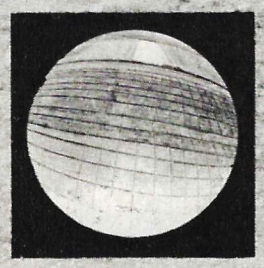

BETONINEN VESIKOURU SOPII HYVIN NÄLKÄARON VERTAUSKUVAKSI.

VUOSINA 1965—1970 AIOTAAN JÄRJESTÄÄ KASTELUVILJELY 2,5—3 MILJOONAN HEHTAARIN ALALLE JA KUIVATTAA 6—6,5 MILJOONAA HEHTAARIA SUOPERÄISIÄ JA KOSTEITA MAITA. SAMALLA AIOTAAN SUORITTAA MAANPARANNUSTÖITÄ NOIN 9 MILJOONAN HEHTAARIN ALALLA SEKÄ KALKITA VÄHINTÄÄN 28 MILJOONAA HEHTAARIA HAPPAMIA MAITA. LAAJASUUNTAISIA TÖITÄ ON KÄYNNISSÄ PÖLYMYRSKYJEN, POLTTAVIEN TUULTEN, MUTAVIRTOJEN JA MUIDEN MAATA TUHOAVIEN LUONNONONNETTOMUUKSIEN TORJUMISEKSI.

Sotamiehen kohtalo

Vallankumouksella ei ollut aikaa eikä mahdollisuuksia vähänkään seikkaperäisesti ikuistaa itseään valokuvin. Noina vuosina kaduilla ja toreilla näpäistyt kuvat ovat kuitenkin säilyttäneet jälkipolville historian tärkeimmän luojan, kansan kasvot.

Entä yksityisen ihmisen, jonka toimesta ja jota varten suuri sosiaalinen kumous suoritettiin? Tunnemme vallankumouksen ja kansalaissodan osanottajien lukuisia muistelmia, heistä kirjoitettuja romaaneja ja näytelmiä, kertomuksia ja novelleja sekä tehtyjä elokuvia. Mutta valokuvadokumentteja on säilynyt vähän. Eräs sellainen on kuitenkin tässä edessämme.

Moskovan Bolšoi-teatterin pylväistön juurella istuu nuori mies. Kuka hän on? Milloin ja kuka on kuvannut hänet?

Tämä valokuva lepäsi lähes puoli vuosisataa venäläisen valokuvaveteraanin Aleksander Dornin arkistossa, mistä se löydettiin ja julkaistiin "Izvestija" -lehdessä. Kului vielä melko kauan, ennen kuin Odessasta tuli kirje, jonka lähettäjä kirjoitti: "Etsittyään vaivoin osoitteeni ystäväni lähettivät minulle hiljan tämän valokuvan ja kirjoittivat: "Katsohan Ivan itseäsi. Tunnetko?" Tietysti tunsin. Ja muistin tuon kuvan tarinan. Epäröin kuitenkin kauan: kannattaisiko siitä kirjoittaa? Mutta toverini vaativat..."

Maaorjan pojanpoika, työläisnuorukainen, sotamies Ivan Rjasnjanski oli saanut kuulla tsaarin kukistumisesta ollessaan maailmansodan ampumahaudoissa. Tämä 20-vuotias poika valittiin silloin rykmentin sotamiesneuvostoon, jonka ensimmäinen päätös kuului: "Riittää sotimista. Kotiin!"

Lokakuun vallankumouksen julistamaa uutta elämää oli kuitenkin puolustettava. Ivan tarttui jälleen kivääriin, meni punakaartiin, ryhtyi konekivääримieheksi, torjui päällekarkaajien hyökkäyksiä, soti valkokaartilaisia ja rosvolaumoja vastaan, komensi konekivääriosastoa ja haavoittui. Hän menetti sodassa isänsä. Mutta kun oli saatava tietoja väestöä terrorisoivasta rosvolaumasta, osastonkomentaja Ivan Rjasnjanski lähetti tiedusteluun läheisimmän ja kalleimman henkilön, vaimonsa, nuoren opettajattaren...

Kesällä 1918 Ivanin ryhmä toimitti nälkäänäkevään Moskovaan viljavaunuja. Silloin otettiinkin sattumalta tämä valokuva. Sitten seurasi jälleen taisteluja ja haavoittumisia. Sodan päätyttyä Ivan samoin kuin miljoonat hänen ikätoverinsa istui pulpettiin ja alkoi opiskella. Samalla tehtiin työtä, kunnostettiin hävitettyä, rakennettiin sitä elämää, jonka vuoksi oli taisteltu.

Työmies, ylioppilas, tullivirkailija, diplomaatti, puoluetoimitsija, luennoitsija — siinä sotamies Rjasnjanskin elämänvaiheet. Nykyään hän on eläkkeellä. Vaatimattomuus ja pidättyvyys ovat edelleenkin veteraanin tärkeimmät luonteenpiirteet. Lehtimiesten ei ollut helppoa saada häntä "toistamaan" historiallista valokuvaa.

Aikoinaan eräs historian suosikki esitti määritelmän: "Ihmisen kohtalo on hänen henkilökohtaisten ominaisuuksiensa ja olosuhteiden summa." Kiistattomasti ihmisen ominaisuuksilla on olennainen merkitys kunkin kohtalossa. Mitä olosuhteisiin tulee, niin historia on todistanut erinomaisesti Marxin ja Engelsin sanat, että "olosuhteet luovat ihmisiä samalla tavalla kuin ihmiset luovat olosuhteita".

VALOON, TIETOIHIN

J. FURTSEVA,
Neuvostoliiton
kulttuuriministeri.

On juhlavuosi, vuosi jolloin koko maamme tekee yhteenvetoa aikaansaannoksistaan ja pohtii vastaisen etenemisen näköaloja. Tämä koskee luonnollisesti myös sosialistista neuvostokulttuuria, jonka saavutukset ovat nykyään kaikille ilmeiset. Neuvostokulttuurin ja -taiteen kaikkialla maailmassa saavuttama suosio on kiistaton tosiasia.

Sosialistisen maan jättimäinen edistys, Neuvostoliiton kaikkien kansojen ja kansallisuuksien kulttuurin ja taiteen kehitys, niiden hedelmällinen keskinäinen rikastuminen on klassinen esimerkki todellisesta kulttuurivallankumouksesta.

Sen vuoksi onkin mielenkiintoista tehdä pieni retki menneeseen.

Ennen Lokakuun vallankumousta Venäjän tiede oli saavuttanut maailmanmaineen. Riittänee kun mainitsemme Mendelejevin ja Pavlovin nimet. Venäjän kirjallisuus, jonka kruunasi Leo Tolstoin nimi, oli XIX vuosisadalla maailman johtavin. Samaan aikaan kolme neljännestä maan väestöstä ei osannut lukea eikä kirjoittaa. Tässä suhteessa oli ensitöiksi vaikkapa saavutettava Euroopan maat. Mutta Venäjällä oli vielä Idässä ja Pohjolassa takapajuiset syrjäseudut, joiden elämässä ja taloudessa vallitsi täydellinen keskiaika. Tilannetta pahensi se, ettei läheskään koko sivistyneistö ollut valmis tunnustamaan kansanvaltaa ja ryhtymään sen kanssa yhteistyöhön. Ammattimiesten puute tuntui kärkevänä.

Leninin johtamat kommunistit olivat kuitenkin sitoutuneet tekemään tästä maasta sosialistisen. He olivat julistaneet päämääräkseen elämänjärjestyksen, joka ei ollut ajateltavissakaan ilman kansan korkeaa kulttuuritasoa. Olisi luullut että tuon suurenmoisen päämäärän ja silloisten lähtöasemien välillä oli ylitsepääsemätön kuilu, kokonaisia historiallisia aikakausia.

Voidaan helposti kuvitella, millaisia mahdollisuuksia se soi epäilijöille. Viholliset puhuivat bolševikkien suunnitelmista pilkallisesti kuin utopiasta. Ystävät taas puhuivat niistä lämmöllä ja toivolla. Mutta monet teräväkatseisetkin ihmiset, jotka hyvin tunsivat kansansa, epäilivät.

Jo aivan ensimmäisinä neuvostovallan vuosina kulttuurin alalla aloitettiin kokonainen sarja tarmokkaita toimenpiteitä. Vuonna 1920 muodostettiin erikoinen komissio johtamaan väestön lukutaidottomuuden poistamista. Vuotta aikaisemmin oli perustettu ensimmäiset työläistiedekunnat, joissa työtätekevää nuorisoa valmennettiin korkeakouluihin. Samana vuonna, 1919, annettiin Puna-armeijassa käsky: oli järjestettävä pakollinen yleissivistävä opetus kaikissa komppanioissa, pattereissa ja eskadroonissa (niiltä ajoilta säilyneen perinteen mukaisesti neuvostoarmeija ei ole ainoastaan sotilaallisten tietojen koulu).

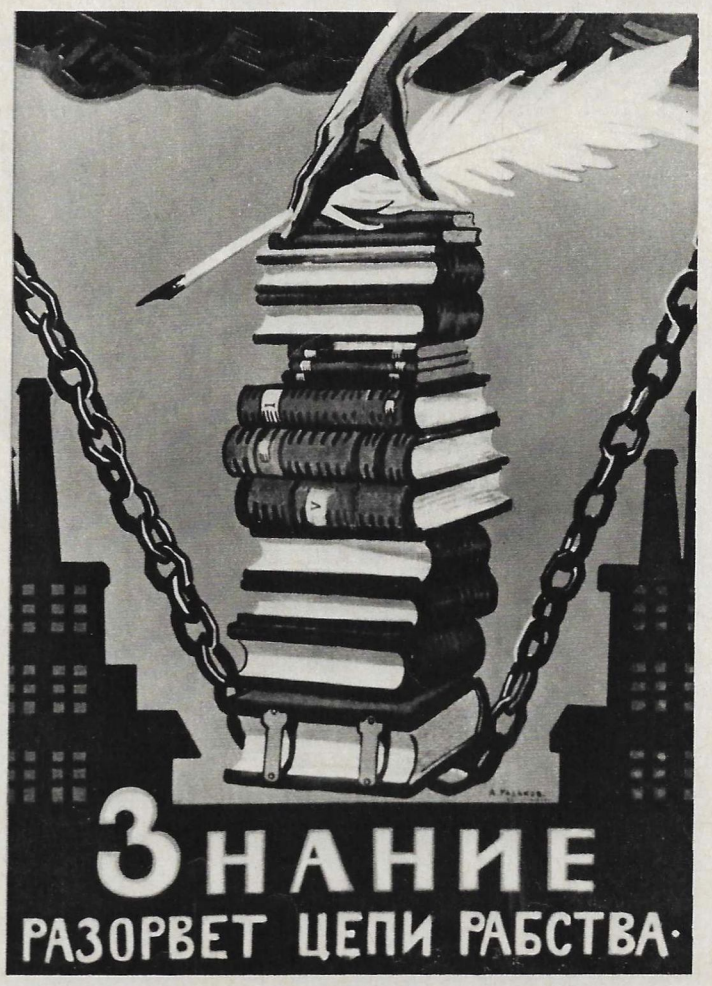

"Tieto murtaa orjuuden kahleet", oli lukutaidottomien miesten ja naisten vakaumuksena heidän istuessaan ensi kertaa kirjan ääreen. Koko maa käsitti vallankumouksen kehotukseksi kulttuuriin, valistukseen...

Kulttuuriliike alkoi aloitteellisuuden purkauksena yhtä hyvin "ylhäältä" kuin "alhaaltakin". Se oli jatkuvasti voimistuva prosessi, joka jatkuu tänäkin päivänä.

Mutta silloin 10 000 keskisen mustanmullan alueen lukutaitoista talonpoikaa ryhtyi opettamaan lukutaidottomia maanmiehiään. Uralilla vastikään perustetut kollektiivitilat kyntivät maapalstoja yli suunnitelmamäärien — tulot niistä käytettiin koulujen rakentamiseen... Dneprin voimalaitoksen rakennustyömaalle tuli italialainen valtuuskunta. Vieraat kysyivät erään rakennuslohkon päälliköltä: "Kuinka monta henkilöä teillä opiskelee?" "Kymmenen tuhatta." "Kuinka paljon teillä on kaikkiaan työläisiä?" "Kymmenen tuhatta." "Kukas työt tekee?" "Samat, jotka opiskelevat..."

Nämä esimerkit on lainattu 30-luvun alkupuolen sanomalehdistä. Silloin koko maa näytti istuvan koulunpenkillä...

Kahdessakymmenessä vuodessa (1920—1940) 50 miljoonaa henkilöä opetteli lukemaan ja kirjoittamaan. Viidessätoista vuodessa (1926—1940) sivistyneistön määrä lisääntyi Neuvostoliitossa 2,5 miljoonasta 14 miljoonaan. Jo ensimmäisen viisivuotissuunnitelman lopulla, 1933, saattoi silloinen Raskaanteollisuuden kansankomissaari Sergo Ordžonikidze täydellä syyllä lausua: "...Tällä hetkellä meillä ei ole ainoatakaan sellaista tuotantolaitosta tai tehdasta, jota emme pystyisi suunnittelemaan ja rakentamaan omin insinööri- ja teknikkovoimin."

Kun kulttuurivallankumous oli jo kahden vuosikymmenen kuluttua Lokakuun vallankumouksen jälkeen tapahtunut tosiasia (tosiaan lyhyt aika monimiljoonaisen kansan valistamiseksi), niin mikä oli sen liikkeellepaneva voima? "Kommunistiksi voi tulla vasta sitten, kun on rikastuttanut muistinsa kaikilla niillä tietorikkauksilla, joita ihmiskunta on luonut", sanoi Lenin. Tämä ohjelma pani liikkeelle valtiovallan ja puolueen valtavat ponnistukset. Koottiin kaikki sivistyneistövoimat, jotka suunnattiin kuin rintamalla "läpimurtoon". Usko sosialismin aatteeseen innoitti sekä harmaahapsisia ensiluokkalaisia että työläistiedekuntien nuorisoa.

Neuvostovalta antoi kansan koko henkiselle elämälle jättiläissysäyksen. Opiskelemaan lähteviä kyydittiin matkaan poroilla ja junilla, koirilla ja kameleilla. Niitä vastaan ajoivat kirjapinkkoja kuljettavat opettajat. Kaupunkeihin perustettiin kirjastoja, maaseudulle lukutupia ja kerhotaloja...

Kaksikymmentäluku oli Neuvostoliiton kirjapainotoiminnan "kuherruskuukausi". Paperista oli puutetta yhtä hyvin kuin leivästäkin, mutta katsokaa millaisia suunnitelmia kustantajamme täyttivät silloin. Aapisten ja oppikirjojen ohella julkaistiin ennenkuulumattomin joukkopainoksin maailmankulttuurin klassikoiden — Shakespearen ja Balzacin, Puškinin ja Dos-

KORKEAKOULUJEN OPISKELIJAMÄÄRÄN KASVU
(tuh. henk.)

1. v. 1914—127
2. v. 1940—812
3. v. 1967—4 123

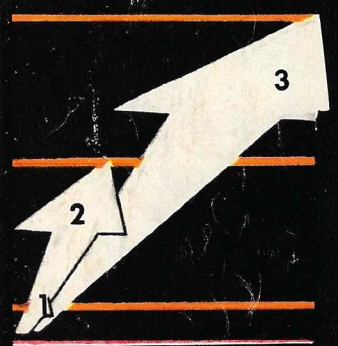

OPISKELIJAMÄÄRÄN KASVU YLEISSIVISTÄVISSÄ KOULUISSA
(milj. henk.)

1. 1914/15—9,7
2. 1940/41—35,6
3. v. 1967—48,2

KIRJOJEN PAINOSMÄÄRÄN KASVU
(milj. kpl.)

1. v. 1913—99
2. v. 1940—462
3. v. 1967—1400

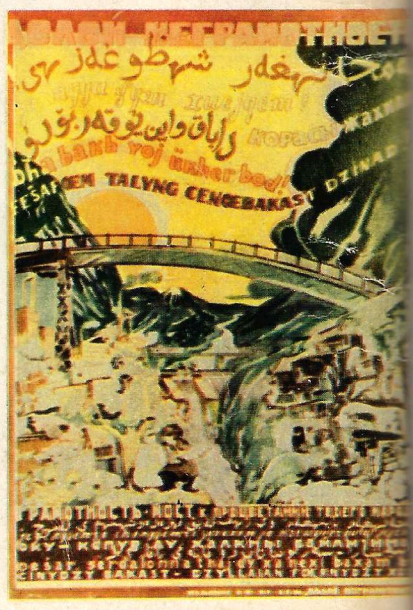

tojevskin, Hegelin ja Feuerbachin teoksia. Nuo halvalle paperille painetut kirjat ovat samanlaisia historiallisia dokumentteja kuin hallituksen silloiset asetukset, joiden mukaan elämää uusittiin.

Kansa — ei yksilöt eikä tuhannet eivätkä sadattuhannet vaan miljoonat — alkoi omaksua maailmankulttuuria. Oli kylläkin henkilöitä, jotka yrittivät todistella, että vanha, porvarillinen kulttuuri olisi romutettava ja kehottivat keksimään jonkinlaisen "proletaarisen kulttuurin", jolla ei kuitenkaan ollut mitään yhteistä proletariaatin todellisten kulttuuritarpeiden ja sen vallankumouksellisten tehtävien kanssa. Kommunistinen puolue kävi kamppailua noita sotkijoita vastaan. "Nämä tyhmät puheet alastomasta ihmisestä alastomalla maalla, kieltäytymisestä myrkytetystä perinnöstä ovat kiistattomasti historiallista valhetta sekä rakennustyömme kannalta mitä vahingollisinta pötyä", kirjoitti Valistusasiain kansankomissaari Anatoli Lunatšarski.

Kaksikymmentäluvulla porvarilliset kynänkäyttäjät nimittivät bolševikkeja "Kulttuurin hävittäjiksi". Mutta nykyään he kirjoittavat: "Moskovassa esitetään Shakespearea useammin kuin Lontoossa ja Lope de Vegaa useammin kuin Espanjassa." Tämä neuvostokansan kunnioitus todella Suurta kulttuuria kohtaan, tämä avarakatseisuus alkoi kuitenkin jo silloin, lähes puoli vuosisataa sitten, kun puna-armeijalaisten näytelmäkerhot harjoittelivat taistelutaukoina Schillerin "Rosvoja", ja kuvanveistäjät saivat hallitukselta tilauksia Dantonin, Lassallen ja Gracchus-veljesten muistomerkkien valmistamiseen.

Voidaan varmuudella sanoa, että kaikesta mikä on parasta maailmankulttuurissa, on kauan sitten tullut neuvostokansan omaa, osa "sosialistista omaisuutta".

Me pidämme klassikoista, mutta me olemme luoneet myös omia taidekulttuurin huippuja. Nimien luetteleminen saattaisi ottaa liian paljon tilaa, mutta onhan selvää, että Gorkin ja Šolohovin, Stanislavskin, Šostakovitšin, Prokofjevin ja Meyerholdin, Muhinan ja Eisensteinin, Tursunzaden, Tytšinan, Upitsin, Sarjanin ja Paliašvilin tuotannossa maailma voi arvostaa paitsi muodon myös aatteiden uudistusta, taiteen uutta sisältöä. Sivistyneistöämme ei nimitetä neuvostolaiseksi vain kansalaisuuden perusteella. Kulttuuriamme sanotaan sosialistiseksi sen vuoksi, että se ei kokonaisuutena eikä osina ole sovitettavissa ihmisen toista ihmistä kohtaan harjoittamaan riistoon, vaan on suunnattu kaikenlaista sortoa, myös henkistä sortoa vastaan.

Sivistyksemme renessanssia sävyttävät sosialismin erikoisuudet. Se keräsi voimia 20- ja 30-luvulla. Niin, se on jo historiaa. Mutta sen ajan henki ei ole kaikonnut historiaan. Tämänhetkisissä yli-oppilaissa palaa sama tiedonhalu kuin aikoinaan työläistiedekuntien opiskelijoissa. Samalla tavalla nuoret lähtevät joka vuosi opiskelemaan, mutta matkanteko ei tapahdu kameleilla vaan suihkukoneilla. Eikä heitä ole satojatuhansia vaan miljoonia.

Vallankumouksen viidentenäkymmenentenä vuonna on Neuvostoliitossa 25 miljoonaa henkisen työn tekijää. Maassamme työskentelee neljännes maapallon kaikista tieteellisistä voimista. Lähes puolet Neuvostoliiton työssäkäyvistä kansalaisista on saanut korkea- tai keskikoulusivistyksen. "Yleinen keskikoulupakko" nykyään merkitsee samaa kuin aikoinaan "lukutaidottomuuden poistaminen", se on tämän hetken tehtävä.

Mitkään laskukoneet eivät kuitenkaan pysty tilastoimaan kaikkea. Ne voivat sanoa, että kullekin yleisten kirjastojen lukijalle lainataan vuosittain keskimäärin 19 kirjaa, mutta se on vain tosiasian kuori. Asian ydin on siinä, että elämässämme on sellainen ilmiö kuin neuvostoliittolainen Lukija. Se on monisärmäinen ja syvällinen ilmiö, joka ei kuvasta vain henkisessä elämässä tapahtuneiden muutosten määrää vaan myös niiden laatua.

Eräs leningradilainen neitonen piti sotavuosina päiväkirjaa. Lyhyiden muistiinpanojen joukossa, jotka kertoivat fasistien saartaman kaupungin kärsimyksistä, ystävättärien kuolemasta, vilusta ja siitä, ettei ollut vettä eikä valoa, oli myös tällaisia: "Eilen illalla — Anna Karenina, viime yönä Madame Bovary, koko viime yön Hiljaa virtaa Don". Kuinka hän saattoi lukea öisin ilman valoa? myöhemmin kysyttiin häneltä. Hän vastasi: "Minä en lukenut, vaan muistelin kirjoja, joita olin lukenut aikaisemmin. Se auttoi minua kamppailemaan kuolemaa vastaan."

Maassamme on paljon hyviä ohjaajia, muusikkoja ja taiteilijoita, mutta tärkeintä on että meillä on niin paljon hyviä, vaativia ja kiitollisia katsojia sekä kuuntelijoita, jotka arvostavat ja tuntevat taidetta. Lehtimiehet eivät sattumalta nimitä Neuvostoliittoa "musiikin maaksi" ja "runouden maaksi". Pieni kuvaava detalji: Latvian SNT:ssa, jonka väkiluku on alun kolmatta miljoonaa, uudet runokokoelmat ilmestyvät 50 000 kappaleen painoksina ja myydään loppuun kahdessa päivässä.

Viisikymmentäluku on synnyttänyt kansan kulttuuriyliopistot, joiden opiskelijat syventävät esteettistä tietouttaan luennoilla, konserteissa ja tilaisuuksissa, missä he tapaavat taiteilijoita ja taideteoreetikkoja. Ne ovat jo yliopistoja eivätkä lukutaidon kerhoja.

Meillä saattaa olla epäkohtia arkielämän kulttuurissa, mutta voimme sanoa rohkeasti: kulttuuri kuuluu meillä arkiseen elämään.

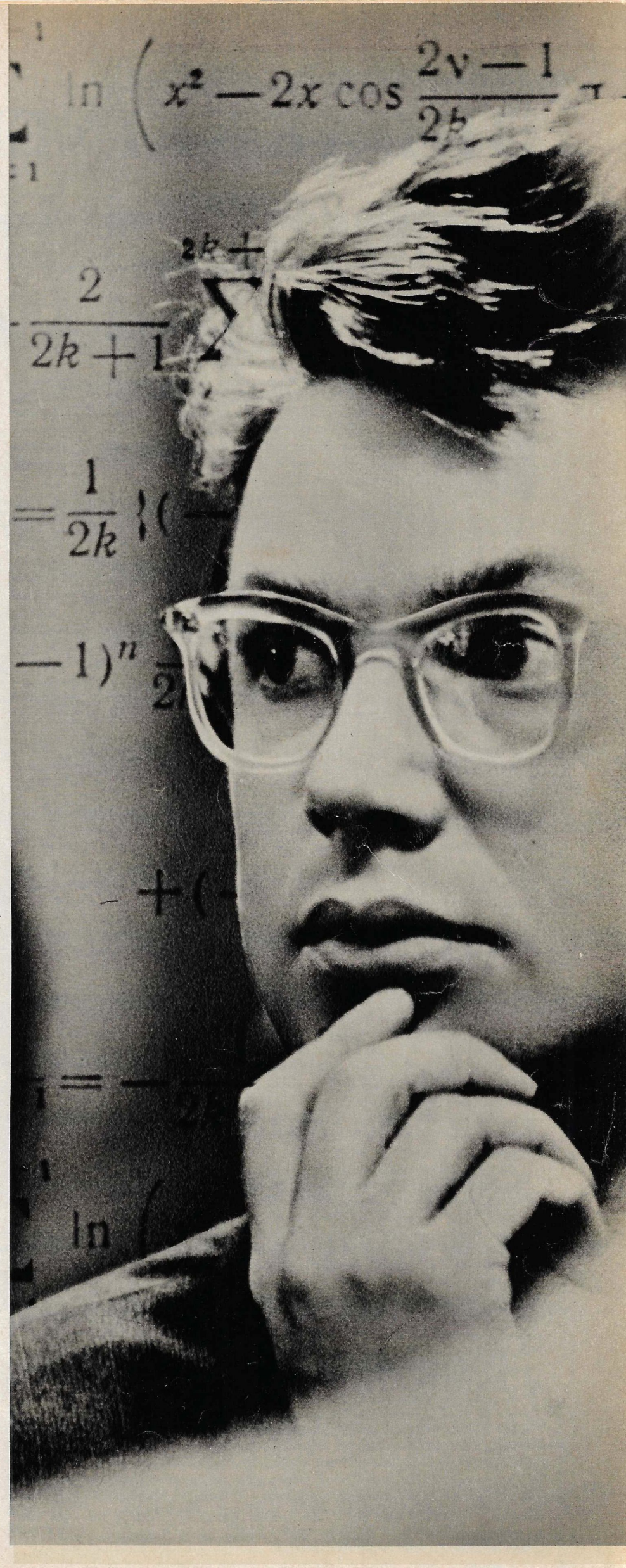

20- ja 30-luvun julisteet tulkitsivat senaikaista henkeä — yleistä tiedonjanoa, jonka tyydyttäminen oli käynyt mahdolliseksi kaikille.

OHDAKKEINEN TIE RAUHAAN

NEUVOSTOLIITON ULKOPOLITIIKKA EILEN JA TÄNÄÄN

DANIIL KRAMINOV, "Za rubežom" -viikkojulkaisun päätoimittaja.

Tänä vuonna 50-vuotispäiväänsä viettävä neuvostovalta torjui jo ensimmäisessä säädöksessään — Asetuksessa rauhasta — päättävästi ryöstö- ja väkivaltapolitiikan kansainvälisellä näyttämöllä.

Sen kehotus "Rauha kaikille kansoille!" kantautui yli koko maailman jo neuvostovaltion olemassaolon ensimmäisenä yönä. V. I. Lenin sanoi kommunistisen puolueen johdattaneen työkansan vallankumoukseen "temmatakseen Venäjän ja sitten myös koko ihmiskunnan imperialistisesta sodasta ja tehdäkseen lopun kaikista sodista". Tsaristisen Venäjän länsimaiset liittolaiset tuomitsivat neuvostohallituksen ja kategorisesti kieltäytyivät tunnustamasta sitä.

Tavallisesti vihollisia synnyttävät sodat ja selkkaukset; neuvostotasavallalle hankki vihollisia sen halu saada aikaan rauha, sen julistamat kansojen ja maiden välisten suhteiden uudet periaatteet, tasa-arvoisuuden, suvereniteetin ja muiden maiden sisäisiin asioihin sekaantumattomuuden periaatteet. Englanti, Ranska ja Yhdysvallat valmistuivat ryntäämään äskeisen liittolaisensa alueelle. Kaikkiaan 14 maasta hyökänneet interventiojoukot tukivat kaikin keinoin Venäjällä erilaisia vallantavoittelijoita, jotka lupasivat vetää sen aluksi jälleen sotaan "voittoisaan loppuun saakka" ja, sitten kun tällainen tarve oli ohitse, kukistaa neuvostohallituksen. Ja ensimmäisten elinvuosiensa aikana uusi hallitus joutui puolustamaan neuvostokansan oikeutta rauhaan paitsi diplomaattisin ja poliittisin keinoin myös aseiden voimalla.

Oikeudenmukaisuuden nimessä on sanottava, että uutta hallitusvaltaa vihattiin muustakin syystä kuin sen rauhantahdon tähden. Neuvostovalta oli luovuttanut maat talonpojille sekä ottanut valtion haltuun tehtaat, pankit, kaivokset, öljykentät ja muut tuotannon välineet, mikä koski myös eräiden suurten ja senvuoksi vaikutusvaltaisten ulkomaalaisten pankkiirien ja teollisuuspohattain (Rothschild, Nobel, Deterding ym.) etuja, nämä kun olivat siihen asti vapaasti isännöineet tsaristisen Venäjän talouden useilla aloilla. Pyrkiessään palauttamaan Venäjälle vanhaa hallituskomentoa he eivät suinkaan ammentaneet intoa demokratian ja vapauden ihanteista — tsaarin Venäjällä ei ollut kumpaakaan — vaan halusta saada hukkaamansa asemat takaisin.

Tuo itsepintainen pyrkimys taivuttaa kansamme hyväksymään toisenlainen valtiomuoto aiheutti neuvostomaalle monia vaikeuksia. Se pantiin taloussaartoon ja yritettiin eristää kokonaan ulkomaailmasta kyhäämällä sen ympärille erilaisia luonteeltaan vihamielisiä "ehkäisyvyöhykkeitä".

Neuvosto-Venäjän ponnistelut tähtäsivät ensi vuosina tuon vihamielisen eristysrenkaan murtamiseen, ulospääsyn löytämiseen siitä.

Länsivallat eivät pitkään aikaan päästäneet Neuvostoliittoa kansainvälisiin järjestöihin, esim. ensimmäisen maailmansodan jälkeen muodostettuun Kansainliittoon. Siitä huolimatta neuvostohallitus pysyi uskollisena rauhanpolitiikalle, jonka Lenin oli julistanut neuvostovallan perustamisen ensimmäisenä päivänä, ja toimi sitkeästi kansainvälisen turvallisuuden ja yhteistyön hyväksi. Sen ponnistelut tähtäsivät ennen kaikkea todellisuuspohjaisiin edistysaskeleisiin aseidenriisunnan alalla, koska tykkien tiedetään alkavan ampua itsestään, kun niitä kertyy paljon. Tärkeän ehdotuksen aseidenriisunnasta Neuvosto-Venäjä esitti vuonna 1922 pidetyn Genuan konferenssin käsiteltäväksi. Ja vuonna 1927 — siis 40 vuotta sitten — pidetyssä Geneven konferenssissa Neuvostoliitto esitti ensimmäisen luonnoksen sopimukseksi maa-, meri- ja ilmavoimien yleisestä kotiuttamisesta. Vaikka Neuvostoliitolla ei ollut diplomaattisuhteita Washingtoniin, se kannatti tarmokkaasti USA:n silloisen ulkoministerin Kelloggin aloitetta sodan tuomitsemisesta kansallisen politiikan välikappaleena. Ja vaikka neuvostohallitusta ei oltu kutsuttu ns. Kelloggin-Briandin sopimuksen ensimmäisten osanottajien joukkoon, se lähetti ulkoasiain kansankomissaarinsa (ulkoministerin) Pariisiin ja yhtyi tuohon sopimukseen neljä päivää myöhemmin ja ensimmäisenä ratifioi sen.

Neuvostoliiton hallitus teki aloitteen kollektiivisen turvallisuusjärjestelmän luomisesta ehdottamalla eurooppalaisille naapureilleen sopimusta hyökkääjän määrittelemisestä ja sitten hyökkäämättömyyssopimuksia. Kun Neuvostoliitto oli hyväksytty Kansainliittoon (18. syyskuuta 1934) se käytti sen puhujalavaa aktiiviseen rauhantaisteluun, erityisesti Hitler-fasismin kanssa yhteenkasvanutta ja nopeasti elpynyttä saksalaismilitarismia vastaan. Neuvostohallitus taisteli väsymättä fasistisen Italian Abessiniaan kohdistamaa hyökkäystä vastaan sekä sitten Saksan ja Italian törkeää aseellista sekaantumista vastaan kansalaissodan puhjettua Espanjassa. Englannin ja Ranskan hallitsevien piirien yrityksille suojella turvallisuuttaan hyvittelemällä fasistivaltoja Neuvostoliitto asetti vastapainoksi rauhan jakamattomuuden politiikan.

Neuvostoliitto taisteli rohkeasti ja sitkeästi Hitlerin mielittelemisen politiikkaa vastaan. Moskova tuomitsi jyrkästi mielittelijöiden ensimmäisen askeleen: englantilais-saksalaisen merisopimuksen, mikä auttoi Hitleriä luomaan sotalaivaston, joka sitten toisen maailmansodan aikana aiheutti paljon vahinkoa hitlerinvastaisen liittoutuman osanottajille merellä. Neuvostoliitto tuomitsi jyrkästi myös toisen askeleen: Reinin vyöhykkeen uudelleenvarustelun hiljaisen siunaamisen, mikä auttoi sittemmin Saksaa hyökkäämään Ranskaan. Neuvostoliitto tuomitsi kolmannenkin askeleen: suostumuksen ns. "Anschlussiin", Itävallan liittämiseen Saksaan, mikä tavattomasti huononsi Tšekkoslovakian ja Jugoslavian asemaa. Neuvostoliitto leimasi petturuudeksi Münchenissä tapahtuneen petoksen — kahden fasistimaan (Italian ja Saksan) ja kahden länsimaan (Ranskan ja Englannin) välisen sopimuksen, mikä riisti Tšekkoslovakialta Sudeettien alueen ja luovutti koko maan Hitlerin armoille. Hitler ja hänen pariisilais-lontoolaiset hyvittelijänsä hävittivät yksissä toimin saksalaismilitarismin pidätysjärjestelmän tuossa osassa Eurooppaa. Kuten nyttemmin on tarkalleen todettu, Hitler sai tietyiltä länsimaisilta piireiltä siunauksen suunnitelmille, jotka tähtäsivät Neuvostoliiton silpomiseen ja Saksan siirtomaiden muodostamiseen sen alueelle, muun muassa Ukrainaan.

Samoihin aikoihin "Rooman-Berliinin-Tokion akselin" Kaukoidässä sijainnut osallinen ryhtyi painostamaan sotilaallisesti Neuvostoliiton rajoja. Japani, joka tunkeutui Pohjois- ja Keski-Kiinan alueelle, ryhtyi kesällä 1938 sotatoimiin Hasan-järven seudulla. Saatuaan kynsilleen se suuntasi painostuksensa Neuvostoliitolle ystävällisen Mongolian alueelle. Keväällä 1939 Punainen armeija ja Mongolian Kansanarmeija löivät siellä yhteistoimin Japanin armeijan Halhin-Goljoen luona. Isku oli musertava ja ilmeisestikin sai aikaan sen, että Japanin kenraalit katsoivat parhaaksi pysyä syrjässä sodasta Neuvostoliittoa vastaan vielä Hitlerin tarmokkaasti toistamien painostusyritysten jälkeenkin toisen maailmansodan aikana.

Hitlerin tiellä Neuvostoliiton alueelle olivat Puola, Unkari ja Romania. Puolan hallitus pyrki tekemään vastarintaa Berliinin kiristykselle nojautumalla liittoon Ranskan ja Englannin kanssa, mutta kieltäytyi jyrkästi esiintymästä Hitleriä vastaan yhdessä Neuvostoliiton kanssa. Nyt on käynyt selville, että Lontoon ja Pariisin "münchenläiset", joiksi Hitlerin myötäilijöitä sanottiin, pelkäsivät eniten joutumista yhdessä Neuvostoliiton kanssa taistelemaan Saksaa vastaan. Hitler oli heidän kuvitelmissaan kommunisminvastaisen taistelun lipunkantaja eivätkä he suinkaan halunneet hänen poliittista romahdustaan, varsinkaan hänen sotilaallista tappiotaan. Totta kyllä Hitlerin hyökkäys Puolaan pakotti heidät julistamaan sodan Saksalle, mutta he eivät tehneet paljoakaan sen menestymiseksi. Sotatoimien ensimmäiset kuukaudet Länsi-Euroopassa ovat tunnetusti jääneet historiaan "omituisen" eli "kummallisen sodan" nimellä.

Vasta sen jälkeen kun Hitler oli päätettyään turvata lujan ja luotettavan selustan sodalle Neuvostoliittoa vastaan vallannut v. 1940 Tanskan ja Norjan sekä sitten antanut iskun Belgialle, Hollannille ja Ranskalle, hänelle uskolliset Münchenin miehet Pariisissa ja Lontoossa korvattiin toisilla, mielistelyn vastustajilla. Ranskan miehitys sekä Lontoon, Coventryn ja muiden englantilaiskaupunkien raa'at pommitukset fasistisen lentoaseen toimesta hautasivat sitten lopullisesti münchenläispolitiikan.

Saksan fasismin ja Japanin militarismin musertaminen hitlervastaisen liittoutuman yhteisin voimin loi uusia mahdollisuuksia yleisen rauhan lujittamiselle. Edistyksen ja sivistyksen pahin vihollinen oli voitettu.

Neuvostoliiton voitto Suuressa isänmaallisessa sodassa loi suotuisat edellytykset sosialististen vallankumousten kehitykselle useissa Euroopan ja Aasian maissa sekä kansallisen vapausliikkeen yleiselle nousulle. Nämä muutokset auttoivat Aasian ja Afrikan useimpia maita saavuttamaan valtiollisen itsenäisyyden ja aloittamaan omintakeisen kehityksen.

Neuvostoliitosta on tullut yksi kahdesta mahtavimmasta maailmanvallasta. Rauhan säilyttäminen ja eri yhteiskuntajärjestelmien valtioiden rauhanomaisen rinnakkainolon leniniläisten periaatteiden noudattaminen sekä taistelu ihmiskunnan vapauttamiseksi uudelta maailmansodalta on edelleen sen ulkopolitiikan päätarkoitus. Jo 1946 neuvostohallitus jätti Yhdistyneet Kansakunnat järjestölle, jota se oli ollut aktiivisesti luomassa, seikkaperäisen ehdotuksen yleisestä ja täydellisestä aseidenriisunnasta. Eräät poliitikot ja lehtimiehet pyrkivät selittämään Neuvostoliiton aloitteen johtuvan halusta keskittää kaikki voimansa ja varansa sodan tuhoaman talouden kunnostamiseen — ja siksi he vaativat ja saivat aikaan Neuvostoliiton ehdotuksen hylkäämisen. Kyynikot puhuivat avoimesti, että Neuvostoliiton ei ole annettava liiaksi voimistua. Mutta mainittujen piirien ponnisteluista huolimatta maamme kunnosti tuhotut kaupungit ja kylät sekä kohotti nopeasti teollisuutensa tuotanto- ja väestönsä elintason. Tämä ei kuitenkaan heikentänyt sen pyrkimystä aseidenriisunnan aikaansaamiseen ja atomiaseen kieltämiseen. Silloin samaiset poliitikot ja lehtimiehet sekä muut heidän kaltaisensa nostivat huudon, että Neuvostoliitto muka vaatii aseidenriisuntaa ja erittäinkin atomiaseen kieltämistä, koska se on sotilaallisesti "heikompi" kuin länsimaat eikä omista atomipommia. Mutta taasenkin huutajia kohtasi karvas pettymys. Neuvostoliitto loi äärimmäisen lyhyessä ajassa oman atomiaseen ja sitten myös ydinaseen. Ja siitä huolimatta sen vaatimuksena oli ja pysyy, että on kiellettävä kaikki joukkotuhoaseet ja pantava toimeen täydellinen aseidenriisunta.

Pitkien hedelmättömien neuvottelujen jälkeen Neuvostoliitto sai lopulta pääpartnerinsa — USA:n ja Englannin — suostumaan ydinräjäytysten kieltämiseen maassa, vedessä ja ilmakehässä.

Viime vuosina Neuvostoliitto on kohdistanut pääasialliset ponnistelunsa ydinaseen leviämisen ehkäisemiseen. Neuvostoliitto pyrkii rajoittamaan ydinaseen omistuksen niihin maihin, joilla on se jo hallussaan. Minkä tahansa uuden maan pääsy ydinaseen omistajaksi edistää tuon joukkotuhoaseen leviämistä. On tunnettua, että Länsi-Saksan hallitsevat piirit tavoittelevat tarmokkaasti ydinasetta. Samat piirit vaativat toisen maailmansodan luomien rajojen tarkistusta ja kiihdyttävät myyräntyötään työläisten ja talonpoikien hallitsemaa Saksan Demokraattista Tasavaltaa vastaan. Ei tarvitse olla profeetta arvatakseen, että revanssikiihkoilijain käsiin jouduttuaan ydinase muuttuu valtiksi, joka panee harkitsemaan paitsi vastustajat myös liittolaiset, halusivatpa nämä sitä tahi ei.

Neuvostohallitus on levoton ja huolissaan sodasta, jota USA käy Vietnamin kansaa vastaan. Kyseinen sota on suurimpana esteenä kansainvälisen jännittyneisyyden laukaisemiselle. Saigonin kansanvastaisen komennon avustamisen varjolla alkanut sekaantuminen on muuttunut puhtaasti amerikkalaiseksi sodaksi eikä ainoastaan Etelä-Vietnamin kansaa vaan myös sen sosialistista naapurimaata, Vietnamin Demokraattista Tasavaltaa vastaan. Käytettiinpä millaista mittapuuta tahansa, kysymys on hyökkäyssodasta, jonka keinot ovat raakalaismaiset. Neuvostoliitto on tuominnut tuon sodan rikollisena ja antaa kaikinpuolista apua Vietnamin sankarillisen kansan taistelulle Amerikan aggressiota vastaan.

Sosialismi olennoi kansojen pyrkimystä rauhaan ja vapauteen.

Kirjoituksen rajoitetut puitteet eivät anna mahdollisuutta kertoa seikkaperäisemmin kaikista Neuvostoliiton suuren ja vaikean puolivuosisataistaipaleen ulkopoliittisista aspekteista. Mutta jo esitetytkin tosiseikat osoittavat, että Neuvostoliiton on täytynyt harjoittaa rauhanpoliitikkaansa varsin mutkallisissa olosuhteissa ja että sen ulkopoliittisen toiminnan lähtökohtana on aina ollut rauhan lujittaminen. Kuten on edelleenkin. Neuvostoliitto on aina pyrkinyt turvaamaan rauhan sekä itselleen että kaikille muille.

EUROOPAN TURVALLISUUS—POHJOIS-EUROOPAN RAUHAN VANKKA PERUSTA

Euroopan kaikkien edistyksellisten ja rauhantahtoisten voimien ponnistelujen tuloksena on viime aikoina ollut havaittavissa tiettyjä merkkejä jännittyneisyyden laukeamisesta sekä Idän ja Lännen välisen yhteistoiminnan kehittymisestä yleiseurooppalaisella pohjalla: Euroopan sosialististen ja kapitalististen maiden väliset kontaktit laajenevat, niiden välinen yhteistyö poliittisella, taloudellisella sekä sivistyksellisellä alalla kehittyy rauhanomaisen rinnakkainolon periaatteiden pohjalla. Nämä uudet tendenssit kuvastuvat myös Länsi-Euroopan maiden pyrkimyksessä vapautua USA:n sanelusta ja noudattaa omien kansallisten etujensa mukaista politiikkaa, sekä tuomitsevassa asennoitumisessa voimapolitiikkaan, erittäinkin Amerikan sotilasjuntan Vietnamissa harjoittamiin raakuuksiin ja tihutöihin.

Euroopan ilmapiirin tervehtymisessä on iso osuus Neuvostoliiton ja muiden sosialististen maiden johdonmukaisen rauhantahtoisella ulkopolitiikalla sekä useiden eisosialististen maiden tuella rauhan ja rauhanomaisen rinnakkainolon suuntaukselle, samoin kuin sillä rauhantaistelulla, mitä Länsi-Euroopan maiden työväenluokka ja kaikki muut rauhanystävät sekä laajat kansalaispiirit käyvät uuden sodan uhkaa vastaan.

Merkitseekö tämä kaikki sitä, että rauhan asia Euroopassa olisi suojattu vaaroilta eikä mikään olisi enää synnyttämässä jännitystä tämän maanosan kansojen välille? Ei suinkaan. Ja henkilöt, jotka optimismin puuskassa ovat jo valmiit pitämään Eurooppaa "maapallon rauhallisimpana kolkkana", erehtyvät suuresti. Pääasiallisimmat jännityspesäkkeet kytevät edelleen. Eikä kenenkään tule langeta aggressiivisten piirien ansaan näiden yrittäessä kansojen hämäämiseksi pukeutua rauhanrakkauden naamariin ja turvautuessa kaikenlaiseen taktikointiin. On kerrassaan eittämätöntä, että suurimpana uhkana rauhalle ja turvallisuudelle Euroopassa — myös sen pohjoisessa osassa — on se imperialistinen politiikka, jota USA ja sen tukemat Länsi-Saksan hallitsevat piirit harjoittavat. Niinikään on päivänselvä tosiasia, että juuri tuo politiikka on johtanut militarismin ja revanssihengen elpymiseen Länsi-Saksassa, mistä on tullut vakavasti otettava kansainvälisen jännittyneisyyden pesäke.

On yleisesti tunnettua, että Amerikan sotilaspiirit ja Bonnin hallituspiirit ovat tavoittaneet yhteisen kielen Euroopan-politiikassaan ja saaneet aikaan sen, että NATO:n tärkeimmäksi iskuvoimaksi ovat muodostuneet Länsi-Saksan militaristit. Ja historian kokemuksesta tiedetään, että nämä viimeksimainitut ovat aina olleet erittäin hyökkääviä ja syösseet kansat useasti veriseen sotaan.

Yhdysvaltojen imperialististen piirien kannustamina Bonnin poliitikot esiintyvät voimapolitiikan asenteista ja itsepintaisesti kieltäytyvät tunnustamasta toisen maailmansodan tuloksena Eurooppaan tosiasiallisesti muodostunutta tilannetta, muun muassa sitä seikkaa, että Euroopassa on olemassa sellainen iso valtio kuin Saksan Demokraattinen Tasavalta. He vaativat Euroopan maiden nykyisten rajojen tarkistusta, yrittävät kaikin keinoin saada Bundeswehrille pääsyn ydinaseeseen ja tuon tuosta osoittavat tavoittelevansa hegemoniaa Euroopan asioissa. Nämä ovat kiistattomia tosiseikkoja, ja ne osoittavat, että Euroopan keskustassa kytee länsisaksalaisen revanssihengen lietsomana mitä suurin vaarapesäke, joka uhkaa rauhan asiaa.

Erittäin vaarallinen jännityksen lähde on edelleen aggressiivinen Pohjois-Atlantin liitto. Se on Yhdysvaltojen Euroopan-politiikan tärkein välikappalle. On muuten mielenkiintoista, että tietyt länsieurooppalaiset poliitikot ovat viime aikoina koettaneet kuvata NATO:n nykytilanteessa muka yhä enemmän kadottavan sotilaallista merkitystään ja olevan melkeinpä valmiina esiintymään Idän ja Lännen "yhteistyöjärjestönä". On vaikea sanoa, mitä tällaisissa puheissa on enemmän — lapsellisuutta vaiko tietoista pyrkimystä harhauttaa niitä eurooppalaisia, jotka vaativat kyseisen aggressiivisen sotilaallisen liittoutuman hajoittamista. Voidaan kuitenkin olettaa tuonkaltaisilla väitteillä ennen kaikkea pyrittävän kääntämään Länsi-Euroopan kansojen huomiota pois päivänpolttavasta välttämättömyydestä tervehdyttää perinpohjaisesti Euroopan koko tilannetta laskemalla NATO hajalle ja hävittämällä ulkomaiset sotilastukikohdat.

Tiedetään, että kylmän sodan strategien onnistui 1949 hämätä eräiden Euroopan-maiden kansoja ja peloittelemalla niitä valheilla Neuvostoliiton hyökkäysaikeista kytkeä nuo maat— joukossa myös luoteiset naapurimaamme Norja ja Tanska — Pohjois-Atlantin liittoon. Kuluneiden vuosien aikana Tanskan kuten Norjankin kansat ovat saattaneet täydellisesti vakuuttua neuvostokansan rauhanrakkaudesta ja pyrkimyksestä elää ystävyydessä ja hyvässä yhteisymmärryksessä kaikkien naapureittensa kanssa.

NATO:on kuuluvien pienten Euroopan-maiden kansat tajuavat yhä selvemmin, että niiden osallistuminen mainittuun järjestöön yhdessä USA:n ja Länsi-Saksan kanssa merkitsee vaaraa joutua millaisiin hyvänsä seikkailuihin imperialistipiirien hyökkäyspolitiikan vuoksi. Ne alkavat yhä enemmän käsittää, että NATO ja sen punoma amerikkalaisten tukikohtien verkko Euroopan-maiden alueella, samoin kuin Länsi-Saksan sotaintoilijoiden revanssipyyteet ja mielettömät vaatimukset saada "edustaa" koko Saksan kansaa ovat alituisena uhkana rauhalle ja turvallisuudelle Euroopassa.

Tämä kaikki on omiaan herättämään levottomuutta Euroopan rauhantahtoisissa piireissä. Siksi tätä nykyä pyritään sitkeästi löytämään sellaisia teitä, jotka olisivat omiaan lujittamaan rauhaa ja turvallisuutta tässä kovia kokeneessa maanosassa. Ilmeisesti juuri tässä yhteydessä Suomen tasavallan presidentti Urho Kekkonen on todennut, että mielipide-eroavuuksista huolimatta viime aikoina on alkanut ilmetä merkkejä halusta Euroopan ongelmain ratkaisemiseen.

Tuntuvana lisänä näiden pulmakysymysten selvittämiseen olivat Euroopan sosialististen maiden laatimat ja Bukarestin julkilausumassaan esittämät konkreettiset ehdotukset kollektiivisen turvallisuusjärjestelmän luomiseksi Eurooppaan. Mainittujen ehdotusten perustana on laajan rauhanomaisen yhteistyön aikaansaaminen Euroopan kaikkien maiden välille ja maanosan kahtiajaon voittaminen. Bukarestin julkilausuma on saanut laajaa vastakaikua Euroopassa, myös sen pohjoisosassa. Riittää kun mainitaan, että kaikkien pohjoismaiden hallitukset ovat muodossa tahi toisessa kannattaneet ajatusta Euroopan turvallisuuskonferenssista, missä voitaisiin tarkastella tämän ensitärkeän ongelman kaikkia aspekteja.

Suuren historiallisen merkityksen Euroopan kansojen rauhantaistelulle omasi maanosan rauhan ja turvallisuuden kysymyksiä käsitellyt Euroopan kommunististen ja työväenpuolueiden Karlovy Varyn konferenssi. Ne tiet ja keinot, joita kommunististen puolueiden edustajat ehdottivat Euroopan kansoille ja hallituksille maanosansa turvallisuuden takaamiseksi, voivat epäilemättä johtaa tilanteen perinpohjaiseen tervehtymiseen tässä osassa maailmaa ja edistää rauhan lujittumista koko maapallolla. Erilaisia yhteiskuntajärjestelmiä edustavien maiden rauhanomaisen rinnakkainolon periaatteelle rakentuvan kollektiivisen yleiseurooppalaisen turvallisuusjärjestelmän tulee korvata toisilleen vastakkaiset sotilaalliset liittoumat. Sellainen oli Euroopan maiden kommunistien yksimielisesti tekemä johtopäätös Karlovy Varyn konferenssissa.

Euroopan kaikkien maiden kansat ovat kiinnostuneita rauhan säilyttämisestä ja lujittamisesta sekä sellaisen turvallisuusjärjestelmän luomisesta, mikä panisi ylipääsemättömän sulun aggressiivisille sodan voimille. Neuvostoliiton kommunistisen puolueen keskuskomitean pääsihteeri L. I. Brežnev ilmaisi neuvostoihmisten ajatukset ja mielialat lausuessaan Karlovy Varyn konferenssissa: "Olemme varmoja, että voidaan ja täytyy luoda sellainen Eurooppa, missä jokaisen valtion ja jokaisen kansan turvallisuus olisi samanaikaisesti turvallisuutta kaikille." Maanosamme kaikki kansat tarvitsevat juuri sellaista Eurooppaa, jossa erilaisia yhteiskuntajärjestelmiä edustavien valtioiden välillä vallitsisivat rauhanomaiset suhteet ja laaja yhteistoiminta, Eurooppaa, joka kehittyisi rauhan ja sosiaalisen edistyksen tietä.

Euroopan turvallisuuskysymykset voidaan ratkaista vain kaikkien rauhantahtoisten voimien ja Euroopan kaikkien kansojen yhteisin ponnistuksin. Euroopan kansat pystyvät itse ratkaisemaan maanosansa rauhaa ja turvallisuutta koskevat kysymykset. Suuri merkitys tässä työssä on jokaisen niin suuren kuin pienenkin maan panoksella, jokaisella aloitteella niin yleisissä kuin yksityisissäkin kysymyksissä.

Laajaa vastakaikua ovat saaneet esimerkiksi Suomen presidentin Urho Kekkosen ehdotukset Pohjois-Euroopan julistamisesta ydinaseettomaksi vyöhykkeeksi sekä turvallisuuden takaamisesta Suomen-Norjan rajalla. Pohjoismaiden laajat kansalaispiirit katsovat, että mainittujen ehdotusten toteuttaminen voisi huomattavassa määrin edistää turvallisuuden ja rauhan lujittumista maanosamme tuossa piirissä. Kansainvälisten suhteiden kehitys Euroopassa osoittaa, että eräiden Euroopan-maiden noudattamalla puolueettomuuspolitiikalla voi myöskin olla merkittävä osuus rauhan lujittamisessa. Ei olekaan sattuma, että NATO:on kuuluvista pienistä Euroopan maista kuuluu yhä useammin ääniä puolueettomuuspolitiikkaan siirtymisen puolesta. Tanskan, Norjan ja Islannin kansalaispiirien edustajat korostavat aiheellisesti, että kyseisten maiden kuuluminen NATO:on ja osallistuminen tuon aggressiivisen ryhmittymän sotilaallisiin toimenpiteisiin samoin kuin Pohjois-Atlantin liiton asevoimien erilaisten sotaharjoitusten suorittaminen niiden alueilla synnyttää alituista jännittyneisyyttä tuolla seudulla sekä luo esteitä rauhan lujittumiselle. Siksi he esittävät NATO:n vaihtoehdoksi maittensa puolueettomuutta.

Edelläsanotun valossa onkin täysin ymmärrettävää, miksi nykyisin yhä yleisemmin tunnustetaan olevan kerrassaan selvää, että rauhan ja turvallisuuden säilyminen Pohjois-Euroopassa punoutuu erottamattomasti koko Euroopan turvallisuusongelman ratkaisemiseen.

I. RAZDOROŽNYI.

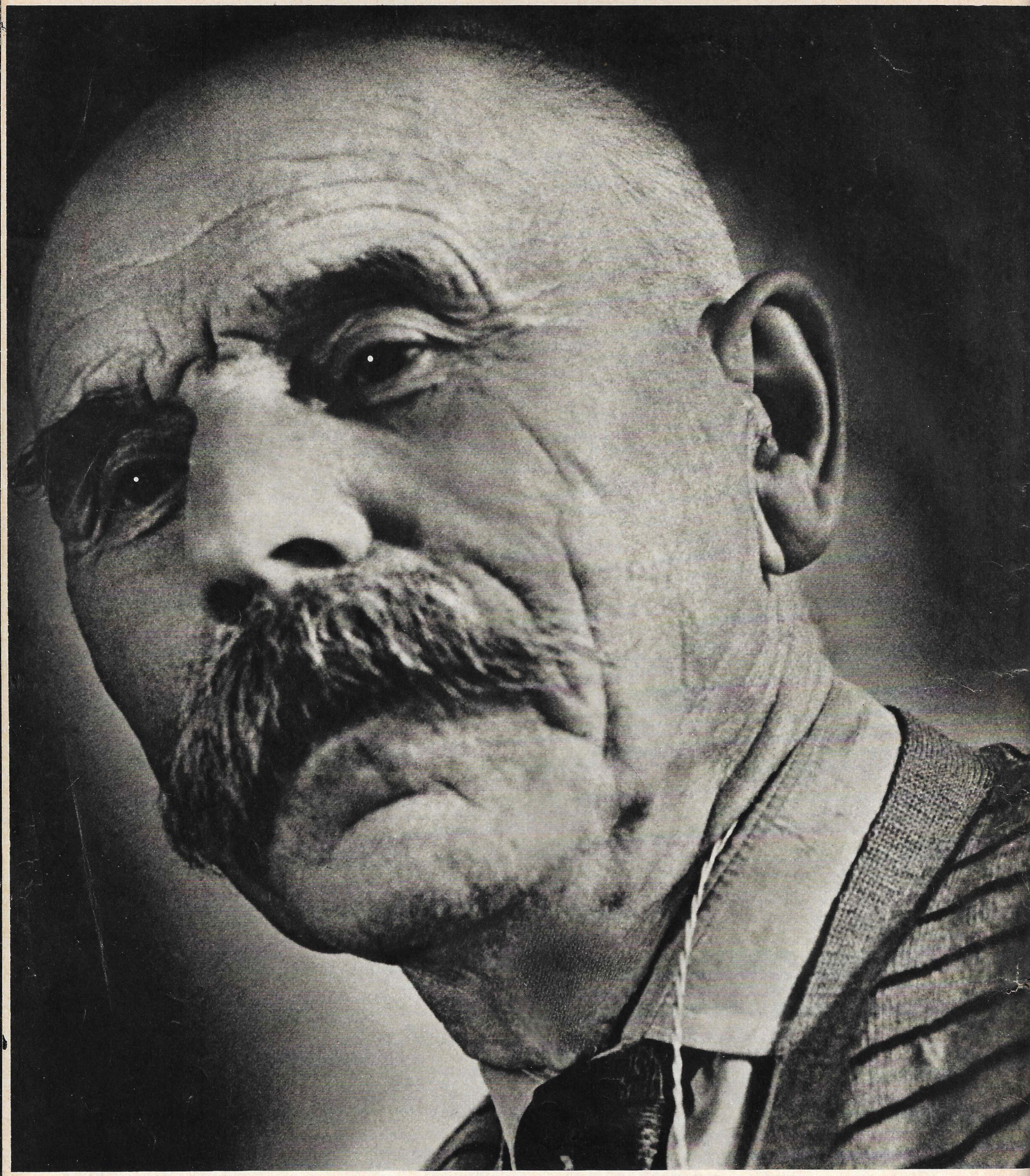

ZVEREVIT. SIVUJA PERHEKRONIKASTA

Kirj. Juri APENTŠENKO. Valok. J. BAGRJANSKI.

ENSIMMÄINEN SIVU

Tapahtumapaikka Ivanovo-Voznesenskin kaupunki.

Aika 1900—1918.

Minun on vaikea kuvitella tapahtumapaikkaa, vaikka vietin lapsuuteni siellä. Toisinaan on vaikea jopa uskoa, että vietin sen juuri tuossa kaupungissa. Selailen vuosisadan alkupuolen katuluetteloa. Katuja on 116. Nimet ovat jotenkin pöyristyttäviä: Balagannaja, Kabatskaja, Krivoi, Pjanyi (suomeksi: balagaani, kapakka, kiero, humalainen).

Se ei ole vain toinen kaupunki, vaan aivan toinen maailma, aivan kuin Kuu. Ero on vain siinä, että Kuuhun emme vielä pääse, kun taas vanhaan Ivanovo-Voznesenskiin pääsee vielä museon tai arkiston ovesta.

Luen asiakirjoja.

"Karttuunitehtailla tehdään nykyään työtä kello 6:sta aamulla kello 7:ään illalla ruokaajan ollessa puolitoista tuntia. Keskiansiot eivät ole lisääntyneet vuodesta 1883. Tee ja leipä on työläisen tärkein ja useimmissa tapauksissa ainoa ravinto." Aikakauslehti **"Russkoje bogatstvo", 1900, n:o 12**.

"Eläköön sosialismi, joka kohottaa meidät kurjuuden, nöyryytyksen ja pimeyden kurimuksesta ihmisarvoisen elämän avaralle ja valoisalle tielle. Silloin kaikki työväenluokan valmistamat tehtaat ja koneet samoin kuin maakin siirtyvät yhteiseen omistukseen. Silloin koko ihmiskunta rupeaa työskentelemään yhteiseksi parhaaksi eikä harvojen kapitalistien hyväksi." **Ivanovo-Voznesenskin työläisten päätöslauselma Vappuna 1905**.

"Neuvoston uusintavaalit ovat alkaneet. Proletariaatin ja koko köyhälistön puolue, bolševikit, menevät vaaleihin omalla vallankumouksellisella ohjelmallaan: koko valta työläisten ja talonpoikain neuvostoille, jotta maat, tehtaat, rautatiet ja pankit siirtyisivät kokonaan kaikkien työtätekevien omaisuudeksi." **Ivanovolainen sanomalehti "Rabotši krai", 2 pnä huhtikuuta 1918.**

Minua kiinnostaa Ivan Zverevin elämäntarina. Hänen valokuvansa, voimakaspiirteisen ja rohkeakatseisen nuoren miehen kuva on eräässä salissa. Itse Zverev, kuivahko isokourainen vanhus asuu lähistöllä, on vain ylitettävä katu. Toisinaan se on samaa kuin menisi aikakauden lävitse. Jälleen asiakirjoja.

"Elokuun 24 pnä 1900 menin viilaajanoppilaaksi Ivanovon aseman veturivarikolle. Vuoden kuluttua minut määrättiin viilaajien Medvedevin ja Nogovitsinin apumieheksi. Jälkimmäinen oli VSDTP:n jäsen. Hän rupesi antamaan minulle salaista kirjallisuutta. V. 1902 minut hyväksyttiin VSDTP:n jäseneksi." **I. M. Zverevin elämäkerrasta.**

"Salainen. Vladimirin läänin Shujan kihlakunnan santarmihallinnon päällikölle. Elokuun 16 pnä 1905 tuntematon mies antoi minulle oheenliitetyt kielletyt julisteet ja kirjaset. Hän mainitsi saaneensa ne levitettäviksi sosialidemokraattisen puolueen kerhoon kuuluvalta Kovrovin kaupungin asukkaalta I. M. Zvereviltä, joka on Ivanovon varikolla viilaajan apumiehenä." **Aliupseeri Ganykinin ilmoituksesta, arkisto.**

Huhtikuussa 1918 suoritettiin kaupunkineuvoston uusintavaalit. Valtaenemmistön saivat työläiset — bolševikit. Puhemiehistöön valittiin yksinomaan bolševikkeja (puheenjohtaja V. J. Stepanov; jäseniksi A. I. Žugin, I. M. Zverev, D. M. Plešakov, D. D. Skorohodov.) **"Ivanovon kaupungin historia".**

Tavalla tahi toisella historia koskee jokaista meitä. Kun maan kohtalo kääntyy, muuttuu myös ihmisten elämä. Nämä muutokset voi kenties huomata myös viiden minuutin kävelymatkalla museosta Zverevien asuntoon. Paljon vaikeampaa on löytää sisäiset yhteydet, keskinäinen vetovoima, joka näkymättömästi yhdistää yksilön ja ajan. Mutta joskus se onnistuu.

Tuskin kannattaa selostaa yksityiskohtaisesti lainaamiani asiakirjoja. Haluan vain sanoa, että mielestäni sekä ne joissa mainitaan I. M. Zverevin nimi että ne, joissa sitä ei mainita, selittävät riittävän havainnollisesti minkä vuoksi työläiset liittyivät kommunistiseen puolueeseen, minkä puolesta he taistelivat ja miksi he voittivat.

TOINEN SIVU

Vuoteen 1914 asti Ivanovo-Voznesenskin puuvillateollisuus oli kolmannella sijalla maailmassa. Vuonna 1920 tehtailla oli käynnissä vain 11% koneista ja 7% värttinöistä.

Ivan Zverevin tytär Jelizaveta kertoo:

— Aika oli vaikeaa, nälkäistä. Mutta elämämme oli mielenkiintoista ja hauskaa. Tarkoitan nuorisoa. Minusta tuntuu, että olimme itsenäisempiä kuin nykyiset nuoret. Muistan kuinka matkustin sisareni Jelenan kanssa urheilukilpailuihin Leningradiin. Olimme 13—14-vuotiaita. Junat kulkivat silloin huonosti ilman aikataulua tai mukavuuksia. Matkustimme tavaravaunuissa. Meille annettiin muona-annos: silli ja tupakkaa. Vaihdoimme tupakan leipään. Mutta pääsimme mainiosti perille. . .

Vähitellen kaikki järjestyi. Silloin jokainen tapahtuma oli kuin juhla. Kun valmistui vesijohto, se oli juhla, kun raitiovaunut alkoivat kulkea, se oli juhla, kun saimme käyntiin tehtaan, se oli suuri juhla. Ihmiset kaipasivat kipeästi kunnollista elämää: että olisi vakinaista työtä, kunnon asunto, koulusivistys.

Välihuomautus. Vuoteen 1940 mennessä monet kaupungin tehtaat oli uusittu. Työläisten lukumäärä oli sodanedelliseen verrattuna lisääntynyt melkein puolella. Vuosina 1927—1940 rakennettiin 494 000 neliömetriä asuntoja eli huomattavasti enemmän kuin Ivanovo-Voznesenskissa oli ollut ennen vallankumousta. Vuonna 1930 perustettiin kaupunkiin neljä korkeakoulua — tekstiilialan, kemiallisen teknologian, voimatalouden ja maatalousalan. Ja sitten myös kasvatusopillinen ja lääketieteellinen korkeakoulu.

— En tiedä mistä johtunee, että kun kertoo menneisyydestä, mieleen muistuu lähinnä hyvä. Kenties siitä, että yleensä kaikki menee hyvään suuntaan. Lapset ovat kasvaneet, käyneet koulut, lapsenlapset kasvavat. Mutta on myös väärin muistella pelkkää hyvää. On ollut kaikkea. Surua. Sotaa. . .

KOLMAS SIVU

Asiakirjoista.

"Olemme valmiit vaihtamaan koneet kivääreihin, panssarivaunuihin ja lentokoneisiin puolustaaksemme kotimaata viimeiseen hengenvetoon." **Työläiskokouksen päätöslauselma. "Rabotši krai" -lehti, 23 pnä kesäkuuta 1941.**

"Sodan ensi kuukausina lähti kaupungin puoluejärjestöstä armeijaan 3 000 puolueen jäsentä ja jäsenehdokasta sekä yli 6 000 nuorisoliittolaista. Rintamalle lähti 151 puoluejärjestöjen sihteeriä. Kaupungin 84 puoluejärjestöstä lähti sodan alussa rintamalle puolet kommunisteista." **"Ivanovon kaupungin historia".**

I. M. Zvereviä ei otettu sotaan. Hän oli jo melkein 60-vuotias. Noina kuukausina ja vuosina hän ajatteli usein ja raskain mielin poikaansa Mihailia. Vuonna 1941 Mihail työskenteli rajalla Brestissä. Sodan alettua hänestä ei kuulunut mitään. Zverev ei halunnut uskoa, että poika sekä tämän vaimo ja lapset — Ljudmila ja Jevgeni — olisivat saaneet suurmansa. . .

Pojanpojan Jevgeni Zverevin kertomus:

"Kesäkuun 22 pnä 1941 olin pioneerileirillä. Se sijaitsi noin 50 kilometriä Brestistä ja 500 metriä rajasta. Asuimme kaksikerroksisessa talossa, jossa oli isot ikkunat.

Varhain aamulla heräsin jyrinään. En avannut silmiäni, luulin sitä ukkoseksi. Kun jyrähti toisen kerran, nousin. Seinä säteili kirkkaassa auringonpaisteessa ja taivas oli selkeä. Silloin jyrähti jälleen, ja eräs rajavartijan poika alkoi itkeä. Kerääntyimme kaikki hänen luokseen. Hän sanoi kyynelten lomitse:

— Pojat, tämä on sotaa.

Juuri silloin juoksi sisään ohjaajamme ja huusi:

— Heti pitkäksenne lattialle! Sota!

Samassa ikkunoihin osui konekiväärisarja. . .

Talo syttyi palamaan, ja me juoksimme ulos kietoutuneina peitteisiin. Kaksi lasta haavoittui. Vanhimmat joukostamme kokosivat meidät ja veivät kävellen Brestiin. Tulimme perille seuraavana päivänä. En tavannut kotoa ketään. Löysin äidin ja Ljudmilan (sisko oli aivan pieni) tuttavien luota. Isästä emme tienneet mitään, luulimme hänen kaatuneen. Kaupungissa oli levotonta. Saksalaiset eivät voineet millään sulattaa sitä että Brestin linnoitus ei antautunut.

Asuimme Brestissä vuoden. Se oli vaikeaa aikaa. Palkkauduin paimeneksi. En tietenkään käynyt koulua, mutta äiti opetti minua. Luin silloin Puškinin teokset kokonaan. Luin mielelläni myös Brehmiä. Noin vuoden kuluttua luoksemme tuli kaksi tyttöä — Tanja ja Olja. He näyttivät äidille kirjelappua. Äiti luki sen ja purskahti itkuun. Äiti kysyi: "Missä hän on?" Muistan hyvin tuon kirjelapun, jonka isä oli lähettänyt sissiosastosta. Siinä oli vain neljä sanaa: "Isä. Vaimo. Poika. Tytär." Se oli ikään kuin tunnussana, jotta äiti uskoisi.

Tytöt kehottivat meitä lähtemään heidän kanssaan, ja me menimme. He olivat uljaita tyttöjä. Myöhemmin fasistit hirttivät Oljan Polotskissa. . .

Kestäisi kauan kertoa kuinka vaelsimme ja millaisia seikkailuja meillä oli. Mutta lopulta pääsimme isän luo. Ja siitä lähtien ajoimme sissien kuormastossa aina siihen asti, kun Valko-Venäjä vapautettiin fasistien miehityksestä. Ivanovossa kaikki olivat luulleet meidän saaneen surmamme. Kun sukulaisille syntyi poika, hänelle annettiin nimeksi Jevgeni, muistoksi minusta.

Siinä onkin oikeastaan koko tarina. Myöhemmin palasimme Ivanovoon, ja elämä jatkui tavalliseen tapaan. Kävin koulun ja teknikumin. Työskentelin ja opiskelin korkeakoulussa. Nykyään harrastan automatiikkaa, se on mielenkiintoista. . ."

Kirjoitin tämän kertomuksen muistiin talossa, jonka Ivan Zverev rakensi 40 vuotta sitten. Nykyään talossa asuvat Ljudmila ja Jevgeni perheineen. Heidän isänsä Mihail Zverev kuoli kaksi vuotta sitten.

Vietimme vanhassa talossa koko päivän. Aterioimme, keskustelimme kirjoista, katselimme televisiolähetystä joltain länsi-eurooppalaiselta luistinradalta, muistelimme kouluvuosiemme aikaista Ivanovoa. Mietin että Ljudmilan pikku tyttären ei ole varmaan helppo kuvitella äitiään sissileirissä tahi Ivanovossa viimeisenä sotavuonna. Tyttöselle Ivanovo alkaa tänään.

Välihuomautus. Vuonna 1966 valmistettiin Ivanovon alueella 2 217 500 000 metriä kangasta. Siellä tuotetaan aarpora- ja kutomakoneita, karsta- ja turvekoneita, autonostureita, kaivinkoneita ja hienomekaanisia kojeita. Tehtailla on 80 000 korkeakoulu- ja erikoissivistyksen saanutta työntekijää. Lastentarhoissa ja -seimissä on hoidettavana 77 000 pienokaista ja koulua käy 258 400 lasta. Korkeakouluissa on 23 400 opiskelijaa.

NELJÄS SIVU

Entä Ivan Zverev itse?

Valitettavasti esiintyy vieläkin käsitystä, että Zverevin tapaisista henkilöistä, jotka liittyivät puolueeseen vuosisadan alussa, on myöhemmin tullut divisioonan tai ainakin rykmentin komentajia, kansankomissaareja tahi joka tapauksessa viisivuotissuunnitelmien jättiläistyömaiden johtajia. Se on latteaa ajattelua. Vallankumous on taistelua uudesta elämästä kaikkia varten eikä uudesta asemasta valituille. Ja nojaten tässä taistelussa koeteltuimpiin jäseniinsä puolue lähetti jokaisen sinne, missä hän oli tarpeellisin.

Zverev ei sotinut kansalaissodan rintamilla. Häntä ei päästetty, hän oli tarpeen rautatiellä. Hän oli aina siellä, missä oli tarpeellisin. Kun oli hankittava leipää kutojille vaihtamalla sitä kankaisiin, hän lähti junan mukana Siperiaan. Kun oli pantava käyntiin koneenrakennustehdas, hänet lähetettiin tehtaalle. Kun oli järjestettävä opetusverstaat varikolle, hän järjesti ne. Täytettyään hänelle ominaisella tunnollisuudella kunkin toimeksiannon, hän palasi aina takaisin totuttuun viilaajan työhön.

Vuonna 1934 Ivan Zverevin piti siirtyä eläkkeelle. Tuo vuosi on Juri Gagarinin syntymävuosi. Mutta kun ensimmäinen avaruuslentäjä lensi raketilla Maan ympäri, Zverev seisoi edelleenkin viilapenkin ääressä. Hänet taivutettiin lähtemään levolle vasta vuosi sitten.

Työvuosia oli kertynyt 67. En rohkene arvailla eikä hän itsekään voi sanoa, montako tonnia rautaa on kulkenut hänen käsiensä lävitse. En rupea laskemaan hänen oppilaitaan. Tavatessaan heitä hänenkin erinomainen muistinsa pettää usein. Mutta mielestäni kysymys ei olekaan vain siitä, että hän on ansioitunut työmestari. Tärkeintä on muu. Ivan Zverev on niitä miehiä, jotka ovat vuosisadan vaihteesta meidän päiviimme laajentaneet tarmokkaasti vallankumouksen saavutuksia. Tärkeintä on se, että neuvostovaltaa on yhtä mahdotonta kuvitella ilman häntä, kuin aikoinaan oli mahdotonta kuvitella Venäjän Akatemiaa ilman Lomonosovia. Sillä juuri hän, Ivan Zverev, onkin neuvostovaltaa.

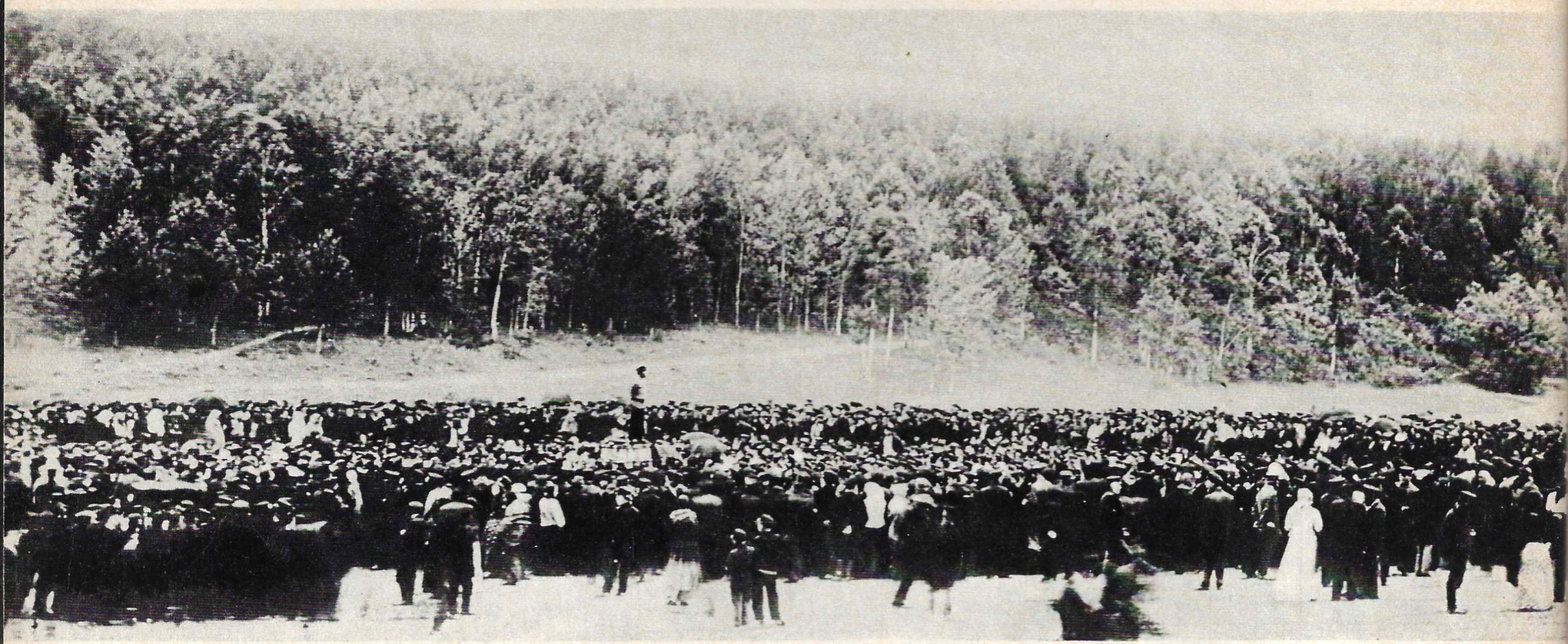

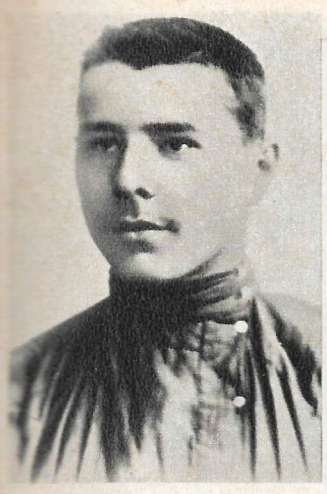

Ylärivin kuvat on otettu arkistoista — kaupungin ja Zverevien perheen arkistosta. Vasemmalla näemme työläisten Vappujuhlan Talka-joen rannalla. Kuva vuodelta 1905. Ivan Zverev ei näyttänyt silloin paljonkaan vanhemmalta kuin vieressä olevassa kuvassa. Mutta hän oli jo silloin rautatievarikon kommunistien johtaja. Kesällä 1905 alkoi Ivanovossa yleislakko. Talkan rannoilla pidettiin kokouksia joka päivä. Ivan Zverev myöskin kävi siellä melkein joka päivä. Haalistunut kuva (ryhmä lipun kanssa) on sodan ajoilta vuodelta 1943. Kuvassa on partisaaneja. Heidän joukossaan ovat I. M. Zverevin lapsenlapset Ljudmila ja Jevgeni (merkitty). Kymmenen vuotta sitten Ivan Zverev saattoi lapsenlapsiaan, silloisia ylioppilaita uudismaille. Ylioppilaiden hyviin perinteisiin kuuluu osallistuminen uusien maiden raivaamiseen. Kuvassa isoisän vieressä on Ljudmila. Kuvan on ottanut Jevgeni. Ljudmila ja Jevgeni asuvat nykyään talossa, jonka isoisä rakensi 40 vuotta sitten. Siellä otettiinkin eräs alakuvista. Vieressä olevassa kuvassa näemme I. M. Zverevin Ivanovon aarporatehtaan työläisten keskuudessa.

V. I. Lenin haaveili neuvostovallan alkuvuosina sadastatuhannesta traktorista. Nykyään maanviljelijöiden käytössä on enemmän kuin puolitoista miljoonaa traktoria ja yli puoli miljoonaa leikkuupuimuria. Maataloutta palvelevat erikoiset lentokoneet. Yksistään tänä vuonna käsitellään lentokoneista kemiallisesti 70 miljoonaa hehtaaria. J. Trankvillitskin ottamissa kuvissa näemme viiniviljelmien pölytystä Abrau-Djurson valtiontilalla ja viljankorjuuta Kubanilla.

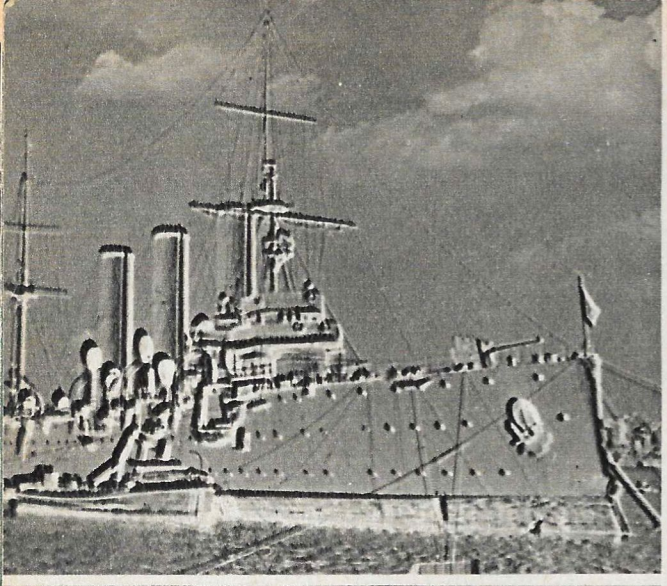

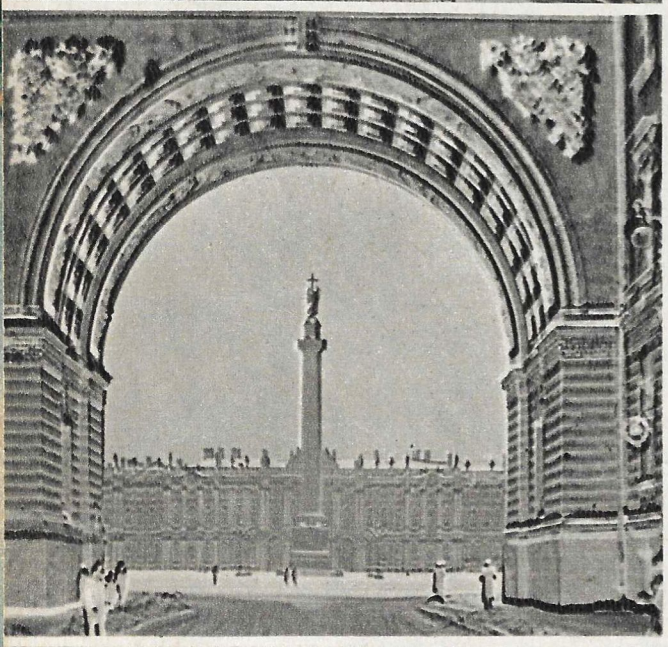

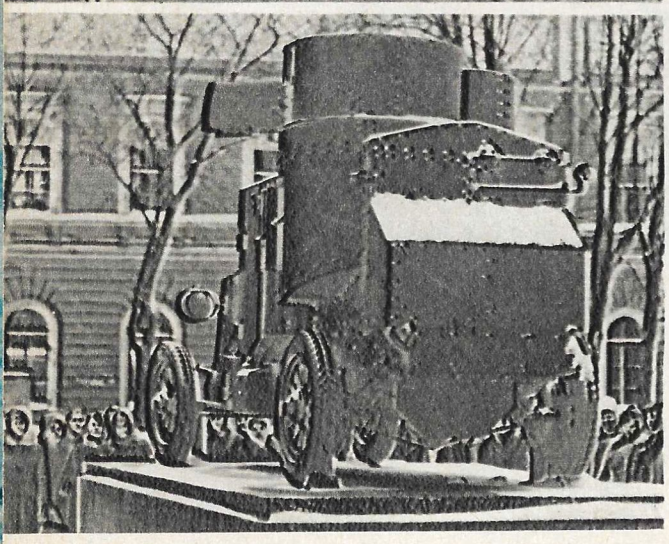

ISIEN TIETÄ

Puolet Neuvostoliiton asukkaista on syntynyt toisen maailmansodan jälkeen. Historia keskustelee heidän kanssaan vallankumouksen suorittaneiden, kansalaissodan ja imperialistien päällekarkauksen kestäneiden, vilun ja nälän kokeneiden isoisien huulin. Isoisien, jotka ovat antaneet voimansa nykyisen yhteiskuntamme rakentamisen hyväksi. Historia puhuu heille myös isien huulin. Isien, jotka puolustivat kotimaata fasisteilta sekä kunnostivat kaupunkeja ja tehtaita, kollektiivitiloja ja kaivoksia vihollisesta puhdistetulla suunnattomalla alueella.

Tänään he itse luovat historiaa, rakentavat tulevaisuutta, omaa ja lastensa maailmaa. Yli 23 miljoonaa heistä kuuluu Leniniläiseen kommunistiseen nuorisoliittoon.

He kansoittavat aamuisin luokkahuoneet ja luentosalit. He raivaavat uudismaita ja rakentavat voimalaitoksia, perustavat kaupunkeja Siperian taigalle ja laskevat jättimäisiä öljy- ja kaasuputkistoja halki koko neuvostomaan.

Iltaisin heidän edessään avautuvat teatterien, konserttisalien, kulttuuritalojen ja stadionien ovet. He osaavat tehdä työtä, levätä ja iloita.

Heillä on kaikki mahdollisuudet.

Historia on työskennellyt heidän hyväkseen. Nyt he työskentelevät sen hyväksi.

Valok. A. GARANIN.

Ei tarvitse olla kovinkaan nerokas kielitieteilijä voidakseen todeta, että sanaa "sanatorio" ei itse asiassa tunnettu venäjänkielessä vielä 50 vuotta sitten. Entisellä Venäjällä oli vain 60 vähäistä sanatoriota, joissa lomaili ja sai hoitoa 3 000 etuoikeutettua. Nykyään Neuvostoliitossa on 4 500 sanatoriota, ehkäisyparantolaa, lomakotia ja täyshoitolaa, joissa on 725 000 paikkaa. Niissä on kaikkea mitä tarvitaan terveyden kohentamiseen. Ammattiliittojen omistamien hoitoloiden laajan verkoston ohella on olemassa paljon kollektiivitilojen, tehtaiden ja muiden laitosten omistamia parantoloita, lomakoteja, täyshoitoloita ja pioneerileirejä. Monet neuvostoliittolaiset sanatoriot ja lomakodit ovat hankkineet maailmanmaineen, ja kylpylähoitojärjestelmämme herättää vaativaistenkin asiantuntijoiden ihastusta.

Kysymys ei ole vain siitä, miten kylpylähoitomme on järjestetty. Olennaista on se, että siitä voivat päästä osallisiksi kaikki kansalaiset, koska ammattiliitot maksavat kokonaan tai osittain kustannukset oli sitten kysymyksessä sanatorio, matkailuleirintä tahi lasten kesäsiirtola. Viime vuonna hoitoloissa lomaili yli 8 miljoonaa työläistä ja toimihenkilöä. Noin 7 miljoonaa heistä sai paikan aina 70 prosentin alennuk-

YLI 18 MILJOONAA HENKEÄ LOMAILEE JA SAA HOITOA VUOSITTAIN SANATORIOISSA, LEPOKODEISSA, TÄYSHOITOLOISSA, EHKÄISYPARANTOLOISSA JA LASTENSIIRTOLOISSA

sella tahi ilmaiseksi. Mainittakoon, että työläisten ja toimihenkilöiden keskiansiot kasvoivat vuosina 1950—1966 yli 50%.

Olisi mahdotonta luetella kaikkia niin laajassa ja ilmastollisesti moninaisessa maassa kuin Neuvostoliitossa olevia lepopaikkoja ja -muotoja. Lomanviettopaikan valinta on joka vuosi varsin miellyttävän väittelyn aiheena perheen piirissä sekä ystävien ja tovereiden kesken. Valittavana on Kaukasia ja Krimin niemimaa, Baikal-järvi ja Tyyni valtameri, Volga ja Dnepr tai retkeilymajat lumilakisten vuorien solissa.

Suunnitellaan reittejä (matkailu ja retkeily on muodostunut yleiseksi harrastukseksi, jota "potee" noin 50 miljoonaa henkeä), viitoitetaan auto- ja laivaretkiä.

Miljoonat neuvostokansalaiset tutustuvat lomansa aikana kotimaansa nähtävyyksiin. Moskova, Leningrad, Kiev, Samarkand ja Buhara, Novgorod, Pihkova ja Kiži vetävät tunnetusti puoleensa lukuisia turisteja muista maista. Ulkomailla on kuitenkin vähemmän tunnettua, että valtava määrä neuvostoliittolaisia matkailijoita käyttää lomansa oppiakseen tuntemaan paremmin maansa monivuosisataista historiaa ja nykyisyyttä.

Oikeus lepoon on perustuslailla säädetty. Luonnollista on myös se, että tämän oikeuden edelle on kirjoitettu oikeus työhön. Tämä yhdistelmä juontuu luonnollisesti ja johdonmukaisesti yhteiskuntamme olemuksesta.

Todettakoon, että lähtiessään eläkkeelle kansalainen ei menetä oikeutta terveydenhuoltoon. Monissa kylpylöissä näemme nuoremman väen joukossa veteraaneja, jotka olivat rakentamassa ensimmäisten 5-vuotissuunnitelmien tehtaita, kyntämässä ensimmäisiä hehtaareja yhteistettyjä maita, ase kädessä puolustamassa kansan oikeutta onneen.

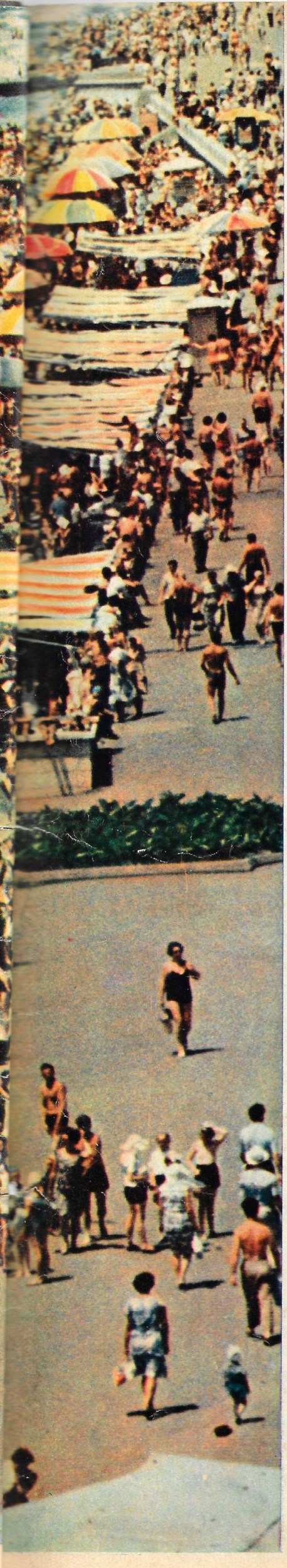

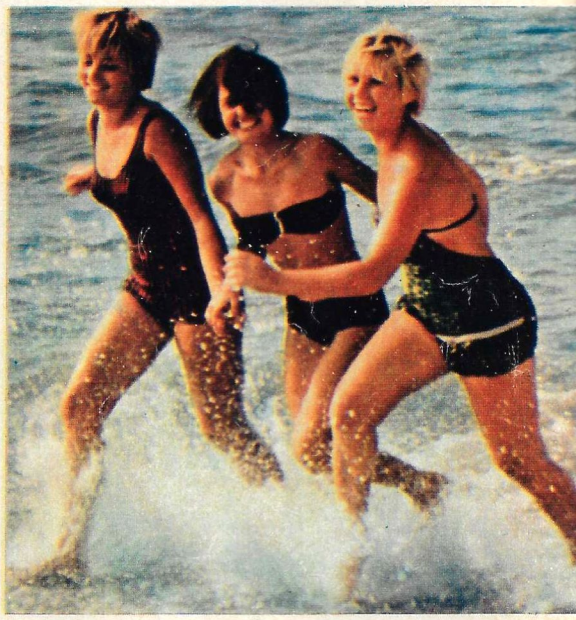

M
118
M
617

TIEDE: 1917 ja 1967

Professori Feodor PETROV, NKP:n jäsen vuodesta 1896.

Taistelut päällekarkaajia ja valkokaartilaisia vastaan Kaukoidässä olivat tuskin päättyneet, kun minut kutsuttiin Moskovaan. Täällä minulle ilmoitettiin, että puolueen keskuskomitean päätöksellä minut oli nimitetty sangen omalaatuisen järjestön johtajaksi. Sen nimi oli "Glavnauka" (tieteen päähallinto). Nykyään on mahdoton kuvitella, että yhdellä laitoksella olisi niin laajat tehtävät kuin sillä. Varhaisesta aamusta iltamyöhään talomme käytävät ja huoneet olivat kansoitetut. Tiedemiehet yrittivät saada varoja laboratorioiden kalustamiseen. Keksijät vaativat käsittelemään uusia suunnitelmiaan. Museoiden johtajat vaativat rakennustaiteellisten muistomerkkien ottamista valtion suojelukseen. Runoilijat valittivat, että heidän kokoelmiensa julkaisemiseen ei anneta paperia. . . Ja tämä kaikki — tärkeä ja vähäpätöinen, vakava ja toisinaan huvittavakin vaati viipymätöntä ratkaisua, sillä laitoksemme täydellinen nimi kuului: VSFNT:n kansanvalistuskomissariaatin tieteellisten ja taiteellisten laitosten sekä museo-, teatteri- ja kirjallisuusjärjestöjen päähallinto.

Oli äärimmäisen vaikeaa, mutta myös hauskaa työskennellä. Päähallinnossa kävi ihmisiä, joiden nimet tuntee nykyään koko maailma. Luonamme kävi kuulu kasvienjalostaja Ivan Mitšurin tuoden tullessaan kokeilujensa luontaistuloksia, jättiläishedelmiä. Konstantin Tsiolkovski kertoi tulevasta murtautumisesta avaruuteen. Nikolai Žukovski puhui vakaumuksellisesti nopeista jättiläislentokoneista. . . Silloisessa takapajuisessa, sodan ja päällekarkauksen kiusaamassa nälkäisessä maassa nuo puheet tuntuivat usein toteutumattomalta haaveelta.

Muistelen matkaani maailmankuulun fysiologin Ivan Pavlovin luo, kun Lenin oli allekirjoittanut asetuksen hänen laboratorionsa auttamisesta. Akateemikko istui kylmässä huoneessa turkki päällä ja karvalakki päässä. Kysymykseen, mitä kuuluu, tiedemies kohautti olkapäitään ja sanoi: "Mitä voisi kuulua? Koe-eläimiä ei riitä, eikä ole millä niitä ruokkisikaan, ei ole polttopuita. Tiedättekö te siellä Glavnaukassa siitä mitään?"

Tiesimme hyvinkin. Tiesimme ja teimme kaikkemme säilyttääksemme kaiken parhaan tieteessä ja ennen kaikkea sen työntekijävoimat. Noina vuosina Maksim Gorki antoi tieteelle suunnatonta apua. Hän järjesti tiedemiesten elämän parantamisen keskustoimikunnan, hankki puu-, vaate- ja elintarvikemääräyksiä (toisinaan ne tosin supistuivat sataan grammaan leipää). . .

Oli toisenlaisiakin "intoilijoita": vasemmistolaisten tempausten kannattajat kehottivat hävittämään kaiken, mitä oli jäänyt entisiltä ajoilta ja rakentamaan tyhjälle paikalle uuden tieteen. Heidän ehdotuksensa eivät luonnollisestikaan saavuttaneet kannatusta. Sosialistinen järjestelmä on tieteellinen yhteiskunta. Oikeat kommunistit suhtautuvat tieteeseen syvällä kunnioituksella.

Jo joulukuussa 1918 Pietarissa avattiin Optinen instituutti, neuvostovallan perustamien tieteellisten laitosten esikoinen. Sen ensimmäisenä vuosipäivänä instituutin johtaja professori D. Roždestvenski sanoi että tiedemiehille ovat avautuneet sellaiset näköalat, jollaisista "yliopistovirkailijat eivät voineet ennen edes haaveilla". Huolimatta vaikeuksista, nälästä ja vilusta ja siitä, että tieteelliset laitokset olivat kansalaissodan takia joutuneet eristetyiksi maailman tieteestä, Optinen instituutti ryhtyi tutkimaan atomirakennetta, spektrianalyysin perusteella. Samana vuonna 1918 Moskovaan perustettiin Aerohydrodynamiikan keskusinstituutti TSAGI. Nerokas Leonardo da Vinci ennusti aikoinaan: "Potkuri, pyhä potkuri nostattaa meidät ilmaan." Ja TSAGI:ssa Žukovski laati ensimmäisenä viimeistellyn potkuriteorian. Samoihin aikoihin M. Bontš-Bruevitš järjesti Nižni Novgorodin laboratoriossa ensi kerran Venäjällä omaperäisten katodiputkien tuotannon. Ja valtion koetehtaan radio-osastolla alkoivat televisiokokeilut. Pietariin perustetussa fysikaalis-teknisessä instituutissa A. Joffe valmisti ensimmäiset puolijohteet ja ryhtyi tutkimaan atomiytimen hajoittamista nopeilla elektroneilla ja voimakkailla röntgensäteillä. Samoina vuosina aloittivat hänen johdollaan taipaleensa tieteessä nuoret fyysikot N. Semjonov ja P. Kapitsa. Fysikaalis-teknisessä instituutissa aloittivat työnsä I. Kurtšatov, A. Aleksandrov ja J. Hariton. Fyysikko A. Fridman kehitti yleistä suhteellisuusteoriaa, biologi N. Vavilov kirjoitti maailmankuuluiksi myöhemmin tulleet teoksensa genetiikasta, akateemikko P. Lazarev tutki Kurskin magneettianomaliaa. . . Esimerkkien luetteloa voitaisiin jatkaa, mutta nämäkin riittävät todetaksemme, että Venäjän tiede jatkoi panoksensa antamista maailman tietoaarteistoon. "Kulttuurinpimennystä", josta länsimainen lehdistö pauhasi ahkeraan, ei koittanut Venäjällä.

Tsaarin komennolta oli jäänyt perinnöksi 18 tieteellistä laitosta. Jo viiden vuoden kuluttua niitä oli ainoastaan Valistusasiain kansankomissariaatin alaisuudessa 57. Oli tullut aika pohtia vakavasti, miten niin mahtavan tiedemiesjoukon työ oli järjestettävä. Tieteen päähallintoa kehotettiin pyrkimään ensi kädessä siihen, että tutkimukset sidottaisiin sosialistisen rakennustyön tarpeisiin. Maamme talouselämä kehittyi tarkasti laadittujen suunnitelmien mukaisesti. Siksi tieteenkin, jota ilman ei voitu tulla toimeen uusien suurten laitosten rakentamisessa, oli opittava suunnittelemaan saavutuksensa. Nykyään se on itsestään selvä asia, mutta kun tieteen päähallinto esitti niinä vuosina tällaisen ehdotuksen tieteellisten työntekijäin yleisvenäläisessä edustajakokouksessa, siitä kehkeytyi kiihkeä väittely. Eräät katsoivat, että tieteen suunnitteleminen on "bolševikkien päähänpisto", tieteen profanointia, että tiede on yksilöllistä luomistyötä, joka ei siedä minkäänlaista puuttumista "ulkoakäsin".

Todelliset tutkijat käsittivät kuitenkin tieteen suunnittelun järkevyyden. Sitä puolustivat Tiedeakatemian presidentti A. Karpinski, varapresidentti V. Steklov, akateemikot S. Oldenburg, V. Komarov ja silloin vielä nuoret A. Fersman, S. Vavilov ja N. Semjonov. Omalla esimerkillään he osoittivat vakuuttavasti, että voimien suunnitelmallinen sijoittelu ei suinkaan taita tiedemiehen luovan mielikuvituksen siipiä, vaan päinvastoin tukee niitä nousussa.

Siitä on kulunut jo monia vuosia. Tieteen päähallinto teki tehtävänsä ja muuttui historiaksi. Mutta periaatteet joiden pohjalla ryhdyimme järjestämään vallankumousta edeltänyttä "kammio"-tiedettä uuteen malliin ja suunnittelemaan valtavan tiedemiesyhteisön rynnistystä ovat kestäneet ajan kokeen.

Muinaisegyptiläisen tarun mukaan tieteen keksi eräs jumalista, ihmisen lepotilan vihollinen. Johtaessani tieteen päähallintoa muistelin usein tuota tarua. Lepotila ja tiede ovat tosiaan sovittamattomia. "Ikuinen taistelu" tiedon puolesta ei voi koskaan päättyä. Rousseau kysyi aikoinaan: "Olemmeko me tosiaan luotu sitä varten, että kuolisimme kaivon partaalla, minne totuus on piiloutunut?" Tänään vastaus on selvä: uupumaton ihmiskunta tulee alati ammentamaan tietoja tuosta lähteestä ja tavoittamaan sen pohjalla kimmeltävät totuuden jalokivet.

VAIN TIETEEN EDUSTAJIEN JA TYÖLÄISTEN YHTEISVOIMIN — VAIN HEIDÄN YHTEISTYÖLLÄ VOIDAAN HÄVITTÄÄ TYYTEN KURJUUDEN, TAUTIEN JA LIAN PAINAJAINEN. JA SE KYLLÄ TEHDÄÄN. TIETEEN EDUSTAJIEN, PROLETARIAATIN JA TEKNIIKAN LIITON EDESSÄ EIVÄT KESTÄ MITKÄÄN PIMEYDEN VOIMAT.

V. I. Lenin, 1920.

V. KIRILLIN, Neuvostoliiton ministerineuvoston varapuheenjohtaja, Tieteen ja tekniikan valtionkomitean puheenjohtaja, akateemikko.

Nyt, Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen 50-vuotispäivän lähestyessä, on sangen ajankohtaista muistella ensi askeleita, joita neuvostomaa otti ensiluokkaisen tieteen ja tekniikan luomiseksi. Onko siinä jotain ihmeellistä, että heti neuvostovallan olemassaolon ensi päivinä, taloudellisen sekasorron ja kansalaissodan aikana ryhdyttiin päättäviin toimenpiteisiin uusien tieteellisten tutkimuslaitosten perustamiseksi ja mahdollisimman hyvien työolojen luomiseksi tiedemiehille?

Vastaisin näin: se on todella ihmeellistä, mutta sitä ei pidä ihmetellä. Vain kommunistinen puolue, jonka politiikan perustana ovat marxismin—leninismin tieteelliset katsomukset, vain työläisten ja talonpoikain hallitus, joka on kiinteässä yhteydessä työtätekeviin ja sen vuoksi katsoo rohkeasti ja varmasti maansa tulevaisuuteen, saattoivat silloisissa mitä raskaimmissa oloissa laskea Neuvostoliiton tieteen ja tekniikan voimallisen kehityksen perustan.

Siitä on vierähtänyt jo melkoinen aika. Tieteen ja tekniikan nykyistä tasoa maassamme ei voida tietenkään edes verrata siihen, mitä oli Venäjällä ennen vallankumousta ja ensimmäisinä Lokakuun vallankumouksen jälkeisinä vuosina. Mutta me kunnioitamme syvästi sitä vaikeaa ja tarpeellista työtä, jonka ansiosta luotiin neuvostotieteen kehityksen perusta. Me arvostamme syvästi niitä miehiä, jotka V. I. Leninin johdolla suorittivat tuota työtä.

Yleisesti myönnetään, että meidän päivinämme tieteellä on yhteiskunnan kehityksessä ja sosiaalisessa edistyksessä suurempi merkitys kuin koskaan aikaisemmin. Tämä koskee vielä huomattavammassa määrin sosialistista valtakuntaa, Neuvostoliittoa, jonka koko kehitys tapahtuu tieteellisellä pohjalla.

Tiede avaa meidän aikanamme mitä laajimpia näköaloja ja ennennäkemättömiä mahdollisuuksia. Matemaatikkojen ja insinöörien työn tuloksena luodut nykyaikaiset nopeatoimiset tietokoneet pystyvät suorittamaan satoja tuhansia ja jopa miljoonia matemaattisia ja loogisia operaatioita sekunnissa ja ovat korvaamattomina apulaisina mitä vaikeimpien laskelmien suorituksessa, erilaisten talouselämää ja johtamista koskevien tehtävien ratkaisemisessa. Tietokonetekniikan käytöllä on erikoisen suuret näköalat suunnitelmallisesti kehittyvien sosialististen maiden talouden suunnittelussa sekä teknologisessa ja taloudellisessa johtamisessa. Emme ilmeisesti osaa vielä edes kuvitella riittävän selvästi kaikkia niitä mahdollisuuksia, joita tietokoneiden laaja käyttö suo. Tieteen ja tekniikan kehityksen uusi vaihe, joka liittyy nykyaikaisten tietokoneiden rakentamiseen ja käyttöön ja jota monet pitävät nykyaikaisen teknisen edistyksen loistavimpana sivuna, tulee epäilemättä kantamaan arvokkaan hedelmän.

Fysiikka myöskin elää mainiota kehitysvaihetta. Käyttämällä voimallisia kokeilumahdollisuuksiaan aineen rakennetta tutkivat tiedemiehet ovat löytäneet monia kymmeniä niin sanottuja alkeishiukkasia ja todenneet noiden hiukkasten pystyvän keskinäisiin muutoksiin, joita rajoittavat eräät määrätyt olosuhteet. Niinkään suurenmoiset ihmisälyn saavutukset fysiikan alalla kuin suhteellisuusteoria ja kvanttimekaniikka eivät pysty selittämään teoreettisesti mikromaailmassa havaitsemiamme ilmiöitä. Useimpien tiedemiesten mielestä fysiikka on nykyään merkittävien löytöjen partaalla, jotka epäilemättä suovat ihmiskunnalle uusia mahdollisuuksia. Tiedämme että tutkimukset atomiytimen alalla johtivat atomienergetiikkaan, joka on saamassa yhä vankemman jalansijan ja jonka kehittämisessä neuvostoliittolaisilla tiedemiehillä on tunnetusti tärkeä osuus.

Fysiikka ja kemia ovat luoneet näköalat erilaisten uusien aineiden ja tarvikkeiden valmistamiselle mitä erilaisimpiin tarkoituksiin. On jo luotu seostettuja teräksiä ja lejeerinkejä, jotka ovat noin kymmenen kertaa lujempia kuin tavallinen hiiliteräs. Mutta tämä ei ole läheskään ääriraja. Tiedetään että metallien teoreettinen lujuus on vielä useita kertoja suurempi kuin mitä on saavutettu. Luodaan uusia aineita, joilla on tärkeitä erikoisominaisuuksia: kuumuudenkestäviä, puolijohteita, superjohteita ym. Tämä on erittäin merkityksellistä tekniikan kehitykselle. Riittänee kun mainitsemme, että niobin-zirkoniumin lejeeringintapaisten superjohtavien aineiden luominen, siis aineiden, joilla on tietyissä oloissa olematon sähköinen vastus, avaa mitä mielenkiintoisimpia näköaloja ylipitkien voimansiirtolinjojen rakentamiselle.

Kemian kehitys suo mahdollisuuden valmistaa erittäin tehokkaita lannoitteita sekä maataloudelle vahingollisten kasvien ja eläinten torjumisessa tarvittavia aineita, luoda uusia aineita rakennusteollisuutta, sekä pukimien ja muiden hyödykkeiden valmistamista varten.

Useimpien tiedemiesten mielestä biologia myöskin elää nykyään erittäin mielenkiintoista aikaa. On saatu tärkeitä tuloksia elävän materian rakenteen sekä siinä tapahtuvien prosessien tutkimisessa. Näiden tutkimusten tuleva kehitys, muun muassa perinnöllisyysilmiöiden tutkiminen johtaa todennäköisesti tärkeisiin käytännöllisiin tuloksiin. Voidaan toivoa, että käy mahdolliseksi uusien, ominaisuuksiltaan erittäin arvokkaiden kasvilajien ja eläinrotujen jalostaminen.

Kosmisen avaruuden tutkimisessa saavutetut tulokset ilmentävät kenties erikoisen selvästi ihmisen voimistuvaa valtaa luontoon nähden. Tällaiset tutkimukset, joissa neuvostotiedemiehillä on erikoisen mainittavia saavutuksia, tuottavat jo nyt käytännöllisiä tuloksia. Tämä koskee muun muassa radio- ja televisioyhteyttä sekä sääennustuksen parantamista. Ihmiskunta ottaa avaruuden tutkimisessa tietenkin vasta ensi askelia ja on sangen vaikea puhua niistä tuloksista, jotka odottavat meitä tulevaisuudessa. Niistä on vaikea puhua, koska tutkitaan tuntematonta. Varmaa on vain se, että kosmisten tutkimusten kehitys luo uusia näköaloja ja äärettömän laajoja mahdollisuuksia.

Sen valtavan huomion ansiosta, jota Neuvostoliitossa on aina osoitettu ja osoitetaan tieteen kehitystä kohtaan, on onnistuttu aikaansaamaan paljon. Neuvostotieteen mahdollisuudet ovat Lokakuun vallankumouksesta kuluneena aikana lisääntyneet verrattomasti. Neuvostoliitossa toimii nykyään korkeakoulujen professorit ja lehtorit mukaanluettuna yli 700 000 tieteellistä työntekijää. Yksistään tieteen tohtoreita on nykyään puolitoista kertaa enemmän kuin vallankumousta edeltäneellä Venäjällä oli kaikkiaan tieteellisiä työntekijöitä ja korkeakoulujen opettajia. Neuvostotiede pystyy nykyään ratkaisemaan mitä tehtäviä hyvänsä olivatpa ne kuinka vaikeita tahansa.

Tieteellisten laitosten toiminnan parantaminen, sen tuloksellisuuden lisääminen sekä tieteen ja käytännön saavutusten parempi hyväksikäyttö on yhtä tärkeä kuin vaikeakin tehtävä. Sen ratkaisemiseksi työskentelee maan ylin tieteellinen elin, Neuvostoliiton tiedeakatemia, tasavaltojen ja eri alojen tiedeakatemiat, ministeriöt, tieteelliset ja tekniset seurat ja monet muut järjestöt. Jossain kenties hyvin vähäisessä määrin voitaisiin rinnastaa Lokakuun vallankumouksen jälkeen muodostetun "Glavnaukan" toimintaa Tieteen ja tekniikan valtionkomitean toimintaan.

Puhuen hyvin yleisesti voisimme sanoa komitean toiminnan käsittävän seuraavat tehtävät: tieteen ja tekniikan tärkeimpien kehityssuuntien suunnittelu, tieteellisten laitosten toiminnan tehokkuuden lisääminen sekä tieteen saavutusten hyväksikäytön parantamiseen tähtäävien toimenpiteiden viitoittaminen, tieteellisen ja teknillisen tiedoitustoiminnan parantaminen, Neuvostoliiton ja muiden maiden tieteellisen ja teknillisen kanssakäymisen kehittäminen.

Komitean toiminnasta on täysin mahdotonta kertoa yksityiskohtaisesti. Tuskin tarvinnee liioin sanoa, että tieteen ja tekniikan parempaan kehittämiseen tähtäävän työn järjestäminen on sangen vaikea ja monisärmäinen tehtävä. Haluaisimme sanoa vain muutaman sanan suunnittelusta tieteen ja tekniikan alalla.

Vaikeinta on tietysti perustieteiden kehityssuunnitelman laatiminen: on mahdotonta ennustaa milloin ja millä tieteen alalla syntyy uusi tärkeä löytö. Sen vuoksi perustieteiden kehittämisen suunnittelu rajoittuu lähinnä ajankohtaisimpien suuntien määrittelemiseen, jotta niille keskitettäisiin huomattavimmat henkiset ja aineelliset voimavarat. Mitä tulee tärkeimpien tieteellisten ja teknillisten ongelmien ratkaisemiseen, niin siinä voidaan suorittaa ja suoritetaan suunnittelua paljon konkreettisemmin.

Neuvostoliittolaiset tiedemiehet valmistautuvat Lokakuun vallankumouksen 50-vuotispäivän viettoon uusin saavutuksin. He haluavat tehdä mahdollisimman paljon kansansa onnen sekä rauhan lujittamisen ja maailman sosiaalisen edistyksen hyväksi.

NEUVOSTOLIITTO
VALTAMEREN TAKANA

"MAA AUTTAA MEITÄ ymmärtämään itseämme paremmin kuin mitkään kirjat, sillä maa tekee meille vastusta. Ihminen oppii tuntemaan itsensä kamppailussa esteitä vastaan. Mutta tuossa kamppailussa hän tarvitsee työkaluja, tarvitsee höylän tai auran. Muokatessaan peltoaan talonpoika vähitellen riistää luonnolta tämän erinäisten salaisuuksien arvoituksen ja hankkii kaikkikäsittävää totuutta."

Antoine de Saint Exupéry aloitti näillä mainioilla riveillä kirjansa, jonka hieman muunnettu nimi on otettu Montrealin maailmannäyttelyn tunnukseksi: "Maa ja ihmiset". Sen järjestäjät päättivät näyttää kuinka ihminen uudistaa planeettaa, joka on antanut hänelle elämän; kuinka hän lannistaa luonnonvoimia ja muodostuu maan valtiaaksi. Siihen on sisällytetty vielä eräs ajatus: näyttelyn tulee auttaa kansoja tuntemaan toisensa paremmin, edistää niiden yhteistyön kehittämistä.

Kanadalaiset, joilla Expo-67 on sattunut yhteen kansallisjuhlan, perustuslain 100-vuotispäivän kanssa, ovat tehneet valtavan työn. Se jo sinänsä osoittaa ihmisen mahdollisuuksia. Leveälle ja vuolasvirtaiselle St. Lawrencen joelle, jolla voivat liikennöidä jopa valtamerialukset, on rakennettu keinotekoinen Notre-Damen saari järvineen, kanavineen ja puistoineen. Rakentajat laajensivat viereistä St. Helenin saarta ja kohottivat satamaa suojaavaa aallonmurtajaa. Joen pohjasta kaivettiin ja siirrettiin autoilla 29 miljoonaa tonnia maata. Näin syntyi näyttelyalue.

SITÄ, MINKÄ YLEISÖ NYT NÄKEE, on vaikea sanoa "näyttelyksi". Se on kaunista ja samalla suurenmoista. Se herättää kunnioitusta, sillä täällä on todella onnistuttu monessa suhteessa aineellistamaan ihmisälyn ja rakentavan työn saavutukset. Samalla ei voi olla ajoittain tuntematta vuosisadan ristiriitaisuuksia.

Expo-67:n mittasuhteita osoittavat numerot. Edellisessä, Brysselin maailmannäyttelyssä oli edustettuna 45 valtiota. Montrealissa on 62. Saarta on erikoisen kiinnostavaa katsella ylhäältä käsin: toistasataa näyttelyhallia eikä ole kahta samanlaista.

Isännät itse ovat edustettuna ansiokkaasti. Kanadan näyttelyrakennus näkyy kaikkialle. Sitä kruunaa 9-kerroksinen ylösalaisin käännetty teräspyramiidi "Katimavik". Eskimoiden kielellä se tarkoittaa "kohtauspaikkaa". Sitä paitsi maan kaikki provinssit ovat edustettuna itsenäisesti. Erikoisen kiinnostavia ovat Ontarion näyttelyosastot: viiden metrin korkeuteen maasta lavalle sijoitetut pyramidikuviot. Samoin on mielenkiintoinen hiotuilla tahoillaan kimmeltävä Quebecin näyttelyhalli. Itsenäisesti esittäytyvät myös eräät kanadalaiset yhtiöt. Valtion historia ja sen nykyisyys on esitetty laajasti ja monipuolisesti. Havaitsemme pyrkimyksen esitellä maan näköalat ja todella vakiinnuttaa riippumattomuus eteläisestä naapurista.

IHMISKUNNAN KEHITYSTIE... Kuinka ihminen elää maailmassa ja uudistaa sitä. Tätä voi miettiä paljon siirtyessään toisesta näyttelyrakennuksesta toiseen, mutta yhtä paljon aihetta mietiskelylle antaa yleisö itsekin. Niinpä heti näyttelyn avaamisen jälkeen Montrealin lehdet alkoivat kirjoittaa yleisön erikoisesta kiinnostuksesta Neuvostoliiton näyttelyosastoa kohtaan. Sen edessä on alinomaa väkeä ja tuon tuostakin syntyy jonoa. Miljoonas kävijä todettiin ensimmäiseksi Neuvostoliiton osastolla jo toisen viikon lopulla.

Mikä vetää ihmisvirtoja paviljonkiimme? Ilmeisesti ennen kaikkea mielenkiinto itse maata kohtaan, joka viettää tänä vuonna 50-vuotisjuhlaansa. Kanadalaiset, amerikkalaiset ja planeetan etäisimmiltä kolkilta saapuneet turistit haluavat tietää mahdollisimman paljon toisesta maailman kahdesta suurimmasta valtiosta, ensimmäisestä sosialistisesta valtakunnasta. "Ei ole helppo lähteä käymään luonanne. Täytyy käyttää hyväksi sitä, että olette tulleet tänne ja katsoa kaikki tarkasti." Tämän sanoi minulle eräs iäkäs kanadalainen farmari.

Mutta paviljonki itsekin houkuttelee puoleensa. Sitä pidetään eräänä kiinnostavimmista. "Kun kävelin näyttelyrakennuksessa, minusta tuntui, että näin ihmeen toisensa jälkeen." Tämä on Montrealin kaupunginjohtajan Jean Drapeaun käsitys.

Monien mielestä neuvostopaviljongin rakennustaiteellisessa asussa on toteutunut ihmisälyn rohkeus ja lennokkuus. Eräät vertaavat rakennusta starttikenttään. Sisäänkäytävän luona olevaan monumentaaliseen "Sirppi ja vasara" -veistokseen on hakattu Neuvostoliiton näyttelyn tunnus: **"Kaikki ihmistä varten, kaikki ihmisen hyväksi"**. Siinä on myös perustuslaista sanat, jotka koskevat neuvostotasavaltojen tasa-arvoisuutta. Vieressä on isossa näyttelytaulussa "Asetus rauhasta", jolla valtiomme aloitti olemassaolonsa, sekä Moskovan sopimus ydinkokeilujen kieltämisestä kolmessa väliaineessa. Näyttelyvieras tutustuu heti sekä neuvostopaviljongin teemaan, että rauhan ja kansojen ystävyyden aatteisiin, jotka ovat jo puoli vuosisataa olleet määräävinä neuvostovaltion politiikassa.

EDELLEEN JOKAINEN NÄKEE joko kaiken, tai sen mikä häntä kiinnostaa. Saleissa on tuhansia näyte-esineitä, jotka valaisevat elämäämme kaikilta sen eri puolilta: voi pysähtyä Jeniseille rakennettavan maailman suurimman Krasnojarskin vesivoimalaitoksen pienoismallin luo, katsella Öljykallioiden — avomerelle rakennettujen öljykenttien ja kaupungin pienoismallia, nähdä napapiirin taakse rakennetun apatiittilannoitetehtaan tahi täysin koneellistetun ja automatisoidun masuunin...

Yleisö saa tietää myös Neuvostoliiton kansalaiselle suoduista lepomahdollisuuksista sekä kansan terveydensuojelun mittasuhteista. Asuinrakennustoimintaa esitellään yksityiskohtaisesti. Voi tutustua uuteen kazahstanilaiseen Kentaun kaupunkiin sekä peräpohjolaan suunnitellun aivan erikoislaatuisen Aihalin kaupungin pienoismalliin. Kaupunki katetaan kokonaan, kadut suojataan lumimyrskyiltä lasilla ja betonilla. Katuja aiotaan lämmittää samalla tavalla kuin taloja. Näyttely kertoo kuinka Neuvostoliitossa on 50 vuoden aikana rakennettu satoja uusia kaupunkeja ja lukuisia vanhoja on ajanmukaistettu.

Kosmisille tutkimuksille omistettu osasto on jännittävä. Korkealle ripustetussa kiiltävässä simpukankuoressa voi "lentää Kuuhun", kokea samaa kuin oikealla avaruusretkellä. Huomio kiintyy TU-144 -merkkisen lentokoneen pienoismalliin. Kone pystyy toimittamaan matkustajat Montrealista Moskovaan 3,5 tunnissa nykyisten 11 asemesta.

Yleisö näkee myös Volgan kaloja altaassa, elektronilaitteita, kelloja, valokuvauskameroita, soittimia, neuvostotaiteilijoiden teoksia ja kansantaiteen luomuksia. Halukkaat voivat käydä ravintolassa, maistaa siellä minkä hyvänsä liittotasavallan kansallisruokia. Monia kiinnostavat Moskavan, Kievin, Riian mannekiinien esitykset.

Näyttelyosastot vastaavat näyttelyn henkeä, sen tarkoitusta. Vieraskirjassa on lyhyt muistiinpano: "Fantastista". Tämän ainoan sanan alla on lukuisia allekirjoituksia. Näyttely auttaa tajuamaan myös tämän fantastisuuden reaalisuuden. "Neuvostopaviljongilla on valtava menestys", sanoi Expo-67:n ylikomissaari Pierre Dupuy.

Kanadassa matkustaessamme tapasimme ihmisiä, joiden tiedot Neuvostoliitosta ovat harmillisen niukat. Uskoisimme, että tällaisia tulee nyt olemaan vähemmän.

KANAVAN TOISELLA RANNALLA näkyy putkista koottu ja kuultavalla muovikelmulla verhottu pallo. Se on USA:n näyttelyrakennus. Se välkehtii auringonpaisteessa ja iltaisin hohtaa sisältäkäsin. Sen rakenne on kiinnostava. Näyttelyosasto herättää väittelyjä. "Montreal Starin" kertoman mukaan, "tutustuttuaan näyttelyyn ennen sen avausta useimmat amerikkalaiset kirjeenvaihtajat päätyivät johtopäätökseen, että amerikkalainen näyttely on epäonnistunut".

Muuten on jokaisen maan oma asia miten ja millaiseksi se itseään esittelee. Amerikkalaisten "näyte-esineiden" jou-

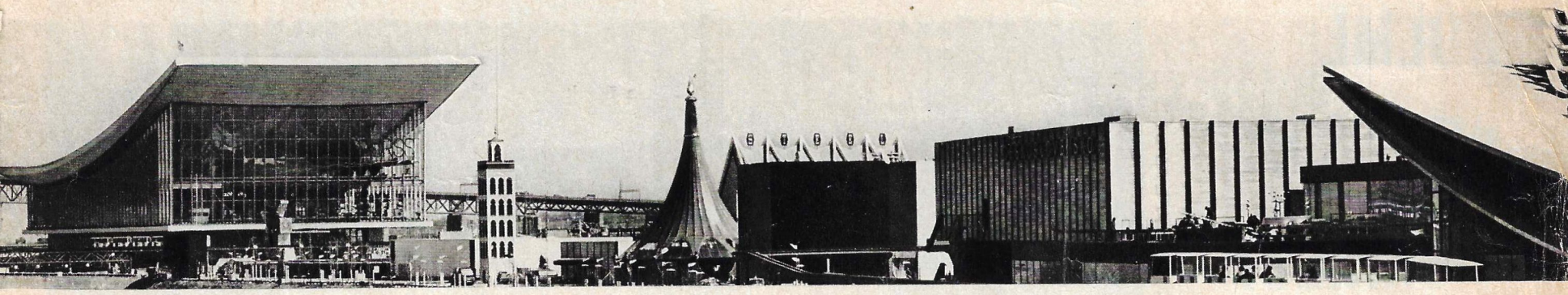

REPORTAASI EXPO-67:ssä OLEVASTA NEUVOSTOLIITON NÄYTTELYSTÄ.

kossa on myös saleissa kuljeskelevia kunniamerkeillään komeilevia merijalkaväen sotilaita, Vietnamin sodan osanottajia. Onko tuo se "panos" planeettamme kehittämisen hyväksi, josta amerikkalaiset ylpeilevät? Heti ensimmäisenä näyttelypäivänä todistettiin, että asia ei ole niin. Ryhmä amerikkalaisia nuorukaisia piti paviljongissaan istuvan mielenosoituksen. Heidän paitoihinsa oli ommeltu: "Viekää USA:n joukot pois Vietnamista!", "Rauha Vietnamiin!" Näin näyttely sai olennaisen täydennyksen.

Maailmannäyttelyssä tuntee ajan hengityksen, kun katselee Tšekkoslovakian ja Kuuban paviljonkeihin menevää yleisöä. Neuvostoliitto ei ole enää ainoa sosialistinen maa, eikä tietä sosialismiin osoita enää vain meidän näyttelymme. Tšekkoslovakian paviljongissa on terästä ja lasia, kertomus maan korkeasta teollisuustasosta. Siellä on myös ihastuttava lasten nurkkaus, oikea satujen maailma. Kuuba kertoo vallankumouksen jälkeen tehdystä työstä, talouselämän, kansanvalistuksen ja lääketieteen kehittämisessä saavutetusta menestyksestä.

Monia vetävät puoleensa Intian sekä Afrikan nuorten valtioiden näyttelyrakennukset. Ranskan näyttely on mielenkiintoinen. Siellä ovat monipuolisesti edustettuna maan tieteelliset saavutukset, sen taide keskiajalta aina meidän päiviimme. Kiinnostavia ovat ranskalaisten kaupunginrakentajien suunnitelmat: millainen on Pariisi vuonna 2000?

Kansojen yhteistyön teema kuvastuu tavalla tahi toisella monissa näyttelyissä. Niinpä Yhdistyneen Arabitasavallan näyttelyssä on seinämaalaus: Neuvostoliiton kanssa Niilillä yhdessä rakennettavan voimalaitoksen suurenmoinen rakennustyömaa. Kansojen yhteistyö onkin se tie, joka vie ihmisen arvon mukaiseen tulevaisuuteen.

On hyvin tärkeää, että monet miljoonat kulkevat suurnäyttelyn kautta.

O. MOŠENSKI.

Montreal—Moskova.

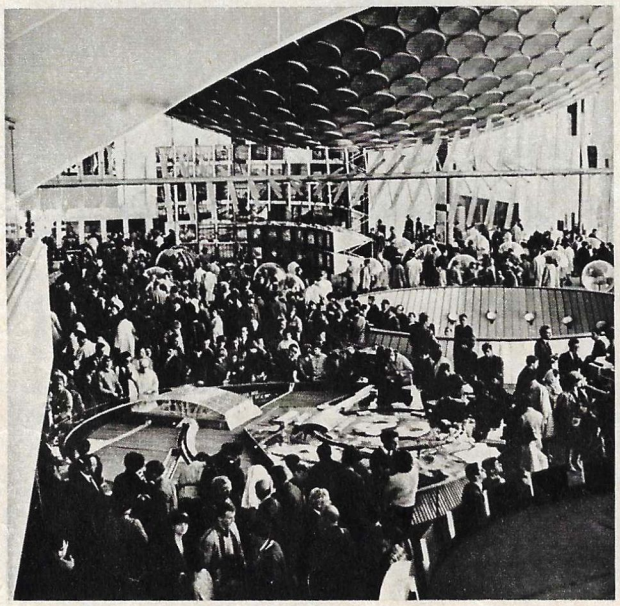

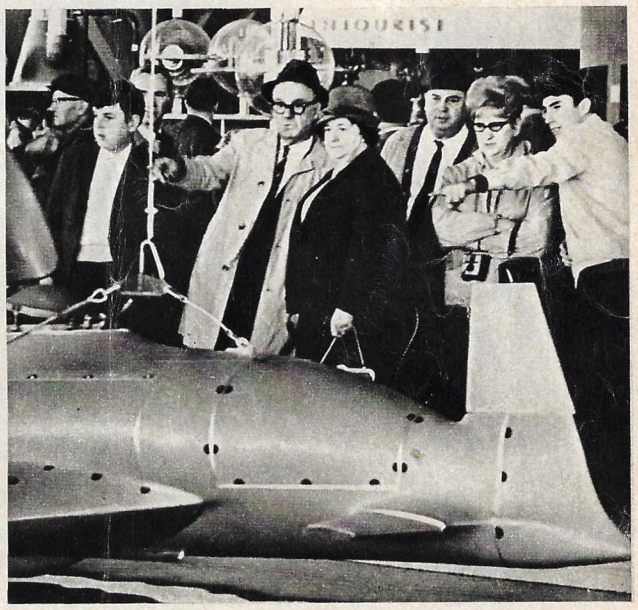

Neuvostoliiton paviljonki (yläkuvassa äärimmäinen vasemmalla) herättää yleisön vilkasta huomiota. Vieraiden kasvoista havaitsee helposti tyytyväisyyttä, uteliaisuutta, vakavaa kiinnostusta. Viimeisessä kuvassa näemme turkmenialaisia tanssijattaria esiintymässä tasavallan kansallispäivänä. Valok. J. KASSIN (TASS).

KOLME WELLSIN VIERAILUA

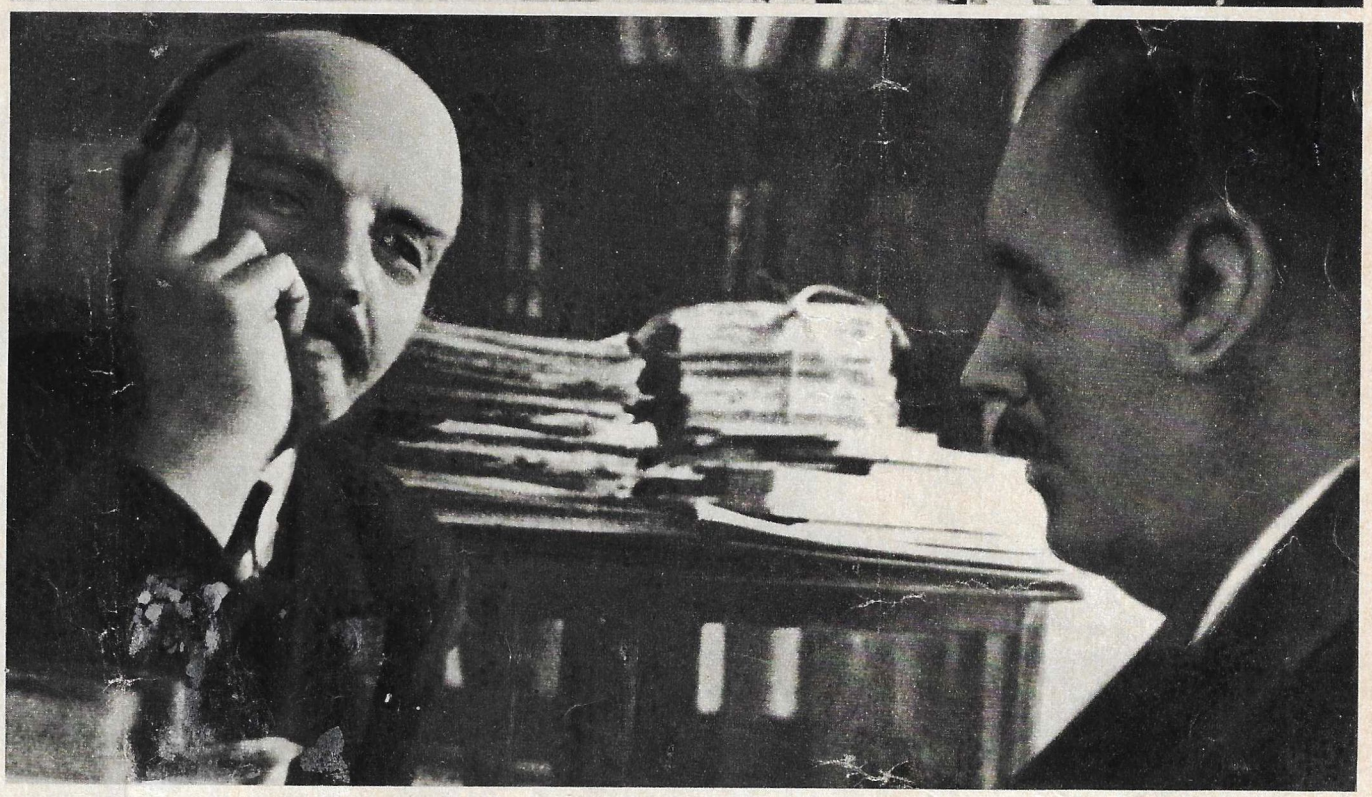

Tunnettu englantilainen kirjailija Herbert Wells kävi maassamme kolmasti. Ensi kerran hän vieraili ensimmäisen maailmansodan edellä. Kirjailija kävi Pietarissa, Olhavanjoella ja Moskovassa. Toisella vierailulla — kansalaissodan ollessa kiivaimmillaan — ja kolmannella 1934 Wells kävi Leningradissa ja Moskovassa. Lainaamme kirjailijan teoksista kolme otetta, jotka kuvaavat hänen vaikutelmiaan.

V. 1914 Koko Venäjä vaikuttaa matalalta mustalta rannalta vasemmalla ja matalalta mustalta rannalta oikealla, missä häämöttää harvassa kitukasvuisten puiden ryhmiä, jonkin luostarin kupoleja ja kattoja hyvin pienenä ja hyvin etäällä. . .

Venäjällä tunnen ensi kerran eläissäni olevani maassa, missä kristinusko vielä elää. Ihmisillä, joita näen tekemässä ristinmerkkiä kulkiessaan kirkon ohitse, parrakkailla miehillä, jotka suutelivat pyhäinjäännöksiä Uspenskin katedraalissa, likaisella, kampaamattomalla, tiukkakatseisella pyhiinvaeltajalla, jolla on rikkinäinen pussi selässä ja peltinen teepannu vyöllä — ei ole vertaistaan Englannissa.

V. 1920 . . .Lenin, joka aito marxilaisena hylkää kaikki "utopistit", on lopulta itse vajonnut utopiaan, sähköistämisen utopiaan. . . Tällaisten suunnitelmien toteuttamista Venäjällä pystyy kuvittelemaan vain ylilennokkaalla mielikuvituksella. Katsoisinpa mihin taikapeiliin hyvänsä en voi nähdä tuota tulevaisuuden Venäjää, mutta Kremlissä istuvalla lyhyehköllä miehellä on sellainen kyky. . . Hän näkee kuinka kohoaa uudistettu ja onnellinen, teollistunut kommunistinen valtakunta.

V. 1934 . . .Olen nähnyt terveiden ihmisten onnellisia kasvoja ja tiedän, että teillä tapahtuu jotain merkittävää. Vastakohta vuoteen 1920 verrattuna on hämmästyttävä. . . .Minun on myönnettävä, että Lenin oli vähintään suurenmoinen mies. . . Hänen älynsä ei koskaan kangistunut, ja hän siirtyi vallankumouksellisesta toiminnasta sosiaalisiin uudistuksiin ihmeellisellä joustavuudella. Kun tutustuin häneen vuonna 1920, hän tutki nuorukaisen tarmolla "Venäjän sähköistämisen" mahdollisuuksia. . . Dneprin voimalaitos oli hänen mielikuvituksessaan jo olemassa. . .

Venäjällä suoritetun matkan aikana 1914 H. Wells tapasi Narodnaja Voljaan kuuluvaa Arkadi Tyrkovia, joka oli osallistunut tsaari Aleksanteri II murhayritykseen. Yläkuva on otettu A. Tyrkovin asunnossa. (H. Wells on neljäs oikealta, keskellä talon isäntä). V. I. Leninin ja H. Wellsin valokuva on otettu Kremlissä kuusi vuotta myöhemmin lokakuun 6 pnä 1920. Aiarivin kuvissa: 1. A. M. Gorki, hänen ystävänsä M. F. Andrejeva ja H. Wells (1920). 2. H. Wells ja akateemikko I. P. Pavlov. (Kuva on otettu 1934 Fysiologian instituutin laitoksessa Keltossa Leningradin lähistöllä). 3. H. Wells V. I. Leninin mausoleumin luona (1934).

Valmistanut painoon A. M. Gorkin nimeä kantavan Maailman kirjallisuuden instituutin tutkija G. Mendelevitš.

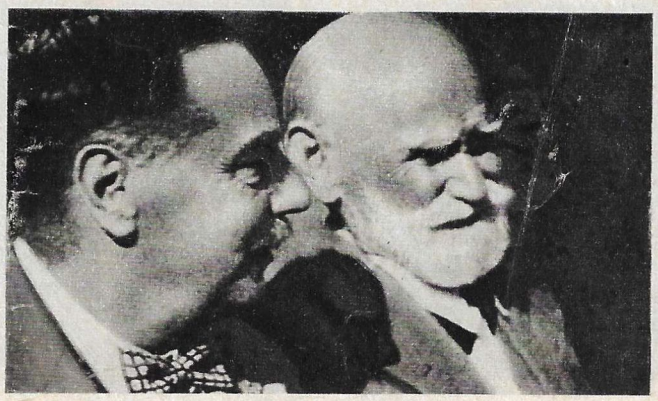

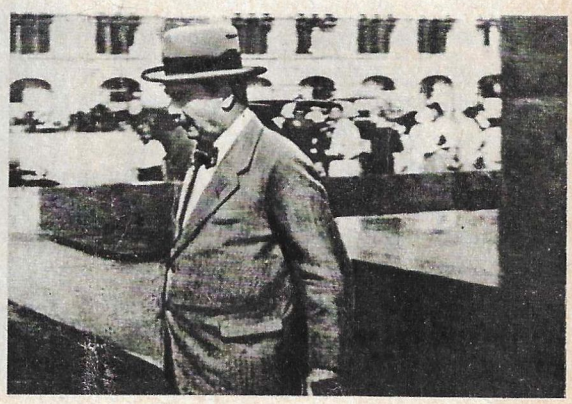

Päätoimittaja N. GRIBATŠEV.
Kuvituspuolen johtaja A. ŽITOMIRSKI.

Kuvien jäljentäminen Neuvostoliitto-lehdestä sallittu lähdeviittauksin.
Toimituksen osoite: Moskova, K-31, Moskvinin katu 8.
Painettu "Pravdan" kirjapainossa, Moskova, Pravdankatu 24.

NÄIN ALKAVAT KAPTEENIT...
VALOK. J. TŠERNYŠEV.

NEUVOSTOLIITTO

N:o 12б
1967

Indeksi
70859